
Cuprins

CAPITOLUL I - INTRODUCERE ȘI CONTEXT	3
1.1. Scurtă descriere a planului, scopului și obiectivelor sale	3
1.2. Scopul și categoria ariei protejate	3
1.3. Baza legală pentru aria protejată și pentru plan	5
1.4. Procesul elaborării planului	6
1.5. Procedura de modificare și actualizare a planului	7
CAPITOLUL II - DESCRIEREA ARIEI PROTEJATE	8
2.1. Informații generale inclusiv zonarea	8
2.1.1. Localizare	8
2.1.2. Proprietatea terenurilor și drepturile de management	12
2.1.3. Resursele pentru management și infrastructură	13
2.1.4. Limite și zone	13
2.2. Mediul fizic	16
2.2.1. Geologia	16
2.2.2. Geomorfologia/Formele de relief	16
2.2.3. Hidrologia	17
2.2.4. Clima	17
2.2.5. Soluri/Subsoluri	18
2.3. Mediul biotic	18
2.3.1. Flora și comunitățile de plante	18
2.3.2. Fauna	22
2.3.3. Habitate și ecosisteme	109
2.3.4. Peisaj	138
2.3.5. Procese și relații ecologice	138
2.4. Informații socio – economice și culturale: perspectiva istorică	139
2.4.1. Patrimoniul cultural	140
2.4.2. Folosința și managementul terenurilor în trecut	141
2.5. Informații socio-economice și culturale în prezent	143
2.5.1. Comunitățile locale	143
2.5.2. Folosința actuală a terenurilor	144
2.5.3. Desemnarea prezentă pentru conservare	145
2.5.4. Facilități pentru activități educative	146
2.5.5. Utilizare și facilități pentru cercetare	147
2.5.6. Utilizare și facilități pentru turism și recreere	147
2.6. Activități cu potențial impact presiuni și amenințări	148
2.7. Referințe și bibliografie	148
CAPITOLUL III - SCOP, TEME ȘI OBIECTIVE	154
3.1. Scopul planului de management	154
3.2. Temele, subtemele, obiectivele și acțiunile planului de management	154

CAPITOLUL I - INTRODUCERE ȘI CONTEXT

1.1. Scurtă descriere a planului, scopului și obiectivelor sale

Planul de management al sitului ROSCI0202 Silvestepa Olteniei este structurat astfel încât să cuprindă trei părți, fiecareia fiindu-i atribuită un capitol.

Prima parte face o trecere în revistă a aspectelor generale legate de importanța ariilor protejate pentru protecția mediului, evidențiază scopul și categoria ariei protejate la care ne referim, precum și baza legală a acestui demers. Tot aici își găsește locul o serie de aspecte care vizează etapele de elaborare a planului și modalitatea de adoptare și modificare a acestuia.

Capitolul următor se constituie într-o evaluare a speciilor și a habitatelor pentru care a fost desemnat situl. Sunt propuse măsuri de protecție iar răspândirea speciilor în sit este susținută de hărți de distribuție. Pe lângă acestea, capitolul II mai include informații privitoare la caracteristicile mediului abiotic, patrimoniul cultural al zonei și scurte informații socio – economice.

Capitolul III este axat pe scopul planului de management cu prezentarea temelor, obiectivelor și acțiunilor necesare. Prin aceasta se urmărește asigurarea unei stări de conservare favorabilă pentru speciile de interes național și comunitar din aria naturală protejată de importanță comunitară ROSCI0202 Silvestepa Olteniei, dar și creșterea gradului de conștientizare a populației asupra capitalului natural aria naturală protejată, prin acțiuni de informare și educație ecologică.

1.2. Scopul și categoria ariei protejate

Silvestepa Olteniei a fost propusă ca sit de importanță comunitară SCI în anul 2007, data confirmării fiind decembrie 2008. Actele normative respective au ca variantă consolidată Ordinul ministrului mediului și pădurilor nr: 2387 / 2011 pentru modificarea Ordinului ministrului mediului și dezvoltării durabile nr: 1964 / 2007 privind instituirea regimului de arie naturală protejată a siturilor de importanță comunitară, ca parte integrantă a rețelei ecologice europene Natura 2000 în România, publicat în Monitorul Oficial, nr: 846 bis din 25.XI.2011. Indicativul atribuit sitului este ROSCI0202.

Ca orice sit de importanță comunitară, el este destinat să:

- contribuie semnificativ la menținerea sau readucerea unui habitat din anexa 2 sau a unei specii din anexa 3 a Ordonanței de urgență a guvernului nr: 57 / 2007, cu modificările și completările ulterioare, la un statut corespunzător de conservare;
- să asigure coerența rețelei Natura 2000;
- să asigure menținerea diversității biologice a regiunii biogeografice în care se găsește.

Aceste deziderate se înscriu în cadrul mai larg al obiectivelor Natura 2000, care vizează:

- stoparea declinului biodiversității, prin conservarea pe termen lung a habitatelor și a speciilor valoroase de interes comunitar;
- protejarea biodiversității continentului european;
- promovarea activităților economice benefice.

Reglementările legale în vigoare au asigurat acest statut unui număr de 273 situri, ceea ce corespunde cu 13,21 % din suprafața țării. La aceasta se adaugă Siturile de Protecție Specială Avifaunistică, în număr de 108, cu o pondere de 11,89 % din suprafața României.

Conform clasificării I.U.C.N. *International Union for Conservation of Nature*, organizație fondată în 1948 și care reunește 83 de state, 108 agenții guvernamentale și 766 de agenții nonguvernamentale, România a adoptat încadrarea ariilor sale protejate în cinci categorii de management al ariilor protejate din cele șase categorii existente *tabelul nr: 1.1.*

Tabelul nr: 1.1.

Categoriile I.U.C.N. de arii protejate

<i>Categoria</i>	<i>Descriere</i>
Ia – Rezervație naturală strictă Rezervație Științifică	Zonă terestră și/sau marină care posedă ecosisteme, caracteristici geologice, geomorfologice sau specii de mare însemnătate și care este administrată în scopul studiilor științifice și/sau al monitorizării mediului; necesită protecție strictă
II – Parc Național	Zonă terestră și/sau marină desemnată pentru protecția unuia sau mai multor ecosisteme, pentru generațiile prezente și viitoare dar și pentru excluderea exploatării sau a ocupațiilor contrare scopului propus; de asemenea, este furnizor de oportunități spirituale, științifice, de educație, recreere și vizitare fiind administrată în dublu scop: protejarea ecosistemelor și recreere
III – Monument al Naturii	Conține una sau mai multe caracteristici naturale sau culturale care au valoare remarcabilă sau unică; aria se administrează pentru conservarea caracteristicilor menționate
IV – Arie de management pentru habitate și specii Rezervație Naturală	Zonă terestră și/sau marină manageriată în mod activ pentru menținerea habitatelor și/sau îndeplinirea necesităților unor specii particulare
V – Parc Natural, peisaj terestru sau marin protejat	Zonă terestră și/sau marină ori costieră unde interacțiunea om – natură a condus în timp la conturarea unei zone cu caracter distinctiv, estetic, ecologic ori cultural și deseori cu înaltă valoare a diversității biologice; aria se administrează pentru conservarea caracteristicilor menționate și pentru recreere

Relația dintre obiectivele de management și categoriile de arii protejate sunt prezentate în tabelul nr: 1.2.

Ca urmare, statutul de protecție declarat al sitului ROSCI0202 este încadrat în categoria IV, conform clasificării expuse.

Tabelul nr: 1.2.

Relația dintre obiectivele de management și categoria de arii protejate

Obiectiv	Categoria				
	Ia	II	III	IV	V
Cercetare științifică	1	2	2	2	2
Protecția sălbăticiei	2	2	3	3	-
Protecția diversității speciilor / genetice	1	1	1	1	2
Menținerea serviciilor	2	1	-	1	2
Protecția trăsăturilor naturale / culturale	-	2	1	3	1
Turism și recreere	-	1	1	3	1
Educație	-	2	2	2	2
Utilizarea durabilă a resurselor ecosistemelor	-	3	-	2	2
Menținerea atribuțiilor culturale tradiționale	-	-	-	-	1

Legendă:

- 1 – obiectiv primar;
- 2 – obiectiv secundar;
- 3 – obiectiv parțial aplicabil;
- 4 – obiectiv neaplicabil.

1.3. Baza legală pentru aria protejată și pentru plan

Elaborarea Planului de Management are la bază Ordonanța de Urgență a Guvernului României nr. 57/2007 privind regimul ariilor naturale protejate, conservarea habitatelor naturale, a florei și faunei sălbatice, Ordonanța de Urgență a Guvernului României 154/2008 pentru modificarea și completarea OUG 57/2007 privind regimul ariilor naturale protejate, conservarea habitatelor naturale, a florei și faunei sălbatice și legea nr. 49/2011. Aceasta a fost publicată în Monitorul Oficial nr. 262/2011. Ea modifică ori completează, ordonanța 57/2007 privind regimul ariilor naturale protejate, conservarea habitatelor naturale, a florei și faunei sălbatice și transpune în legislația națională Directiva Europeană 92/43/EEC *Directiva Habitate* privind conservarea habitatelor naturale și a speciilor de faună și floră sălbatică, amendată de Directivele 97/62/CE, 2006/105/CE și de Regulamentul CE nr. 1882/2003.

Potrivit Ordonanței de Urgență a Guvernului României nr. 57/2007 cu modificările și completările ulterioare, prevederile planului de management vor constitui documentul de referință al activității Administrației Sitului Natura 2000 ROSCI0202 Silvostepa Olteniei și va fi respectat de către Administrația sitului și persoanele fizice și juridice care dețin și administrează terenuri și bunuri și desfășoară activități de orice tip pe raza și în vecinătatea sitului.

Conform art. 4, pct. 34 din legea 49/2011, planul de management este documentul care descrie și evaluează situația prezentă a ariei naturale protejate, definește obiectivele, precizează acțiunile de conservare necesare și reglementează activitățile care se pot desfășura pe teritoriul ariilor, în conformitate cu obiectivele de management.

Funcționarea sitului Silvostepa Olteniei se bazează pe următoarele acte legislative:

- Legea nr. 13 din 1993 pentru aderarea României la Convenția privind conservarea vieții sălbatice și a habitatelor naturale din Europa, adoptată la Berna la 19 septembrie 1979, publicată în Monitorul Oficial nr. 62 din 1993.

- Legea nr. 107/1996 - Legea apelor, cu modificările și completările ulterioare.

- Legea nr. 5/2000 privind aprobarea Planului de amenajare a teritoriului național - secțiunea a III-a Zone Protejate.

- Hotărârea Guvernului României nr. 878/2005 privind accesul publicului la informația privind mediul.

- Legea nr. 544/2004.

- Ordonanța de Urgență a Guvernului României nr. 195/2005 privind protecția mediului, aprobată cu modificările și completările prin Legea nr. 265/2006.

- Legea nr. 407/2006 a vânătorii și a protecției fondului cinegetic cu modificările și completările ulterioare.

- Legea nr. 197/2007 pentru modificarea și completarea legii vânătorii și a protecției fondului cinegetic, M. Of. nr. 472/2007.

- Ordonanța de Urgență a Guvernului României nr. 57/2007 privind regimul ariilor naturale protejate, conservarea habitatelor naturale, a florei și faunei sălbatice, cu modificările și completările ulterioare.

- Ordinului ministrului mediului și dezvoltării durabile nr. 1964 / 2007 privind instituirea regimului de arie naturală protejată a siturilor de importanță comunitară, ca parte integrantă a rețelei ecologice europene Natura 2000 în România, cu modificările și completările ulterioare

- Legea nr. 46/2008 - Codul Silvic, cu modificările și completările ulterioare.

În sinteză, actele normative care se referă la regimul ariilor protejate din România reglementează:

- asigurarea diversității biologice, conservarea habitatelor naturale, a florei și faunei sălbatice;
- menținerea și/sau restabilirea într-o stare de conservare favorabilă a habitatelor naturale și a speciilor din flora și faună sălbatică;
- identificarea bunurilor patrimoniului natural care necesită un regim special de protecție, pentru conservarea și utilizarea durabilă a acestora;
- constituirea, organizarea și dezvoltarea rețelei naționale de arii naturale protejate, precum și a regimului acesteia;
- regimul de administrare al ariilor naturale protejate și procedurile de instituire a regimului de protecție pentru alte arii naturale și bunuri ale patrimoniului natural;
- măsurile pentru protecția și conservarea speciilor de animale și plante sălbatice periclitare, vulnerabile, endemice și/sau rare, precum și cele pentru protecția formațiunilor geomorfologice și peisagistice de interes ecologic, științific, estetic, cultural-istoric și de altă natură, a bunurilor naturale de interes speologic, paleontologic, geologic, antropologic și a altor bunuri naturale cu valoare de patrimoniu natural, existente în perimetrele ariilor naturale protejate și/sau în afara acestora;
- responsabilitățile și atribuțiile pentru punerea în aplicare a prevederilor legale.

1.4. Procesul elaborării planului

Planul de management al sitului ROSCI0202 Silvostepa Olteniei a fost realizat în conformitate cu prevederile O.U.G. nr. 57/2007 cu modificările și completările ulterioare, de către o echipă de specialiști, prin proiectul POS Mediu, Axa prioritară 4, cu implicarea tuturor factorilor interesați ca urmare a:

- solicitării de sugestii/comentarii de la factorii interesați și de la specialiștii din domenii diverse în perioada de lucru pentru elaborarea planului;
- analiza observațiilor factorilor interesați înainte de a solicita aprobarea Planului de Management, în conformitate cu prevederile legale.

Factorii interesați consultați în desfășurarea acestei acțiuni de elaborare a planului de management au fost:

- autoritățile locale, prin primăriile localităților care dețin suprafețe integrate în sit și prin Consiliul Județean Dolj;
- autoritatea de mediu: Agenția pentru Protecția Mediului Dolj;
- instituții publice: Asociația Județeană a Vânătorilor și Pescarilor Sportivi Dolj, Ocolul Silvic Perișor, Ocolul Silvic Craiova, Inspekția Silvică.

Grupul de lucru pentru elaborarea Planului de Management al sitului ROSCI0202 Silvostepa Olteniei a utilizat în elaborare „Ghidul metodologic pentru elaborarea planurilor de management pentru siturile Natura 2000” elaborat de Terraz L. et al. 2007 și „Ghidul pentru elaborarea planurilor de management pentru ariile protejate din România” elaborat de M.R. Appleton, Fauna&Flora International, în cadrul proiectului „Managementul Conservării Biodiversității din România” cu numărul RO-GE-44176 finanțat de Banca Mondială.

Planul de Management se aprobă prin Hotărâre a Guvernului României, la propunerea autorității publice centrale pentru protecția mediului, după obținerea următoarelor aprobări/acorduri care se vor anexa: avizul Consiliului Științific; avizul Consiliului Consultativ de Administrare; avizul Direcției de specialitate din cadrul autorității publice centrale pentru protecția mediului.

1.5. Procedura de modificare și actualizare a planului

Acțiunile datorate fenomenelor naturale *imprevizibile ori predictibile* și/sau factorului economico-social aflat în continuă evoluție tehnico-economică pot genera, în timp, modificări ale mediului natural și componentelor definiției ale sitului ROSCI0202 Silvostepa Olteniei, cu implicații asupra suprafeței acestuia ori a relevanței științifice. De aceea, aceste modificări impun reconsiderarea măsurilor de conservare a biodiversității.

Ca urmare, în planul de management alături de principalele direcții de acțiune pentru atingerea pe termen lung a obiectivelor sitului prin măsuri tehnico-tactice pe termen scurt și mediu, au fost inserate principiile de bază ale unui management flexibil care vor facilita adaptarea ușoară și rapidă a deciziilor manageriale ocazionate de schimbările produse.

În acest context, planul cuprinde prevederi și recomandări pe domenii de activitate și obiective majore care se referă și asupra factorilor în timp care pot genera schimbări în situația curentă, fiind asigurată astfel flexibilitatea procesului decizional.

Planurile de acțiune detaliate vor fi elaborate anual de Administrația sitului ROSCI0202 Silvostepa Olteniei, în conformitate cu prevederile Planului de Management având în vedere situația curentă și resursele de management.

Eventualele schimbări în Planul de Management sunt în competența:

- Ministerului Mediului, Apelor și Pădurilor, dacă se impun modificări la nivel de obiective, acțiuni, regulament de funcționare cu respectarea procedurii de aprobare menționată anterior.

- Consiliului științific, dacă modificările se referă la priorități, responsabilități, aspecte legate de cercetare.

- Administrației sitului ROSCI0202 Silvostepa Olteniei pentru modificările planului anual de lucru.

CAPITOLUL II - DESCRIEREA ARIEI PROTEJATE

2.1. Informații generale inclusiv zonarea

Situl ROSCI0202 Silvostepa Olteniei se găsește în Câmpia Română, în cadrul județului Dolj, și este format din șase perimetre *planșa I*. Suprafața însumată a acestora este de 9297 ha, care, din punct de vedere biogeografic, sunt integrate în regiunea continentală. Preponderente sunt pădurile alcătuite predominant din cer și gârniță, în proporție de peste 85% fiind ecosisteme forestiere naturale. Cele cinci tipuri de habitate identificate aici oferă condiții optime de dezvoltare multor specii de interes comunitar. Ex: bujorul românesc *Paeonia peregrina*, rădașca *Lucanus cervus*, carabul *Carabus hungaricus*, croitorul mare al stejarului *Cerambyx cerdo*.

Valea Desnățuiului, care străbate situl, are o luncă bine dezvoltată, cu zone umede în care sunt asigurate condiții de habitat pentru buhaiul de baltă cu burtă roșie *Bombina bombina*, broasca țestoasa de apă *Emys orbicularis* și tritonul cu creastă *Triturus cristatus*, specii de interes comunitar care au aici o stare bună de conservare.

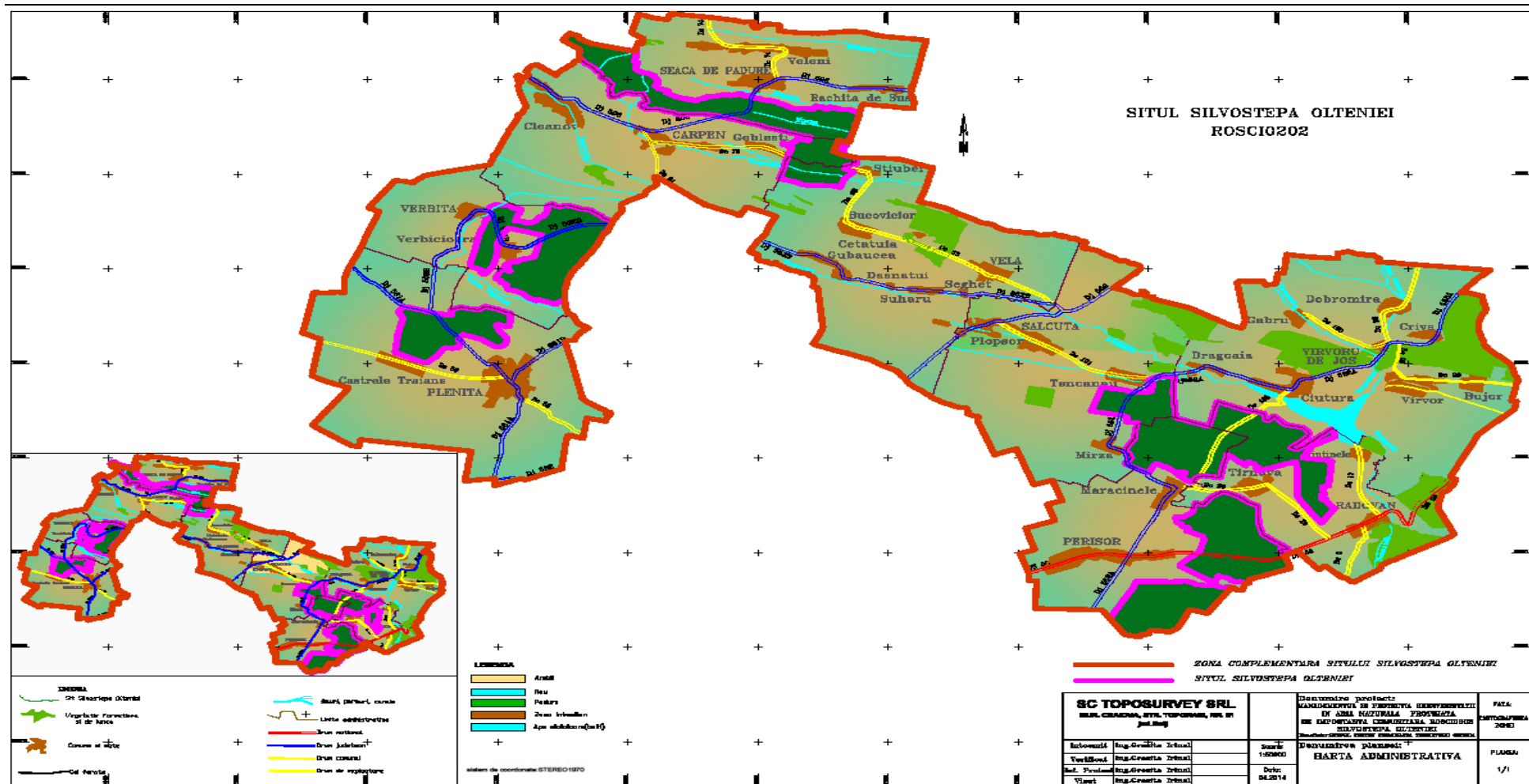
Situl se suprapune într-un procent de 0,52% cu Rezervația Poiana Bujorului din pădurea Plenița, cod 2.384. Aceasta este situată la cca. 55 km de Craiova și însumează o suprafață de 50 ha.

2.1.1. Localizare

Din punct de vedere geografic, situl este situat în partea vestică a Câmpiei Olteniei, mai exact în Câmpia Desnățuiului, la contactul cu Platforma Piemontană Getică și are drept coordonate geografice 44°21'8", latitudine nordică și 23°16'56", longitudine estică. Situl este format din șase suprafețe *trupuri* de pădure *figura nr: 2.1.* care însumează 9297 ha, mai exact 9296,7 ha 100 %. În cadrul acesteia, habitatele forestiere de interes comunitar totalizează 7.573,8 ha 81,5 %, după cum urmează:

- 91E0* - Păduri aluviale cu *Alnus glutinosa* și *Fraxinus excelsior* *Alno-Padion*, *Alnion incanae*, *Salicion albae* ocupă 108,4 ha 1,2 %;
- 91M0 *Păduri balcano-panonice de cer și gorun* - 6.487 ha 70,7 %;
- 91I0* - Vegetație de silvostepă eurosiberiană cu *Quercus* spp. 975,4 ha 10,5%.

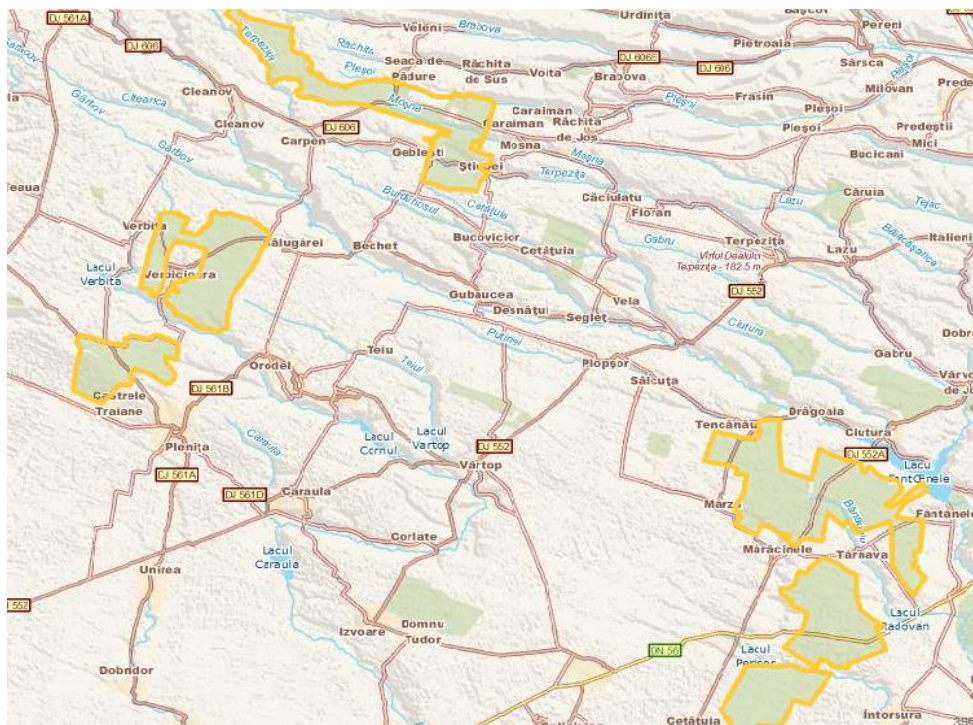

Planșa I – Harta administrativă a sitului Silvestepa Olteniei

Aproape toată suprafața sitului este concentrată pe teritoriul județului Dolj, pe raza localităților Brabova, Întorsura, Vârvoru de Jos, Verbița, Vela, Sălcuța, Seaca de Pădure, Radovan, Plenita, Perișor, Orodel, Cioroiși, Carpen. Alături de acestea, în suprafața sitului găsim și teritorii din județul Mehedinți, localitatea Bălăcița *Figura nr: 2.2.*

Figura nr: 2.1. – Localizarea sitului ROSCI0202 Silvostepa Olteniei la nivel național și regional

Accesul în sit se realizează doar prin intermediul drumurilor naționale, județene sau al drumurilor de interes local. Cale de acces feroviar nu există.

Considerând ca punct de plecare municipiul Craiova, în enclavele din partea vestică, accesul este asigurat de DJ 606 pe care se ajunge la prima arie a sitului *figura nr: 2.3.* Se parcurge ruta

Craiova – Breasta – Valea Lungului – Predești – Pietroaia – Brabova – Răchița de Sus – Seaca de Pădure.

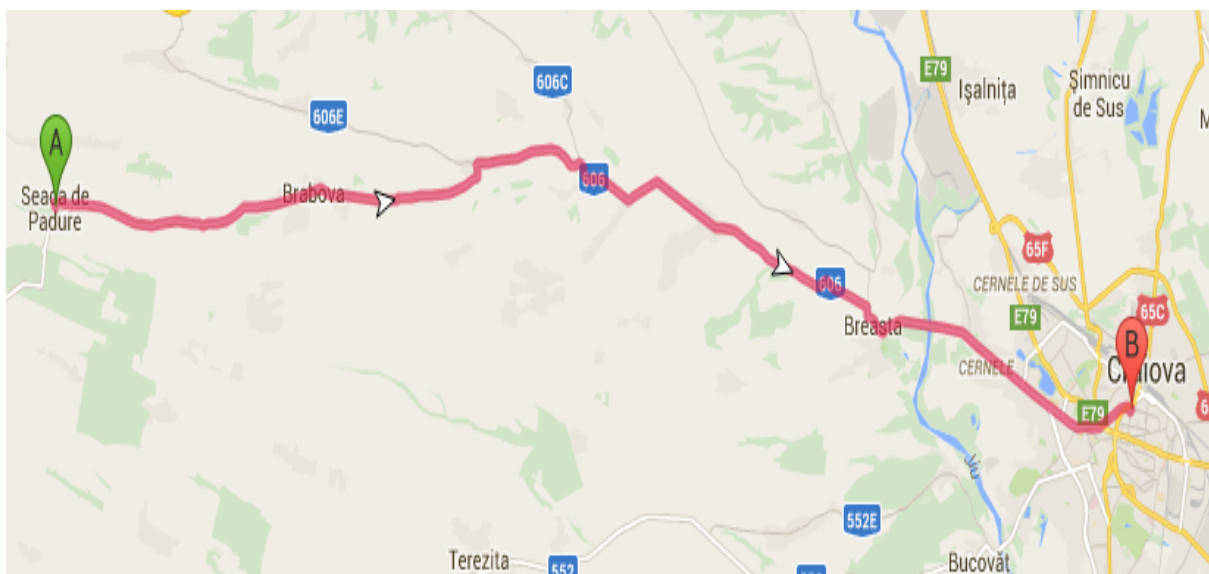

Figura nr: 2.3. – Ruta de acces la trupul din zona Seaca de Pădure

De aici, din raza localității Carpen, există o legătură cu DJ 552B prin drumul comunal DC 62 și cu DJ 561A prin DJ 561D, pentru a avea acces la celelalte două suprafețe din zona vestică a sitului, respectiv pădurea Plenița și trupul Verbița. O altă variantă este pe DJ 552 prin Bucovăț până la Vârtop apoi DJ 561D înspre Orodul și Plenița. De aici se merge pe DJ 561A și DJ 552B către Verbița *figura nr: 2.4.*

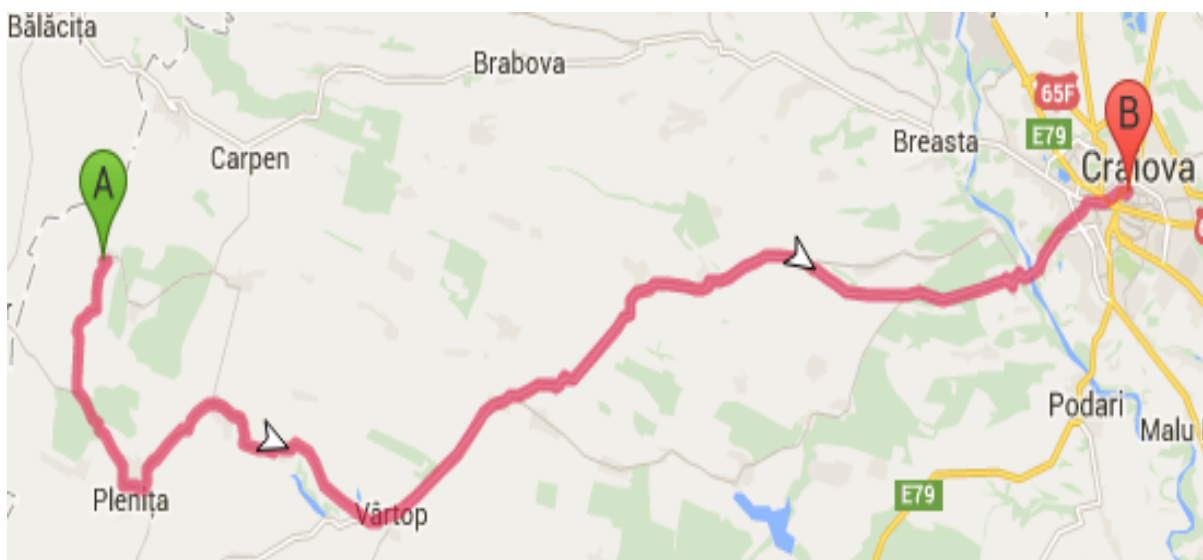

Figura nr: 2.4. – Ruta de acces în zona Plenița și Verbicioara

Accesul în teritoriile din partea estică este ceva mai facil, prin DN 56 E79 care trece printr-una din arii, în drum spre Perișor, prin Podari și Radovan. De la Perișor se merge pe DJ 552A către Cetățuia, accesul fiind permis prin drumurile agricole existente *figura nr: 2.5.*

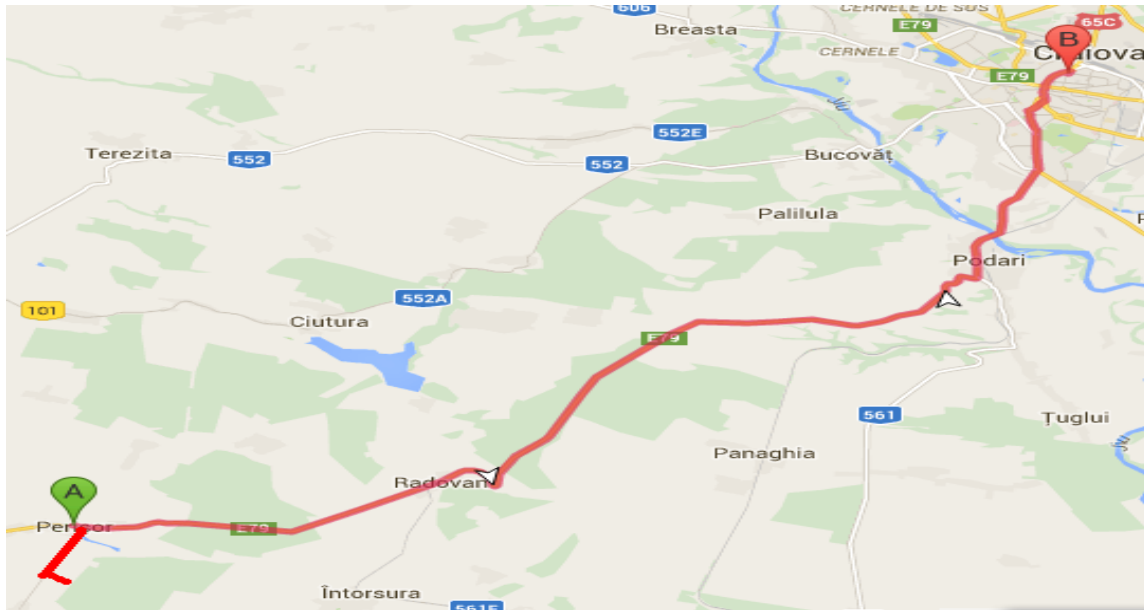

Figura nr: 2.5. – Ruta de acces la trupurile Perișor și Târnavă - Întorsura

Pentru accesul în cealaltă arie, din dreptul localității Radovan există o legătură prin DC 17 către Fântânele sau prin Târnavă, pe DC 26 până la Mărăcinele, apoi DJ 552A sau DC 130 către Ciutura. O variantă mai accesibilă este pe ruta Craiova – Bucovăț, pe DJ 552, apoi pe DJ 552A către Vârvoru de Jos și Ciutura. De aici se intră pe DC 130 spre Mărăcinele *figura nr: 2.6.*

2.1.2. Proprietatea terenurilor și drepturile de management

Conform Ordinului ministrului mediului și pădurilor nr: 2387 din 2011, publicat în Monitorul Oficial nr: 846 bis, situl ROSCI0202 Silvostepa Olteniei cuprinde teritorii repartizate pe două județe, Dolj și Mehedinți, după cum urmează:

- **jud. Dolj:** Brabova < 1%, Carpen 5%, Cioroiși < 1%, Orodel < 1%, Perișor 43%, Plenița 10%, Radovan 24%, Seaca de Pădure 26%, Sălcuța 7%, Vela 3%, Verbița 34%, Vârvoru de Jos < 1%, Întorsura < 1%;
- **jud. Mehedinți:** Bălăcița < 1%.

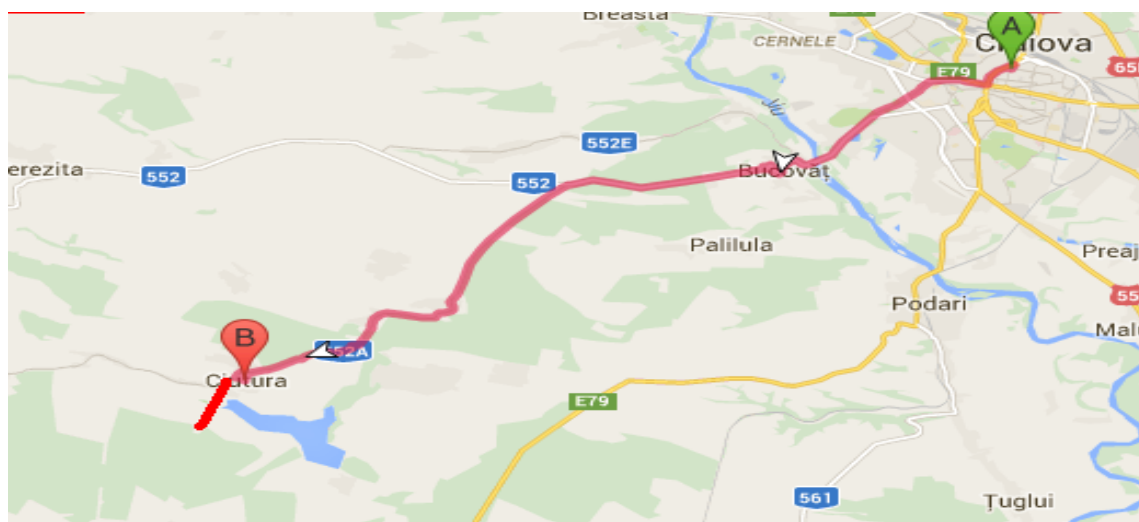

Figura nr: 2.6. – Ruta de acces trupul Tencănuș - Mărăcine

Din punct de vedere al administrației silvice, pădurile aparțin Ocolului Silvic Perișor *cca.* 6 800 ha - *trupurile de pădure Căprioara – Tencănaș - Mărăcine, Târnavă - Intorsura, Perișor, Plenița și Verbicioara* și la Ocolul Silvic Craiova *trupul de pădure Seacă – Știubei - cca.* 2500 ha. Toate aceste suprafețe au fost menținute în proprietatea statului.

Managementul sitului a fost atribuit, inițial, Romsilva - Direcția Silvică Craiova pe baza convenției de custodie cu nr. 5121/28.10.2004.

2.1.3. Resursele pentru management și infrastructură

Organismul responsabil pentru managementul sitului, desemnat inițial, a fost Romsilva - Direcția Silvică Craiova, cu sediul în Craiova, județul Dolj, Str: Iancu Jianu, Nr: 19, e-mail: office@craiova.rosilva.ro, http://www.rosilva.ro/unitati_silvice/dolj_1_16.htm.

La momentul actual, responsabilitatea managementului sitului ROSCI0202 Silvostepa Olteniei, aparține Agenției pentru Protecția Mediului Dolj, Str. Petru Rareș Nr: 1, Craiova, Dolj, cod 200349, tel: 0251 - 530.010, 531.077, 412.021, fax: 0251 - 419.035, e-mail: office@apmdj.anpm.ro.

2.1.4. Limite și zone

Limitele teritoriale ale celor șase enclave care intră în componența sitului sunt date de însăși conturul neregulat al trupurilor de pădure care le separă de terenul agricol înconjurător.

Primul teritoriu *figura nr: 2.7.* din partea vestică a sitului se întinde pe direcția E – V, având ca limită vestică suprafețele aferente jud. Mehedinți, loc. Bălăcița. Limita nordică urmează inițial traseul unui drum de interes local apoi continuă pe linia de demarcație între ecosistemul silvic și cel antropic agricol și urmează cursul râului Pleșoi. La partea estică și sudică limitele sunt reprezentate de drumuri de interes local, de conturul parcelelor agricole și pe alocuri de râul Terpezița. Localitățile Știubei și Gebleşti se găsesc în imediata vecinătate a ariei în partea de sud.

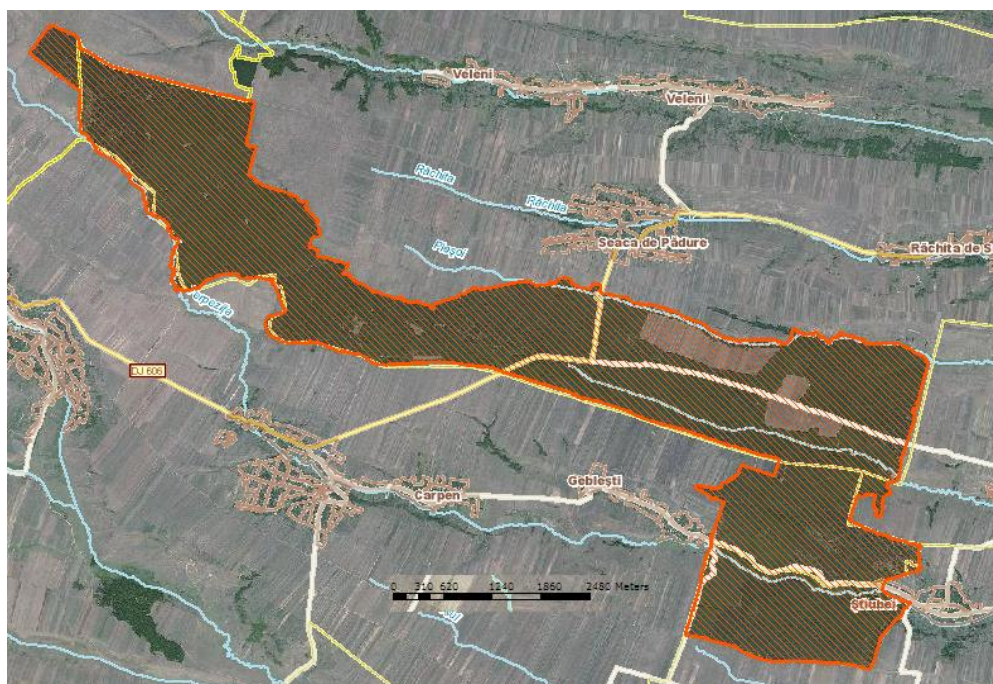

Figura nr: 2.7. – Limitele trupului de pădure din zona Seacă de Pădure - Știubei

Următorul trup de pădure înconjoară localitatea Verbicioara de care o separă drumuri de interes local sau județean, DJ 552B, care traversează aria spre Verbița *figura nr: 2.8.*

De altfel, drumurile tehnologice și conturul terenului arabil reprezintă în mod constant limitele acei arii, indiferent de punctele cardinale la care ne referim. Există o excepție de cca. 500 m datorată râului Baboia, în partea de N – V, în apropiere de Verbița.

Trupul de pădure din zona Plenița are un contur mult mai regulat decât celelalte, ca urmare a vecinătăților cu drumurile agricole sau județene DJ 561A, la nord, și a formelor relativ regulate pe care le posedă tarlalele *figura nr: 2.9.* La sud, pădurea se învecinează cu satul Castele Romane, aflat la cca 300 m depărtare și cu fosta unitate militară, situată în imediata apropiere. Pe laturile estică și vestică pădurea se învecinează cu terenurile agricole.

Figura nr: 2.8. – Limitele trupului de pădure din zona Verbicioara

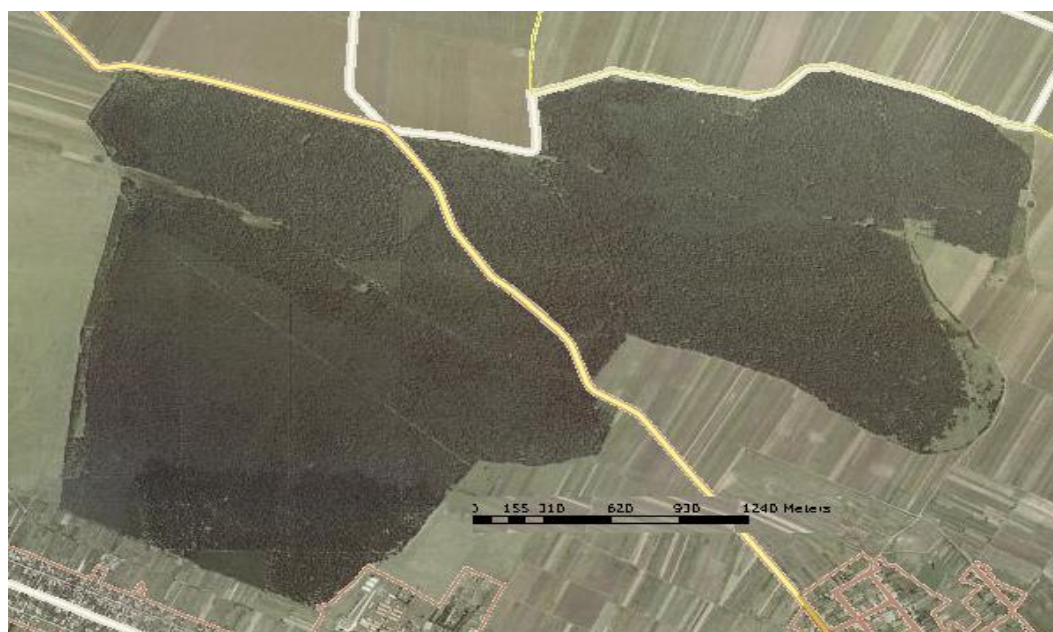

Figura nr: 2.9. – Limitele trupului de pădure Plenița

Ca și în cazurile precedente, limitele trupurilor de pădure situate în partea estică a sitului sunt de cele mai multe ori de natură administrativă și nu sunt limite obligate, care țin cont de factorii orografici sau hidrologici, de exemplu *figura nr: 2.9., 2.10.*

Vecinătățile sunt reprezentate de terenurile agricole, separate de ecosistemul silvic prin drumuri de interes local *agricole, silvice*, indiferent de direcția la care ne referim. Pe alocuri, situl este delimitat de DJ 552A în proximitatea localităților Tencănuș cca. 1,1 km, și Mârza cca. 0,9 km ori cu DC 130, pe o distanță de cca. 270 m.

Ecosistemele rurale sunt fie la limita ariei *Tencănuș* fie la distanțe reduse *Mârza, Târnavă, Mărăcinele*.

Figura nr: 2.10. – Limitele trupului de pădure din zona Târnavă – Mărăcinele - Tencănuș

Enclavele din zona Perișor sunt mărginite numai de către drumuri de interes local, evidențiindu-se un perimetru relativ regulat la care contribuie și forma unităților de exploatare a terenului agricol.

Localitățile aflate la mică distanță față de suprafețele în cauză sunt Mărăcinele, Târnavă, Perișor și Cetățuia.

Figura nr: 2.11. – Limitele trupurilor de pădure din zona Perișor și Târnavă - Întorsura

2.2. Mediul fizic

2.2.1. Geologia

Zona face parte din depresiunea structurală apărută în mezozoicul superior între Carpați și Balcani. Fundamentul cristalin al depresiunii a fost acoperit cu o cuvertură groasă de formațiuni sedimentare, loessice. Tectonic aria se încadrează într-o zonă cu o stabilitate pronunțată.

Substratul este reprezentat de șisturi cristaline *amfibolite*, *șisturi clorito-cuarțitice*, *cloritoșisturi etc*, alături de corpuri magmatice formate în principal din granitoide. Aria soclului a evoluat ca bazin de sedimentare în care s-au acumulat ample depozite în mai multe cicluri de sedimentare *figura nr: 2.12.*, *sursa: Planul de management al bazinului hidrografic Jiu.*

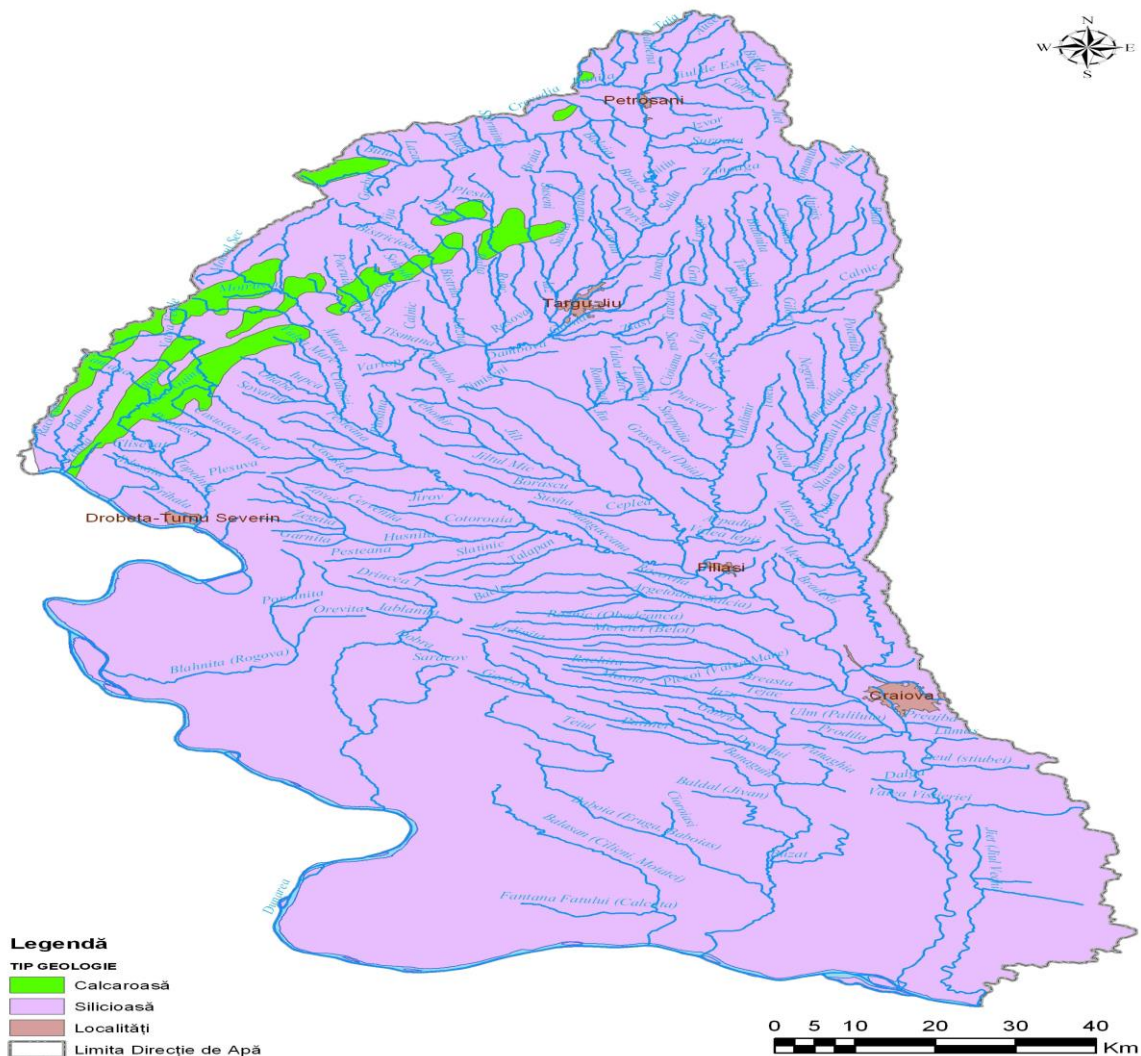

Figura nr: 2.12. - Principalele unități geologice

2.2.2. Geomorfologia/Formele de relief

Relieful care caracterizează aria ROSCI0202 Silvastepa Olteniei este în general plan, pe alocuri întrerupt de mici depresiuni și versanți scurți. În partea de sud pot fi evidențiate câteva dune de nisip. Altitudinea variază între 91m și 276 m, cu o medie de 185 m *figura nr: 2.13.*, *sursa: Planul de management al bazinului hidrografic Jiu.*

2.2.3. Hidrologia

Rețeaua hidrografică este reprezentată atât de afluenții Văii Desnățuiului, cât și de scurgerile intermitente de ape care apar numai în timpul ploilor sau primăvara ori la topirea zăpezilor *figura nr: 2.13., sursa: Planul de management al bazinului hidrografic Jiu.*

Desnățuiul este principalul curs de apă din sit, cu o luncă bine dezvoltată, cu multe meandre, având un debit scăzut și fluctuant. Apa freatică se găsește la adâncime mai mare de 10 m, cu excepția luncii Desnățuiului.

Râul izvorăște din Câmpia înaltă a Bălăciței, de la o altitudine de aproximativ 260 m; străbate două județe *Dolj și Mehedinți* pe o lungime de 95 km și se varsă în zona localității Plosca *Dolj* în lacul Bistreț și drează o suprafață de 2015 km². Afluenții săi principali sunt Terpezița, Buzat, Valea Rea, Baboia, Baldal și Banagui.

Orientarea generală a bazinului este NV-SE, caracterizat de o lungime de 68 km și o lățime de 26 km. Sub aspectul lungimii cursurilor de apă, avem: Desnățui 95 km, din care peste 80 km în jud. *Dolj*, Baboia 75 km, Terpezița 40 km, Baldalul 26 km. Celelalte cursuri au lungimi de 5-11 km.

2.2.4. Clima

Este de tip temperat - continental, cu slabe influențe mediteraneene. Vara este călduroasă, cu media lunii celei mai calde de 22 – 23,5 °C.

Iernile sunt blânde, zona fiind străbătută de izoterma de – 20 °C.

Temperatura medie anuală oscilează între 11 și 11,5 °C, în timp ce precipitațiile anuale însumează între 500 și 700 mm.

Vânturile cele mai frecvente sunt din N și NE *Crivățul* iarna și V și SV *Austrul* vara, însumând 38,9% din zilele anului. Zilele de calm însumează 15,7%.

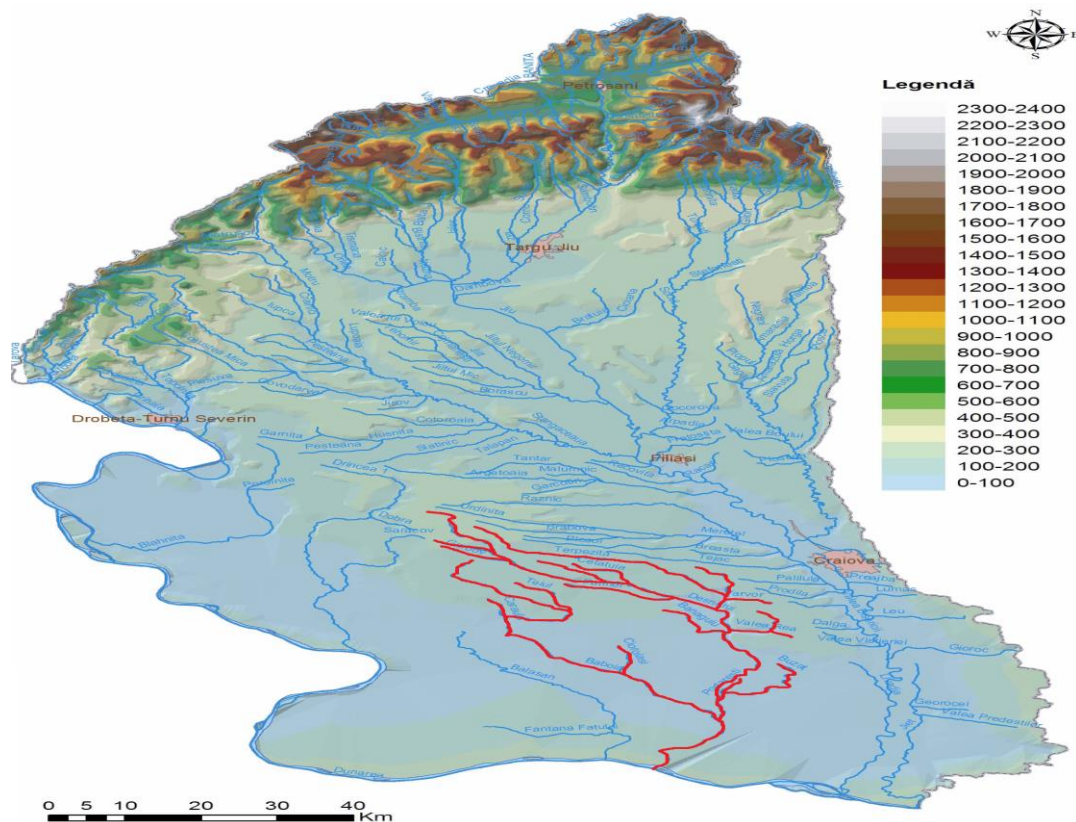

Figura nr: 2.13. - Rețeaua geografică a Desnățuiului

2.2.5. Soluri/Subsoluri

Din punct de vedere pedologic, solurile pot fi încadrate în clasele Cernisoluri *cernoziumuri*, Luvisoluri *proluvosoluri*, *luvosoluri*, ca forme predominante, formate pe materialul frontal loessoid în condițiile climatului temperat - continental și a vegetației specifice. În zonele depresionare se întâlnesc procese de pseudo-gleizare datorită excesului temporar de umiditate. În lunca Desnățuiului se găsesc hidrisoluri și aluvisoluri.

2.3. Mediul biotic

2.3.1. Flora și comunitățile de plante

Situl conservă șase trupuri de pădure, relicve ale pădurilor care acopereau în trecut toată suprafața din partea de vest a Câmpiei Olteniei. Acestea sunt: pădurea Căprioara – Tencănau - Mărăcine, pădurea Târnava – Întorsura și pădurea Perișor, ca enclave situate în partea estică a sitului dar și pădurea Plenița, pădurea Verbicioara și Seaca - Știubei, poziționate în partea vestică a sitului. În procent de peste 85% sunt de tip natural fundamental, în alcătuirea cărora găsim esențele foioase și arbustive, asociate sub forma unor tufărișuri. Vegetația acestor trupuri de pădure este specifică zonelor de silvostepă. Se întâlnesc în procent de peste 80% ceretele, gârnițete și ceretogârnițetele. Acolo unde sunt semnalate stejărete, predomină stejarul pedunculat sau se poate întâlni amestecul mai multor specii.

Structura verticală a biocenozelor reliefează un strat arbustiv și subarbustiv bine reprezentat, format din corn, sângeș, măceș, alun, porumbar, lemn câinesc sau păducel. Acesta se găsește bine și în liziere sau în imediata lor vecinătate.

Lumina suficientă asigură și dezvoltarea stratului ierbos. Se formează un adevărat conveier care asigură înflorirea eșalonată a plantelor pe un interval larg de timp. Procesul se declanșează primăvara devreme, odată cu ghiocelul, viorea, tămâioara, brândușa de primăvară, brebenelul, spânzul sau piciorul cocoșului. Urmează stejărelul, șopârlița, firuța bulboasă, scrântitoarea și bălușca.

Următorul strat de vegetație care valorifică ultimele resurse energetice este format din mușchi. Există și licheni și ciuperci.

O caracteristică a sitului o reprezintă poienile din aceste păduri, cu precădere cele din Pădurea Plenița, unde bujorul românesc se întâlnește pe suprafețe compacte.

Conform Formularului standard pentru caracterizarea Ariilor naturale protejate, vegetația este formată din: *Quercus robur* - Stejar, *Quercus frainetto* L – Gârnița, *Quercus Cernis* - Cer, *Fraxinus Excelsior* L - Frasin, *Populus Alba* L - plop alb, *Salix pentandra* L – salcie, *Salix fragilis* L – Răchita, *Saponaria bellidifolia* Sm – Sapunarița, *Urtica dioica* L - Urzica mare, *Parietaria officinalis* L – Sporechernita, *Stellaria longifolia* L - Iarba moale, *Dianthus giganteus* Diurv - Scaunul cucului, *Paeonia peregrina* Mil L - Bujorul românesc, *Helleborus Purpurescens* Wet – Spânz, *Ranunculus ficaria* L – Untișoara, *Orchismorio* L - Untul vacii, *Orchis purpurea* L – Gemanarita, *Adonis Vernalis* L – Ruscuta primăvărată, *Hesperis silvestris* Rc – Nopticioasa, *Potentilla recta* L – Scupeti, *Angelica palustris* L - Angelica sălbatică, *Trigonella caerulea* L - Sulcina albastră, *Astragalus onobrychis* L – Cosaci, *Onobrychis viciiflora* – Sparceta, *Vicia hirsuta* L – Cosita, *Asperugo procumbens* L – Lipicioasa, *Ajuga reptans* L – Vinețica, *Centaurium umbellatum* Gilib - Fierea pământului, *Asperula odorata* L – Vinărița, *Galium Verum* L - Sânziene galbene, *Anthemis arvensis* L – Romanița de câmp, *Taraxacum officinale* Weber – Păpădie, *Fritillaria meleagris* L – Bibilica, *Vicia sparsiflora* L – Măzărice, *Stenbergia colcaiciflora* – Ghiocel, *Crocus moesiacus* Ker – Brândușe galbene, *Trifolium diffusum* L – Trifoișufos, *Ruscus acueatus* L – Ghimpe, *Anthriscus nemorosa* Sreng – Asmățui de pădure, *Arum maculatum* L - Rodul pământului.

Speciile de plante protejate din situl ROSC10202 - Silvostepa Olteniei sunt prezentate în tabelul nr: 2.1., acestea fiind descrise în continuare.

Speciile de plante protejate și categoria de vulnerabilitate

Specia		Categoria de vulnerabilitate
Denumire științifică	Denumire populară	
<i>Paeonia Peregrina-Var.Romanica Mill</i>	Bujor românesc	R
<i>Crocus Moesiacus L</i>	Brândușa galbenă	R
<i>Saponaria Pellidifolia L</i>	Săpunarița	R
<i>Orchis Purpurea</i>	Gemănarița	R
<i>Galium Verum</i>	Sânziene galbene	R
<i>Trifolium Difusum</i>	Trifoiăș stufos	R
<i>Quercus Frainetto L</i>	Gârnița	P
<i>Ruscus Acuaeatus L</i>	Ghimpe	R
<i>Cypripedium Calceolus</i>	Papucul doamnei	P

Legendă: R – rară, P – periclitată.

***Ruscus aculeatus L.* – Ghimpe. Fam. Liliaceae**

Statut. Sporadică. Specie ocrotită ca Monument al Naturii.

Descriere. Este o plantă cu rizom târător, subfructescență, totdeauna verde, erectă, rigidă, înaltă de 20 – 50 70 cm, bogat ramificată, formând o tufă piramidal ovată *foto nr: 2.1.*

Frunzele înlocuite cu bractei lancelolate, membranoase. Filocladii verzi, rigide, distice, eliptic lanceolate până la ovate, lungi de 10-25 30 cm și late de 5-10 cm, distinct nervate, atenuate în spin ascuțit, foare țepos.

Inflorescență racem scurt, cu 1-2 5 flori, inserate pe fața inferioară a filocladiului, sub mijlocul acestuia, la subțioara unei bractei mici, membranos pietoase, uninervate, lungă de 3-5 mm.

Foto nr: 2.1. - *Ruscus aculeatus* – fizionomia plantei orig.

Pediceli scurți până la 5 mm în diametru. Foliote perigoniale verzui, cu puncte violacee, numeroase, de dimensiuni inegale, cele externe obtuze, lungi de 2-2,5 mm și late de 1,1 mm, la început plane, apoi cu marginile răsucite spre fața interioară, cele mai interne lungi de 1,8-2,2 mm și late de 0,7 mm, mai scurte și mai înguste, triunghiular lanceolate, subacute. Filamente staminale de culoare verzuie sau violetă. Fructe de mărimea unei cireșe de culoare roșie.

Ecologie. Este întâlnită prin păduri *foto nr: 2.2.*, poieni, tufărișuri și locuri pietroase deschise.

Cenologie. Orno-Cotinetalia.

Răspândire: În Oltenia această plantă se află în pădurea Stârmina, în defileul Dunării, în pădurea Bucovăț și în alte locuri *Buia & Maloș, 1963*, între Gângiova și Bechet, Rast *Buia, 1959*,

Ponoare, Cloșani. În cadrul sitului Silvostepa Olteniei, repartizarea acestei plante poate fi urmărită în planșa II.

Figura nr: 2.2. - *Ruscus aculeatus* – habitatul în care vegetează planta orig.

***Cypripedium calceolus* L. – Papucul doamnei, Fam. Orchidaceae**

Statut. Sporadică. Este un taxon amenințat la nivel european. În România, Papucul Doamnei este protejat încă din 1938, prin Decret Regal.

Descriere. Este o specie perene, ce are în sol un rizom orizontal, acoperit cu numeroși solzi. Prezintă o tulpină cilindrică, cu înălțimi variabile, între 15-60 cm, ce are la bază puține frunze scvamiforme, brunii.

Frunzele au o dispoziție alternă, sunt amplexicaule, acute, proeminent nervate, verzi închis pe fața superioară și mai deschis pe cea inferioară, scurt ciliate pe margini și tomentoase pe ambele fețe. Bracteele sunt foliacee, verzi, ovat-lanceolate, mai lungi decât ovarul.

Florile sunt mari, în general solitare *foto nr: 2.3.*, rareori câte 2-3, unilaterale. Are în alcătuire 5 tepale, 4 sunt dispuse în formă de cruce iar cea de-a 5-a *labelul* este mai scurtă, ovoidală, veziculos umflată, în formă de papuc, cu marginile răsucite spre interior, lăsând un orificiu îngust, rotund, galben-deschis, la interior cu puncte și vinișoare purpurii. Din celelalte 4, 2 sunt laterale, lanceolate, acute și răsucite, una este superioară mai lată iar cea inferioară este bidințată la vârf, fapt ce ne demonstrează că la formarea ei au participat cele 2 tepale laterale externe. Deci, dacă ținem cont și de acest aspect putem spune că floarea la Papucul doamnei este pe tipul 3, tip caracteristic unităților superioare din care face parte planta.

Ovarul este pedicelat, pubescent și nerăsucit, iar fructul este o capsulă.

Foto nr: 2.3. - *Cypripedium calceolus*, detaliu floare, orig.

Paeonia peregrina* Mill. – Bujorul românesc. Fam. *Paeoniaceae

Statut. Sporadică.

Descriere. Planta prezintă o tulpină erectă, înaltă de 50-80 cm, neramificată, de obicei unifloră, subcilindrică sau subsulcată, glabră. Frunzele inferioare sunt lung pețiolate, biternate, cu foliole ovat oblong, rar lanceolate, 2-3 sectate mai mult sau mai puțin penat lobate cu lobi ovat lanceolați, întregi sau mai mult sau mai puțin dințați, cele superioare succesiv mai puțin sectate, cele supreme cu rol de involucri. Foliolele terminale sunt mai mult sau mai puțin lung pețiolate, glabre, pe față verzi închise și pe dos verzi deschise glaucescente. Florile sunt mari, de culoare sângelui *foto nr: 2.4.*

Sepalele sunt în număr de 5-6, inegale, subfoliacee. Petalele sunt de la 7 până la 11, obovat cuneiforme, lungi de 5-7 cm. Staminele sunt numeroase, cu antere mai scurte de jumătatea filamentelor. Carpelele sunt în număr de 2-3 4, catifelat tomentoase, la maturitate divergente, mai mult sau mai puțin subarcuite. Stigmatul este lung, roz sau purpuriu lameliform, recurbat.

Foto nr: 2.4. - *Paeonia peregrina*
în pădurea de la Plenița, orig.

Ecologie. Este o plantă întâlnită în poieni și margini de pădure, în regiunea de câmpie.

Cenologie: *Quercetalia pubescentis*.

Răspândire: Pădurea de la Plenița, Verbița, Verbicioara, Vârtop.

2.3.2. Fauna

Condițiile ecologice variate asigură dezvoltarea unor numeroase organisme aparținând regnului animal. Relațiile care se stabilesc între aceste organisme, pe de o parte, dar și între producătorii primari și organismele animale, pe de altă parte, contribuie la stabilitatea ecosistemului respectiv. În cadrul sitului au putut fi identificate atât mamifere, cât și păsări, insecte, amfibieni ori reptile, ca de exemplu: *Crocidura cypria* – Chițcanul, *Talpa europaea* – Cârțița, *Erinaceus europaeus* – Ariciul, *Nyctalus noctula* - Liliacul urecheat, *Sciurus anomalus* – Veverita, *Citellus citellus* – popândăul, *Capreolus capreolus* – Căprioara, *Carduelis carduelis* – Sticletele, *Accipiter nisus* - Uliul păsărar, *Falco vespertinus* - Eretele de seară, *Cuculus candrus* – Cucul, *Merops apiaster* – Prigoria, *Asio otus* - Ciuful de pădure, *Ciconia ciconia* - barza albă, *Dendrocopos medius* - Ciocanitoarea roșie, *Antaus frivialis* - fisa de pădure, *Turdus forquatus* - Mierla gulerată, *Luscinia megarhynchos* – Privighetoarea, *Lauda arvensis* – Ciocârlia, *Pica pica* – Coțofana, *Vulpes vulpes* –Vulpea, *Upopa epops* – pupăza, *Testudo graeca* - Broasca țestoasă, *Lacerta viridis* –

Gușterul, *Lacerta agius* - șopârla de câmp, *Elaphe longissima* - Șarpele lui Esculap, *Rana dalmatina* - broasca de pădure, *Hyla arborea* – buratecul, *Pelobates syriacus* -Broasca de pamânt, *Salamandra salamandra* – Salamandra, *Calopteryx symaca* - țărancuța, *Aeshna viridis* - Libelula verde, *Lucanus cervus* – Rădașca, *Tettigonia viridisima* - Cocosul verde, *Cerambyx cerdo* – Croitorul, *Formica rufa* - Furnica de pădure, *Papilio machaon* - Fluturile cu coada de rândunică, *Parnassius apollo* – Fluturile cu pete roșii, *Hyles euphorbiac* – Porumbacul.

Speciile protejate și categoria de vulnerabilitate este prezentată în tabelul nr: 2.2.

Tabelul nr: 2.2.

Lista speciilor animale protejate și categoria de vulnerabilitate

Grup major	Specia		Categoria de vulnerabilitate
	Denumire științifică	Denumire populară	
Mamifere	<i>Erinaceus europaeus</i>	Priciul	R
	<i>Nyctalus noctula</i>	Liliacul urecheat	R
	<i>Canis lupus</i>	Lupul	P
	<i>Sciurus anomalus</i>	Veverița	P
	<i>Capreolus capreolus</i>	Căprioara	P
Păsări	<i>Merops apiaster</i>	Prigoria	R
	<i>Ciconia ciconia</i>	Barza albă	P
	<i>Turdus forquatus</i>	Mierla galbenă	R
	<i>Alauda arvensis</i>	Ciocârlia	P
	<i>Upopa epops</i>	Pupăza	P
Reptile	<i>Testudo hermanni</i>	Broasca țestoasă din Oltenia	R
	<i>Lacerta trilineata</i>	Gușterul vârgat	R
	<i>Anguis fragilis</i>	Șarpele orb	R
	<i>Elaphe longissima</i>	Șarpele lui Esculap	R
	<i>Lacerta viridis</i>	Gușterul	R
Amfibieni	<i>Bufo viridis</i>	Broasca râioasă verde	R
	<i>Hyla arborea</i>	Brotăcel	R
	<i>Rana dalmatina</i>	Broasca de pădure	R
	<i>Salamandra salamandra</i>	Salamandra	R
	<i>Bombina variegata</i>	Buhaiul de deal	R
Nevertebrate	<i>Calopteryx symaca</i>	Țărâncuța	R
	<i>Aeshna viridis</i>	Libelula verde	R
	<i>Cerambyx cerdo</i>	Croitorul	R
	<i>Parnassius apollo</i>	Fluturile cu pete roșii	R
	<i>Hyles hippophaes</i>	Porumbacul	R

Legendă: R – rară, P – periclitată.

Între acestea, o parte se regăsește printre speciile enumerate în anexa II a Directivei Consiliului 92/43/CEE, și se referă la amfibieni, reptile și nevertebrate *tabelul nr: 2.3.*

**Specii de amfibieni, reptile și nevertebrate, de importanță comunitară
din situl Silvostepa Olteniei și evaluarea sitului**

Cod Natura 2000	Specia	Populație	Rezidență	Reproducere	Iernat	Pasaj	Situația populației	Conservare	Izolare	Global
1166	<i>Triturus cristatus</i>	-	P	-	-	-	C	B	C	B
1220	<i>Emys orbicularis</i>	-	P	-	-	-	C	B	C	B
1188	<i>Bombina bombina</i>	-	P	-	-	-	C	B	C	B
4013	<i>Carabus hungaricus</i>	-	P	-	-	-	C	C	C	C
4183	<i>Lucanus cervus</i>	-	P	-	-	-	D	B	C	B
1088	<i>Cerambyx cerdo</i>	-	R	-	-	-	D	C	C	C

Legendă:

Cod = codul secvențial de patru caractere.

Specie = denumirea științifică a speciilor ce se găsesc în acel sit.

* = specie prioritară.

Rezidență: R = specie rezidentă; P = specie prezentă; V = specie variabilă.

Situația populației = mărimea și densitatea populației speciei prezente din sit în raport cu populațiile prezente pe teritoriul național: A = $100 \geq p > 15\%$; B = $15 \geq p > 2\%$; C = $2 \geq p > 0\%$; D = populație nesemnificativă.

Conservare = gradul de conservare a trăsăturilor habitatului care sunt importante pentru speciile respective și posibilitățile de refacere: A = conservare excelentă; B = conservare bună; C = conservare medie sau redusă.

Izolare = mărimea și densitatea populației speciei prezente din sit în raport cu populațiile prezente pe teritoriul național: A = populație aproape izolată; B = populație neizolată, dar la limita ariei de distribuție; C = populație neizolată cu o arie de răspândire extinsă.

Global = evaluarea globală a valorii sitului pentru conservarea speciei respective: A= valoare excelentă; B = valoare bună; C = valoare considerabilă.

Mamifere**Canis lupus - Lupul****Încadrare taxonomică:**

Regn: *Animalia*

Încregatura: *Chordata*

Clasa: *Mammalia*

Ordinul: *Carnivora*

Familia: *Canidae*

Genul: *Canis*

Specia: *Lupus canis*

Statutul speciei: Specie vulnerabilă.

Statut de conservare: Vulnerabil

Aspecte generale: Lupul cenușiu *Canis Lupus* este o specie canină ce trăiește în sălbăticie în regiuni din America de Nord, Eurasia și Africa de Nord. Este cel mai mare membru din familia sa; media de greutate a unui lup cenușiu mascul este de 43-45 kg, iar a femelei de 63-38,5kg. Lupul cenușiu este asemănător ca aspect general și proporții cu câinele ciobănesc german.

Lupul cenușiu este unul dintre cele mai cercetate animale din lume.

Caracteristicile speciei. Lupul cenușiu este un animal suplu și puternic. Acesta are o cutie toracică foarte mare și adâncă. Are gâtul foarte puternic și membre lungi și robuste comparativ cu labele de mici dimensiuni *foto nr: 2.5*.

Foto nr: 2.5. - *Canis lupus*

Capul este mare și greu, prevăzut cu un bot alungit, triunghiular, cu mustăți lungi și dese. Ochii sunt puțin oblici, mai depărtați în comparație cu cei ai câinelui, cu pupila rotundă. Urechile sunt ascuțite și ridicate întodeauna. Are canini puternici cu care sfâșie prada.

Blana este de culoare brun-cenușie, cu variații diverse. Vara, blana este de culoare mai închisă, apoi năpârlește, iar în anotimpul de iarnă, blana devine mai deschisă. Pieptul este puternic, gâtul este scurt și gros, musculos, cu care poate căra prada oricât ar fi de grea. Se știe că lupul nu poate întoarce capul.

Picioarele sunt lungi, cu 4 degete la membrele dinainte și cu 5 degete la cele din spate. Toate degetele labelor au unghii neretractabile, iar urmele lupului sunt de formă mai lunguiată, imprimate în linie dreaptă, lupul având degetele picioarelor dinainte mai apropiate decât la câine. Mersul lupului este la pas și aleargă doar când prinde prada sau este speriat.

Simțurile acestui animal sunt foarte bine dezvoltate, în special văzul și auzul *aude de 6 ori mai bine ca omul*, putând vâna atât ziua, cât și noaptea. Culcușurile le fac pe sub rădăcini sau sub stânci, cât mai aproape de cursuri de apă. Culcușurile sunt folosite pentru odihna din timpul zilei. Acestea se află în centrul teritoriului de vânăre. Un culcuș este folosit de aceeași pereche timp de mai mulți ani. Gruparea lupilor în haite este o modalitate eficientă de a-și prinde hrana. Iarna coboară la altitudini mai mici *600-800 m* în căutarea hranei. Teritoriul fiecărei haite poate avea un diametru de 6-10 Km.

Repartizare geografică: Este răspândit în Eurasia din sud-vestul și nord-vestul Europei, spre răsărit prin Rusia și Asia Centrală până la coasta Oceanului Pacific.

Arealul speciei cuprinde: Afghanistan; Albania; Armenia; Azerbaijan; Belarus; Bhutan; Bosnia; Bulgaria; China; Croatia; Cehia; Estonia; Finlanda; Franța; Georgia; Germania; Grecia; Groenlanda; Ungaria; India; Iran, Iraq; Israel; Italia; Iordania; Kazakhstan; Korea; Letonia; Libia; Lituania; Macedonia; Mongolia; Moldova; Muntenegru; Myanmar; Nepal; Norvegia; Oman; Pakistan; Polonia; Portugalia; România; Rusia; Serbia; Slovacia; Slovenia; Spania; Suedia; Siria; Elveția; Siria; Tajikistan; Turcia; Turkmenistan; Ucraina; U.S.A.; Uzbekistan; Yemen. Pe teritoriul României, există o singură rezervație de lupi, la 20 de km de Zărnești, pe Valea Bârsei.

Biotopul sau habitatul: Trăiește în zonele de deal și munte până la altitudinea de 2300 m. Populează păduri dese de conifere și mixte, văgăuni montane, ținuturi umede, zone forestiere. Iarna coboară pe lângă așezările omenești. Modul de viață diferă în funcție de regiune și anotimp. Lupul cenușiu este un animal care se adaptează foarte ușor. În situl ROSCI0202 Silvestepa Olteniei nu a fost identificat.

Regimul alimentar. Hrana constă din animale domestice și vânat. Vânează noaptea, când vederea e mai bună decât ziua. În căutarea hranei poate străbate zeci de kilometri în 24 de ore. Fuge repede și fără zgomot. Prada e urmărită până la epuizarea acesteia. Atacă păsări, rozătoare, oi, cerbi, câpriori, cai tineri etc. Consumă și insecte, șerpi, șopârle. Ca hrană vegetală preferă fructe și cartofi. Hrana capturată e împărțită între membrii haitei, întâietate având lupii cei mai puternici și cei mai în vârstă, apoi tinerii. Ei mai vânează și animale bolnave sau bătrâne, având rol de ingienizare.

Migrație și reproducere. La sfârșitul primăverii comportamentul lupilor din haită se schimbă. Migrarea pe întreg teritoriul este înlocuită cu vânatoarea scurtă, având punctul de plecare tabăra. Alegerea acestui loc este privilegiul femelei gestante. Aceasta de obicei este femela cu rangul cel mai înalt, perechea masculului conducător din haită *la lupi perechea de obicei rămâne până la moarte*. După o perioadă de gestație de șapte săptămâni 62-65 zile se nasc de la 3 până la 10-13 pui neputincioși, orbi și încep să deschidă ochii peste 12-13 zile.

În următoarele trei săptămâni, femela nu iese aproape deloc din vizuină, își alege vizuina săpată sub rădăcini sau stânci se căptusește cu frunze uscate, mușchi și păr smuls de pe burtă. Perechea ei face rost de hrana necesară, ajutat și de ceilalți indivizi din haită, care participă atât la hrănirea femelei cât și a puilor. Aceștia acceptă și îngrijirea puilor, când lupoaica este la vânatoare.

După două-trei luni puii ies deja împreună cu haita. Nu mai au nevoie de vizuină, dar rămân cu părinții încă mulți ani. În acest timp învață cum, unde și ce să vâneze, iar în final părăsesc haita proprie. Cu toate că lupii sunt foarte precauți cu puii, 60-80 % din ei mor în primul an al vieții. Femelele ajung la maturitate sexuală peste 2 ani iar masculul peste 3ani. Lupii trăiesc 15 ani dar actualmente se observă primele manifestări ale îmbătrânirii la 10-12 ani.

Concurenți. Alte mamifere mari carnivore.

Dușmani: În general, lupii cenușii sunt mai puternici decât alte specii canine cu care se întâlnesc. În Eurasia și America de Nord, lupii cenușii întâlnesc urșii maronii. De obicei, urșii maronii înving lupii cenușii în luptele pentru hrană. Lupul este vânat pentru trofeu *craniul și blana*. Acum, el este protejat prin convenții internaționale, deoarece în Europa efectivele lui sunt în pericol de dispariție, ceea ce ar duce la dezechilibre ecologice.

Factori de amenințare. Competiția la hrana creată de câinii de la stână și a câinilor vagabonzi aspra puilor de mistreți și capre negre. Lupul cenușiu este una din multele specii care se află în pericol. Un factor de amenințare pentru aceștia este faptul că ei sunt omorâți pentru blana lor, care este vândută. Un alt factor de amenințare pentru lupii cenușii este poluarea. Multi oameni care s-au mutat în apropierea unor păduri în care trăiau lupi cenușii se simțeau în pericol și au distrus adăposturile lupilor.

Măsuri de protecție existente. Specia este protejată de: Legea 13 din 1993, prin care România ratifică Convenția de la Berna privind conservarea vieții sălbatice și a habitatelor naturale din Europa; este listată în Anexa 2 *Specii de faună strict protejate*. Este listată în Anexa II *specii animale și vegetale de interes comunitar a căror conservare necesită desemnarea unor arii speciale de conservare* și Anexa IV *specii animale și vegetale de importanță comunitară care necesită protecție strictă* ale Directivei Habitate *Directiva 92/43 EEC a Consiliului European din 21 mai 1992, privind conservarea habitatelor naturale și a speciilor de faună și floră sălbatică*.

Specia este menționată în Natura 2000; OUG 57/2007 privind regimul ariilor naturale protejate, conservarea habitatelor naturale, a florei și faunei sălbatice, aprobată cu modificări și completări prin Legea nr. 49/2011; citată în Anexa 3 *specii de plante și animale a căror conservare necesită desemnarea ariilor speciale de conservare și a ariilor de protecție specială avifaunistică* și Anexa 4 *A specii de interes comunitar; specii de animale și de plante care necesită o protecție strictă*. Este inclusă în Cartea Roșie a Vertebratelor din România *vulnerabilă*, în Lista Roșie Mondială a IUCN *cu statut aproape amenințat /Specie cu risc redus*; este prezentă în ariile deja protejate .

Măsuri de conservare propuse. Se impun măsurile de protecție totală până la refacerea și reinstalarea populațiilor din mai multe zone. Este necesară respectarea legislației în vigoare.

Se recomandă evaluarea și monitorizarea continuă, interzicerea construcțiilor în habitate, interzicerea amplasării stânelor în apropierea pădurilor și interzicerea accesului neautorizat în fondul forestier cu motociclete și ATV-uri. Se recomandă continuarea sistemului de monitorizare pe termen lung.

***Sciurus anomalis vulgaris* - Veverița**

Încadrare taxonomică:

Regn: *Animalia*

Increngatura: *Chordata*

Clasa: *Mammalia*

Ordinul: *Rodentia*

Familia: *Sciuridae*

Genul: *Sciurus*

Statutul speciei: IUCN 2011 LC, OUG 57/2007 anexa 5

Statut de conservare: Vulnerabil

Aspecte generale: Veverița este un rozator foarte bine adaptat la viața arbicolă, care populează pădurile de conifere și pe cele de foioase. Pot fi întâlnite atât în liziera acestor păduri, cât și în parcurile naturale mari. Fiind un animal sociabil, veverița se apropie de locuințele oamenilor, mai ales dacă în preajma acestora sunt aflați pomi fructiferi. Este activă dimineața, după-amiaza și seara târziu. Blana acestor veverițe poate fi de la negru până la roșu sau în diferite nuanțe ale acestor culori, toate având burta albă. Lungimea corpului este de 19-23 cm, iar coada de 15-20 cm. Ele nu intră în hibernare, de aceea, pe perioada verii, nuanțele blănii vor fi de la negru până la roșu, iar iarna, de la gri deschis până la brun deschis și vor avea smocuri de blăniță la urechi. Provine din Marea Britanie, Europa și Asia.

Caracteristicile speciei. Veverița are corpul zvelt, gâtul distinct, botul alungit, urechile mari, terminate cu smocuri de păr, care iarna devin mai dese și mai lungi. Membrele anterioare sunt mai scurte decât cele posterioare, care au labelle mai lungi și mai înguste, terminate cu gheare robuste și ascuțite *foto nr: 2.6*. Coada este aproape egală cu lungimea corpului și este în întregime acoperită cu peri lungi. Aceasta este orientată în sus și poate fi curbată sau ținută în prelungirea corpului.

Blana veveritei este bogată, prezentând largi variațiuni individuale de culoare, mai puțin sezoniere. Majoritatea specialiștilor disting două faze de culoare: brun-roșcată și brun întunecată, până la negru. În ambele cazuri, culoarea ventrală este albă.

Pe teritoriul României pot fi întâlnite atât exemplare cu blana roșie cât și veverițe cu blana brun-neagră, care ocupă aceleași biotopuri.

Lungimea medie a unei veverițe este de 30-40 cm, cu tot cu coadă *care poate măsura între 15 și 22 cm.*, iar greutatea nu depășește o jumătate de kilogram.

Foto nr: 2.6. - *Sciurus vulgaris*

Diferențele de valori pentru aceste dimensiuni între cele două sexe nu sunt semnificative. Adevărat este că acest mic rozător cu viață diurnă este activ doar în perioadele răcoroase ale zilei, dimineața, după amiaza târziu și seara, în restul zilei retrăgându-se în culcuș. Nu are un singur culcuș; într-un perimetru cu raza de 200-300 metri, pe care și-l marchează, își construiește 5-6 adăposturi, dintre care unul e destinat creșterii puilor, celelalte pentru odihnă, retragere în caz de pericol sau drept cămări. Cuibul, în formă de sferă cu diametrul de 20-30 cm și cu intrarea în partea inferioară, și-l clădește între ramurile copacilor, din crenguțe strâns împletite, bine căptușit în interior cu mușchi, iarbă, frunze, licheni, pentru a se feri de ploaie și frig.

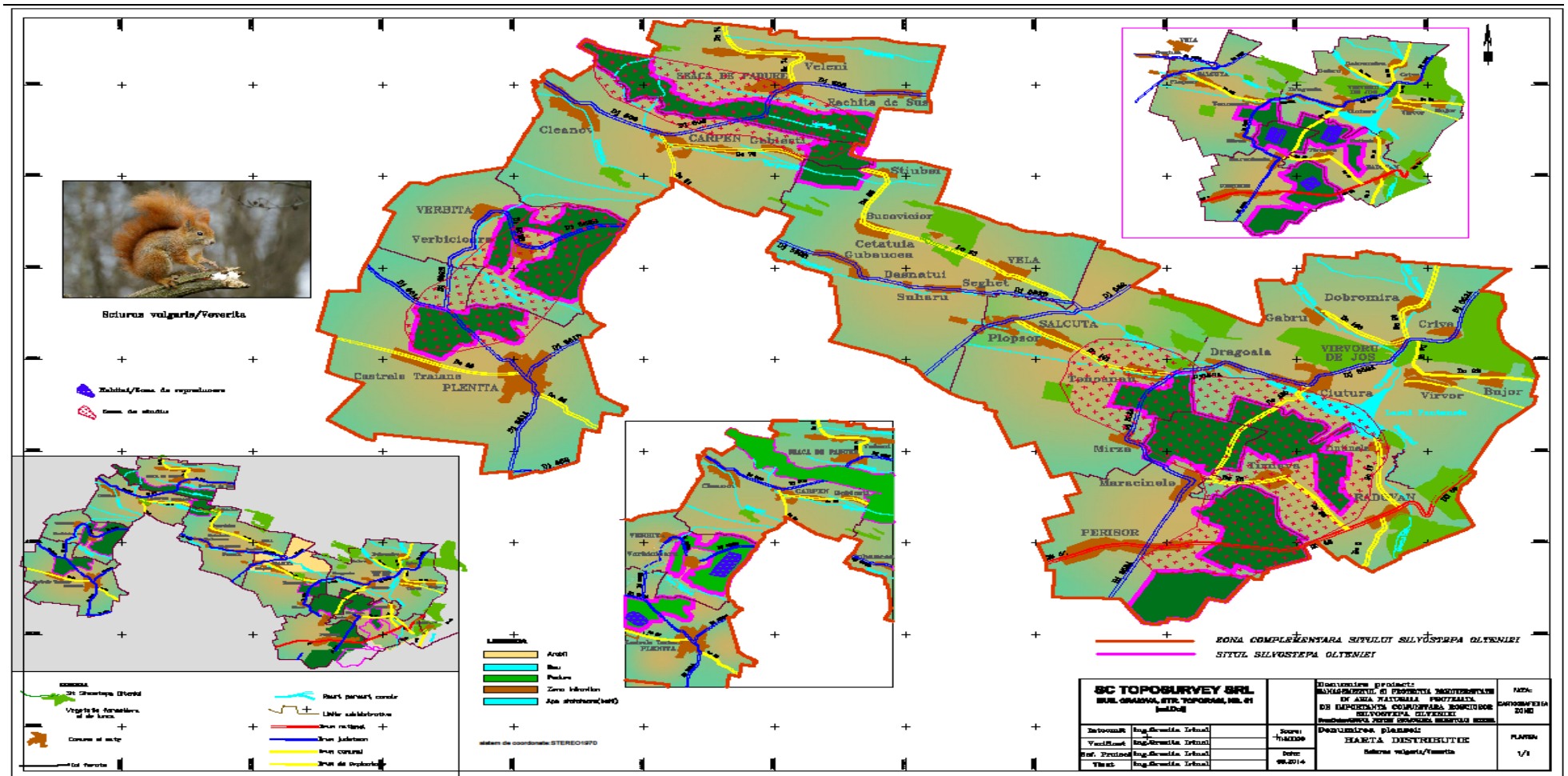
Repartizare geografică: Arealul său se întinde din Irlanda până în Japonia. Lipsește din Asia Mică și a fost introdusă în Crimeea, Caucaz și în diferite părți ale Kazahstanului. Arealul speciei cuprinde: Albania; Austria; Belarus; Belgia; Bosnia; Bulgaria; China; Croația; Cehia; Danemarca; Estonia; Finlanda; Franța; Germania; Grecia; Ungaria; Irlanda, Italia; Japonia; Letonia; Liechtenstein; Lituania; Luxemburg; Macedonia; Mongolia; Moldova; Muntenegru; Olanda; Norvegia; Polonia; Portugalia; România; Rusia; Serbia; Slovacia; Slovenia; Spania; Suedia; Elveția; Siriac; Turcia; Ucraina; Marea Britanie.

În România poate fi întâlnită în tot lanțul carpatic, ajungând pe verticală până la limita superioară a pădurilor de conifere 1400-1500 m. În Carpații Răsăriteni și în cei Apuseni, specia populează pădurile de conifere, pătrunzând și în cele de fag. În Carpații Meridionali există un număr mai mare de exemplare din această specie și coboară până în zona pădurilor de stejar 250 m altitudine.

Biotopul sau habitatul: Veverița este un rozător foarte bine adaptat la viața arboricolă, care populează pădurile de conifere și pe cele de foioase. Pot fi întâlnite atât în liziera acestor păduri, cât și în parcurile naturale mari. Fiind un animal sociabil, veverița se apropie de locuințele oamenilor, mai ales dacă în preajma acestora sunt aflați pomi fructiferi. Harta de distribuție a speciei *Sciurus vulgaris* în situl ROSCI0202 este prezentată în planșa III.

Regimul alimentar. Se hrănește cu semințe, îndeosebi de pin, brad, molid, dar și cu alune, ghindă, jir, alte fructe, muguri. Nu refuză, dacă i se ivește ocazia, ouăle sau puii nou născuți ai păsărilor din cuiburile vecine. De curând s-a descoperit că din dieta ei fac parte trufele *ciupercei subpământene*. Este preocupată să-și facă depozite de hrană la baza copacilor, în scorburi, în cuiburile nefolosite ale ciocănititorilor. Se pare că nu urmează nici un algoritm în dispunerea acestor....cămări, uitându-le locațiile, multe rămânând nefolosite; dar contribuie astfel la diseminarea speciilor de arbori, de arbuști, a cuiburilor de trufe.

Un factor esențial pentru existența și supraviețuirea sa este apa, de aceea trăiește în preajma izvoarelor și a pâraielor; este un foarte agil înotător.

Planșa III – Harta de distribuție a speciei *Sciurus vulgaris* în cadrul sitului ROSCI0202

Migrație și reproducere. Perioada de reproducere începe din primele luni ale anului și ține până la sfârșitul verii. O femelă poate da naștere la două generații de pui pe an. Gestăția durează 6 săptămâni, iar o sarcină normală numără de la 2 la 7 pui. Puii ating maturitatea sexuală după un an de la naștere. În mediul natural, o veveriță poate trăi între 5 și 7 ani, iar în condiții de laborator, durata medie de viață este de 8-10 ani.

Dușmani: Dintre dușmani menționăm pisica sălbatică, bufnița, uliul, dar și pisicile și câinii vagabonzi. Îi în prezent, în anumite țări, precum Rusia, mai este vânată pentru blăniță, care nu este totuși, foarte rezistentă.

Factori de amenințare. Diminuarea și fragmentarea habitatelor. Frigul iernii și, implicit lipsa hranei, sunt principalii factori care contribuie la mortalitatea mare a speciei. Deși o femelă poate naște, din al doilea an de viață, de două ori pe an câte 3-4 pui *uneori și 6*, după prima iarnă rămân în viață circa 20% dintre ei; fiecare altă iarnă următoare reduce cu aproape 50% efectivele speciei.

Măsuri de protecție existente. Protejată prin Legea 13/1993 prin care România ratifică convenția de la Berna, Legea 462/2001 privind regimul ariilor natural protejate, conservarea habitatelor natural, a florei și faunei sălbatice. Are statut de management prin OUG 57/2007, anexa 5.

Măsuri de conservare propuse. Diminuarea efectivelor câinilor hoinari, sancționarea prinderii puilor și combaterea oricăror forme de braconaj sunt principalele măsuri de ocrotire, dar nu singurele.

***Capreolus capreolus* - Căprioara**

Încadrare taxonomică:

Regn: *Animalia*

Încadrarea: *Chordata*

Clasa: *Mammalia*

Ordinul: *Artiodactyla*

Familia: *Cervidae*

Subfamilia: *Capreolinae*

Genul: *C. capreolus*

Statutul speciei: IUCN 2011 LC, OUG 57/2007: Anexa 5B, Conv. de la Berna: Anexa III.

Statut de conservare: Vulnerabil

Aspecte generale: Căprioara este un mamifer rumegător ce aparține familiei *Cervidae* foto nr: 2.7.

Foto nr: 2.7. - *Capreolus capreolus*

Masculul poartă denumirea de căprior, femela de căprioara sau ciută, iar puiul ied și, respectiv, iadă. Țapii tineri, cu coarnele sub formă de sulite, se mai numesc sulitari sau țepușari, iar cei cu două terminații furcari. Țapul tânăr se mai numește și țapuc. În comparație cu alte subspecii de capre sălbatice, căprioara este, de obicei, un animal solitar. Ele trăiesc singure sau în grupuri mici alcătuite dintr-o femelă și puii acesteia. Teritoriul lor este destul de mic, de circa 1 kmp. În timpul iernii căpriorii se strâng în cârduri *ciopoare*, de până la 30 indivizi și chiar mai mulți, aparținând ambelor sexe, având în frunte o căprioară bătrână, iar la coada un țap în vârstă, experimentat. În afara acestei perioade, exceptând perioada de împerechere, țapii trăiesc izolat sau în preajma unei capre. Țapii își marchează teritoriul, prin frecarea puietilor și tufelor cu coarnele, și îl apară împotriva eventualilor intruși.

Caracteristicile speciei. Căprioara e un animal elegant, blând, cu privirea inteligentă. Este cea mai mică specie de capre sălbatice originare din Europa. Prezintă un dimorfism sexual evident, datorită coarnelor care la țap sunt considerate, ca și la celelalte cervide, o exteriorizare a caracterului sexual secundar. Lungimea corpului este de 95 – 135 cm, coada de abia 2 – 3 cm care practic nu se vede, dar se simte la pipăit, iar înălțimea la greabăn de 65 – 75 cm. Masculii au tendința de a fi mai mari și mai robuști 20 - 30 kg, în comparație cu femelele 18-25 kg; greutatea variază în funcție de sex, vârstă și abundența hranei, cea mai mare greutate poate fi atinsă în luna noiembrie. Iezii, care au la fătare 1,2 - 1,6 kg, prezintă fenomenul de homocromie până în jurul vârstei de 3 luni.

Blana este diferită în funcție de sezon. Vara, căprioara are corpul acoperit cu păr scurt, des și mai mult ruginiu pe spate și mai deschis pe pânțece, iar în perioada de iarnă, părul este mai lung și cenușiu pe spate. Culoarea părului se schimbă, căci năpârlește în mai și septembrie. Coada este un mont scurt, puțin vizibil. Are picioare lungi și subțiri, terminate cu copite mici, despicate, ale căror degete laterale sunt bine dezvoltate. Gâtul este puțin alungit, capul este mic, mai mult lung decât lat, dominat de ochii mari, blânzi, cu genele de la pleoapa de sus lungi, care dau privirii o expresie de gingășie. Botul, în general, este de aceeași culoare ca restul corpului, dar nasul este întotdeauna de culoare neagră. Fruntea și partea superioară a capului sunt mai închise la culoare și bărbia este albă. Urechile, sunt mari, ovale, mai închise la culoare pe dinafară decât restul corpului. Iedul are blana de culoare ruginie, cu pete albe sau gălbui, neregulate. Un alt semn distinctiv sunt coarnele, care apar la masculi în primul an de viață și pe care le schimbă în fiecare toamnă, iar în 4 luni cresc altele la loc, în perioada de rut. Coarnele au, în medie, o lungime de 30 cm, fiecare corn are în general trei țepușe, dar sunt țapi care au până la 6 țepușe. Ramurile secundare sunt întotdeauna scurte. Coarnele sunt utilizate de masculi în disputele pentru femele din timpul perioadei de împerechere. Cel mai dezvoltat simț al lor este mirosul, apoi auzul. Căpriorul simte mirosul omului de la câteva sute de metri 200-300 m dacă vântul este prielnic. În perioadele când atmosfera este uscată, căprioarele stau ascunse în desișul pădurii, deoarece nu mai pot sesiza mirosurile, ca în perioadele umede.

Repartizare geografică: Arealul specie cuprinde: Albania; Andora; Armenia; Austria; Azerbaidjan; Belarus; Belgia; Bosnia; Bulgaria; Croatia; Cehic; Danemarca; Estonia; Finlanda; Franța; Georgia; Germania; Gibraltar; Grecia; Groenlanda; Ungaria; Iran, Iraq; Italia; Letonia; Liechtenstein; Lituania; Luxemburg; Macedonia; Moldova; Monaco; Muntenegru; Olanda; Norvegia; Polonia; Portugalia; România; Rusia; San Marino; Serbia; Slovacia; Slovenia; Spania; Suedia; Elvetia; Siria; Turcia; Ucraina; Marea Britanie.

În România, este întâlnită de la șes, până în pădurile subcarpatice, mai numeroasă în pădurile din Transilvania, Banat și nordul Moldovei, mai rară în restul Moldovei, Muntenia și Dobrogea

Biotopul sau habitatul: Preferă pădurile și crângurile de la munte până la câmpie. Mai este întâlnit în pădurile, grădinile și incintele cultivate din Delta Dunării. Condițiile naturale cele mai favorabile acestei specii sunt trupurile mici de pădure 100-500 ha situate în mijlocul zonelor agricole. În trupurile de pădure de mare întindere din zona deluroasă sau de câmpie, fără poieni sau enclave, căpriorul se găsește mai mult la margine, în apropierea culturilor agricole. Vara preferă

---

locurile umbrite și răcoroase, iarna pe cele însorite și ferite de vânturi. Este un animal fidel față de locul său de trai, având o mică rază de mișcare. Harta de distribuție a acestei specii în situl ROSCI0202 este prezentată în planșa nr: IV.

Regimul alimentar. Hrana căpriorului este exclusiv vegetală. Căprioarele se hrănesc cu predilecție dimineața sau seara târziu, odihnindu-se în restul zilei.

Nu este foarte pretențioasă, dar preferă vegetalele bogate în apă. Consumă ramuri tinere, muguri, frunzele diferiților arbori și arbuști, scoarța de copac, lucernă, recolta din terenuri agricole. Toamna, căprioarele preferă alimentele concentrate *semințe, fructe*. Ghinda o consumă cu plăcere în anotimpul de iarnă. În câmpul agricol se hrănește cu gramineele verzi, însămânțate toamna, cu alte plante cultivate și cu plante din flora spontană. Vara preferă culturile agricole *de grâu, de ovăz, de soia, etc.*, în care, datorită modului selectiv de hrănire, nu produce prejudicii. Noaptea o petrec mai mult la păscut, iar dimineța se retrag în păduri, unde este mai mult tufăriș. Căprioara paște din loc în loc, fără a se vedea vreun loc rărit, față de alte erbivore care pasc la rând, lăsând urme vizibile.

Migrație și reproducere. Maturitatea sexuală a masculilor se produce până la sfârșitul primului an de viață, dar nu sunt apti pentru împerechere până la vârsta de 3 ani; femela este aptă pentru împerechere la vârsta de 14 luni și este monoestrica, estrul *perioada de călduri* durează circa 36 ore. Perioada de împerechere *de rut* are loc în fiecare vară, în iunie-august; deși se împerechează la începutul verii, beneficiază de un procedeu special, care le permite să nască, primăvara, într-o perioadă optimă. Acest procedeu poartă denumirea de implantare întârziată. În această perioadă căpriorii sunt agresivi cu rivalii, dar și cu ieziile dacă le ies în cale, dându-se lupte, care uneori se termină cu moartea adversarului. Asemenea lupte se mai dau primăvara, pentru ocuparea teritoriilor. Gestația durează circa 300 de zile, dând naștere, în general, unui singur pui, și, mai rar, la 2 pui/fătare, care prezintă ochii deschiși și sunt complet acoperiți cu păr. Fătarea are loc în mai-iunie, ieziile prezintă de-a lungul laturilor corpului un șir de pete albe, care le asigură camuflarea în iarba înaltă. Acest desen se estompează la vârsta de aproximativ 2 luni. Puii cresc rapid și pot fi înțărcați la vârsta de 2-3 luni și rămân alături de mamă până aceasta dă naștere altei generații, anul următor. Femelele rămase nefecundate în iulie-august au o a doua perioadă de împerechere în noiembrie-decembrie. La cele fecundate în iulie-august, embrionul rămâne în stare latent timp de circa 4 luni. Din noiembrie-decembrie embrionii se dezvoltă normal, indiferent de data împerecherei. Rata medie de viață este de 15-20 ani.

Dușmani: Braconierul, lupul, câinele hoinar, șacalul, vulpea, pisica sălbatică, dar și jderul și mistrețul pentru ieziile neajutorate sunt potențiali dușmani ai speciei. Dacă zăpada este mare și de lungă durată, căpriorii pot fi prinși și omorâți relativ ușor, deoarece intervin, dincolo de efectul stânjenitor al stratului de omăt, inaniția și îmbolnăvirea multora dintre exemplarele tinere sau foarte bătrâne.

Factori de amenințare. Endoparazitare, gălbeaza, strongiloza pulmonară și cea gastro-intestinală, cisticocoza și coccidioza, de obicei duc la o slăbire a organismului, dar moartea este cauzată când la acestea se adaugă o iarnă grea. Dintre bolile ectoparazitare literatura menționează *Hypodermoza coșurile* cauzate de insecta *Hypodermo cliana*.

Măsuri de protecție existente. Protejată prin Legea 13/1993 prin care România ratifică convenția de la Berna, Legea 462/2001 privind regimul ariilor naturale protejate, conservarea habitatelor naturale, a florei și faunei sălbatice.

Măsuri de conservare propuse. Diminuarea efectivelor de prădatori naturali sălbatici, combaterea câinilor hoinari, sancționarea prinderii puilor și combaterea oricăror forme de braconaj sunt principalele măsuri de ocrotire, dar nu singurele.

Crearea condițiilor de liniște în perioada și în zonele de fătare este la fel de importantă pentru supraviețuirea ieziilor. În perioada critică de iarnă căpriorul trebuie ajutat cu hrană complementară, compusă din nutrețuri concentrate și fibroase, ultimele de bună calitate pentru a fi acceptate de acesta. Acceptă și hrană suculentă, care este indicat să fie servită în zilele cu temperaturi pozitive.

Pagubele cauzate de căprior, în culturile forestiere sunt neînsemnate. Numai în condiții de necesitate, în timpul iernii roade coaja arborilor. În schimb, în plantații pagubele pot fi mai mari, prin roaderea vârfului puietilor, ceea ce afectează viitorul arborilor.

Atitudinea omului. Combaterea vânătorii abuzive, a dăunătorilor și menținerea efectivelor optime. La aceste orientări se mai adaugă aplicarea măsurilor de selecție și de completare a efectivelor, precum și îmbunătățirea hranei.

Vânare: între 15 mai - 15 octombrie la mascul și 1 septembrie - 15 februarie pentru femela și ied. Sunt admise, ca metode de vânatoare, doar pânda și dibuitul.

Reptile

Reptilele sunt vertebrate tetrapode care au apărut în fauna terestră în perioada Carboniferă a erei Pleozoice și au atins apogeul dominației în era Mezozoică. Reptilele reprezintă o grupă de animale foarte diversă, care se găsesc pe fiecare continent, mai puțin pe continentul Antarctica. Sunt o clasă de vertebrate ovipare, poikiloterme *temperatura corpului este variabilă după temperatura mediului înconjurător*, cu corpul mai mult sau mai puțin masiv, acoperit de o piele groasă, solzoasă, cu 4 picioare *membre* pentadactile ale căror degete se termină cu gheare *șopârle*. Membrele sunt situate latero-ventral și nu ridică de la sol restul corpului. Ele servesc pentru sprijin pe substratul pe care se târăsc. La unele reptile adaptate secundar la viața acvatică *broaștele țestoase* membrele sunt transformate în palete pentru înot, iar la șerpi, acestea au dispărut sau sunt rudimentare, locomoția făcându-se prin târâre.

Reptilele din fauna actuală sunt exclusiv terestre, doar câteva duc un mod de viață acvatic sau semiacvatic. Ele nu mai revin în mediul acvatic pentru reproducere, având în structura lor caractere multiple care reprezintă adaptări la viața terestră. Sunt animale amniotice, adică, embrionul care se dezvoltă este protejat de o serie de membrane și o cochilie dură, care împiedică oul să se usuce, oferindu-i în același timp o formă de protecție împotriva animalelor prădătoare.

Reptilele au un tegument sărac în glande secretoare, de aceea el este uscat și impermeabil ca rezultat al adaptării la viața terestră. Pătura externă a epidermei este cornoasă, groasă și apară corpul de uscăciune. De asemenea, produce solzi, scuturi și plăci cornoase cu rol de protecție. La broaștele țestoase, derma tegumentului produce plăci osoase, care dublează scuturile cornoase, formând o adevărată armătură care uneori este extrem de dură. Datorită acestor formațiuni epidermice și dormice, în perioada de creștere are loc năpârlirea, sub formă de exuvie *teacă continuă la șerpi* sau sub formă de petice *la șopârle*. Excepție fac șestoasele care nu năpârlesc. Tegumentul reptilelor conține pigmenți care dau culoarea corpului și care nu se modifică în funcție de variația cromatică a mediului. Fac excepții unele specii de șopârle la care pigmenții sunt localizați în cromatofori, iar culoarea corpului se modifică în concordanță cu cea a mediului asigurând camuflarea animalului *cameleonul*.

Sistemele muscular și osos sunt mai bine dezvoltate. Cutia craniană este formată din puține oase, bine sudate între ele. Apare pentru prima dată cutia toracică *excepție șerpilor*. Sistemul nervos este mai bine dezvoltat, deoarece reptilele sunt în general animale de pradă. Cele două pleoape care acoperă ochiul sunt sudate într-o membrană transparentă, dându-i acestuia un aspect sticlos. Urechea este bine dezvoltată. Limba este foarte mobilă și îndeplinește funcții gustative, tactile și uneori olfactive *șerpi*. Unele reptile înghit prada întregă, ceea ce presupune apariția unor modificări ale corpului. Tubul digestiv se deschide în cloacă. Plămâni au o structură complexă și asigură nevoia de oxigen a reptilelor. Cutia toracică participă, prin mișcările sale, la respirație. Inima este formată din trei camere. Se cunosc aproximativ 7000 de specii de reptile.

Șerpilor sunt reptile su solzi *Squamata*, care au o formă alungită, fără membre. Din punct de vedere al evoluției lor filogenetice, șerpilor și-au pierdut mai demult membrele, deoarece le lipsește centura scapulară și sternul, în timp ce din membrele posterioare nu au mai rămas decât cel mult urme ale bazinului și ale membrilor atrofiate. Ei derivă din saurieni care aveau membre. În ce privește alcătuirea corpului la șerpi, se constată următoarele: capul, trupul și coada nu sunt delimitate, ci trec pe nesimțite dintr-unul într-altul; delimitarea dintre trup și coada se recunoaște numai pe parte ventrală, după despicătura anală.

Corespunzător corpului puternic alungit, organele interne sunt, la rândul lor, foarte alungite. Plămânul stâng este mult atrofiat, iar vezica urinară lipsește cu totul. Numărul vertebrelor trunchiului, legate între ele prin articulații sferice, trece de obicei peste 100. Cu excepția primei vertebre cervicale, de fiecare vertebră se leagă prin articulații o pereche de coaste, al căror capăt

liber se sprijină pe un strat de mușchi. Ele se pot mișca înainte și înapoi și astfel, în mod direct, ajută la înaintarea animalului, iar indirect prin presiunea musculară asupra marginilor posterioare a plăcilor cutante ventrale, acestea se depărtează în așa fel încât împiedică alunecarea corpului pe substrat. Aceasta mișcare contribuie la șerpire, acea mișcare ondulatorie în care fiecare punct al corpului lung urmează cu precizie același drum, pe care au alunecat mai înainte capul și gâtul. Capul șarpelui prezintă structuri caracteristice. Pleoapa de jos este o capsula străvezie, trasă peste ochiul mobil și concrecută cu pleoapa superioară. Când are loc năpârlirea, ochiul năpârlește de asemenea. Timpanul și urechea mijlocie lipsesc. Funcția redusă a aparatului auditiv este compensată de limbă – organ extrem de sensibil, bifurcată, de obicei de culoare închisă, stă ascunsă într-o teacă în fundul gurii. Șerpii folosesc limba pentru miros. Prin fluturarea limbii adună particulele de miros din aer, care se lipesc de limbă și le direcționează spre un organ de simț din cerul gurii, numit organul lui Jacobson, astfel deosebind mirosurile. Printr-o deschidere a vârfului botului, limba poate fi scoasă chiar atunci când gura este închisă. Cele două jumătăți ale mandibulei se pot îndepărta mult una de alta, așa încât gura poate fi deschisă neobișnuit de mult, mai ales că cele două părți ale maxilarului inferior pot fi mișcate înainte și înapoi, independent una de alta. La înghițirea prăzii, care este de obicei un animal întreg, cu mult mai gros decât corpul șarpelui însuși, spre deosebire de șopârle, aceasta este împinsă spre gâtul cu ajutorul mișcării alternative a celor două jumătăți ale mandibulei, prevăzute cu dinți îndreptați înapoi. Laringele poate fi deplasat atât de mult înainte, încât pătrunderea aerului proaspăt nu este împiedicată de pradă, oricât de lungă ar fi durata înghițurii și chiar dacă ea este întreruptă de pauze de istovire. Dinții sunt îndreptați spre interiorul gurii. La șerpii veninoși, unii dintre dinții de pe falca superioară au un canal central în legătură cu glandele de venin.

În cadrul proiectului *Managementul și protecția biodiversității în aria naturală protejată de importanță comunitară ROSCI 0202 Silvestepa Olteniei*, au fost luate în studiu următoarele specii de reptile: *Testudo hermani* - Broasca țestoasă din Oltenia; *Emys orbicularis* – Broasca țestoasă de apă; *Lacerta viridis Laurenti*, 1768 - Gușter; *Lacerta trilineata Bedriaga*, 1886 - Gușterul vărgat; *Elaphe longissima Laurenti*, 1768- Șarpele lui Esculap; *Anguis fragilis Linnaeus*, 1758 - Șarpele orb.

***Testudo hermanni* Gmelin, 1789 – Broasca țestoasă din Oltenia**

Încadrare taxonomică.

Regnul: *Animalia*,

Încrângătura: *Chordata*,

Clasa: *Reptilia*,

Ordinul: *Testudines*,

Familia: *Testudinidae*,

Genul: *Testudo*,

Specia: *T. hermanni*.

Statut de conservare.

- la nivel național: "specie periclitată" *Cartea Roșie a Vertebratelor din România*;

- la nivel mondial: "Near Threatened" "aproape amenințat";

- la nivelul continentului european: "Near Threatened" "aproape amenințat";

- la nivelul Uniunii Europene: "Near Threatened" "aproape amenințat";

În România, *Testudo hermani* este protejată prin:

- Ordonanța de urgență nr. 57 din 2007 Anexa III – specii de plante și animale a căror conservare necesită desemnarea ariilor speciale de conservare și a ariilor de protecție specială avifaunistică și Anexa IVA – specii de animale și vegetale de de interes comunitar care necesită protecție strictă;

- Legea nr.13/1993 pentru aderarea României la Convenția de la Berna, privind conservarea vieții sălbatice și a habitatelor naturale din Europa, Anexa II

Legea nr. 462/2001, Anexa III și IV privind regimul ariilor naturale protejate, conservarea habitatelor naturale, a florei și faunei sălbatice.

Aspecte generale. *Testudo hermanni*, cunoscută și sub numele de broasca țestoasă de uscat *foto nr: 2.8.*, este o specie politipică, solitară, strict protejată fiind în pericol de dispariție datorită diminuării efectivelor și a arealului favorabil. Sunt animale lente, care se camuflează foarte bine, făcând anevoioasă detectabilitatea lor. Vârsta țestoaselor se poate aprecia după numărul inelelor care se formează pe plăcile carapacei.

Caracteristicile speciei. Este o țestoasă de dimensiuni mici, cu o lungime a carapacei între 18-25 cm și o lățime a acesteia de aproximativ 12 cm, de formă ovală, bombată, compusă din două părți: carapacea propriu-zisă *dorsal* și plastronul *ventral*. Capul prevăzut cu solzi deasupra este mic, cu maxilare puternice care se termină cu un cioc cornos.

Foto nr: 2.8. - *Testudo hermanni*

Membrele sunt scurte și puternice și se termină cu câte cinci gheare la membrele anterioare și cu câte patru la membrele posterioare. Se deosebește de *Testudo graeca* prin placa supracaudală dublă, divizată median, regiunea femurală este netedă, nu prezintă tuberculi conici. Coadă are o lungime de aproximativ 5-6 cm, acoperită cu un vârf cornos, destul de lung, recurbat la capăt, convex în partea dorsală și plat ventral. Ochii sunt negri-albaștri sau negri-cafenii.

Carapacea este colorată variat, de la galben intens sau portocaliu la exemplarele mature la galbene-verzui și chiar verzi-măslinii la exemplarele bătrâne, fiecare scut prezentând câte o pată de culoare brună sau neagră, iar pe margine au un chenar de culoare închisă. Plastronul este prevăzut pe ambele laturi cu o bandă longitudinală neregulată, de culoare neagră. Capul și membrele sunt verzi-galben murdar. Coloritul broaștei țestoase de uscat se estompează odată cu înaintarea în vârstă, dar galbenul intens, de cele mai multe ori, se menține.

Masculii se deosebesc de femele prin dimensiuni mai mici, prin coada mai lungă și terminată cu o gheară puternică, prin plastronul concav și prin plăcile anale curbate.

Broasca țestoasă de uscat este foarte sensibilă la variațiile de temperatură, adăpostindu-se când temperaturile sunt prea ridicate sau prea scăzute în vizuini săpate sau în grote. Perioada de hibernare durează din octombrie până la sfârșitul lui aprilie, în tot acest interval stând îngropată în pământ sau pe sub stânci.

Biotop și habitat: Sunt animale foarte bine adaptate la habitate aride dar poate fi întâlnită și în zone mai umede. Nu este foarte pretențioasă la habitat, fiind găsită atât în pajiști, cât și în păduri și vii. Preferă locurile însorite și de aceea poate fi găsită frecvent pe dealuri și în zone cu stâncării.

Este o specie strict europeană, prezentă în Balcani, în zone restrânse din Spania și Franța, în sudul Italiei și în majoritatea insulelor din Mediterană *Baleare, Corsica, Sardinia, Sicilia, Malta*. În România este prezentă în număr mai mare în zona Porțile de Fier, pe văile afluenților Dunării, cu

---

precădere la marginea lizierelor de pădure, în sudul Banatului. A fost semnalată și în sudul Dobrogei.

De asemenea, prezența aceste specii a fost semnalată și în aria ROSCI 0202 Silvestepa Olteniei, arealul fiind unul ofertant pentru *Testudo Hermannii*-broasca țestoasă de uscat. O putem regăsi în marginea lacului Fântânele unde se întinde lunca Fântânele, în zona Ciutura, a Tencănaului, Știubeiului ori pădurea Verbiței unde habitatul oferă atât pădure cât și pajiște.

Migrează în întreg arealul ROSCI 0202 Silvestepa Olteniei, cu preponderență unde găsește zone delurite *planșa nr: V*.

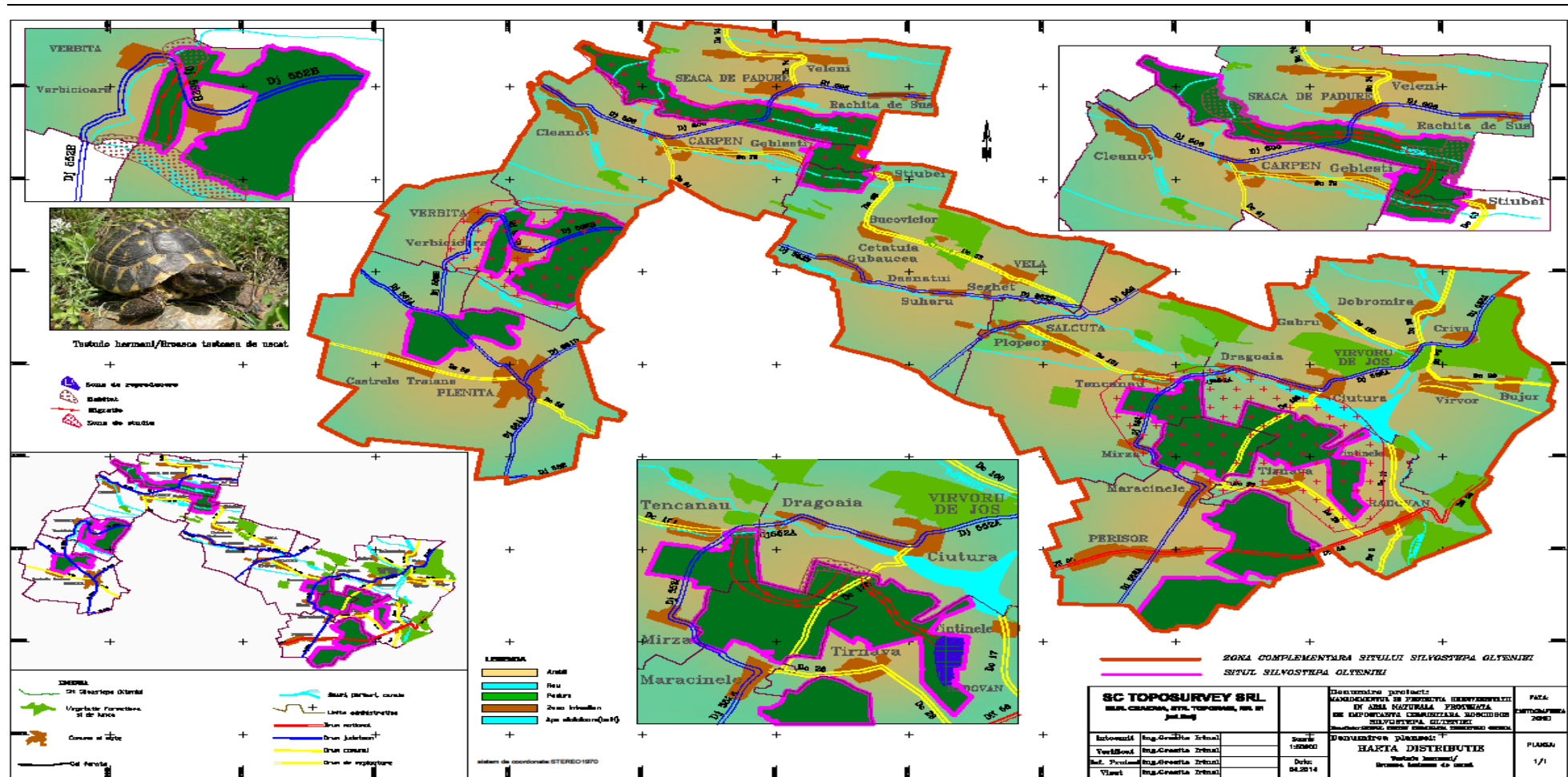
Reproducere: Se împerechează primăvara, iar în intervalul mai-iunie femela sapă o groapă cu membrele posterioare în pământ afânat, unde depune 11-12 ouă albe, sferice, cu coaja tare. Puii eclozează singuri, fără ajutor din partea mamei, după aproximativ 3 luni. În acest interval cuibul poate fi devastat de prădători, rata de supraviețuire fiind foarte scăzută. În aria ROSCI 0202 Silvestepa Olteniei, se reproduce în apropierea malurilor apelor din arie, acolo unde găsește condițiile propice construirii cuibului, pământ afânat, ușor de săpat în el. Drept urmare preferă locații precum lacul Fântânele.

Regim alimentar: este o reptilă exclusiv erbivora, hrănindu-se cu frunze, lăstari cruzi, fructe de pădure, legume.

Dușmani: Prădătorii cei mai de temut sunt câinii comunitari, vulpile, jderii, păsări - pentru ouă și juvenili. Adulții nu au prădători naturali.

Boli și paraziți: Broaștele țestoase sunt afectate de un număr mare de paraziți interni *nematode și trematode* și extern de căpușe.

Măsuri de protecție existente. Conform Convenției Internaționale privind Comerțul cu Specii Amenințate *Convenția CITES*, aprobată prin Legea 69/1994, este interzis comerțul intern și extern cu această specie *sub orice formă: țestoase mature vii, schelet, ouă, juvenili*.

Planşa V – Harta de distribuţie a speciei *Testudo hermanni* în situl ROSCI0202

Încadrare taxonomică:

Regnul: *Animalia*,

Încadrare taxonomică: *Chordata*,

Clasa: *Reptilia*,

Ordinul: *Testudines*,

Familia: *Emydidae*,

Genul: *Emys*,

Specia: *E. orbicularis*

Statutul speciei.

- la nivel național: "vulnerabilă" *Cartea Roșie a Vertebratelor din România*;

- la nivel mondial: "Near Threatened" "aproape amenințat";

- la nivel european: "Near Threatened";

În România, *Emys orbicularis* este protejată prin:

- Ordonanța de urgență nr. 57 din 2007 Anexa III– specii de plante și animale a căror conservare necesită desemnarea ariilor special de conservare și a ariilor de protecție special avifaunistică și Anexa IVA – specii de animale și vegetale de de interes comunitar care necesită protecție strictă;

- Legea nr.13/1993 pentru aderarea României la Convenția de la Berna, privind conservarea vieții sălbatice și a habitatelor naturale din Europa, Anexa II

- Legea nr. 462/2001, Anexa III și IV privind regimul ariilor naturale protejate, conservarea habitatelor naturale, a florei și faunei sălbatice.

Statut de conservare. În Aria Protejată este mediu spre nefavorabil, specia fiind dependentă de prezența habitatelor acvatice. Amenințarea cea mai mare care planează asupra speciei o reprezintă pierderea habitatului prielnic, atât prin reducerea suprafețelor ocupat de ochiuri de apă, cât și prin degradarea calității bazinelor acvatice pe care le ocupă.

Caracteristici generale. Broasca țestoasa de apă europeană, specie monotipică, este una din cele mai cunoscute țestoase din Europa, iar în prezent este amenințată cu dispariția. Declinul grav al acestei specii se datorează în principal distrugerii, degradării și fragmentării habitatului, prin poluare cu reziduuri industriale, pesticide și îngrășăminte agricole și ape fecaloide-menajere și expansiunea amenajărilor industriale, rezidențiale și turistice, este ocrotită de lege în toate țările unde este prezentă.

Caracteristicile speciei. *Emys orbicularis* este o specie de broască țestoasă de dimensiuni mici spre mijlocii, având lungimea carapacei cuprinsă între 140-170 cm, rar ajungând la 220-230 cm în special în zonele nordice. Corpul este bine închis într-o carapace dură, osificată, acoperită cu plăci de natură cornoasă. Carapacea este rotunjită sau eliptică, teșită, puțin mai lată în partea posterioară. Plastronul este plat, format din 6 perechi de plăci cu marginea posterioară ușor scobită la mascul. Coada prezintă solzi netezi dispuși în verticil, la masculi atinge 2/3 din lungimea carapacei, la femele 1/2 din lungime, iar la juvenili coada este la fel de lungă ca și carapacea. Placa anală a carapacei este întregă, nedevizată, coada scurtă, fără terminație cornoasă. De ambele părți ale cozii, pe partea internă a coapselor, sunt prezenți câte un tubercul conic cornos.

Membrele țestoase de apă sunt foarte puternice, în formă de coloană, cu labe puternice și palmate, prevăzute cu gheare lungi și puternice, în număr de 5 la membrele anterioare și 4 la cele posterioare. Ca particularitate, putem menționa că ghearele sunt unite printr-o membrană interdigitală, care le permite deplasarea ușoară în apă.

Culoarea este foarte variabilă, carapacea are fondul brun închis, brun roșiatic sau negru cu pete sau linii radiare mai mult sau mai puțin numeroase. Plastronul este galben sau brun, chiar complet negru la adulți. La juvenili carapacea are culoarea brun închis, iar plastronul este negru. Capul este stropit cu galben pe fața dorsală, pe un fond brun pal la masculi și negru la femele. Membrele și coada sunt închise la culoare, pătate cu negru *foto nr: 2.9*.

Foto nr: 2.9. – *Emys orbicularis*

Dimorfism sexual: La această specie este slab exprimat; masculii sunt recunoscuți după plastronul lor ușor concav și scobit în partea posterioară, iar coada mai lungă.

Îernează pe fundul apelor, o dată cu sfârșitul toamnei și până la începutul lunii aprilie. Este foarte sensibilă la schimbările de temperatură, temperatura optimă fiind de 22-24°C. Deși se mișcă cu ușurință pe sol, este o foarte bună înotătoare, are reacții rapide, la cel mai mic zgomot plonjând în apă.

Repartizare geografică. Broasca țestoasă de apă este răspândită pe un areal mare, ce cuprinde Europa, Asia Occidentală și Africa de Nord-Vest. În România, ea a fost răspândită pe aproape tot cuprinsul țării, acolo unde găsește condiții optime, dar în efective relativ reduse, iar astăzi este tot mai puțin întâlnită.

Biotopul și habitatul. Deși este o specie foarte legată de apă, țestoasa efectuează uneori migrații pe uscat în căutarea altor zone de locuit, dacă bălțile inițiale au secat sau nu îi mai oferă hrană. Locurile preferate ale acestei broaște țestoase sunt malurile lacurilor cu vegetație acvatică bogată, precum și zonele mlăștinoase, greu de străbătut de alte animale. Aceste specii trăiesc în regiunile cu apă dulce, stătătoare incluzând eleșteele, iazurile, lacurile, cursurile de apă cu viteză de curgere lină. Ele își aleg locațiile terestre cu soluri nisipoase, deschise și situate la înălțime pentru a-și crea cuibul. Preferă locurile însoțite de pe malurile lacurilor și zonele mlăștinoase cu vegetație abundentă, care le oferă protecție față de dușmanii naturali.

Regim alimentar. Broasca țestoasă de apă este un carnivor feroce și o mare consumatoare de viermi, melci, insecte acvatice, pești mici, broaște și mormoloci, rozătoare mici, precum și a puilor de păsări acvatice și foarte rar, conumă și unele componente vegetale. Își așteaptă prada plutind printre vegetația acvatică, iar când aceasta se apropie este prinsă prin destinderea fulgeratoare a gâtului și omorâtă rapid prin mișcări repetate ale maxilarelor. După aceea, broasca țestoasă se retrage sub apă, unde prada este sfâșiată în bucăți.

Masculii rămân carnivori întreaga lor viață, în timp ce femelele sunt tentate să consume și anumite produse vegetale acvatice.

Migrație și reproducere. Acuplarea are loc primăvara, la sfârșitul lui martie-aprilie. La finele lunii mai sau începutul lunii iunie, femela depune ponta formată din 3-16 ouă de mărimea oului de porumbel, pe uscat, în pământul afânat din scorburi, dar obișnuit pe mal, nu departe de luciul apei. Clocirea durează, în funcție de temperatura solului, 3-6 luni. Puii ies din ouă spărgând coaja cu ajutorul unui dinte de eclozare de natură cornoasă, situat pe maxilarul superior în toamna sau chiar primăvara următoare.

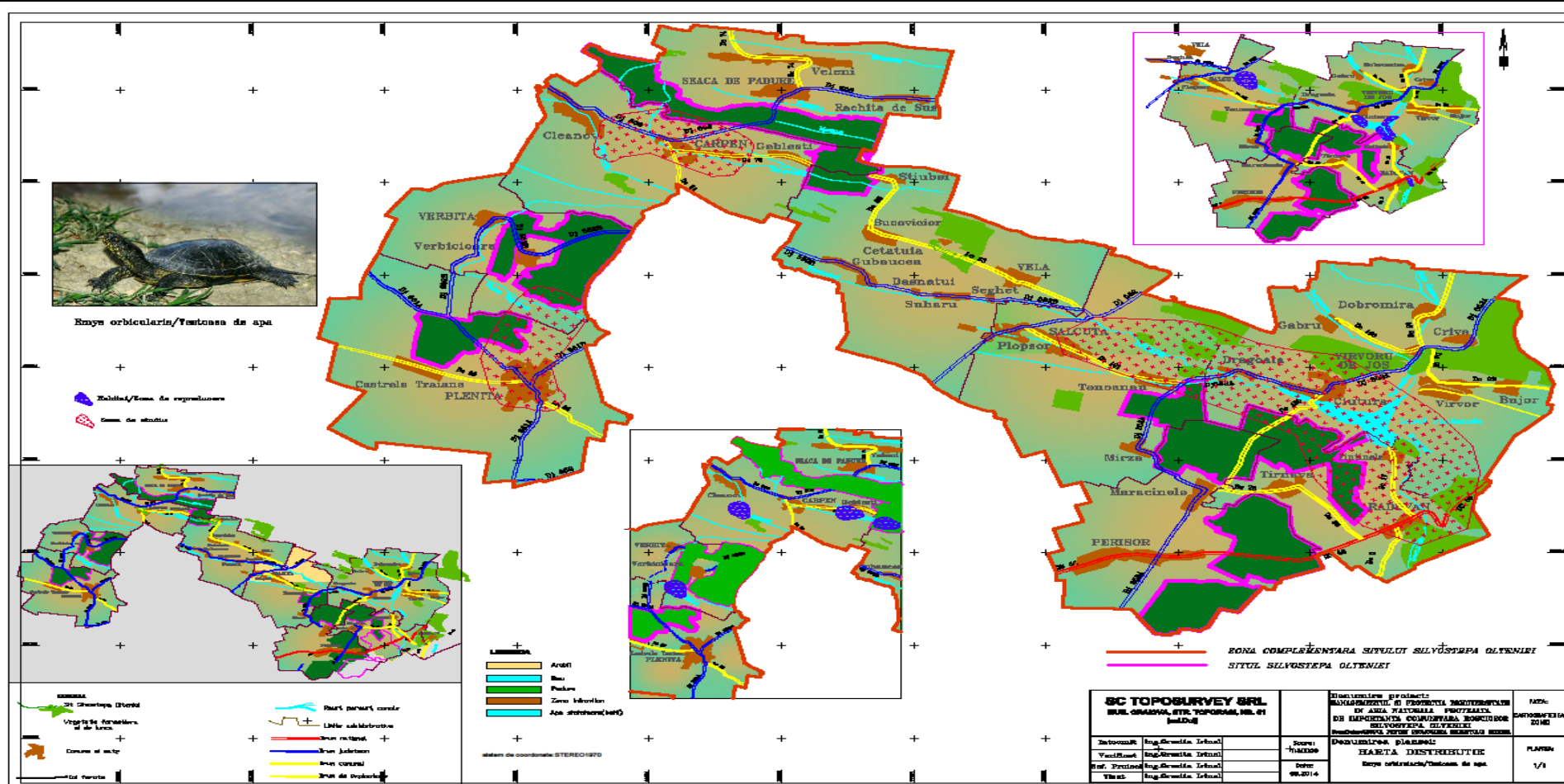
Efectivul. În România se estimează un efectiv de zeci de mii de indivizi Iftime, 2005. Are răspândire sporadică. Este numeroasă în unele zone, cum ar fi în Delta Dunării Korodi citat de Iftime, 2009.

În Aria Naturală Protejată, ținând cont de cerințele de habitat ale speciei și de observațiile asupra ei se apreciază că există populații stabile în zonele de distribuție investigate. Specie comună

și frecventă. Efectiv estimat între 50 – 100 de indivizi. În Aria Protejată specia a fost identificată în zona lacului Ciutura, de-a lungul cursului râului Desnățui, în zona localităților: Drăgoaia, Sălcuța. Deasemenea au fost semnalăți indivizi pe cursul râului Terpezița, în zona Gebleşti – Carpen, și în perimetrul lacului Piesoiu. Au mai fost identificate exemplare pe Valea Țigăncii, în perimetrul localității Verbița *planșa nr: VI*.

Concurenți. Șerpi de apă, pentru habitat și hrană.

Planșa VI – Harta de distribuție a speciei *Emys orbicularis* în situl ROSCI0202

Dușmani. Dușmanii naturali ai țestoasei de apă sunt: vidrele, porcii mistreți, ariciul și cioara, fiind vizate în special ouăle și puii acestei specii.

Boli și paraziți: Broaștele țestoase sunt afectate de un număr mare de paraziți interni *nematode și trematode* și extern de căpușe.

Factori de amenințare potențială. Distrugerea habitatelor acvatice prin asanarea bălților, diguirea râurilor, drenări, captări și desecări, lucrări de amenajare a apelor, tăierea masivă a stufului etc.; poluarea excesivă a apelor cu deșeuri menajere sau de altă natură; distrugerea pontei de către diferite animale sălbatice; uciderea accidentală de către pescari *prin înghițirea cârligelor*; cultivarea terenurilor unde broaștele țestoase depun ouăle.

Măsuri de protecție existente. Conform Convenției Internaționale privind Comerțul cu Specii Amenințate *Convenția CITES*, aprobată prin Legea 69/1994, este interzis comerțul intern și extern cu această specie *sub orice formă: țestoase mature vii, schelet, ouă, juvenili*.

Măsuri de conservare propuse:

- reducerea poluării apelor;
- crearea de noi arii protejate;
- sporirea amenajărilor ce se referă la colectarea țestoaselor în vederea comercializării lor;
- elaborarea de proiecte ce vizează creșterea și reproducerea în captivitate cu eliberarea în natură.

- Reconstrucția habitatelor umede – redarea râurilor, pâraurilor și lacurilor a căilor și structurilor naturale acaparate, modificate sau distruse de om. Digurile de beton sau de metal pot fi înlocuite cu diguri construite din materiale naturale *trunchiuri de copaci, stâncării, rădăcini și vegetație vie*. Renunțarea la sistemul de canalizare și scoaterea din circuit a barajelor și a stațiilor de pompare sunt metode majore în reconstrucția condițiilor hidrologice naturale de odinioară. Încetinirea vitezei de curgere a apelor prin redarea și facilitarea dezvoltării naturale a meandrelor, a zonelor de deversare din lungul apelor, a zonelor mlăștinoase, a brațelor moarte etc. - Menținerea habitatelor umede – menținerea ochurilor de apă deschise prin stoparea succesiunii vegetației. Tăierea vegetației se va realiza în lunile august-septembrie, în zone bine stabilite și niciodată în zonele de hibernare. Menținerea unor fâșii de vegetație *de ex. stuf*. Menținerea adâncimii unei bălți se va realiza prin excavarea materialului mâlos din bazin, acțiune care trebuie desfășurată în luna septembrie. - Crearea zonelor de mică adâncime – păstrarea unor zone importante cu o adâncime mai mică de 50 cm, pe teritoriul corpurilor de apă, facilitează dezvoltarea unei vegetații și a unei faune bogate. - Crearea a noi zone de însorire – prin amplasarea unor trunchiuri și crengi de copaci pe malurile și în apa puțin adâncă a râurilor. - Restricționarea pe perioada de iarnă până în prima parte a lunii martie, curățării și tăierii tufișurilor și a arboretului în imediata vecinătate a habitatelor acvatice. Astfel de activități în habitatele învecinate cum sunt pajiștile, pășunile, zonele agricole trebuie realizate în lunile noiembrie-februarie. - Cosirea vegetației ierboase – în habitatele terestre cât și în apropierea acestora *sfârșitul lui august-începutul lui octombrie*. - Interzicerea pășunatului – în zonele de depunere a pontei dar și în ruta de migrare dintre habitatele acvatice și zonele de depunere a pontei *mai ales mai-iulie*. - Menținerea zonelor de depunere a ouălor – prin defrișarea și curățarea fâșiilor cu tufăriș și arboret pentru creșterea expoziției locului *noiembrie-februarie*. - Crearea de noi zone pentru depunerea ouălor. - Curățarea și tăierea vegetației ierboase – de pe zonele de depunere a pontei.

Lacerta viridis – Gușter

Încadrare taxonomică.

Clasa: *Reptilia*,

Ordinul: *Squamata*,

Familia: *Lacertidae*,

Genul: *Lacerta*,

Specia: *L. viridis*

Statutul speciei:

- la nivel național: "specie relativ comună";
- la nivel mondial: "LC" conservarea speciei are prioritate redusă la nivel mondial;
- la nivel european: "LC" conservarea speciei are prioritate redusă la nivel mondial;

În România, *Lacerta viridis* este protejată prin:

- Ordonanța de urgență nr. 57 din 2007 - Anexa IVA – specii de animale și plante de de interes comunitar care necesită protecție strictă;
- Legea nr.13/1993 pentru aderarea României la Convenția de la Berna, privind conservarea vieții sălbatice și a habitatelor naturale din Europa, Anexa II
- Legea nr. 462/2001, Anexa IV – specii de animale și de plante care necesită o protecție strictă.

Statut de conservare. Este mai puțin bun decât al șopârlei de câmp, considerând că este vorba de un statut de conservare nesatisfăcător.

Caracteristici generale. Gușterul, șopârla de smarald sau șopârla verde este una din cele mai frumoase vietăți care trăiesc la noi în țară *foto nr: 2.10.* Sunt animale puternice, cu statura zveltă, pe care le-o conferă coada lungă, reprezentând două treimi din mărimea totală a animalului. Coada are un rol important și în deplasarea animalului, dându-i rapiditate. Ca orice reptilă, gușterul este un mare iubitor de soare care îi asigură energia necesară. Din acest motiv aceste șopârle sunt prezente în număr mai mare în partea de sud a țării și mai ales în Dobrogea.

Foto nr: 2.10. – *Lacerta viridis*

Caracteristicile speciei. Gușterul este o șopârlă relativ mare, cu habitus puternic, ajungând la dimensiuni de până la 30-40 cm, din care coada 20-26 cm. Are corpul zvelt, capul potrivit de lung, ușor convex, înalt, cu botul ascuțit. Are un pliu la gât, iar gulerul este dințat; solzii dorsali sunt carenați, mici, cei de pe mijlocul zonei dorsale la fel de mari ca cei de pe flancuri.

Colorit: Masculii adulți au culoarea verde-smarald cu nuanțe până la albăstrui sau albastru, pe cap și pe gât cu pete negre. Femelele adulte au o culoare mai mult cenușie cu diferite nuanțe până la cafeniu, sau cafeniu întunecat până la negru, de obicei cu două șiruri de pete mai albe, sau corespunzând cu dungile longitudinale de pe fiecare parte a trunchiului, ce dispar treptat spre coadă. Alte femele sunt verzui cu liniile egale și cu dungile albe adesea tivite cu negru, uneori pot fi verzi uniform. La masculii tineri coada pe partea dorsala este cafenie, iar la cei bătrâni verde. Exemplarele tinere au spatele cafeniu sau cafeniu-cenușiu, cu o bandă dorso-laterală albă sau galbenă și sub ea un șir de pete gălbui, mai mult sau mai puțin distincte. Culoarea verde a acestor șopârle le ajută să se camufleze atât pe sol, cât și prin copaci, scăpând de prădători.

Dimorfism sexual: Principala diferență între mascul și femelă este coloritul. Masculul este mai mare, are coada cilindrică, lățită la bază; la femelă coada este mai lungă.

Comportament: *Lacerta viridis* este o specie termofilă, foarte sensibilă la variațiile de temperatură, care determină în cea mai mare parte ciclul său de activitate zilnică. Este foarte rapidă în mișcări, se cațără cu multă ușurință în copaci și este destul de agresivă. Perioada de hibernare

---

este octombrie – martie, începutul lui aprilie, în crăpături de stânci, printre pietre, sub rădăcinile arborilor sau sub frunzar putred.

Repartizare geografică. Gușterul este răspândit în toată Europa Centrală și de Est. În România este întâlnit peste tot, până la altitudinea de 1700 m.

Biotopul sau habitatul. Destul de comun în țara noastră, trăiește prin luminișurile și lizierele pădurilor de stejar sau pe malurile însorite și cu vegetație ale Dunării și lacurilor, prin stepe, poieni, locuri nisipoase, uscate, pe versanții însoriți, prin vegetația din taluzul șoselelor.

Regim alimentar. Se hrănesc cu insecte, păianjeni, râme, melci, câteodată cu șopârle mai mici și chiar cu puii și ouăle unor păsărele.

Migrație și reproducere. Acuplarea are loc primăvara, iar prin mai-iunie, femela depune câte 6-12 ouă în nisip sau pământ moale, ponta putându-se repeta la câteva săptămâni. Ouăle sunt alb-murdar, lungi de 15-18 mm și cu diametrul de 8-11 mm. Eclozarea variază, în funcție de căldură și umiditate, de la 2,5 la 3,5 luni. Se reproduc după 3 ani, rar după 2.

Efectivul. În Aria Naturală Protejată, ținând cont de cerințele de habitat ale speciei și de observațiile asupra ei se apreciază că există populații stabile în zonele de distribuție investigate. Specie comună și frecventă. Efectiv estimat între 200 – 300 de indivizi. Specia a fost identificată în lizierele și luminișurile pădurilor: Întorsura, Perișor, Târnavă, Mărăcinele, Știubeiului, Verbicioara și Plenița.

De asemenea, specia a fost observată pe malurile însorite și cu vegetație ale lacului Ciutura, ale râurilor Desnățui și Terpezița *planșa VII*.

Concurenți. Șerpi și alte specii de reptile care ocupă același habitat.

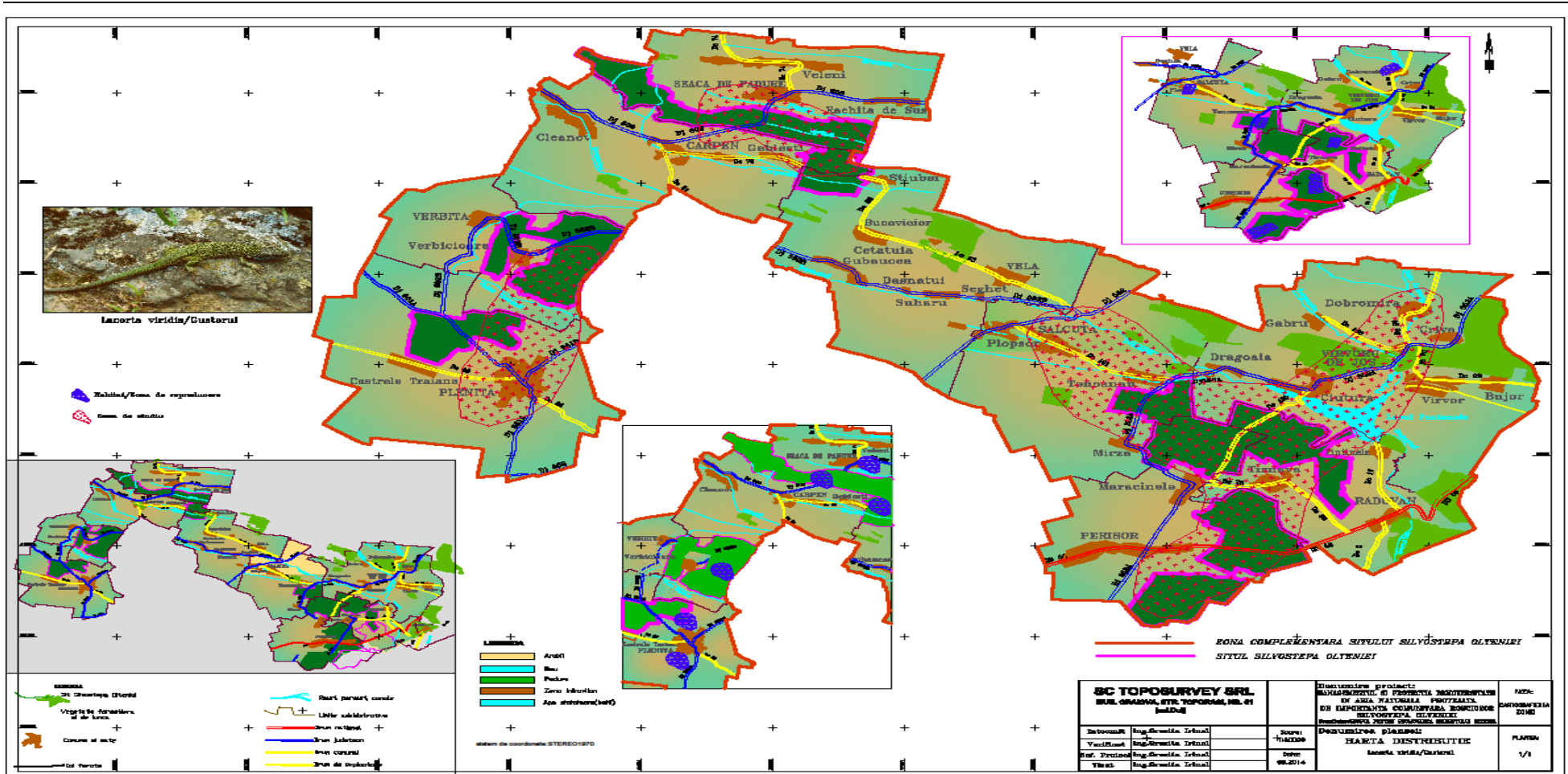
Dușmani: Este vânat de nevăstuici, păsări sălbatice, șerpi și pârși.

Boli și paraziți: Agenți infecțioși întâlniți la formele înrudite sau din același biotop, virusurile, protozoare parazite, trematode, nematode, acarieni.

Factori de amenințare potențială. Factorii cu impact negativ asupra populației de șopârlă de câmp sunt următorii: reducerea habitatului caracteristic prin îngrijirea excesivă a vegetației și prin schimbarea utilizării terenurilor; reducerea suportului trofic; aplicarea de îngrășăminte și pesticide, raticide lipsa accesului la surse de apă sau a unor spații cu umiditate mai crescută.

Măsuri de protecție existente. În România, *Lacerta viridis* este protejată prin Protejata prin Legea 13 din 1993 prin care Romania a ratificat Conventia de la Berna, OUG 57 din 2007 privind regimul ariilor naturale protejate, conservarea habitatelor naturale, a florei și faunei salbatice *Anexa 4B – specii de interes național*.

Măsuri de conservare propuse sunt: conservarea habitatelor, asigurarea unor măsuri de creștere a suportului trofic al speciei, interzicerea sau reglementarea aplicării de îngrășăminte, pesticide și atrape raticide *insecticide*.

Planșa VII – Harta de distribuție a speciei *Lacerta viridis* în situl ROSCI0202

***Lacerta trilineata* Bedriaga, 1886 - Gușterul vărgat**

Încadrare taxonomică:

Clasa: *Reptilia*,
Ordinul: *Squamata*,
Familia: *Lacertidae*,
Genul: *Lacerta*,
Specia: *L. trilineata*

Statut de conservare:

- la nivel național: "specie periclitată" *Cartea Roșie a vertebratelor*;
- la nivel mondial: "LC" *conservarea speciei are prioritate redusă la nivel mondial*;
- la nivel european: "LC" *conservarea speciei are prioritate redusă la nivel mondial*;

În România, *Lacerta trilineata* este protejată prin:

- Ordonanța de urgență nr. 57 din 2007 - Anexa IVA – specii de animale și plante de de interes comunitar care necesită protecție strictă;
- Legea nr.13/1993 pentru aderarea României la Convenția de la Berna, privind conservarea vieții sălbatice și a habitatelor naturale din Europa, Anexa II
- Legea nr. 462/2001, Anexa IV – specii de animale și de plante care necesită o protecție strictă.

Aspecte generale. Gușterul vărgat se întâlnește de obicei izolat, dar populând destul de dens biotopul respectiv.

Lacerta trilineata este o specie relativ mică, cu dimensiuni *lungime cap+trunchi* până la 140 mm, cu o coadă foarte lungă și subțire. Are botul conic, relativ înalt, partea posterioară a capului slab dilatată în regiunea temporală, timpanul evident, două temporale superioare, dintre care primul mai mare. Scutul anal, mai mult lat decât lung, cu 7-10 scuturi preanale, din care perechea mijlocie mai mare decât celelalte. Porii femurali se termină înainte de genunchi.

Colorit: Masculii adulți sunt verzi-galbui sau verzi smarald în partea dorsală, nu numeroase pete punctiforme negre, fiecare solz fiind punctat cu negru. Ventral este galben, nepătat, spre flancuri verzui. Laturile gâtului, între timpan și guler sunt albastru deschis, gușa nu este însă niciodată albastră. Femelele adulte au spatele verde, cu pete negre mai accentuate decât masculii. Juvenilii, sunt după eclozare brun deschis, culoare care se închide odată cu vârsta, cu cinci dungi longitudinale paralele verzi-galbui sau alb-galbui.

Comportament: Hibernează din septembrie-octombrie până în aprilie, în galerii săpate de el și mascate de tufe, de arbuști sau ciulini.

Biotop și habitat: Gușterul vărgat trăiește în biotopuri mai xerofile decât gușterul comun, evitând pădurea și manifestând un anumit grad de petrofilie. Populează viroagele și râpele colinelor, cu sol de loess cu aflorimente de calcar, bolovănișuri, zone cu tufișuri scunde și chiar cu ciulini, pante înierbate, pășuni, stepe.

În urma activității desfășurate în cadrulul sitului ROSCI0202, această specie nu a fost semnalată *foto nr: 2.11.*

Foto nr: 2.11. – *Lacerta trilineata*

Răspândire. Este găsit în peninsula Balcanică, Asia Mică, Liban, Palestina, nordul Irakului, Caucaz. În România este semnalat doar în Dobrogea.

Reproducere: Femelele depun ponta formată din 12-20 ouă roz-gălbui, cu dimensiuni mici în luna iulie. Puii proaspăt eclozați măsoară în total 75-78 mm, din care 30-31 mm reprezintă lungimea capului și trunchiului.

Regim alimentar: Se hrănesc cu insecte, păianjeni, râme, melci, câteodată cu șopârle mai mici și chiar cu puii și ouale unor păsările.

Dușmani: Principalii dușmani sunt șerpii de pradă, păsările răpitoare, diverse mamifere carnivore.

Boli și paraziți: Agenți infecțioși întâlniți la formele înrudite sau din același biotop, virusurile, protozoare parazite, trematode, nematode, acarieni.

***Elaphe longissima* – Șarpele lui Esculap**

Încadrare taxonomică.

Regnul: *Animalia*,

Încrângătura: *Chordata*,

Clasa: *Reptilia*,

Ordinul: *Squamata*,

Subordinul: *Serpentes*,

Familia: *Columbridae*,

Specia: *Z. longissimus*

Statutul speciei. În țara noastră, specia este protejată prin Legea Nr. 13 din 1993, prin care România ratifică Convenția de la Berna *Anexa II*, Directiva Europeană 92/43/EEC *Anexa IV*, Legea nr. 462/2001 privind regimul ariilor naturale protejate, conservarea habitatelor naturale, a florei și faunei sălbatice *Anexa IV* și de asemenea de Ordonanța de Urgență a Guvernului nr. 57/2007 privind regimul ariilor naturale protejate, conservarea habitatelor naturale, a florei și faunei sălbatice, aprobată cu modificări și completări ulterioare *Anexa IVA*, fiind considerată o specie de interes comunitar ce necesită o protecție strictă.

Conform clasificării IUCN, la nivel mondial specia are un statut de preocupare minimă *LC*, iar în Cartea Roșie a Vertebratelor din România specia este notată ca fiind vulnerabilă *Vu*.

Statut de conservare:

- la nivel național: "specie vulnerabilă" *Cartea Roșie a vertebratelor*;

- la nivel mondial: "LC" *conservarea speciei are prioritate redusă la nivel mondial*;

- la nivel european: "LC" *conservarea speciei are prioritate redusă la nivel mondial*;

În România, este protejată prin:

- Ordonanța de urgență nr. 57 din 2007 - *Anexa IVA* – specii de animale și plante de interes comunitar care necesită protecție strictă;

- Legea nr.13/1993 pentru aderarea României la Convenția de la Berna, privind conservarea vieții sălbatice și a habitatelor naturale din Europa, *Anexa II*

- Legea nr. 462/2001, *Anexa IV* – specii de animale și de plante care necesită o protecție strictă.

Aspecte generale. Șarpele a fost venerat în fel și chip în toată antichitatea. Șarpele lui Esculap este un șarpe care a reușit să intre în legendă încă de pe vremea romanilor. Legenda spune că Apollo a fost primul care a pătruns în tainele vindecării oamenilor, iar fiul său Esculap este considerat zeul medicinei. Acesta a observat cum un șarpe a reușit să vindece alt șarpe folosind anumite plante tămăduitoare reușind să aducă la viață șarpele bolnav. După ce a văzut toate acestea, Esculap a început să vindece și el oameni folosind aceleași plante. Astfel a apărut simbolul șarpelui încolăcit în jurul toiagului zeului Esculap, simbol care se numește caduceu. Astăzi medicina are ca

simbol șarpele încolăcit în jurul unei cupe, care reprezintă recipientul în care era păstrat veninul de șarpe, des folosit și el în vindecarea oamenilor.

Caracteristicile speciei. Șarpele lui Esculap este o specie de talie mare ajungând și la 2 metri lungime, acolo unde găsește condiții favorabile, frecvent însă ating lungimi cuprinse între 130-170 cm. Are un aspect zvelt, cilindric, cu musculatură puternică, cu un cap mic și îngust, galben-cafeniu și cu o pată galbenă pe ambele părți ale capului, cu ochii potrivit de mari, cu pupilele rotunde, cafenii, iar coada lungă și subțire. Solzii dorsali sunt netezi, ușor carenați în partea posterioară a corpului, anala divizată *foto nr: 2.12..*

Foto nr: 2.12. – *Elaphe longissima*

Colorit: Adulți sunt colorați pe partea dorsală în brun închis, brun deschis sau brun-cenușiu, cu mulți solzii dorsali dungați în lung cu alb; ventral sunt alb-gălbui uniform. Între ochi și colțul gurii prezintă o dungă închisă distinctă. Juvenili au pete dorsale brune închise și pete postoccipitale accentuate, colorate galben cu negru. Există și exemplare melanice.

Dimorfism sexual: Nu prezintă dimorfism sexual evident.

Comportament: Este cel mai arboreol șarpe din fauna României, datorită abilității sale de a se cățara în arbuști și copaci; corpul sau musculos și plăcile cornuase ventrale cu mușchi îi permit să folosească ca punct de sprijin orice inegalitate de teren. Deși este un șarpe lent, atunci când este atacat mușcă furios, însă rana pe care o lasă în urmă nu este decât o mică zgârietură *în cazul în care nu a atins un vas de sânge*. Apare în luna aprilie și începe hibernarea uneori încă din luna septembrie.

Repartizare geografică. Este răspândit în centrul și sudul Europei, Caucaz, Asia Mică și Nordul Iranului. În România șarpele lui Esculap se găsește sporadic în diverse localități situate în toate regiunile țării. Este întâlnit mai frecvent în Dobrogea, Banat și Apuseni.

Biotopul sau habitatul. Șarpele lui Esculap este o specie termofilă ce preferă pădurile uscate, cu zone însorite *rariști de foioase, luminișuri, tufărișuri*, terenuri stâncoase, arbori și arbuști și ruine invadate de vegetație.

Regim alimentar. Șarpele lui Esculap se hrănește cu șoareci, pe care îi pândește în fața galeriilor pentru a-i omorî prin încolăcire. De asemenea, se hrănește cu păsări, ouă de păsări, veverițe, cârțițe și șopârle. Când se hrănesc cu ouă, ei lasă oul să alunece în gâtlej, iar acolo este spart datorită forței musculare și a presiunii solului, ei înghit și resturile de coajă. Paguba pe care acești șerpi o produc prin consumul de ouă, este compensată prin cantitatea de șoareci și șobolani distrusă de ei.

Migrație și reproducere. Împerecherea are loc în mai-iunie și este precedată de jocuri nupțiale, masculul încolăcindu-se în jurul corpului femelei pe care o imobilizează apucând-o de ceafă. Ponta este depusă la aproximativ o lună după acuplare și e formată din 5-8 ouă albe, de formă alungită. La eclozare, care are loc în septembrie, puii măsoară 22-25 cm.

Efectivul. În Aria Naturală Protejată, ținând cont de cerințele de habitat ale speciei și de observațiile asupra ei în zonele de distribuție investigate se apreciază că populațiile sunt în declin.

Efectiv estimat între 20 – 30 de indivizi. În Aria Protejată specia a fost identificată în zona: Perișor, Vârvor și Gubaucea *planșa VIII*.

Concurenți. Alte specii de reptile care ocupă același habitat.

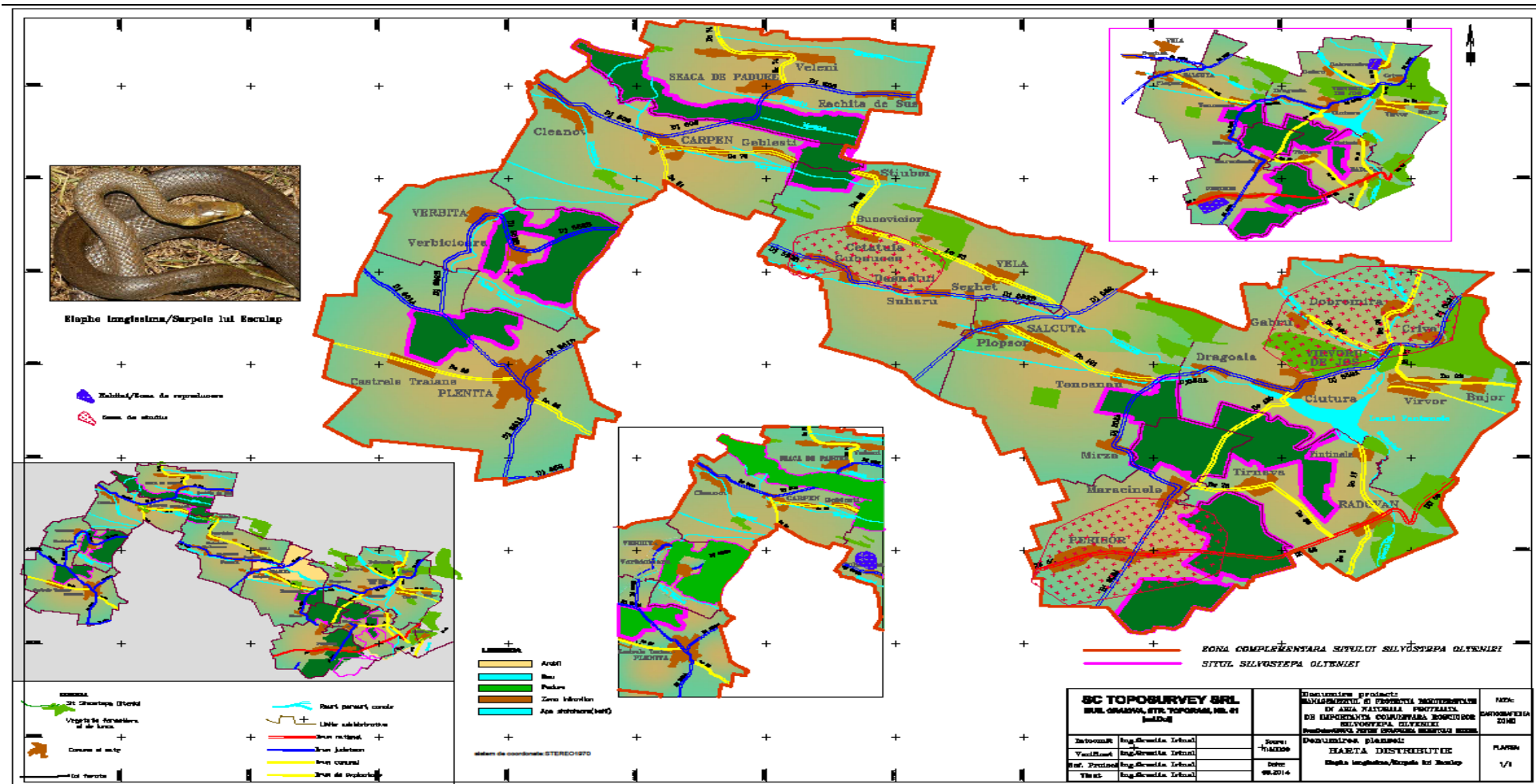
Dușmani: Printre prădători se numără păsările de pradă și diverse animale carnivore.

Boli și paraziți: Agenți infecțioși întâlniți la formele înrudite sau din același biotop, virusurile, protozoare parazite, trematode, nematode, acarieni.

Factori de amenințare potențială. Distrugerea habitatului prin extinderea suprafețelor agricole, industriale sau locuibile, utilizarea pesticidelor și a îngrășămintelor agricole; poluarea apelor; uciderea directă de către localnici.

Măsuri de protecție existente. Protejată prin Legea 13 din 1993 prin care România a ratificat Convenția de la Berna, OUG 57 din 2007 privind regimul ariilor naturale protejate, conservarea habitatelor naturale, a florei și faunei sălbatice *Anexa 4B – specii de interes național*.

Măsuri de conservare propuse. Crearea mai multor arii protejate; ocrotirea speciei și păstrarea habitatelor naturale, reducerea poluării apelor; încercarea înmulțirii în captivitate.

Planșa VIII – Harta de distribuție a speciei *Elaphe longissima* în situl ROSCI0202

Anguis fragilis Linnaeus, 1758 - Șarpele orb

Încadrare taxonomică:

Încregătura: *Vertebrata*,

Clasa: *Reptilia*,

Ordinul: *Squamata*,

Familia: *Anguinae*,

Genul: *Anguis*,

Specia: *A. fragilis*

Statutul speciei: "Specie vulnerabilă" *Cartea Roșie a vertebratelor*.

Statut de conservare: În România, *Anguis fragilis* este protejată prin Ordonanța de urgență nr. 57 din 2007 - Anexa VA – specii de animale și plante de de interes național care necesită protecție strictă.

Aspecte generale. *Anguis fragilis* sau năpârca, șarpele orb este mai mult o șopârlă, dacă privim forma capului și corpul mai îndesat *figura nr: 2.23.* Confuzia vine din cauza faptului că evoluția a făcut ca această specie de șopârlă să ducă o viață lipsită de picioare, dându-i astfel posibilitatea să se târască mai lesne prin vegetație sau să intre în diverse spații strâmte. O dovedește faptul că, la pericol, ca oricare altă șopârlă, își lasă coada în gura prădătorului, lucru ce nu-l pot face șerpii. Cel mai important element prin care se deosebesc de șerpi este faptul că au ochii mici, cu pleoape care clipească, ca niște șopârle; această caracteristică nu este de găsit la șerpi. Pot avea, de asemenea, urechi vizibile ca la șopârle, șerpii nu au.

Foto nr: 2.13. - *Anguis fragilis*

Năpârca are capul lacertiform, corpul alungit, botul conic, fără membre *serpentiniform*. Coada este mai lungă decât restul corpului, cilindrică și groasă și se deosebește de trunchi numai la femelele gestante. Coada posedă capacitatea de autonomie, regenerând în mai mică măsură decât la șopârle. Ochii sunt mici, cu pupila rotundă, pleoape bine dezvoltate, cea inferioară prevăzută cu solzi. Corpul este acoperit cu solzi mari, netezi, rotunzi, cu luciu de smalt.

Colorit: Adulții, pe partea dorsală sunt cenușii-plumburii, brun-cenușiu sau brun-roșcat, de obicei uniform sau cu o dungă neagră îngustă vertebrală; abdomenul este plumburiu închis. Juvenilii sunt cenușii-argintii pe partea spate, cu o linie neagră vertebrală, iar laturile și abdomenul sunt brun-închis sau negru.

Dimorfism sexual: Masculul are pileusul mai mare decât femela, dorsal cu pete albastre, iar femela prezintă o bandă închisă pe fond mai deschis și flancurile închise.

Comportament: Năpârca năpârlește de mai multe ori pe an. Intră în hibernare la sfârșitul lui octombrie, mai multe exemplare la un loc, până în martie.

Biotop și habitat: Este întâlnită la șes, mai rar în zona dealurilor și la munte, în habitate umede, la liziera pădurilor, pe talazuri și livezi. Locuiește în galerii de rozătoare, în crăpături de stânci, sub pietre sau bușteni putreziți, sub căpițe de fân.

Este răspândită în Europa, Africa de nord, Asia de vest. În România este întâlnită în cea mai mare parte a țării, mai rar în Dobrogea.

La nivelul ariei naturale protejate de interes comunitar ROSCI 0202 Silvostepa Olteniei au fost identificate o serie de exemplare aparținând acestei specii. Astfel că, în apropierea unor păduri ca Verbița, Știubei, ori zone de întins șes din arie cum sunt lunca Fântânele, Tencănuș, *Anguis Fragilis* a fost identificat și fotografiat în procesul de inventariere al speciilor.

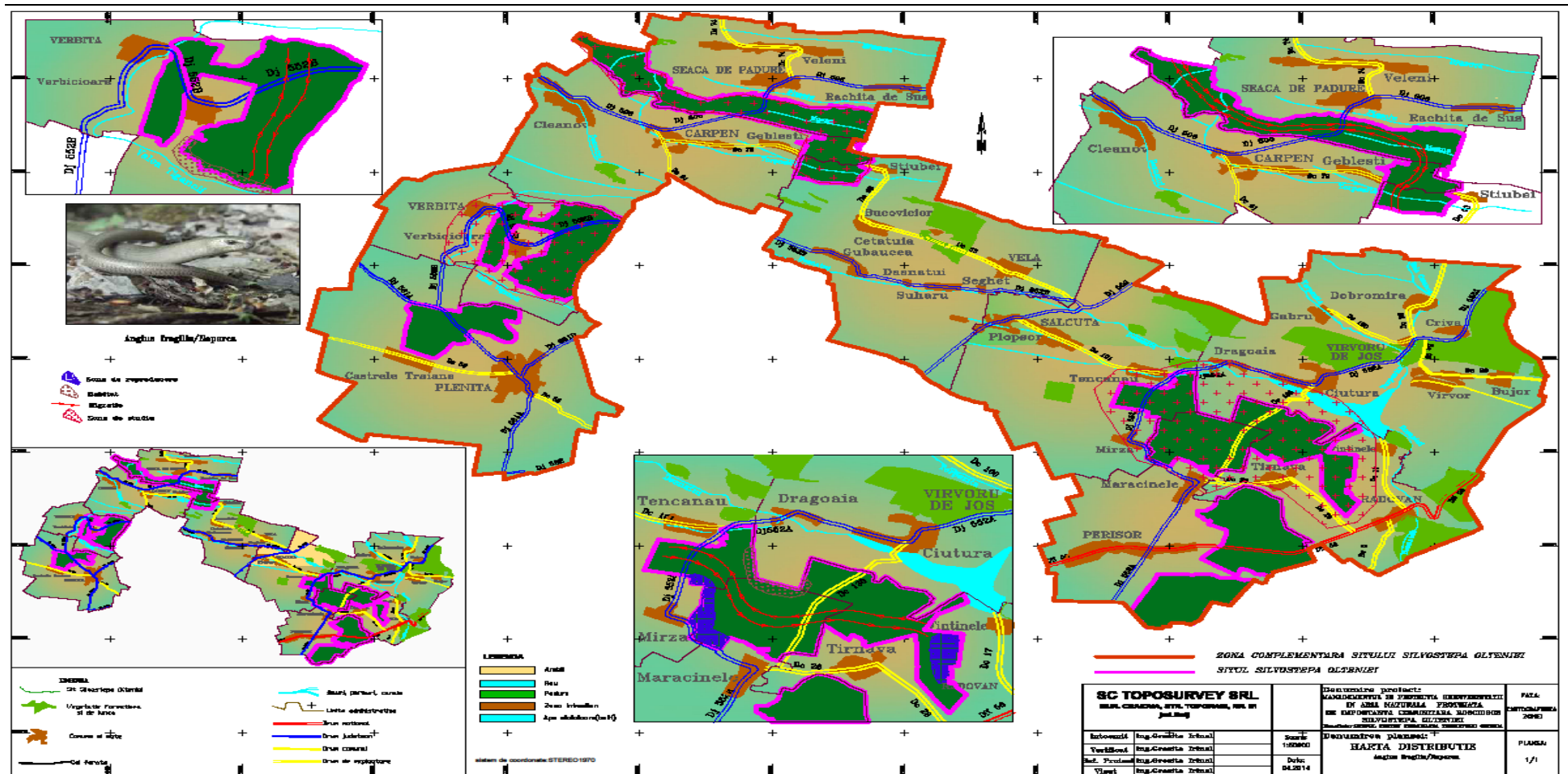
Reproducere: Specia este ovovivipară, adică femela poartă ouăle până la eclozare dar fără ca puii să aibă legături placentare cu mama. Împerecherea are loc în mai, masculul immobilizând femela mușcând-o de ceafă în cursul acuplării. După trei luni, femela depune 8-20 ouă obișnuit, puii ieșind din ou imediat. Locurile din aria ROSCI 0202 Silvostepa Olteniei preferate de către această specie pentru reproducere sunt Târnavă, în apropierea lacului Fântânele *planșa VIII*.

Regim alimentar: Hrana constă din râme, limacși, omizi, melci mici, insecte.

Dușmani: Printre prădători se numără păsările de pradă, șerpi, gușteri și diverse animale carnivore.

Boli și paraziți: Agenți infecțioși întâlniți la formele înrudite sau din același biotop, virusurile, protozoare parazite, trematode, nematode, acarieni.

Măsuri de protecție existente. În România, *Anguis fragilis* este protejată prin Ordonanța de urgență nr. 57 din 2007 - Anexa VA – specii de animale și plante de de interes național care necesită protecție strictă.

Planșa VIII – Harta de distribuție a speciei *Anguis fragilis* în situl ROSCI0202

***Bombina bombina* Linnaeus 1761 – Buhaiul Izvorașul cu burta roșie**

Încadrare taxonomică:

Regnul: *Animalia*,
Încrângătură: *Chordata*,
Clasa: *Amphibia*,
Ordinul: *Anura*,
Familia: *Bombinatoridae*,
Genul: *Bombina*,
Specia: *B. bombina*

Statutul speciei: IUCN 2010 LC

Statut de conservare: Specie vulnerabilă. În România *Bombina bombina* este protejată prin: Ordonanța de urgență nr. 57 din 2007 Anexa IV – specii animale și vegetale de importanță comunitară care necesită protecție strictă; Legea nr.13/1993 – Anexa II – Specii de faună strict protejate - pentru aderarea României la Convenția de la Berna, privind conservarea vieții sălbatice și a habitatelor naturale din Europa, Legea nr. 462/2001, Anexa III și IV, privind regimul ariilor naturale protejate, conservarea habitatelor naturale, a florei și faunei sălbatice

Aspecte generale. Genul *Bombina* cuprinde 4 specii, 2 europene și două din estul Asiei. La noi trăiesc speciile *B. bombina* și *B. variegata*.

Sunt animale diurne și acvatică în perioada de activitate, trăind în lacuri, bălți, băltoace. Ciclul de dezvoltare este strâns legat de mediul acvatic, depunerea pondei și stadiile larvare fiind obligatoriu acvatic. Rata de supraviețuire este foarte mică mai ales în cazul larvelor și a juvenililor. În perioada iernii inivizii sunt inactivi, ei hibernând pe uscat în cele mai multe cazuri.

Buhaiul cu burta roșie este o broască de dimensiuni mici, aproximativ 4-5 cm lungime, cu o greutate de aproximativ 30-60 grame, cap mic cu bot rotunjit, corp îndesat și turtit *foto nr: 2.14.*

Ochii sunt proeminenți și au pupila triunghiulară. Este similară la aspect cu broasca râioasă cu pete galbene, diferența fiind coloritul de pe partea ventrală.

Culoarea de fond pe partea dorsală este brună cu ușoară tentă de cenușiu uneori chiar măsliniu, cu pete de formă neregulată de culoare mai închisă. Desenul ventral, marmorat, prezintă pete portocalii până spre roșu, izbitoare în contrast cu fondul negru pe care sunt așezate. Sunt de asemenea prezente puncte albe mici, relativ uniform distribuite. Aceste culori se mai numesc și culori de avertizare, specia fiind cea mai otrăvitoare de la noi din țară. Acest lucru îl poate demonstra și puținii prădători pe care îi are.

Tegumentul este veruculos, acoperit cu numeroși negi, rotunzi sau ovali, având un punct negru central, foarte bogat în glande proeminente ce secretă mucusul necesar menținerii corpului în stare umedă.

Masculul are doi saci vocali interni, care atunci când îi umflă, gușa este mai mare decât capul, iar sunetul scos de acesta este încet, tânguitor. Atunci când este atacată, sare de jos în sus, expunându-și abdomenul, pentru a-i preveni pe dușmani că pielea sa conține substanțe otrăvitoare.

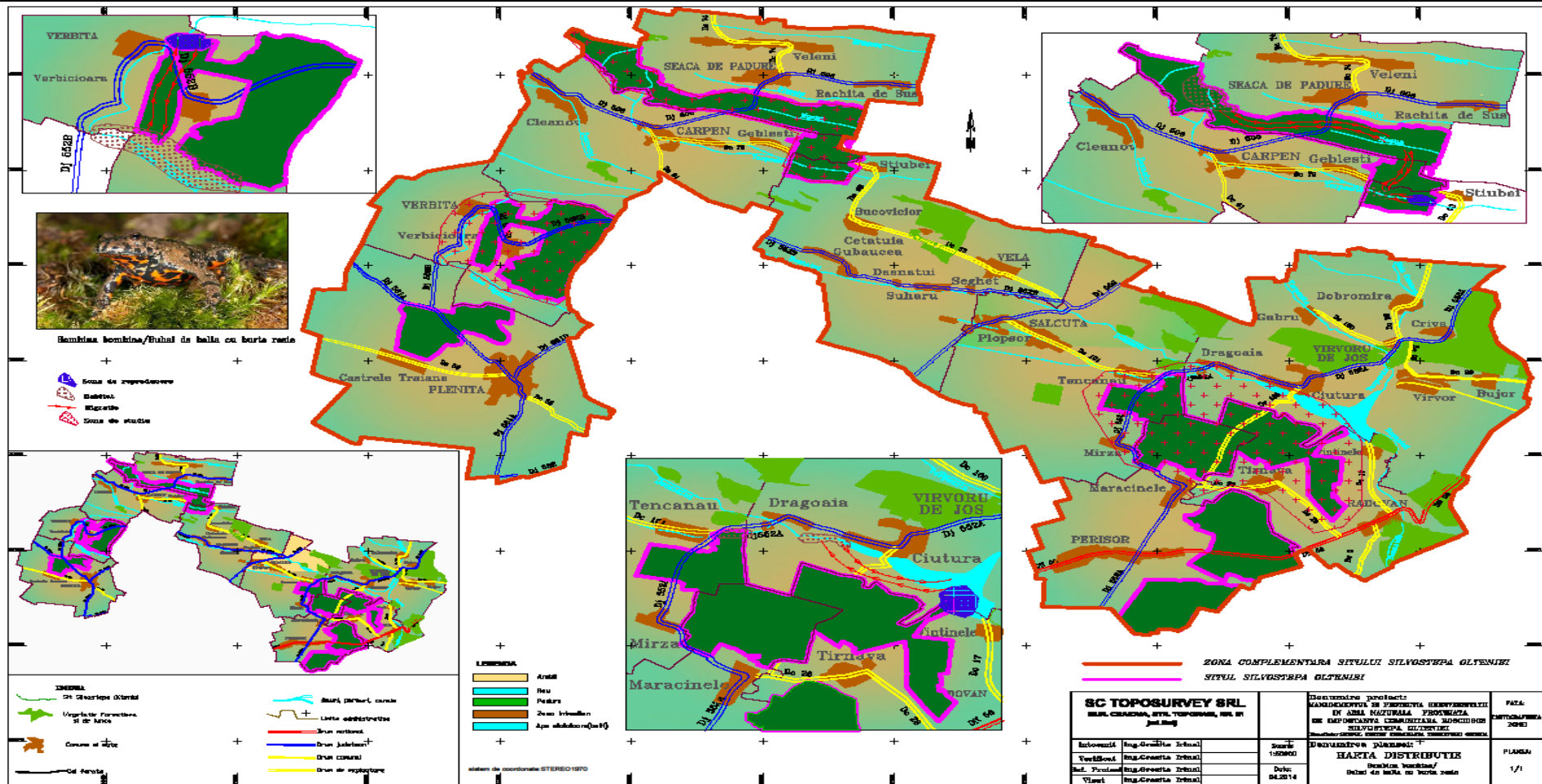

Foto nr: 2.14. - *Bombina bombina*
Foto orig. Bușe Luminița

Biotop și habitat: Este o specie diurnă, predominant acvatică. Intră în apă primăvara devreme, în martie și se retrage pentru hibernare în octombrie. Iernează pe uscat în locuri ascunse, ferite de îngheț. Este găsită peste tot acolo unde este un ochi de apă, în bălți de la șes și câmpie, urcând și în regiunea dealurilor, la altitudini nu mai mari de 400 m. Este frecventă în lacurile din lunca și Delta Dunării, pe maluri, în zonele cu vegetație, deși cel mai adesea ocupă bălțile temporare inundate.

Bombina bombina este răspândită în Europa centrală, estică și sud-estică, nord-vestul Asiei Mici. În România este prezentă în cea mai mare parte a țării, la altitudini de până la 400 m. Este o specie foarte comună mai ales pentru sudul și vestul țării, preferând zona de câmpie sau deal.

În aria naturală protejată de interes comunitar ROSCI 0202 Silvostepa Olteniei a fost inventariată în următoarele zone: lacul Fântânele, Ciutura, Tencănu, Verbicioara ori Geblești *planșa IX*. Migrația este una pe întreg arealul inventariat, specia *Bombina Bombina* găsind aici condiții propice dezvoltării, reproducerii ori habitării și anume: șes *lunca Fântânele*, zona *Tencănuului*, pădure *Verbița*, *Tencănu*, *Știubei*, lacuri *Desnătui*, *Fântânele*.

Planșa IX – Harta de distribuție a speciei *Bombina bombina* în situl ROSCI0202

Regim alimentar: Hrana izvoarașului cu burta roșie constă în insecte, melci mici și nevertebrate. Perioada de reproducere are loc din martie-aprilie până în august. Amplexul este lombar. O femelă poate depune mai multe ponte pe parcursul unui an. O pontă este formată din 10 până la 100 de ouă, care sunt depuse izolat sau în grămezi mici, fixate pe plante. Oul măsoară aproximativ 2 mm diametru, iar capsula 7-8 mm și este brun închis la un capăt și alb-gălbui la celălalt. Perioada de incubare este de 8-10 zile, după care apar mormolocii, iar metamorfoza se produce prin septembrie-octombrie. Maturitatea sexuală este atinsă la 1-3 ani. În timpul reproducerii, masculii orăcăie, în special seara și noaptea, în cor, într-un tempo caracteristic "*unk-unk*" sau "*un-un*" repetat cam o dată la 1-4 secunde; femelele răspund prin sunete ușoare, slabe. Zone preferate pentru reproducere de către specia ce face subiectul prezentei inventarierii în aria ROSCI0202 *Silvostepa Olteniei* sunt: zona Fântânele.

Concurenți: Concurează pentru sursele de hrană cu indivizi din propria specie sau din alte specii.

Dușmani: Larvele sunt consumate de pești și unele insecte. Adulții nu au dușmani, poate doar unele specii de șerpi, datorită substanțelor otrăvitoare pe care le degajă.

Paraziți: Fungii care atacă ouăle și larvele, nematode, protozoare, trematode, la fel ca și la celelalte anure.

Factori de amenințare potențială. *Bombina bombina* se poate confrunta cu un declin major în viitorul apropiat datorită dispariției habitatelor, prin desecarea bălților, poluarea lacurilor unde se reproduce, practicării unei agriculturii excesive în unele zone.

Măsuri de protecție existente: Protejată prin legea 13/1993 prin care România ratifică convenția de la Berna, Directiva Europeană 92/43/EEC, Natura 2000, Legea 462/2001 privind regimul ariilor naturale protejate, conservarea habitatelor naturale, a florei și faunei sălbatice.

Măsuri minime pentru conservare: specia trebuie protejată prin respectarea reglementărilor în vigoare, prin aplicarea de măsuri ce vizează reducerea poluării, menținerea și recrearea habitatelor favorabile, precum și popularizarea măsurilor de reproducere în captivitate în vederea repopulării ariilor deficitare.

***Bufo viridis* Laurentus 1768 – Broasca râioasă verde**

Încadrare taxonomică

Regnul: *Animalia*

Încregătura: *Chordata*

Clasa: *Amphibia*

Ordinul: *Anura*

Familia: *Bufonidae*

Genul: *Bufo*

Specia: *B. viridis*.

Statut de conservare:

- la nivel național: "specie aproape amenințată" *Cartea Roșie a Vertebratelor din România*;
- la nivel mondial: "Least Concern" *conservarea speciei are prioritate redusă la nivel mondial*;

- la nivelul continentului european: "Least Concern" *conservarea speciei are prioritate redusă la nivelul continentului*;

- la nivelul Uniunii Europene: "Least Concern" *conservarea speciei are prioritate redusă la nivelul U.E.*

În România, *Bufo viridis* este protejată prin:

- Ordonanța de urgență nr. 57 din 2007 Anexa IV – specii animale și vegetale de importanță comunitară care necesită protecție strictă;

- Legea nr.13/1993 pentru aderarea României la Convenția de la Berna, privind conservarea vieții sălbatice și a habitatelor naturale din Europa, Anexa II

- Legea nr. 462/2001, Anexa IV privind regimul ariilor naturale protejate, conservarea habitatelor naturale, a florei și faunei sălbatice.

Aspecte generale. *Bufo viridis* – broasca râioasă verde este o specie termofilă, politipică, de origine eurasiatică și nordafricană. Este cunoscută și sub denumirea de „broasca schimbătoare” deoarece are capacitatea de a-și schimba destul de repede coloritul, în funcție de temperatură, umiditate și stres. Este o specie cu activitate crepuscular-nocturnă, manifestând o activitate diurnă doar în stadiile semi-adulte. Broasca râioasă verde este una dintre cele mai răspândite broaște de la noi, dovedind o adaptare bună la lipsa de umiditate și chiar la salinitate și face parte dinntre puținii amfibieni care se pot reproduce în apă salmastră. Are un mare potențial de dispersie, efectuând migrații la distanțe mari, în special indivizii tineri. Poate fi frecvent observată în zonele rurale unde vânează insectele de noapte în jurul stâlpilor pentru iluminat. Se deplasează foarte repede, în special prin sărituri. Hibemează pe uscat.

Este o broasca robustă, îndesată, cu lungimea corpului de 6-10 cm. Botul este scurt și turtit, cu muchii puțin pronunțate, ochii sunt egal depărtați de vârful botului și de comisurile gurii, pupila este orizontală. Timpanul este vizibil, dar mult mai mic decât ochiul. Membrul posterior nu este prea lung, degetele membrelor posterioare sunt palmate până la 1/2 sau 2/3. Spatele prezintă verucozități numeroase, neregulate, nu prea proeminente, cei mai mari având vârful roșu. De la colțurile gurii și până în regiunea lombară are câte un șir de verucozități mai mari; paratoidele au formă de rinichi sau alte forme și dimensiuni variate. Părțile ventrale sunt granuloase.

Masculul se caracterizează prin membre anterioare mai puternice, o calozitate mare pe partea internă a primului deget, membrane interdigitale mai dezvoltate și un sac vocal mare, subgular.

Colorit: este variabil, dar extrem de caracteristic *foto nr: 2.15.*

Pe fondul alb-gălbui, cenușiu-verzui sau gălbui cu nuanțe roz apar pete neregulate, verzi sau măslinii, cu margini negre. Ventral este colorată în alb-murdar, uneori cu pete de culoare închisă.

Foto nr: 2.15. – *Bufo viridis*

Dimorfism sexual: Femela este ceva mai mare. Masculii au un sac vocal mare, care umflat depășește ca volum capul. Orăcăie în cor, sunetul fiind greu de confundat, ca un tril neîntrerupt. În perioada de reproducere, la masculi apar calozități nupțiale pe primele trei degete ale membrului anterior. Masculul are pete verzui deschis pe fond întunecat; la femele apar pete întunecate pe fond deschis.

Se mișcă mai repede decât broasca râioasă brună și sare cu destulă ușurință, mai ales când este în pericol. Uneori, pentru a se apăra, se umflă și se ridică pe cele patru membre, devenind amenințătoare. Ziua sta ascunsă în galerii săpate cu labele posterioare, care au un tubercul metatarsial mare adaptat săpatului. Vânează noaptea

Biotop. *Bufo viridis* are o răspândire pe verticală de la 0-1700 m altitudine. Specie euritopă, puțin pretențioasă este prezentă pretutindeni, se adaptează destul de bine la condiții vitrege de temperatură ridicată, secetă sau salinitate mare. Trăiește în regiuni stepice, înierbate, pietroase,

nisipoase, dar și în mlaștini, păduri, zone cu tufișuri, zăvoaie, lunci, este găsită frecvent și pe malul mării, al lacurilor sărate. Este prezentă în majoritatea localităților sau în jurul acestora. Tolează bine impactul antropic, trăind adesea în așezări omenești. Îi place foarte mult umezeala, de aceea poate fi întâlnită mai mult în zilele ploioase decât pe timp însorit, Fiind o specie termofilă, la altitudini peste 1000 m este mult mai rară.

Această specie caracteristică stepelor are un areal foarte întins. În Europa are un areal mai estic, în nord până în sudul Suediei, în vest până în Germania, estul Franței și Italia. Este prezentă în majoritatea insulelor mari din bazinul mediteranean. În est este răspândită până în Asia Centrală. Este prezentă de asemenea în nordul Africii și Asia Mică. În România este prezentă aproape pretutindeni, cu excepția zonelor alpine, până la altitudini de 1700 m. Harta de distribuție a acestei specii în situl ROSCI0202 este prezentată în planșa X.

Regim alimentar. Hrana constă din melci, râme, diverse artropode și coleoptere.

Reproducere. În perioada de reproducere broasca râioasă verde stă mai mult în apă decât pe uscat. Reproducerea durează de la sfârșitul lui martie până în iunie. Reproducerea nu este sincronă ca la *Bufo bufo*. Amplexul este axilar. Femela depune între 10000 și 12000 ouă de culoare neagră dispuse în două șiraguri în cordoanele gelatinoase care se clocesc repede. Mormolocii sunt mai mari decât la *Bufo bufo*, având la metamorfoză 4-5 cm. Coada este mai lungă decât corpul, puțin înaltă, rotunjită la vârf. Coloritul larvelor este brun sau măsliniu-cenușiu dorsal, cu sau fără pete mai închise, abdomenul și crestele codale sunt de culoare alb-cenușiu.

Dușmani: Adulții sunt ocazional consumați de *Natrix natrix*, iar larvele sunt consumate de pești, țestoase de apă, păsări.

Boli și paraziți: Ranavirusurile pot provoca mortalitate rapidă, bacteriile din genul *Aeromonas*, diferiți fungi care atacă ouăle și larvele, protozoare, nematode, trematode, acantocefali.

***Hyla arborea* Laurentus 1768 – Brotăcel**

Încadrare taxonomică:

Regnul: *Animalia*

Încrângătura: *Chordata*

Clasa: *Amphibia*

Ordinul: *Anura*

Familia: *Hylidae*

Genul: *Bufo*

Specia: *H. arborea*

Statut de conservare:

- la nivel național: "specie vulnerabilă" *Cartea Roșie a Vertebratelor din România*;

- la nivel mondial: "Least Concern" *conservarea speciei are prioritate redusă la nivel mondial*;

- la nivelul continentului european: "Least Concern" *conservarea speciei are prioritate redusă la nivelul continentului*;

- la nivelul Uniunii Europene: "Least Concern" *conservarea speciei are prioritate redusă la nivelul U.E.*

În România, *Hyla arborea* este protejată prin:

- Ordonanța de urgență nr. 57 din 2007 Anexa IV – specii animale și vegetale de importanță comunitară care necesită protecție strictă;

- Legea nr.13/1993 pentru aderarea României la Convenția de la Berna, privind conservarea vieții sălbatice și a habitatelor naturale din Europa, Anexa II ;

- Legea nr. 462/2001, Anexa III și Anexa IV privind regimul ariilor naturale protejate, conservarea habitatelor naturale, a florei și faunei sălbatice.

Aspecte generale: *Hyla arborea* în denumire populară brotăcel, buratec, răcănel este singura specie de broască arboricolă din fauna României. Datorită discurilor sale adezive se cațără cu ușurință pe arbori și tufișuri și execută salturi uriașe prin aer. Este specie euritermă, trăind la altitudini cuprinse între 0-1000m. Este activă în special noaptea. Datorită coloritului ei de protecție nu se adăpostește, ziua stând la soare pe vegetație. În majoritatea timpului brotăceii stau cățărați pe plante, putând urca la câțiva metri de la sol.

Specia are o formă elegantă și zveltă, de dimensiuni mici, până la 5 cm. Capul este mai lat decât lung, botul scurt, rotunjit, iar timpanul foarte vizibil. Tegumentul este neted și lucios dorsal, granulat ventral, pe partea internă a coapselor și pe gușa femelelor. Membrele sunt lungi, cu vârful adezive caracteristice la vârful degetelor

Colorit: Partea ventrală a broaștei este capabilă de mari schimbări de colorit. În general culoarea este de un verde intens sau galben –verde până brun-gălbuie, funcție de culoarea substratului, fenomen cunoscut sub numele de homocromie. Ventral este alb-gălbui, cu degetele galben deschis sau roz. Lateral prezintă o dungă neagră care se întinde de la nivelul ochilor până la baza femurului. Dunga separă partea dorsală colorată în verde de cea ventrală, colorată în alb. Coloritul este uniform, atât pe spate, cât și pe burtă, fără pete sau dungă *foto nr: 2.16.*

Dimorfism sexual: Masculul are un sac vocal subgular mare, extern, colorat în maro-închis în perioada de reproducere. În stare de repaus formează cute iar când este umflat depășește mărimea capului. Orăcăitul este extrem de zgomotos, caracteristic, putându-se auzi de la distanțe mari: „crac” -uri, câte 3-6 pe secundă, timp de câteva secunde. Masculii nu au calozități nupțiale dar în perioada de reproducere la baza degetului intern apar granule cornoase mici, incolore.

Brotăcelul duce o viață crepuscular-nocturnă, dar are și activitate diurnă, stând de multe ori la soare și vânând insecte.

Foto nr: 2.16. – *Hyla arborea*

Biotop: Specie arboricolă, brotăcelul trăiește în păduri, zone cu tufișuri și stuărișuri, preferă pădurile străbătute de ape. Pentru reproducere are nevoie de bălți temporare, cu vegetație bogată, mărginite cu stuf sau papură.

Răspândită în cea mai mare parte a Europei, cu excepția sudului Franței și Spaniei. Lipsește din din Marea Britanie și cea mai mare parte a Scandinaviei. Este prezentă în Asia Mică și în Rusia până în estul Mării Caspice. În România este prezentă pretutindeni, cu excepția zonei de munte. Harta de distribuție a acestei specii este prezentată în planșa XI.

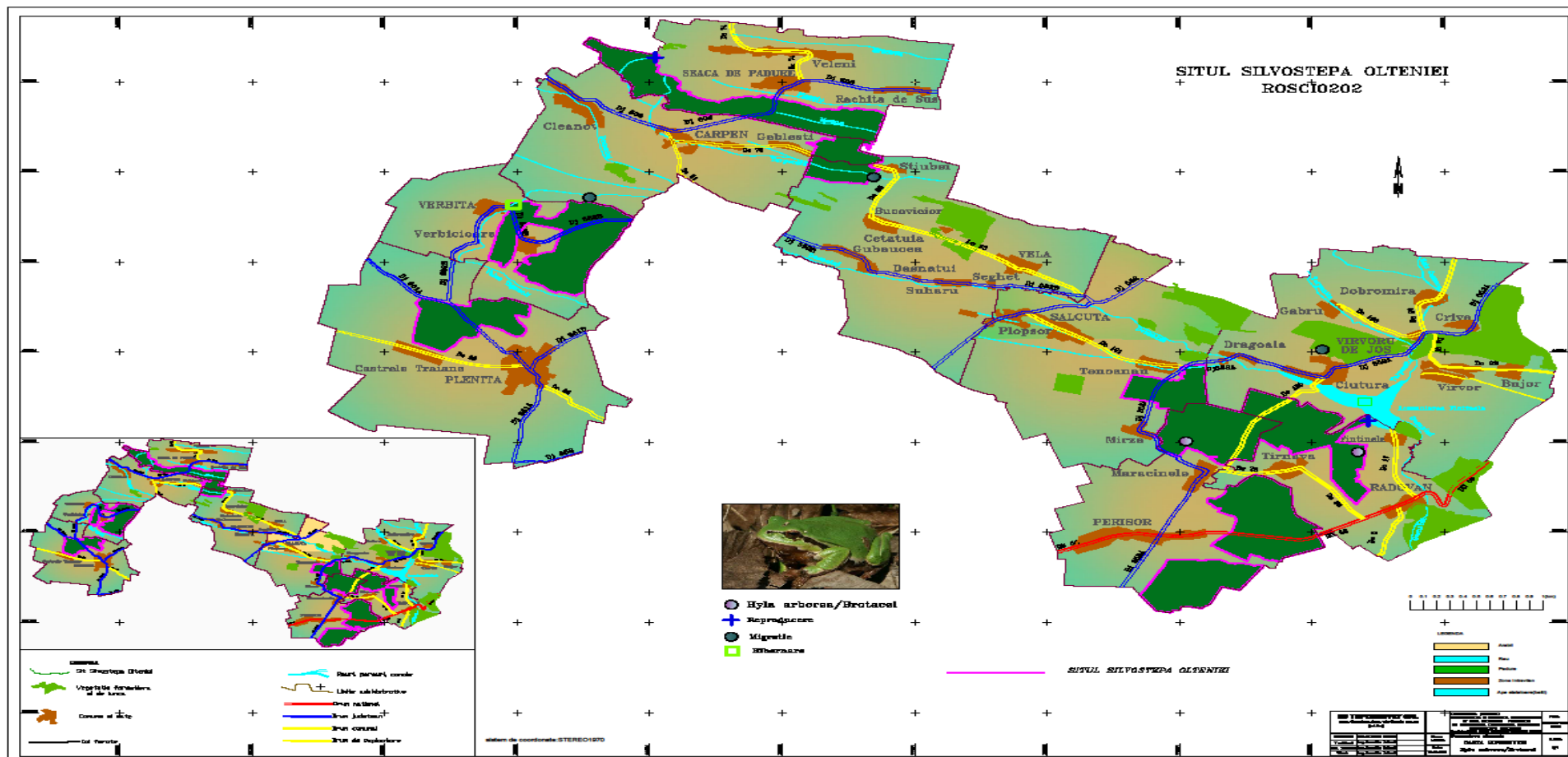
Regim alimentar: Hrana brotăcelului constă din diferite insecte, predominând formele zburătoare.

Reproducerea începe în martie-aprilie. Amplexul este axial, iar pontă este depusă noaptea. Ouăle sunt mici, depuse în grămezi de mărimea unei nuci fixate pe plante. După reproducere brotăceii ies din apă, rămânând în vecinătatea ei. Larva este pisciformă și înoată rapid prin apă. Coda larvei este de 1,5-2 ori mai lungă decât corpul și se termină cu un vârf ascuțit. Coloritul dorsal este măsliniu cu reflexe aurii, iar ventral este alb-gălbui. Metamorfoza are loc în iulie-august, juvenili având 1,5-2 m. În perioada de reproducere masculii cântă în cor, în special după ploaie.

Dușmani: Dușmanii adulților sunt șerpii, păsările și peștii; larvele sunt consummate de pești, păsări, țestoase de apă.

Boli și paraziți: Ranavirusurile pot provoca mortalitate rapidă, bacteriile din genul *Aeromonas*, diferiți fungi care atacă ouăle și larvele, protozoare, nematode, trematode, acantocefali.

Planșa XI – Harta de distribuție a speciei *Hyla arborea* în situl ROSCIO202

Triturus cristatus Laurenti, 1768 – Triton cu creastă

Încadrare taxonomică:

Regnul: *Animalia*

Încregătură: *Chordata*

Clasa: *Amphibia*

Ordinul: *Caudata*

Familia: *Salamandridae*

Genul: *Triturus*

Specia: *cristatus*

Subspecia: *cristatus*

Statutul speciei: IUCN 2010 LC, Directiva Habitate Anexa III, Convenția de la Berna, Anexa Directivei Habitate/OUG 57, Anexa 3, IV A.

Statut de conservare: Specie vulnerabilă - specie de interes comunitar ce necesită o protecție strictă în toate habitatele în care a fost semnalată.

De obicei, pe mijlocul spatelui, au o linie longitudinală galbenă, evidentă și la tineri. La masculi, cloaca este umflată și neagră. La femele cloaca nu este umflată, iar deschiderea cloacală este colorată în galben.

Aspecte generale. *Triturus cristatus*, tritonul crestat sau salamandra cu creastă, este cea mai mare specie din România, având dimensiuni de până la 16 cm. Este o specie predominant acvatică, preferând ape stagnante mari, adânci și cu multă vegetație *foto nr: 2.17., 2.18..*

Foto nr: 2.17. - *Triturus cristatus*

Foto orig. Bușe Luminița

Foto nr: 2.18. - *Triturus cristatus*

Caracteristicile speciei. Corpul este robust, oval în secțiune, capul puțin mai lung decât lat, botul rotunjit, fără șanțuri longitudinale. Lungimea cozii este mai mică sau egală cu a corpului. Cuta gulară este prezentă. În timpul reproducerii, femela are un șanț longitudinal dorsal, iar masculul o creastă dorsală înaltă, zimțată, întreruptă brusc printr-o șa la baza cozii; coada e turtită lateral, cu o muchie superioară și una inferioară. Pielea este mai mult sau mai puțin aspră, capul și parotidele au pori evidenți, pliul gâtului clar distinct. Dinții vomero-palatini sunt pe două rânduri paralele, foarte rar uniți. Când se întind membrele de-a lungul corpului degetele se ating.

Masculii au o colorație vie, specifică: dorsal cafenie-măslinie sau cafenie până la negricioasă, cu pete de un negru intens. Capul, în timpul reproducerii, este negru cu alb. Abdomenul e roșu-gălbui, pătat cu negru.

Degetele sunt gălbui întunecat, inelate cu negru. Umflătura cloacală e negricioasă. Laturile cozii au benzi longitudinale albastrii-argintii, mai clare în timpul rutului. Femelele au aceeași colorație, dar

---

fără creastă dorsală; muchiile cozii sunt înguste și fără benzi longitudinale pe laturi, iar cloaca și muchia inferioară a cozii sunt galben-portocaliu, fără pete.

Biotop și habitat: Trăiește în ape stagnante cu vegetație bogată și în bălți limnocrene, între 100- 1900 m altitudine. Pe uscat poate fi găsit în vecinătatea apei. În pofida dimensiunilor mari, se deplasează repede, atât în mediul acvatic cât și în cel terestru. Deseori poate fi întâlnită în bazine artificiale *locuri de adăpat, iazuri, piscine*. În iunie părăsește apa, trăind pe uscat, pe maluri și în porțiunile învecinate umede. Ziua stă ascuns sub pietre, în găuri din pământ, sub frunzar, sub bușteni căzuți. Hibernează în aceste adăposturi terestre, iar uneori și în apă.

Este răspândit din nordul Franței, Europa centrală și de nord, până în Munții Urali, limita ei nordică fiind paralela de 60⁰. Lipsește din Anglia, Peninsula Iberică și sudul Franței. În România este răspândit aproape pretutindeni. Lipsește din Dobrogea și lunca Dunării unde este înlocuit de *Triturus dobrogicus*.

În aria ROSCI 0202 Silvostepa Olteniei a fost identificat în marginea pădurilor din arie: Verbița, Fântânele, dar și pe malurile apelor din zonă, precum acumularea Fântânele *planșa XII*.

Regim alimentar: În perioada acvatică se hrănesc cu crustacei, viermi, larve de insecte acvatice, gasteropode mici și chiar cu larve de amfibieni.

În perioada terestră mănâncă viermi, coleoptere, arahnide.

Reproducere: După jocul nupțial și fecundare femela depune pe plante între 60 și 200 de ouă aproape sferice, albe, de cca 2 mm. Ponta are loc de obicei în aprilie, larvele eclozând după 2-3 săptămâni. Larva are la eclozare 8,5 mm, iar înainte de transformare 65 mm *foto nr: 2.19.*

Creasta dorsală, înaltă, începe în dreptul inserției anterioare, continuându-se cu un filament terminal foarte lung. Coloritul variază de la cafeniu închis la gălbui. Pe muchiile crestei caudale se disting pete negre mai mari.

Concurenți: Concurează pentru sursele de hrană cu indivizi din aceeași specie sau din specii diferite.

Dușmani: Au puțini dușmani din cauza glandelor cu venin din tegumentul lor. Totuși, unele păsări atacă tritonii, spintecându-le abdomenul și mâncând organele interne.

Șerpii *Natrix* și broaștele țestoase de apă *Emys* se hrănesc cu tritoni.

Factori de amenințare potențială. Secarea bălților, poluarea, bolile. A fost observată degradarea habitatului multor specii de amfibieni prin lucrările agricole și de exploatare a balastului, prin defrișarea pădurilor, poluarea menajeră, construirea căilor de comunicație. Un efect dramatic asupra mediului îl au balastierele, care, prin lucrările executate distrug habitatele naturale ale amfibienilor, deviază cursul văilor și poluează cu diferite produse mediul. Specia este, în general, amenințată de drenaj și eutrofizarea din sit-urile de reproducere, presiunea antropică asupra resurselor de apă, și deci, coborârea nivelului pânzei freatice care duc la secarea unor bălți.

Foto nr: 2.19. - Larve *Triturus cristatus* foto orig. Bușe Luminița

Măsuri de protecție existente: Protejată prin Legea 13/1993 prin care România ratifică Convenția de la Berna, Directiva Europeană 92/43/EEC, 462/2001 privind regimul ariilor naturale protejate, conservarea habitatelor naturale, a florei și faunei sălbatice OUG 57/2007 aprobat prin Legea 49/2011, Anexa 4 A.

Măsuri de conservare propuse: respectarea legislației referitoare la protecția speciilor de amfibieni, monitorizarea bălților în perioada de reproducere, și obținerea interzicerii prin lege a colectării speciilor de amfibieni în perioada de reproducere.

***Rana dalmatina* Bonaparte, 1839 – Broasca roșie de pădure**

Încadrare taxonomică:

Regnul: *Animalia*;

Clasa: *Amphibia*

Ordinul: *Anura*;

Familia: *Ranidae*

Genul: *Rana*

Specia: *R. dalmatina*.

Statut de conservare:

- la nivel național: “specie vulnerabilă” *Cartea Roșie a Vertebratelor din România*;

- la nivel mondial: “Least Concern” *conservarea speciei are prioritate redusă la nivel mondial*;

- la nivelul continentului european: "Least Concern" conservarea speciei are prioritate redusă la nivelul continentului;

- la nivelul Uniunii Europene: "Least Concern" conservarea speciei are prioritate redusă la nivelul U.E..

În România, *Rana dalmatina* este protejată prin:

- Ordonanța de urgență nr. 57 din 2007 Anexa IV – specii animale și vegetale de importanță comunitară care necesită protecție strictă;

- Legea nr.13/1993 pentru aderarea României la Convenția de la Berna, privind conservarea vieții sălbatice și a habitatelor naturale din Europa, Anexa II ;

Legea nr. 462/2001, Anexa V privind regimul ariilor naturale protejate, conservarea habitatelor naturale, a florei și faunei sălbatice.

Aspecte generale. *Rana dalmatina* – broasca roșie de pădure este o specie terestră, acvatică numai în perioada de reproducere. Stă ascunsă sub tufele de buruieni din păduri, în desișul arboretelor.

Descriere: Broasca roșie de pădure este zveltă, elegantă, de dimensiuni de până la 7-8 cm. Lungimea capului este egală cu lățimea, botul ascuțit, pupila orizontală, regiunea frontală oblică, timpanul bine definit. Membrul posterior este foarte lung, depășind vârful botului atunci când este întins. Degetele posterioare sunt prevăzute cu o membrană interdigitală pe 1/2 – 3/4 din lungimea lor. Pielea este netedă, cu puține glande neproeminente, având o textură fin granulară.

Coloritul: Coloritul variază puțin și este destul de uniform, de la gălbui-cenușiu la roz-cenușiu, galben-cărămiziu până la cenușiu sau brun închis, uniform sau cu mici pete negre; muchiile laterale sunt colorate mai deschis *foto nr: 2.20..*

Foto nr: 2.20.- *Rana dalmatina*

Membrele laterale au dungi late, transversale, mai închise la culoare. Abdomenul este alb-lăptos, regiunea gūșei și pieptului marmorate cu linii roșii la masculi.

Dimorfism sexual: masculii nu au saci vocali. Se deosebesc de femele prin lungimea mai mare a membrilor anterioare, prin corpul mai scurt și membranele interdigitale posterioare fumurii, dezvoltate. În perioada de reproducere prezintă două calozități nupțiale mici.

Este o specie activă mai ales în timpul prima jumătate a zilei și la lăsarea întunericului; în perioada de reproducere *martie-aprilie* devine activă pe toată perioada zilei și a nopții; pe perioada zilei, se ascunde de obicei printre frunzele uscate de pe sol. Indivizii acestei specii sunt foarte agili și buni săritori, putând efectua sărituri de până la 2 m lungime și 1 m înălțime. Hibernează pe fundul apelor în māl.

Biotop: Broasca de pădure este un locuitor al regiunilor împădurite din șes și din regiunea dealurilor, în mlaștini, mai rar în regiunile cultivate, la o altitudine cuprinsă între 0-800 m. Își găsește lesne habitat în arealul ROSCI0202, prin prisma faptului că aici regăsim atât zone împădurite cât și bălți ori râuri *vezi zona pădurii Verbicioara, Știubei ori Tencănu, planșa XIII.*

Răspândire: Specie monotipică, *Rana dalmatina* trăiește în țările mediteraneene, în țările balcanice, în centrul Europei, Asia Mică și nord-vestul Iranului. În România este prezentă în cea mai mare parte a țării, acolo unde găsește condiții favorabile *păduri de câmpie și deal*, fapt ce denotă prezența speciei și pe teritoriul ROSCI0202 Silvestepa Olteniei. *pădurea Verbicioara, Secii.*

Regim alimentar: Se hrănește doar cu faună bentonică, în special diatomee, efemeroptere.

Reproducere: Specia se reproduce foarte devreme, începând cu sfârșitul lui februarie-martie, până în aprilie. Împerecherea are loc noaptea, amplexul este axial, iar ponta este constituită într-o singură grămadă, fixată pe o creangă sau o iarbă submersă; ponta poate număra până la 700-1600 de ouă. Oul este cafeniu închis spre negru dorsal și cu un pol mic alb ventral, cu dimensiuni ale învelișului gelatinos de 10-12 mm. Dimensiunile larvei sunt de aproximativ 59 mm, cu un colorit negru – cafeniu cu pete deschise și brune. Metamorfoza durează 2-3 luni. Folosesc pentru reproducere și bălți și băltoace rezultate din topirea zăpezilor, care seacă foarte repede, fără să mai permită metamorfozarea larvelor. De cele mai multe ori, întreaga populație de adulți dintr-un areal se reproduce într-o singură baltă, realizând aglomerări de sute de indivizi.

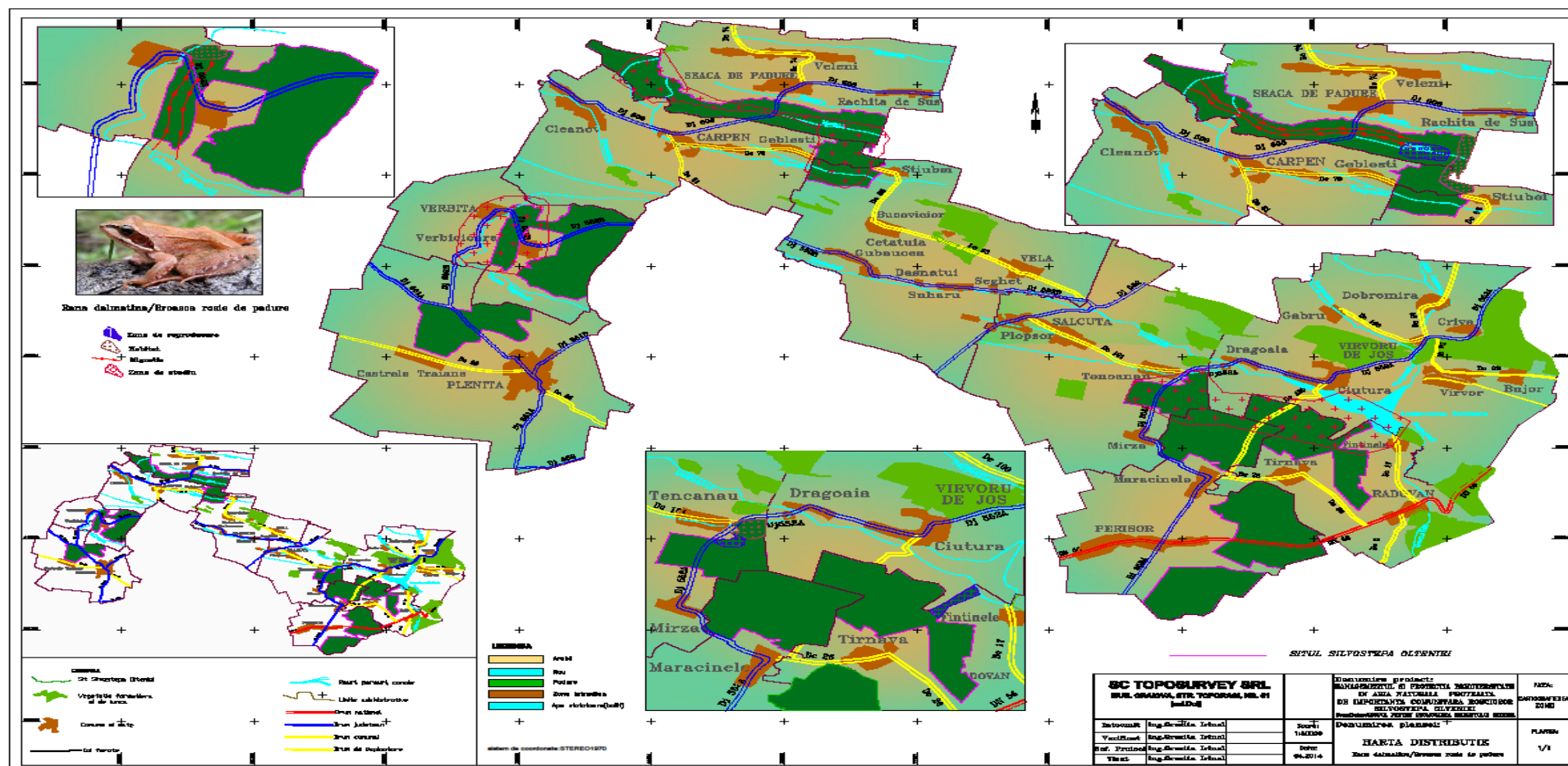
În arie, puncte de reproducere au fost localizate în zone precum Pădurea Știubei ori Tencănu, păduri ce sunt în apropiere de mediul acvatic, ferit, propice depunerii pontelor.

Efectiv: Efectivele populaționale la nivel național sunt estimate la 12000-15000 perechi. În Aria Naturală Protejată ROSCI0202 Silvestepa Olteniei, Broasca roșie de pădure a fost identificată într-un număr de circa 200-250 de perechi în urma investigațiilor din teren, considerând că numărul lor poate fi chiar mai mare, capacitatea de camuflare a broastei făcând foarte greoaie reperarea ei.

La nivelul arealului sitului ROSCI0202 Silvestepa Olteniei, migrația acestei specii este prezentă în zonele împădurite precum pădurea Verbicioara ori Secii, însă aria de migrație poate fi extinsă.

Dușmani: Larvele sunt consumate de către pești, țestoase de apă, păsări; adulții sunt prădați de șerpi, pești, mamifere. *Rana Dalmatina* este, în general, amenințată de drenarea și eutrofizarea siturilor de reproducere, dezvoltare și exploatare forestieră, și înlocuirea de habitat cu păduri nepotrivite. Aceasta este amenințată la nivel local de apa poluată și de mortalitatea rutieră în timpul migrației de reproducere,

Boli și paraziți: Virusurile din grupa herpesvirusurilor pot provoca mortalitate masivă în rândul populației de *Rana dalmatina*, bacterii, fungi.

Planșa XIII – Harta de distribuție a speciei *Rana dalmatina* în situl ROSCI0202

***Bombina variegata* Linnaeus, 1758 – Buhaiul de deal**

Încadrare taxonomică:

Regnul: *Animalia*,

Increngătură: *Chordata*

Clasa: *Amphibia*,

Ordinul: *Anura*

Familia: *Discoglossidae*,

Genul: *Bombina*

Specia: *B. variegata*

Statut de conservare:

- la nivel național: “specie aproape amenințată” *Cartea Roșie a Vertebratelor din România*;

- la nivel mondial: “Least Concern” *conservarea speciei are prioritate redusă la nivel mondial*;

- la nivelul continentului european: “Least Concern” *conservarea speciei are prioritate redusă la nivelul continentului*;

- la nivelul Uniunii Europene: “Least Concern” *conservarea speciei are prioritate redusă la nivelul U.E.*

În România *Bombina variegata* este protejată prin

- Ordonanța de urgență nr. 57 din 2007 în Anexa II – specii animale și vegetale de interes comunitar a căror conservare necesită desemnarea unor arii speciale de conservare, Anexa IV – specii animale și vegetale de importanță comunitară care necesită protecție strictă; Legea nr.13/1993 – Anexa II – Specii de faună strict protejate - pentru aderarea României la Convenția de la Berna, privind conservarea vieții sălbatice și a habitatelor naturale din Europa, Legea nr. 462/2001, Anexa III și IV, privind regimul ariilor naturale protejate, conservarea habitatelor naturale, a florei și faunei sălbatice.

Aspecte generale. *Bombina variegata* cunoscută popular ca buhaiul cu burta galbenă, buhaiul de deal este o specie politipică, rezistentă și longevivă, iar secreția toxică a glandelor dorsale o protejează foarte bine de eventualii prădători. Este euritopă, cu activitate atât diurnă cât și nocturnă, preponderant acvatică. De aceea, aproape orice ochi de apă din cadrul arealului este populat de această specie care poate realiza aglomerări impresionante de indivizi în bălți mici. Este foarte răspândită, cu populații numeroase, putând viețui în vecinătatea omului; poate rezista și în ecosisteme foarte poluate.

Caracteristicile speciei. Buhaiul cu burta galbenă este asemănătoare cu buhaiul bu burta roșie, cu care, adesea, este confundat foto nr: 2.21.. Are habitusul mai puternic și mai îndesat, aplatizat dimensiuni de 4-5 cm, pupila cordiformă, timpanul invizibil. Capul este mai lat decât lung, botul mai rotunjit și ochii mai mare decât la *B. Bombina*. Piciorul posterior este gros, degetele mai scurte, membrana interdigitală mai dezvoltată. Pe partea dorsală prezintă o serie de verucozități proeminente, care fiecare posedă în vârf un spin cornos negru, înconjurat de numeroși spini mici și ascuțiți. Verucozitățile nu formează umflături liniare simetrice și nici formațiuni paratoide. La masculi, spinii pot fi slab dezvoltați, sub formă de rozete cornoase. De cele mai multe ori cuta gulară nu este bine conturată. Pielea pe abdomen aproape netedă. Pe partea inferioară a membrilor prezintă pori mici și izolați și foarte numeroși pe talpa piciorului. Secreția glandulară este extrem de toxică.

Colorit: *B. variegata* are zona dorsală colorată în cenușiu-deschis, cenușiu-brun, măsliniu uniform sau cu pete de culoare neagră. La această specie indivizii colorați în verde parțial sau total sunt mai frecvenți decât la *B. Bombina*. În funcție de coloritul ventral, care variază de la galben deschis la portocaliu pe fondul căruia este un desem marmorat cenușiu, se poate face identificarea individuală. Vârfurile degetelor sunt totdeauna galbene.

Foto nr: 2.21. – *Bombina variegata*

Dimorfism sexual: Masculii se deosebesc de femelă printr-o formă mai zveltă a corpului, nu posedă sac vocal, calozitățile nuptiale sunt bine dezvoltate și prezente toată vara, nu numai în perioada de reproducere.

Comportament: Se deplasează bine pe uscat putând coloniza rapid noile bălți apărute. Este printre primele specii de amfibieni ce ocupă zonele deteriorate în urma activităților umane *defrișări, construcții de drumuri, etc.* unde se formează bălți temporare. E întâlnită plutind pe apă în plin soare; când se simte amenințată întoată repede sau se afundă în mâl, iar dacă este surprinsă pe uscat de către prădători adoptă aceeași tactic – a mortului – ca și *B. Bombina*. Foarte ușor de capturat, crescut și reprodus în captivitate, trăind uneori până la 30 de ani. Hibernează pe uscat în fisuri sau sub pietre.

Biotop: Trăiește în lacuri, bălți, gropi cu apă permanente sau temporare, cursuri line de apă curgătoare nu prea mari în care se reproduce. Suportă destul de bine habitatele antropizate - șanțuri, canale, bazine artificiale. În afara perioadei de reproducere poate rămâne în apă sau ieși pe uscat. Ocupă orice ochi de apă, preponderent bălți temporare, putându-se reproduce inclusiv în denivelări ale solului ce conțin un litru de apă, spre deosebire de *Bombina bombina* care preferă bălțile mai mari din luncă sau valea apelor curgătoare. Din acest motiv, habitatul speciei își găsește lesne corespondent la nivelul ariei naturale protejate de importanță comunitară ROSCI0202 Silvestepa Olteniei, fiind prezentă într-un număr variabil de exemplare în păduri precum pădurea Secii, Verbicioara, Știubei, Tencănau ori lacuri cum sunt lacurile Desnățui ori Ciutura. Prin octombrie - noiembrie se ascunde în nămol sau se îngroapă în pământ, pentru iernare. Este întâlnită aproape pretutindeni unde găsește un minim de umiditate.

Răspândire: Este răspândită în vestul, centrul și sud-estul Europei, cu excepția peninsulei Iberice, Marii Britanii și Scandinaviei. În România este bine reprezentată în regiunile de deal și de munte, și, cu toate acestea, este regăsită și la nivelul ariei naturale protejată de importanță comunitară Silvestepa Olteniei ROSCI0202 *planșa XIV*.

Regim alimentar: Hrana constă din insecte, viermi, moluște mici, terestre și acvatice.

Reproducere: Broaștele intră în apă la începutul lui aprilie, ponta fiind depusă de obicei în mai. Amplexus este lobar. Reproducerea are loc de mai multe ori, din aprilie până în iunie; la fiecare pontă, femela depune circa 100 de ouă, destul de mari, izolate sau în pachete ce cad la fundul apei, unde se lipesc de plante.

Găsește ca loc propice reproducerii zone precum marginea pădurilor din aria Silvestepa și anume pădurea Verbicioarei, Știubei, păduri ce au limitele în apropierea apelor atât de necesare procesului de reproducere al prezentei specii. Uneori când condițiile de mediu și hrană sunt

---

favorabile, femela depune ouă de mai multe ori în cursul unei săptămâni. Capacitatea de a depune doar câteva ouă o dată îi permite să valorifice pentru reproducere orice ochi de apă, fără ca un eventual eșec să fie prea costisitor din punct de vedere al efortului reproductiv.

În anii ploioși, favorabili reproducerii, o pereche poate depune sute de ouă, diseminate în timp și spațiu, asigurând astfel condiții bune de supraviețuire pentru larve și limitând mult impactul prădătorismului. După 8 - 10 zile de la depunerea ouălelor, apar mormolocii roșietici cu puncte cafenii pe spate, ventral cenușii-albăstrui sau cafenii-cenușii, care iau aspect de adult începând din iulie până în septembrie.

Mormolocii au abdomenul cenușiu-albăstrui, împestrițat cu puncte mari, negre-albăstrui. Palmele și tălpile galbene sau portocalii.

Larvele sunt similare cu cele de *Bombina bombina* de care se deosebesc prin forma ovală a gurii, coloritul mai închis și coada mai scurtă.

Factori de amenințare potențială. Distrugerea habitatului prin defrisari care conduc la diminuarea efectivelor populationale, scurgerea rapida a apelor si disparitia baltoacelor.

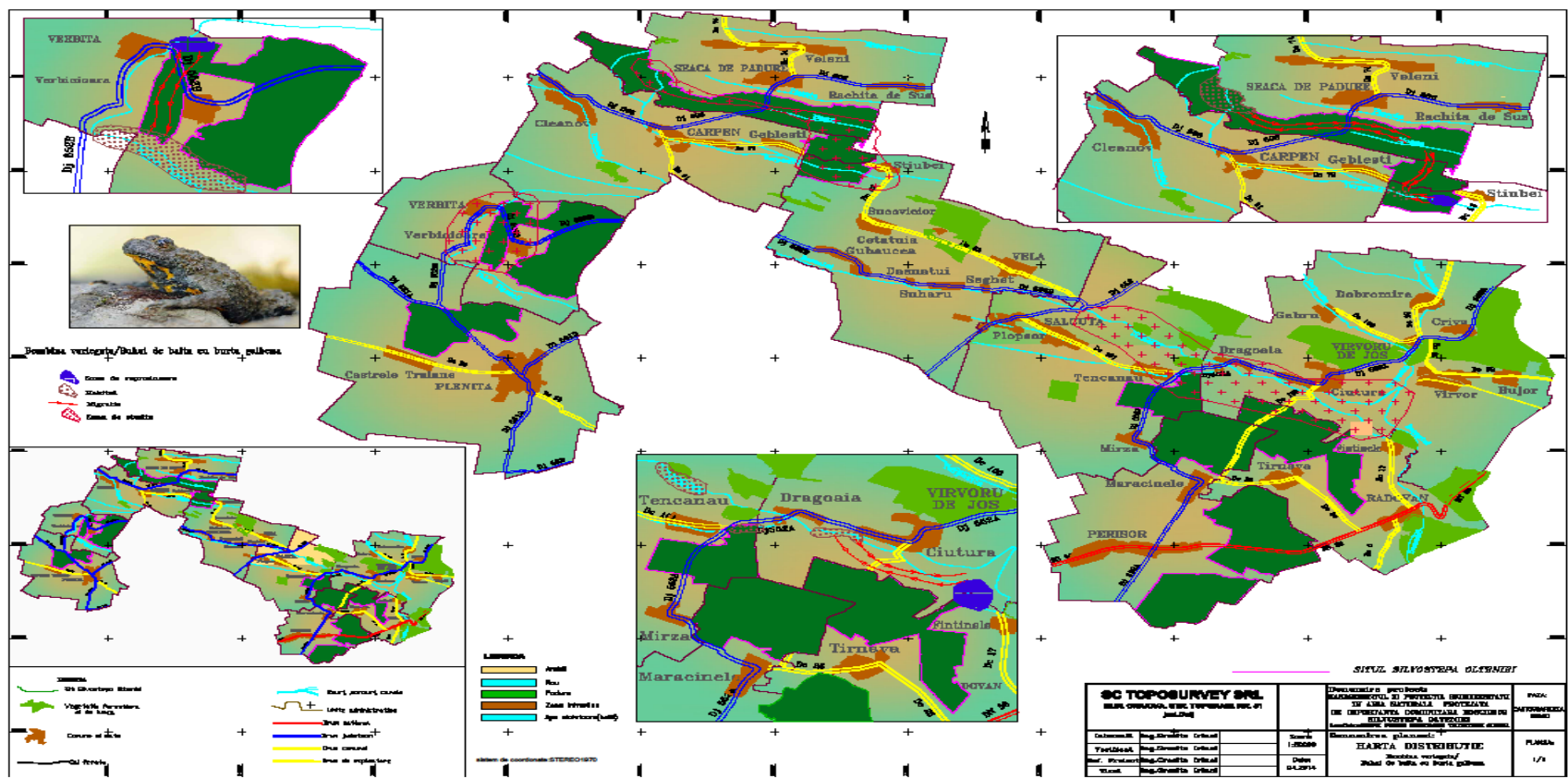
Dușmani: Larvele sunt consumate de insecte și pești, iar adulții pot fi prădați de șerpii de apă.

Boli și paraziți: Fungii, care atacă ouăle și larvele, protozoare, nematode, trematode.

Măsuri de protecție

Măsurile de protecție a situației create, îndepărtând, astfel, și pericolul exterminării totale a unor importante elemente floristice și faunistice specifice zonei sunt:

- reducerea impactului antropic asupra mediului natural;
- menținerea ecosistemelor *naturale ecosisteme acvatice, terenuri cu vegetație spontană etc;*
- reconstrucția ecologică a ecosistemelor acvatice din zonă *bălți, lacuri etc.;*
- extinderea suprafețelor ariilor protejate *păduri, suprafețe acvatice etc*

Planșa XIV – Harta de distribuție a speciei *Bombina variegata* în situl ROSCI0202

Salamandra salamandra Linnaeus, 1758- Salamandra

Încadrare taxonomică:

Regnul: *Animalia*, Incręgătură: *Chordata*,

Clasa: *Amphibia*;

Ordinul: *Caudata*;

Familia: *Salamandridae*;

Genul: *Salamandra*;

Specia *S. Salamandra*

Statut de conservare:

- la nivel național: "specie vulnerabilă" *Cartea Roșie a Vertebratelor din România*;

- la nivel mondial: "Least Concern" *conservarea speciei are prioritate redusă la nivel mondial*;

- la nivelul continentului european: "Least Concern" *conservarea speciei are prioritate redusă la nivelul continentului*;

- la nivelul Uniunii Europene: "Least Concern" *conservarea speciei are prioritate redusă la nivelul U.E.*

În România *Salamandra salamandra* este protejată prin

- Ordonanța de urgență nr. 57 din 2007 Anexa IV – specii animale și vegetale de importanță comunitară care necesită protecție strictă; Legea nr.13/1993 – Anexa II – Specii de faună strict protejate - pentru aderarea României la Convenția de la Berna, privind conservarea vieții sălbatice și a habitatelor naturale din Europa, Legea nr. 462/2001, Anexa IV, privind regimul ariilor naturale protejate, conservarea habitatelor naturale, a florei și faunei sălbatice.

Aspecte generale: Este un gen paleartic, cuprinde forme terestre care nu intră în apă decât pentru reproducere și depunerea larvelor. Genul cuprinde două specii: *Salamandra salamandra* și *Salamandra atra*. Unice printre vertebrate, salamandrele au capacitatea să regenereze membrele pierdute sau alte părți ale corpului, timp de câteva săptămâni, pot să regenereze un membru parțial pierdut. Vertebrele cozii sunt fragile, și de aceea coada se rupe când este apucată de un prădător. Coada ruptă se mai răsucesce o perioadă scurtă, timp în care salamandra fie fuge, fie stă nemișcată, pentru a nu fi observată de prădător.

Caracteristicile speciei. *Salamandra* este specie politipică, are corpul masiv și îndesat, de dimensiuni mari, până la 20 cm, chiar mai mult, coada mai scurtă decât restul corpului, cilindrică, fără muchii. Capul este mai lat decât lung, de multe ori lungimea este egală cu lățimea, botul rotunjit-ascuțit, membrele sunt scurte și groase, cu degete turtite. Pielea este netedă, lucioasă. În zona mediană a spatelui și pe coadă are două șiruri de pori glandulari, negri; lateral prezintă câte un șir de negi mari. Cuta gulară este bine exprimată. Pielea salamandrelor secretă mucus, care ajută la menținerea umidității pe uscat și la echilibrul nivelului de săruri, în apă, de asemenea, servește ca lubrifiant la înot. Salamandrele mai secretă substanțe toxice, iar, în cazul unor specii, și feromoni prin glandele din pielea lor. Ele năpârlesc periodic, lăsându-și stratul exterior al pielii *epiderma* pe măsură ce cresc.

Colorit: Pe abdomen este neagră-cenușie, uniformă sau cu pete galben-verzui; pe spate negru lucios, cu pete mai mari sau mai mici, galbene până la portocaliu. În spatele ochilor sunt glandele parotoide, bine dezvoltate tot de culoare galben-portocaliu *foto nr: 2.22.*

Foto nr: 2.22. – *Salamandra salamandra*

Dimorfism sexual: Nu prezintă un dimorfism sexual accentuat.

Comportament: Salamandra duce o viață nocturnă, ziua stă ascunsă sub mușchi, bușteni putrezi, în crăpăturile stâncilor. Ziua se întâlnesc foarte rar, doar pe vreme ploioasă, după o secetă prelungită. Se mișcă încet, dar în caz de pericol sunt capabile de o locomoție rapidă. Salamandrele sunt specii solitare, doar toamna, când își caută locuri pentru hibernare și primăvara când se pregătesc de împerechere se strâng în număr mare în același loc.

Biotop: Trăiește în zone împădurite, în păduri de foioase sau foiașe în amestec cu conifere, de la altitudinea de 200m până la limita golului alpin. Lipsește din zonele cu teren nisipos. Specie strict terestră, poate fi întâlnită la distanță mare față de apă, deși nu suportă uscăciunea. Larvele pot fi găsite atât în ape stătătoare cât și curgătoare, chiar și în fântânile puțin adânci.

În aria Silvestea Olteniei ROSCI0202, specia Salamandra Salamandra poate fi regăsită în zonele mai înalte ale ariei, împădurite cum ar fi: zona Terpeziței, Valea Țigănești ori Fântânele.

Habitatul este reprezentat de locurile acoperite de păduri, ferite de aglomerație și agitație. Întâlnim specia în zona Tencănuș, Geblești, Seaca de Pădure, cu predilecție în zonele de deal *planșa XV*.

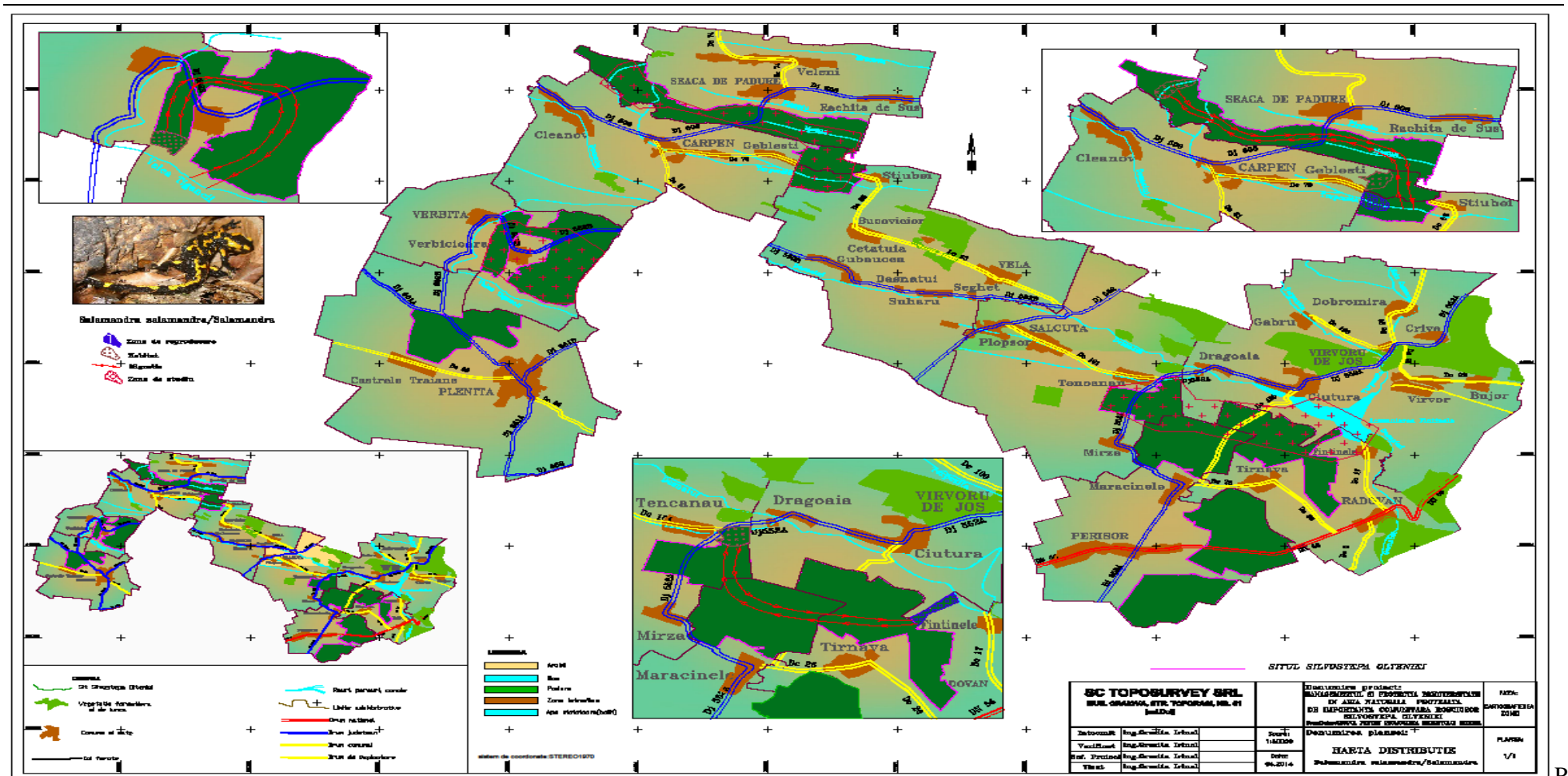
Răspândire: Este răspândită în cea mai mare parte a Europei, cu excepția Scandinaviei, Danemarcei și Marii Britanii, în sud-vestul Africii și sud-vestul Asiei. Deși comună într-o mare parte a regiunii investigate, *Salamandra salamandra* nu pare a fi reprezentată prin populații foarte mari. Numărul adulților observați a fost relativ scăzut. Chiar în zilele ploioase și în zonele cele mai favorabile speciei s-au observat doar câteva exemplare, ajungând la maximum 10-15/habitat.

Impactul antropic asupra speciei *Salamandra salamandra* este reprezentat în primul rând de defrișări, care afectează habitatul speciei. Acestea continuă și în prezent într-o mare parte a regiunii cercetate.

Poate fi regăsită și în aria Silvestea Olteniei, asta deși, preferă arealele mai înalte, alcătuite cu preponderență din păduri de foioase.

Regim alimentar: Hrana salamandrelor este exclusiv animală, constând în insecte și larvele acestora, râme, isopode, limaci.

Reproducere: Împerecherea are loc pe uscat, prin imobilizarea femelei de către mascul, atât primăvara, cât și toamna. Primăvara femela intră în apă numai cu partea posterioară a corpului și expulzează ouăle, între 15 și 40 din care ies imediat larve bine dezvoltate. Ponta poate fi depusă pe parcursul a câteva săptămâni, în mai multe etape. Deși trăiește în ape curgătoare, apariția în primele stadii de dezvoltare a organelor de fixare dovedește că larva se trage din strămoși de tip limnofil. La eczare larva măsoară 2-3 cm, iar la metamorfoză 5-7 cm. Forma corpului este masiv și îndesată, capul lat cu bot obtuz, coada este mai scurtă decât corpul, comprimată bilateral, care se termină cu un vârf ascuțit, fără filament caudal. Coloritul este negricios, cu pete cenușii închise.

lanșa XV – Harta de distribuție a speciei *Salamandra salamandra* în situl ROSCI0202

În aria Sivostepa Olteniei își găsește locurile de reproducere în marginea pădurilor, foarte aproape de malurile apelor din areal cum ar fi: zona Fântânele ori Terpezița.

Dușmani: Larvele sunt consumate de insecte și pești, iar adulții pot fi prădați de șerpilor de apă.

Boli și paraziți: Fungii, care atacă ouăle și larvele, protozoare, nematode, trematode.

Factori de amenințare. Salamandrele sunt extrem de vulnerabile la activitățile umane, deoarece necesită simultan habitate acvatice și terestre pentru a supraviețui, iar pielea lor poroasă absoarbe foarte ușor substanțele poluante deversate de oameni în mediul înconjurător.

Distrugea habitatului prin acțiuni de poluare a solului *substanțe fertilizante, pesticide etc.*, defrisări conduc la diminuarea efectivelor populationale.

Măsurile de protecție. Protejată prin Legea 13 din 1993 prin care România a ratificat Convenția de la Berna, OUG 57 din 2007 privind regimul ariilor naturale protejate, conservarea habitatelor, crearea mai multor arii protejate; ocrotirea speciei și pastrarea habitatelor naturale, defrisări controlate.

Entomofauna

Cerambyx cerdo L - Croitorul mare al lemnului de stejar

Încadrare taxonomică

Încrângătura: *Arthropoda*

Clasa: *Insecta*

Ordinul: *Coleoptera*

Familia: *Cerambycidae*

Subfamilia: *Cerambycinae*

Genul: *Cerambyx*

Specie: *Cerambyx cerdo* L.

Statutul speciei. Vulnerabilă. Directiva Consiliului European 92/43 EEC referitoare la conservarea habitatelor naturale și a florei și faunei sălbatice adoptată la 21 mai 1992/Anexa 2-Speciile de plante și animale de interes comunitar a căror conservare necesită desemnarea zonelor speciale de habitate.

Ordonanță de urgență nr. 236 din 24 noiembrie 2000 privind regimul ariilor naturale protejate, conservarea habitatelor naturale, a florei și faunei sălbatice publicat în Monitorul Oficial al României nr. 625 din 4 decembrie 2000.

Aspecte generale. Specie stenotopă, xilodetricolă, lignicolă, xilofaga, saproxilică preferă pădurile bătrâne cu esențe foioase, în special pe cele de cvercinee; uneori poate fi întâlnită în parcuri. Adulții sunt nocturni și crepusculari *foto nr: 2.23.* Ziua se ascund în coronamentul arborilor, în scorburi, etc. Zborul are loc în lunile mai-august. Arborii cu ramurile uscate au o semnificație etologică-atrag femelele.

În general, coleopterul *Cerambyx cerdo* preferă pădurile bătrâne cu esențe foioase, dar se mai poate întâlni și în locurile izolate cum ar fi parcurile, spațiile verzi în care predomină foioasele, plantele situate la marginea drumurilor. Larvele sapă galerii mai lungi în lemn, cu partea finală de forma unui cârlig, iar lungimea de 120 mm și lățimea de 15 mm. Locul de împupare este acoperit cu un capac de calcar produs de larvă. Durata unei generații este de 2 ani. Nu poate fi confundat cu alte specii ale genului datorită dimensiunii mari a corpului. Se poate crea totuși o ușoară confuzie între indivizii de dimensiuni mai mici și cei normal dezvoltați ai speciei *Cerambyx scopolii* Füss.

Foto nr: 2.23. - *Cerambyx cerdo*, adult orig.

Caracteristicile speciei. Adultul are lungimea corpului de 28-50 mm, fiind cea mai mare specie din familia Cerambycidae din țara noastră. Femela este mai mare decât masculul. Corpul este de culoare cafenie sau negru-brun și cu elitrele roșcate spre vârf. Pronotul este lucios, cu zbârcituri discoidale. Sculptura elitrelor prezintă rugozități accentuate la bază și din ce în ce mai fine spre partea apicală; pubescența elitrelor fină și puțin evidențiată. Abdomenul este lucios, cu pubescența rară, exceptându-se ultimul sternit, care are o pubescență deasă. Antena : de tip setiformă; primul articol antenal are o punctuație deasă, accentuată, aproape mată; articulele antenale III și V sunt de două ori mai lungi decât late la vârf, partea lor apicală fiind îngroșată noduros. Antenele masculului depășesc lungimea corpului, iar ale femelei au aceeași lungime cu corpul.

Oul este oval, alb, de 3 - 4 mm lungime.

Larva apodă și eucefală, este de culoare albă-gălbuie, cu capul mic și roșcat, iar pe partea dorsală a corpului prezintă niște plăci chitinoase de formă ovală. Protoracele este larg, iar pe partea dorsală prezintă două pete mai închise la culoare. Larva de ultimă vârstă are lungimea corpului de 80-90 mm.

Nimfa Este liberă, albicioasă la început, ulterior se închide la culoare.

Biologie. Specie stenotopă, xilodetricolă, lignicolă, xilofaga, saproxilică preferă pădurile bătrâne cu esențe foioase, în special pe cele de cvercinee; uneori poate fi întâlnită în parcuri. Adulții sunt nocturni și crepusculari. Ziua se ascund în coronamentul arborilor, în scorburi, etc. Zborul are loc în lunile mai-august. Arborii cu ramurile uscate au o semnificație etologică-atrag femelele.

Repartizarea geografică. Specia este larg răspândită în Algeria, Armenia, Austria, Azerbaidjan, Belarus, Croația, Cehia și Marea Britanie. În România, în urma studiului referințelor de specialitate și a informațiilor oficiale consultate se poate menționa că specia este prezentă în următoarele spații protejate: Parcul Național Semenic – Cheile Carașului, Parcul național-Domogled – Valea Cernei, Parcul Natural Porțile de Fier, Parcul Național Cozia Vâlcea, Parcul Național Defileul Jiului, Defileul Crișului Repede – Pădurea Craiului.

Biotopul sau habitatul. Specia poate fi întâlnită mai ales în zonele de câmpie, dar poate fi prezentă și la altitudini mai mari, în zonele favorabile dezvoltării pădurilor de foioase, și în special în cele de stejar. Se dezvoltă în lemnul stejarului, castanului, fagului, nukului, ulmului, frasinului, salcâmului, preferând trunchiurile groase ale arborilor în vârstă de 120-140 de ani. În vederea protejării speciei trebuie evitate aplicarea de produse chimice și înainte de toate interzicerea tăierii arborilor maturi sau bătrâni ale speciilor menționate mai sus.

Menținerea stejarilor bătrâni seculari în toată aria de repartiție a speciei este benefică pentru un grup de coleoptere saproxilice care depind adesea de acest xilofag pionier. În mediu antropizat

---

specia poate să se dovedească a fi periculoasă pentru securitatea publică provocând căderea marilor stejari ornamentali.

Habitatele populate sunt: 9110 UE - Păduri de fag de tip Luzulo-Fagetum; 9130 UE- Păduri de fag de tip Asperulo – Fagetum; 9170 UE - Păduri de stejar și carpen de tip Galio – Carpinetum; 91VO UE - Păduri dacice de fag; 91KO UE - Păduri ilirice de Fagus sylvatica. Harta de distribuție a acestei specii în situl ROSCI0202 este prezentată în planșa XVI.

Regimul alimentar. Se dezvoltă în lemnul stejarului, castanului, fagului, nucului, ulmului, frasinului, salcâmului.

Preferă trunchiurile groase ale arborilor în vârstă de 120 - 140 ani. Arborii atacați prezintă semne caracteristice: scurgeri de sevă, rumeguș evacuat, găuri de zbor.

Migrație și reproducere. Durata unei generații este de 3 ani în condiții dificile de dezvoltare o generație se poate eșalona și pe 4 sau 5 ani. Ouăle: sunt depuse izolat câte 2 - 3 bucăți în crăpăturile sau leziunile scoarței tulpinilor. O femelă depune până la 100 ouă. Perioada de ovipozitare se eșalonează pe perioada iunie -septembrie.

Larvele : eclozează după 14 zile de la depunerea ouălor. Larva tânără roade galeria între scoarță și lemn unde rămâne un an de zile ; începând cu cel de-al doilea an larva roade galeria în lemn dimensiunea galeriei poate atinge 1 m L/45 mm l. Galerile larvare sunt neregulate, orientate în toate direcțiile.

Nimfele: în primăvara ultimului an de dezvoltare, larvele mature sapă la capătul galeriilor un leagăn de împupare, lung de 80 mm și larg de 25 - 30 cm. În luna iulie are loc împuparea.

Adulții: în cursul lunii august pupa se transformă în adult. La început este alb-gălbui, apoi treptat se închide. Iernează în leagănul de împupare și abia în primăvara anului următor iese din galerie. Zborul are loc mai mult în serile călduroase. Se observă fie pe tulpini, fie în galerii cu capul și antenele la exterior.

Activitatea: Adulții au o activitate crepusculară și nocturnă; zborul lor are loc mai mult în serile călduroase. Ziua se ascund în coroanele arborilor, scorburi, etc. Seara pot fi observați fie pe tulpini, fie în galerii cu capul și antenele la exterior.

Factori de amenințare potențială. În ultima perioadă de timp, mai precis în ultimii 20-25 de ani arealul speciei s-a diminuat considerabil datorită distrugerii habitatului a arborilor de stejar, fag și gorun. Fragmentarea populațiilor rămase ar putea fi o amenințare pentru această specie. Această stare populațională prezentă deși redusă la ora actuală poate fi conservată pe o semnificativă perioadă de timp prin protejarea arborilor bătrâni din parcuri, grădini botanice, parcuri naționale și alte spații silvice.

Măsuri de protecție existente. Directiva Consiliului Europei 92/43 EEC referitoare la conservarea habitatelor naturale și a florei și faunei sălbatice adoptată la 21 mai 1992/Anexa 2-Speciile de plante și animale de interes comunitar a căror conservare necesită desemnarea zonelor speciale de habitate; - Ordonanța de urgență nr. 236 din 2000 privind regimul ariilor naturale protejate, conservarea habitatelor naturale, a florei și faunei sălbatice publicat în Monitorul Oficial al României nr. 625 din 2000; - Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 236/24 nov.2000 privind regimul ariilor natural protejate, conservarea habitatelor naturale, a florei și faunei sălbatice/Anexa, Specii de plante și de animale a căror conservare necesită desemnarea ariilor speciale de conservare și a ariilor de protecție specială avifaunistică.

Măsuri de conservare propuse. Conservarea și protejarea biotopilor caracteristici; interzicerea colectării speciei de către colecționării amatori; reducerea tratamentelor cu substanțe chimice toxice în ecosistemele forestiere. În masivele forestiere trebuie create suprafețe de îmbătrânire NOBLECOURT, 1996.

Menținerea stejarilor bătrâni seculari în toată aria de repartiție a speciei este benefică pentru un grup de coleoptere saproxilice care depind adesea de acest xilofag pionier. Acești copaci vor putea fi menținuți în picioare până la descompunerea totală.

Lucanus cervus L - Rădașca

Încadrare taxonomică.

Încrângătura: *Arthropoda*

Clasa: *Insecta*

Ordinul: *Coleoptera*

Familia: *Lucanidae*

Subfamilie: *Lucaninae*

Gen: *Lucanus*

Specie: *Lucanus cervus* L.

Statut. Risc redus. Directiva Habitatare, Flora, Fauna, OUG 57/2007, IUCN: VU. Statut conform UICN: Specie cu risc redus, nepericlitata. Lower Risk *LR*, Least Concern *lc*.

Directiva Consiliului Europei 92/43 EEC referitoare la conservarea habitatelor naturale și a florei și faunei sălbatice adoptată la 21 mai 1992/Anexa 2- Speciile de plante și animale de interes comunitar a căror conservare necesită desemnarea zonelor speciale de habitatare.

Ordonanță de urgență nr. 236 din 24 noiembrie 2000 privind regimul ariilor naturale protejate, conservarea habitatelor naturale, a florei și faunei sălbatice publicat în Monitorul Oficial al României nr. 625 din 4 decembrie 2000.

În Europa Centrală și Sudică rădașca a devenit foarte rară. Asta se datorează nu atât colecționarilor de insecte, cât mai mult dispariției tot mai multor habitatare, mai ales păduri de stejari, respectiv exploatării comerciale a pădurilor și îndepărtarea "lemnului mort". A fost introdusa în anexele actelor normative privind protecția mediului datorita declinului populației și a deteriorării sau pierderii habitatului preferat.

Lucanus cervus este înregistrat în Directiva de habitatare a Uniunii Europene din 1992, care cere ca statele membre să desemneze regiuni speciale de conservare pentru speciile înregistrate.

Aspecte generale. *Lucanus cervus* este una din cele mai mari specii de coleoptere din Europa. Până nu demult, se credea că această specie populează cu preponderență ecosistemele forestiere, însă studii recente au arătat că indivizi aparținând speciei *Lucanus cervus* pot să apară și în grădini, parcuri, sau alte zone din apropierea pădurilor. *Lucanus cervus* se întâlnește în mare parte din continentul european, unde este considerată o specie cu abundență restrânsă, existând preocupări limitate în ceea ce privește conservarea, fapt datorat nu numai presiunilor antropice asupra acesteia, dar și strategiilor de conservare defectuoase, rezultate în urma cercetărilor insuficiente, ca urmare a caracteristicilor comportamentale ale acestei specii: zbor pe o perioadă redusă și activitate predominant nocturnă.

Caracteristicile speciei. Rădașca lat. *Lucanus cervus* este un gândac din familia Lucanidae. *Lucanus cervus* L. se numără printre cei mai mari și remarcabili gândaci din Europa *foto nr: 2.24.* Caracteristice sunt mandibulele mari și roșcate ale masculului, care seamănă cu coarne de cerb și pot fi mișcate ca un clește.

La exemplare mari, lungimea coarnelor poate atinge aproape jumătate din lungimea totală a gândacului, care este 25 - 75 mm. Femelele sunt ceva mai mici decât masculii și nu au „coarne”. În schimb, au un „clește” mic de care se folosesc și pentru a accesa hrană. Rădașca poate zbura. La mascul, în zbor axul longitudinal al corpului este oblic, coarnele aratând în sus. Când nu zboară, aripile sunt acoperite.

Larvele indivizilor de *Lucanus cervus* trăiesc în jur de 5 ani, în subteran, în resturi lemnoase de *Quercus sp.*, în cele mai multe din cazuri, în soluri argiloase și lutoase.

Foto nr: 2.24. - *Lucanus cervus* L., adult orig.

Repartizarea geografică. Arealul speciei cuprinde: Norvegia, Suedia, Finlanda, Danemarca, Marea Britanie, Olanda, Belgia, Luxemburg, Franța, Spania, Germania, Polonia, Cehia, Slovacia, Elveția, Austria, Ungaria, România, Italia, Slovenia, Bosnia, Bulgaria, Grecia, Turcia, Rusia, Iran.

Biotopul sau habitatul. Specie silvicolă, caracteristică pădurilor bătrâne de stejar sau gorun. În România este o specie comună, fiind întâlnită în toate zonele cu păduri de stejar sau gorun. Specia este prezentă în special în parcelele forestiere în care stratul arborilor este alcătuit din exemplare bătrâne aparținând speciilor de *Quercus*. Harta de distribuție a acestei specii în situl ROSCI0202 este prezentată în planșa XVII.

Regim alimentar. Larva se dezvoltă în lemnul putrezit al diferitor esențe cu frunze căzătoare stejar, mesteacăn, frasin etc., hrănindu-se cu acesta. Gândacii tineri apar toamna, însă nu părăsesc camera larvară până în primăvara următoare. În decursul zilei adulții pot fi observați pe trunchiurile stejarilor și altor arbori hrănindu-se cu scurgerile acestora.

Migrație și reproducere. Specie silvicolă, xilodetriticolă, succicolă, saproxilică. Se întâlnește în pădurile bătrâne cu esențe foioase, preferând în special pădurile de cvercinee, dar pot apărea și în zonele de silvostepă și stepă. Deseori adulții zboară în grădini și parcuri. Ziua, adulții pot fi observați pe trunchiurile stejarilor și ale altor arbori hrănindu-se cu seva acestora. Zboară în amurg, în decursul perioadei mai-iulie. Larvele se dezvoltă în rădăcinile puternice ale trunchiurilor bătrâne de *Quercus*, *Fagus*, *Salix*, *Populus*, *Tilia*, *Aesculus* sau pomii fructiferi din livezi, sporadic în conifere sau compost.

Indivizii aparținând speciei *Lucanus cervus* au o capacitate de colonizare diferită, în funcție de sex: capacitatea maximă de dispersie a femelelor este de 1 km, pe când masculii pot zbura până la aproximativ 3 km distanță.

Factori de amenințare potențială. În ultima perioadă de timp, mai precis în ultimii 20-25 de ani arealul speciei s-a diminuat considerabil datorită distrugerii habitatului a arborilor de stejar, fag și gorun. Fragmentarea populațiilor rămase ar putea fi o amenințare pentru această specie. Această stare populațională prezentă deși redusă la ora actuală poate fi conservată pe o semnificativă perioadă de timp prin protejarea arborilor bătrâni din parcuri, grădini botanice, parcuri naționale și alte spații silvice.

Măsuri de protecție existente. OUG 57/2007; OMMDD 1964/2007. Probleme speciale de protecție. Protejarea habitatelor menținerea copacilor bătrâni și trunchiurilor căzute.

Măsuri de conservare propuse. Conservarea și protejarea biotopilor caracteristici; interzicerea colectării speciei de către colecționarii amatori; reducerea tratamentelor cu substanțe chimice toxice în ecosistemele forestiere.

Datorită fragmentării puternice a habitatelor, se poate ajunge la o scădere a densității indivizilor la nivelul habitatului, ce determină o reducere a ratelor de dispersie, precum și scăderea ratelor de repopulare a unor habitate sau de apariție de noi populații. Având în vedere că specia în discuție are un ciclu de viață lung 5-6 ani în stadiul de larvă și capacitate de dispersie redusă, ratele de colonizare ale habitatelor pot scădea considerabil, ceea ce va duce în final la extincție. Prin urmare, monitorizarea în scopul evaluării populațiilor și a strategiilor de conservare trebuie să ia în considerare distribuția acestei specii în metapopulații, precum și caracteristicile comportamentale. Totodată, trebuie ținut cont de faptul că habitatele preferate ale acestui coleopter au crescut ca număr, această insectă nelimitându-se doar la pădurile de stejar, ci, mai nou, la zonele urbane și la ecosistemele aflate în proximitatea acestora.

Strategiile de conservare de succes nu trebuie să se axeze doar pe prezent, ci și pe viitor, luând în calcul posibilele schimbări ale climei și ale caracteristicilor complexelor de ecosisteme în ansamblu.

***Carabus hungaricus* Motsch- Cărăbuș**

Încadrare taxonomică:

Regnul: *Animalia*

Încrângătura: *Arthropoda*

Clasa: *Insecta*

Ordinul: *Coleoptera*

Familia: *Carabidae*

Genul: *Carabus*

Specia: *C. hungaricus*

Statutul speciei. Categoria conform UICN: Specie critic periclitată. Critically Endangered CR. A fost inclusă în Anexa II a Convenției Berna, ca specie strict protejată pe continentul european *Neculiseanu, 2000.*

Aspecte generale. Este specie ponticostepicolă. Adulții și larvele sunt prădători, consumă răme, larve de viermi sârmari și alte nevertebrate.

Caracteristicile speciei. Corpul masiv, pronotul mare, convex dorsal, cu unghiurile posterioare în formă de lobi, care depășesc mult baza lui. Elitrele puternic convexe cu trei rânduri de gropițe mici, suprafața lor este granulată, fin și neregulat. Corpul negru, uneori tibiile și tarsele sunt brun roșcate. Lungimea corpului: 22-34 mm *foto nr: 2.25..*

Repartizare geografică. Specia este răspândită în Serbia, Slovacia, Austria, Ungaria, Bulgaria în partea de vest, România, Ucraina, Crimeea, Caucaz, Rusia regiunile *Krasnodar, Stavropol, Saratov, Volgograd.* Odată cu deștelenirea stepelor, sunt distruse habitatele acestei specii.

Biotopul sau habitatul. Este o specie tipic de stepă, pășuni, dar populează și pajiștile dolomitice. Pot fi găsiți pe diverse specii de foioase, precum arțar, stejar, fag, mesteacăn, scoruș, plop, nuc, castan, pomi fructiferi, precum și pe conifere. Pe lângă acestea, cărăbușii mai atacă castraveți, sfeclă, salată. Aria de distribuție a acestei specii în situl ROSCI0202 este prezentată în planșa nr XVIII.

Regim alimentar. Adulții și larvele sunt prădători, consumă răme, larve de viermi sârma și alte nevertebrate.

Migrație și reproducere. Ciclul reproductiv este puțin cunoscut. Adulții sunt activi în perioada de primăvară-vară, ierneză în sol în stadiul de imago. Este specie ponticostepicolă.

Împerecherea adulților are loc la sfârșitul verii și începutul toamnei. Larvele neonate pot fi observate la începutul lunii octombrie. Hibernează în sol în stadiul de imago. În primăvara anului următor, primii adulți pot fi observați în aprilie și mai.

Factori de amenințare. Afectarea stării naturale a habitatelor, urmare poluării în agricultura intensivă, utilizarea excesivă a pesticidelor și îngrășămintelor chimice în agricultură și silvicultură, despăduririle din ultimii ani.

Măsuri de protecție existente. În UE, este listat în Directiva Habitate și este o specie caracteristică a regiunii biogeografice panonică.

Măsuri de conservare propuse. Protejarea habitatelor naturale, evitarea desțelenirii stepelor, a utilizării iraționale a pesticidelor și îngrășămintelor chimice.

Foto nr: 2.25. - *Carabus hungaricus*

Hyles hippophaes Esp - Porumbacul

Încadrarea taxonomică.

Încregătura: *Arthropoda*

Clasa: *Insecta*

Ordinul: *Lepidoptera*

Familia: *Sphingidae*

Genul: *Hyles*

Specia: *Hyles hippophaes* Esp.

Statutul speciei. Statut conform UICN: Vulnerabilă.

Aspecte generale. În raza de acoperire, populațiile pot fi oarecum izolate. Frecventează văile râurilor din zonele montane, stepă montană și dunele de nisip. Insule riverane cu vegetație abundentă de *Hippophae rhamnoides* sau *Eleagnus angustifolia* sunt un loc de preferat de această specie.

Caracteristicile speciei. Adultul are corpul robust, acoperit de o pubescentă cafenie, aripile sunt de culoare cafenie, aripile anterioare prezintă o bandă transversală oblică de culoare mai închisă, maculele de pe aripile posterioare sunt portocalii roșietice. Anvergura aripilor 60 – 80 mm. Adulții acestei specii prezintă variații destul de mari în ceea privește colorația, de fapt colorația adulților depinde mult de temperatură. Astfel căldura determină o colorație mai ștearsă, roșietică, în timp ce temperaturi scăzute determină o colorație mai închisă *foto nr: 2.26..*

Foto nr: 2.26. – *Hyles hippophaes*

Larva în stadiile primare are culoarea cenușie cu o dungă cenușiu albicioasă, pe măsură ce crește colorație devine verde cu pete cenușii albicioase, și câte o dungă laterală albicioasă chiar deasupra picioarelor. Pe ultimele segmente abdominale, se află poziționat în poziție dorsală un spin alungit de culoare portocalie. Capul de culoare verde, lungime 75 – 80 mm. Destul de frecvent larvele se odihnesc în plin soare pe ramurile înșorite. Mortalitatea larvelor este destul de ridicată din cauza parazitoizilor, iar cele ce supraviețuiesc își schimbă culoarea în brun roșcat înainte de împupare.

Repartizarea geografică. Arealul speciei include următoarele țări: Afghanistan; Armenia; Azerbaijan; Bulgaria; China; Franta; Georgia; Grecia; Iran, Iraq; Italia; Kazakhstan; Kirgizstan; Moldova; Mongolia; Pakistan; Romania; Slovenia; Spania; Elveția; Turcia; Turkmenistan; Ucraina; Uzbekistan.

Biotopul sau habitatul. Frecventează văile râurilor din zonele montane, stepă montană și dunele de nisip. Insule riverane cu vegetație abundentă de *Hippophae rhamnoides* sau *Eleagnus*

angustifolia sunt un loc de preferat de această specie. Răspândirea acestei specii în situl ROSCI0202 este prezentată în planșa XIX.

Regim alimentar. *Hippophae rhamnoides*, *Elaeagnus angustifolia*,

Migrația și reproducerea. Specia prezintă o singură generație pe an, iar adulții pot fi întâlniți începând cu sfârșitul lunii Aprilie până la începutul lunii Iulie, cu un vârf la mijlocul lunii Iunie. Uneori poate fi întâlnită și o a doua generație care se eșalonează în luna August. Ca și la alte specii ale acestui gen, împerecherea nu durează mai mult de trei ore, în general, înainte de miezul nopții. După aceea, cele mai multe femele petrec câteva ore în fiecare noapte pentru hrănire.

Dușmani. Parazitoizi din familia *Tachinidae*: *Exorista fasciata* Fallén, *Exorista larvarum* Linnaeus, *Exorista grandis* Zetterstedt, *Masicera sphingivora* Robineau-Desvoidy.

Măsuri de conservare propuse. Conservarea și protejarea biotopilor caracteristici; interzicerea colectării speciei de către colecționarii amatori; reducerea tratamentelor cu substanțe chimice toxice în ecosistemele forestiere.

***Parnassius apollo* L – Fluturele lui Apolo**

Încadrare taxonomică.

Încrângătura: *Arthropoda*

Clasa: *Insecta*

Ordinul: *Lepidoptera*

Familia: *Papilionidae*

Genul: *Parnassius*

Specia: *Parnassius apollo* L.

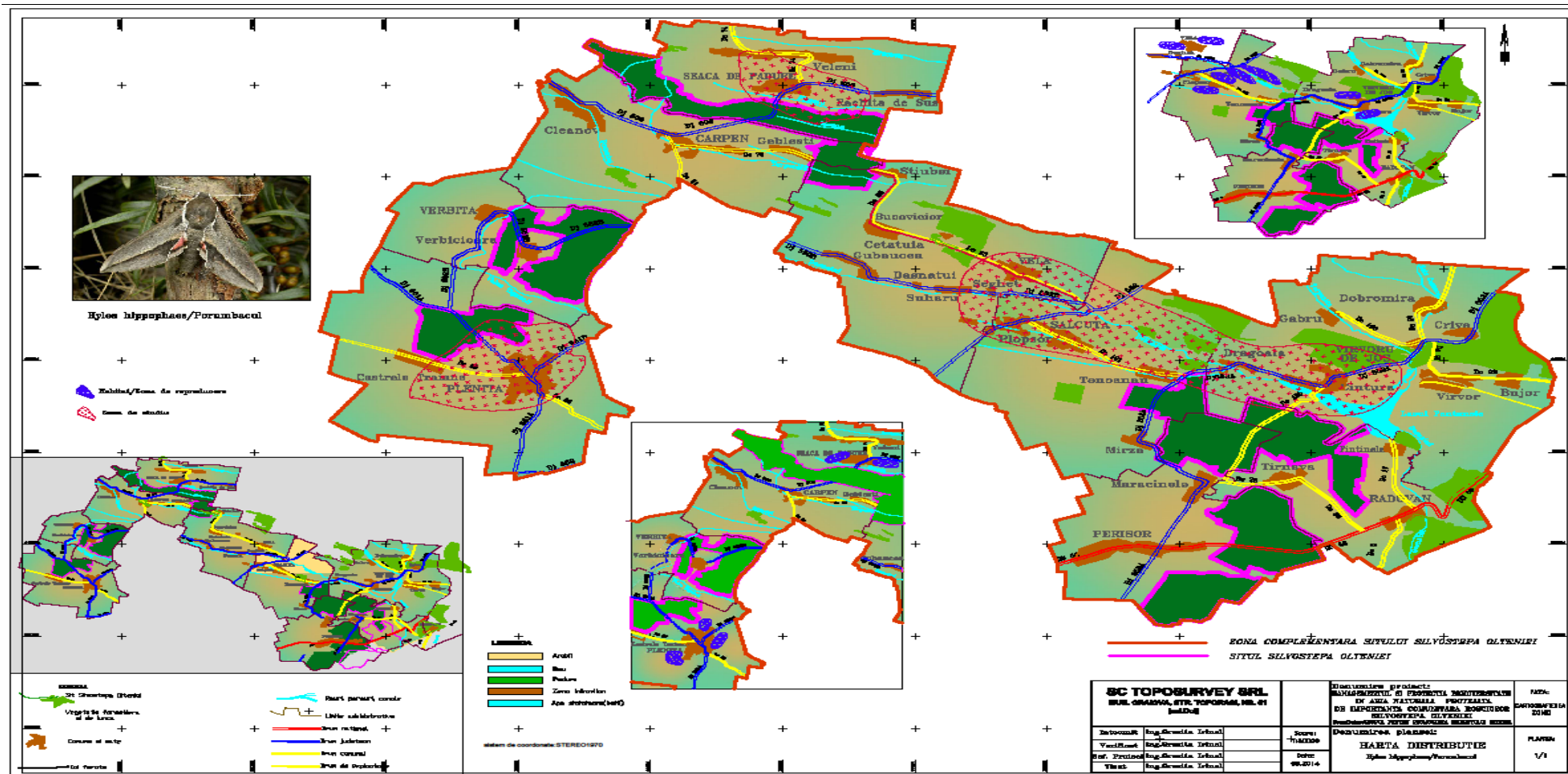
Statutul speciei. Directiva Habitats, Flora, Fauna, OUG 57/2007, IUCN: VU. Protjată de EU Habitats Directive.

Aspecte generale. Specia se întâlnește în zonele muntoase, pe pante abrupte, însorite, cu vegetație rară. Femela depune ouăle individual sau în grupuri mici, pe sau în apropierea difertelor specii de *Sedum* spp.. Specia hibernează ca larvă. Fluturele lui Apolo are o generație pe an.

Caracteristicile speciei. Corpul pubescent de culoare cenușie. Anvergura aripilor 50 + 60 mm. Una dintre trasaturile cele mai ușor de identificat sunt lpetele plasate pe aripi, patru cercuri roșii, sau mai rar galben. Aripile sunt albe strălucitoare, cu margini ușor transparente *foto nr: 2.27..*

Foto nr: 2.27. – *Parnassius Apollo*
site butterfliesoffrance

Planșa XIX – Harta de distribuție a speciei *Hyles hippophaes* în situl ROSCI0202

Există trei ipoteze principale cu privire la aceste pete; ele seamănă cu ochii unui prădător, în scopul de a intimida, ele atrag atenția prădătorului la părți mai puțin vitale ale corpului fluturelui, sau petele sunt acolo pur și simplu pentru a surprinde prădătorul.

Larva este de culoare neagră cu numeroase pete galbene pe părțile laterale. Omizile se hrănesc de obicei pe diferite specii ale genului *Sedum*, *Sedum album*, *S. Telephium*, *S. anuum*, *S. villosum*, dar pot fi întâlnite și pe *Sempervivum tectorum* sau *Rhodiola rosea*. Zboară din Mai până în Septembrie.

Repartizarea geografică. Este larg răspândită în Europa, din Peninsula Iberica peste întreaga Europă Centrală și de Est, până în zona temperată a Rusiei. În nord ajunge până în Scandinavia, iar în sud până în regiunea mediteraneană și vestul Asiei. În România este prezentă din zona de câmpie până în etajul montan, fiind frecventă în zona colinar-submontană. Arealul speciei cuprinde: Albania; Andora; Armenia; Austria; Bulgaria; China; Cehia; Finlanda; Franța; Georgia; Germania; Grecia; Iran, Iraq; Italia; Kazakhstan; Kirgizstan; Liechtenstein; Mongolia; Muntenegru; Norvegia; Polonia; România; Rusia; Serbia; Slovacia; Spania; Suedia; Elveția; Siria; Turcia; Ucraina.

Biotopul sau habitatul. Această specie necesită condiții specifice de climă *ierni reci, veri însorite*. Are nevoie, de asemenea, de spații larg deschise *cu o acoperire de arbuști mai puțin de 5%*. Prezența plantei gazdă pentru omizi este critică. Fluturii trăiesc printe plante ierboase, la altitudine între 300 și 2500 m. Se întâlnesc pe pajiști alpine și subalpine, pajiști uscate calcaroase și stepe, apele interioare și stânci expuse, grohotișuri, păduri de foioase și conifere.

În situl ROSCIO202 Silvestepa Olteniei nu a fost identificat.

Regim alimentar. Omizile se hrănesc de obicei pe diferite specii ale genului *Sedum*, *Sedum album*, *S. Telephium*, *S. anuum*, *S. villosum*, dar pot fi întâlnite și pe *Sempervivum tectorum* sau *Rhodiola rosea*.

Migrație și reproducere. Specia trăiește în terase montane sudice, dealuri cu substrat calcaros, terase montane însorite, văi umede, ravine stâncoase. Specie monogoneutică *prezintă o singură generație pe an*. Adulții zboară în decursul perioadei iunie-august. După împerechere femelele depun ouăle pe diferite specii de *Sedum*, iar larvele se dezvoltă pe *Sempervivum* sau pe *Saxifraga*.

Factori de amenințare potențială. distrugerea habitatului, colectarea excesivă, poluarea aerului, parazitarea și prădarea larvelor și competiția cu alte specii care se hrănesc cu aceleași plante ca și larvele; exploatarea necontrolată a fânețelor, cosirea mecanică, pășunatul excesiv.

Măsuri de protecție existente. Fluturile Apollo *Parnassius apollo* este o specie importantă pentru conservare, fiind protejată de variate convenții internaționale *Berna, Washington*; este specie inclusă în Directiva Habitare, Anexa 2, în lista speciilor a căror conservare necesită desemnarea ariilor speciale de conservare, în Anexa 4A, în lista speciilor de interes comunitar, specii care necesită o protecție strictă și în lista de specii CITES – Convenția de la Washington - lista Anexei II a Convenției Comerțului Internațional cu Specii în Pericol *CITES*, care a restricționat comerțul cu această specie vulnerabilă.

Măsuri de conservare propuse. Conservarea și protejarea biotopilor caracteristici *pădurile cu esențe foioase*; interzicerea colectării speciei de către colecționarii amatori; reducerea tratamentelor cu substanțe chimice toxice în ecosistemele forestiere.

Păsări

Upupa epops Linnaeus, 1758 - Pupăza

Încadrarea taxonomică:

Regnul: Animalia

Phylum: Chordata

Clasa: Aves

Ordinul: Coraciiformes

Familia: Upupidae

Genul: *Upupa*

Specie: *Upupa epops*

Statutul speciei. cu risc redus *IUCN 3.1.* ; vulnerabilă *Cartea Roșie a Vertebratelor din România, 2005*

Statut de conservare. Aceasta specie este larg răspândită și comună la nivel local în multe arii, dar a suferit pierderi evidente, mai ales la marginile arealului său. În Europa, arealul pupezei s-a micșorat încă de la sfârșitul secolului al XIX-lea, cu un declin deosebit de puternic în 1955-1960. Acest declin este atribuit schimbărilor climatice, modificării practicilor agricole și utilizării intense a terenurilor. În 2001, populația europeană a fost estimată la 700.000-900.000, iar în întreaga lume la 5-10 milioane de păsări. În Africa, Madagascar și Asia practicile agricole intense au afectat negativ numărul pupezelor. Pupezele sunt încă persecutate de către vânătorii din Europa de Sud și unele părți ale Asiei.

Aspecte generale. Pupăza este o pasăre insectivoră, migratoare, de circa 28 cm lungime. Își petrece majoritatea timpului pe pământ, cercetând solul cu ciocul în căutarea hrănilor. Au un zbor ondulat neregulat, lent, cu bătăi puternice din aripi, urmate de pauze. Coloritul joacă un rol deosebit în camuflarea pupezelor, în caz de primejdie stau lățite la pământ, ca moarte, cu aripile și creasta desfăcute, complet imobile, cu greu putând fi deslușite în ambianța mediului și apoi își iau zborul cu o iuțea de nedescris *foto nr : 2.28.* Deseori pot fi întâlnite făcând baie în praf, lucru care le ajută să-și întrețină penajul. Pupezele nu sunt păsări foarte retrase, iar perechile deseori își fac cuib în clădiri. Cuibărește în România, dar pleacă în sezonul rece.

Caracteristicile speciei. Aripile lungi sunt ușor rotunjite la vârf. Coadă relativ lungă. Penajul este cafeniu-cărămiziu cu aripile, coada și târțița prevăzute cu dungi negre și albe. Moțul de pene de pe cap este erectil, de culoare galben-ruginiu cu vârful negru. Ciocul este lung, subțire, ușor curbat de culoare cafenie. Picioarele sunt scurte cu degetele externe și mijlociu unite până la prima articulație; au culoarea cenușie-plumburie.

Foto nr: 2.28. – *Upupa epops*, site wikipedia

Lungimea corpului: 24-28 cm ; anvergura aripiilor: 40-46 cm . Mai mult sunt auzite decât văzute, prin cântecul specific: up-up-up format din 3-5 silabe, realizat de obicei din coroana copacilor, unde

stă cu corpul destul de vertical, cu ciocul îndreptat în jos, creasta lăsată și gâtul umflat. Când este în primejdie, împrășcă spre dușman un lichid brun cu miros neplăcut, lichid elaborat de o glandă situată deasupra cozii. Cuibul pupezelor nu este curățat de dejecțiile, astfel că mirosul acestor excremente la care se adaugă și mirosul neplăcut este urât elaborate de adulți contribuie la îndepărtarea dușmanilor de cuib. Alteori stă nemișcată, cu coada și aripile întinse pe sol, cu creasta ridicată până când pericolul trece. Este folosită prin distrugerea multor insecte dăunătoare. Reprezintă verigă trofică importantă în ecosistemele terestre. Distribuția acestei specii în situl ROSCI0202 este prezentată în planșa XX.

Repartizarea geografică. Răspândită în Europa, Asia și mari întinderi ale Africii. În fauna țării este oaspete de vară din martie în octombrie, dar și de pasaj; larg răspândită în zonele de șes și deal, urcând până la 1300 m în Carpați, pe văi sau depresiuni, cu preferință pentru luncile largi ale râurilor.

Biotopul sau habitatul. Specie frecvent întâlnită în zone deschise cu copaci izolați, liziere de păduri, livezi, crânguri, lunci, zone inundabile ale Dunării, văile râurilor, în parcurile mari ale orașelor, în apropierea așezărilor umane, sate, terenuri cultivate etc. În arealul Silvestre Oltenia ea este des întâlnită în zona Lacului Fântânele. Este parțial migratoare. Iernează în Africa la sud de Ecuator, Asia de sud și de sud-est. Pupezele din Europa migrează în Africa tropicală.

Regimul alimentar. Hrana puzezei constă din insecte și larvele lor, viermi *viermi de pământ etc.*, păianjeni, melci, limacși, miriapode, pe care le capturează la suprafața solului cu ciocul lor lung sau de sub crusta pământului prin bătăi repezi de cioc. Dacă prada este prea mare, o trănțește de mai multe ori de pământ pentru a o rupe în bucăți. Prada omorâtă este aruncată mai întâi în sus, apoi este prinsă și înghițită, având în vedere că limba puzezei este mică. Înainte de a înghiți prada sau de a o transporta la pui, păsările o ucid în prealabil. Reflexul uciderii prăzii este instinctiv și se manifestă ca un act automat.

Migrație și reproducere. Cuibăresc izolat în scorburi, în maluri lutoase, în grămezi de pietre, stive de lemne, în găuri din ziduri dărăpănate și chiar din sol. Cuibul, amenajat cu plante, pene cârpe etc. este lipsit de igienă. Miroase urât prin prezența excrementelor care rămân pe timpul clocirii și creșterii puilor. Femela depune în aprilie – mai *iunie* 5-8 ouă eliptice, netede, mate pe care le clocește timp de 16-19 zile. În această perioadă este hrănită de mascul. Puii nidicoli, au puful lung, alb-cenușiu. Inițial, cât sunt acoperiți de femelă puii sunt hrăniți cu hrană *insecte și viermi* adusă de mascul, apoi ambii părinți participă la creșterea lor. În cuib stau 3-4 săptămâni. În urma studiilor efectuate în teren, în Aria protejată, în zonele de studiu, conform hărților, au fost identificate cuiburi. Activitatea de clocire, hrănire, desfășurându-se pe o suprafață de aproximativ 5 -10 ha față de cuib.

Efectivul. În Europa efectivul este estimat la 50.000 – 100.000 de perechi clocitoare. În Aria protejată se estimează prezența a 50– 70 de perechi. În cadrul Ariei Protejate specia a fost identificată în următoarele locații: pădurea Perișor, pădurea Întorsura, pădurea Târnava, pădurea Mărăcinele, pădurea Ciutura, pădurea Tencănaulu, pădurea Știubeiului, pădurea Secii, pădurea Verbicioara, și pădurea Plenița.

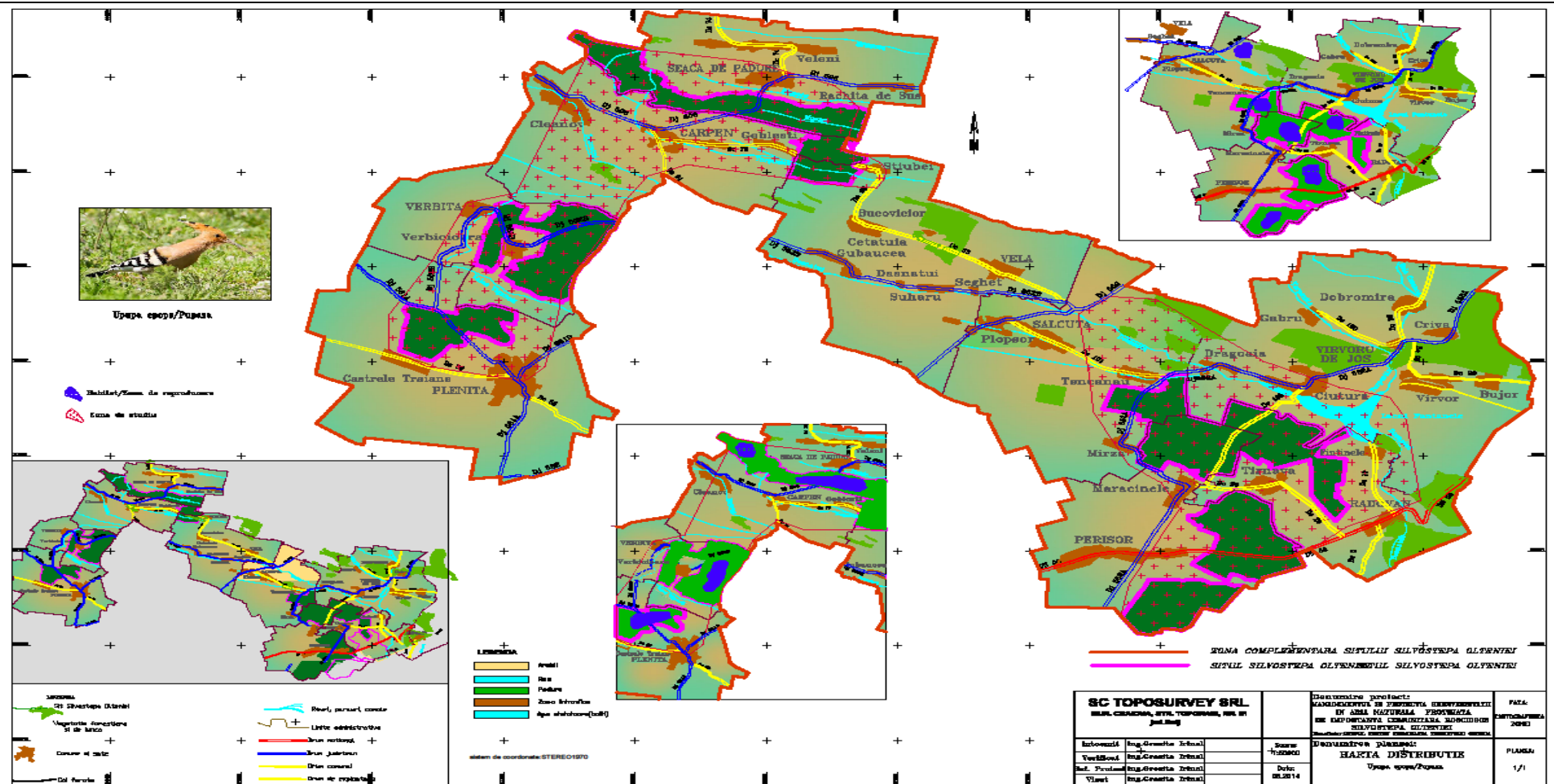
Concurenți. Alte specii de păsări insectivore. **Dușmani.** Păsări și mamifere de pradă.

Factori de amenințare potențială. Extinderea culturilor agricole, tăierea arborilor de pe terenurile agricole sau necultivate; utilizarea insecticidelor ce contribuie la afectarea ofertei trofice; tăierea livezilor și viilor îmbătrânite și înlocuirea lor cu plantații noi; tăierea copacilor bătrâni și scorburoși din grădini și de pe marginea drumurilor; defrișarea pădurilor de luncă și a zăvoaielor

Măsuri de protecție existente: Legea 13 din 1993, prin care România ratifică Convenția de la Berna *anexa II*; Legea 407/2006 și 197/2007 Legea vânătorii *anexa 2-vânăre interzisă*; OUG 57/2007 privind regimul ariilor naturale protejate, conservarea habitatelor naturale, a florei și faunei sălbatice *anexa 4B*; Inclusă în Cartea Roșie a Vertebratelor din România; prezentă în arii deja protejate.

Măsuri de conservare propuse: Menținerea arborilor bătrâni și scorburoși pe lizierele pădurilor; Diminuarea tratamentelor cu insecticide.

Planșa XX – Harta de distribuție a speciei *Upupa epops* în situl ROSCI0202

***Merops apiaster* Linnaeus, 1758 - Prigoria, Albinărel**

Încadrare taxonomică

Regnul: Animalia

Phylum: Chordata

Clasa: Aves

Ordinul: Coraciiformes

Familia: Meropidae

Genul: *Merops*

Specie: *Merops apiaster*

Statutul speciei. cu risc redus *IUCN 3.1.*

Aspecte generale. Prigoriile, albinăreii sau mâncătoarele de albine sunt păsări migratoare. Se numără printre păsările cele mai viu colorate din Lumea Veche. Sunt reprezentate prin numeroase specii în Africa și 24 de specii din genul *Merops*, distribuite în Europa și Australia. Se remarcă printr-un cioc lung, subțire și ușor înconvoiat, aripi lungi și ascuțite, picioare scurte și slabe și printr-un penaj divers și viu colorat. Aduce la înfățișare cu o mierlă, fiind, însă mai zveltă decât aceasta, cu pliscul mai lung, mai fin și mai subțire și cu coada, de asemenea, mai lungă.

Caracteristicile speciei. Se caracterizează printr-un penaj viu și divers colorat, în care predomină culorile: cafeniu-castaniu pe creștetul capului, ceafă, spatele anterior și baza aripilor; galben pe bărbie, obraji, laturile spatelui; verde-albastrui pe piept, abdomen, coadă, vârfurile aripilor; alb pe frunte; 2 dungi negre, una dispusă peste ochi și una care separă bărbia de piept. Prin acest penaj viu colorat, prigoria este considerată una dintre cele mai frumoase păsări de la noi *foto nr: 2.29.*. Coada este lungă lungă cu 2 rectrice mediane mai lungi decât cele marginale. Ciocul este lung, ascuțit și ușor încovoiat la vârf. Picioare sunt scurte cu degete de tip sindactil. Lungimea corpului este de 25-30 cm ; anvergura aripilor 45-50 cm.

Reprezintă verigă trofică important în ecosistemele terestre. Prin coloritul penajului atractiv constituie un element al educației ecologice și estetice. Este folositoare prin distrugerea multor insecte dăunătoare. Adesea aduce pagube în sectorul apicol, fiind prigonite de apicultori, dar și în sectorul viticol, mai ales în timpul migrației, de aceea în unele regiuni se iau măsuri pentru împrăștierea stolurilor.

Repartizarea geografică. Arealul specie cuprinde Europa, Asia, Africa de Nord și de Sud. La noi în țară este oapete de vară, din mai până în septembrie, frecventă atât în Dobrogea, aproape de malurile înalte ale Dunării, cât și în interiorul țării și în Silvestepa Olteniei. Ierneză în Africa tropicală.

Foto nr: 2.29. – *Merops apiaster*

Biotopul sau habitatul. Trăiește în stoluri, mai ales pe lângă apele curgătoare cu maluri abrupte. Preferă regiunile deschise și însorite cu vegetație arboricolă-arbustivă dispersă pentru vânărea insectelor polenizatoare. Distribuția speciei în situl ROSCI0202 este prezentată în planșa XXI.

Regimul alimentar. Se hrănesc cu diferite insecte ce le prind din zbor: libelule, lăcuste ploșnițe, preferând bondarii, albinele și viespile de unde și denumirea popular de albinărel sau chiar viespar. În hrana lor au fost identificate peste 300 de nevertebrate. Își urmărește prada, prin deplasarea capului, fixand-o frontal cu multa precizie.

Prigoria este una dintre putinele pasari care se pot uita drept inainte cu ambii ochi, peste varful ciocului. Odata prinsa, insecta este lovita mortal, apoi faramitata si inghitita. Miscarea brusca pe care o executa pentru a-si anihila prada este una instinctiva, fapt pentru care se poate produce si in gol, ca de pilda, in timpul dansului nuptial.

Migrație și reproducere. Cuibăresc în colonii mici sau în perechi izolate în râpe, dune, în maluri nisipoase și abrupte. Sapă cu ciocul și ghearele galerii lungi de până la 2,5 m, la capătul căreia se află o încăpere mai largă unde depune ouăle pe resturi de insecte nedigerate. În intervalul mai-iunie, femela depune cca 4-7 ouă albe și aproape rotunde, care sunt clocite alternativ timp de cca. 20 de zile de ambele sexe. Puii nidicoli, sunt hrăniți de părinți cca 30 de zile, după care părăsesc cuibul.

Are un glas caracteristic: pri-pri-pri, care este emis des, răsunător dar încet, de unde și denumirea de prigorie. Diferența între masculi și femele este greu de observat la prigorii, fiecare sex comportându-se aproximativ asemanător: confecționarea galeriilor, ca și ciocitul se fac, cu schimbul, de către ambii parteneri. În timpul împerecherii are loc o hranire cu caracter ceremonial a femelei de către mascul.

Galeriile sunt confecționate în vederea ciocitului. Prigoriile sapă cu ciocul în malurile lutoase, iar pământul este dat afară cu picioarele. Pot sapa în adâncime până la 2m. La capăt galeria se lărgeste, formând una sau două camere, dedicate ciocitului. Timpul necesar execuției este de 10 zile. Șapte zile mai târziu, cei doi parteneri încep să clocească, înlocuindu-se la fiecare 15-20 min. Durata de clocire este de 22 de zile, femela depunând 5 până la 7 ouă, pe un pat de îngluvi. Legăturile între prigorii sunt deosebit de puternice: o prigorie nu smulge niciodată hrana alteia, galeria de cuibărit poate fi vizitată de ceilalți membri ai coloniei. Noaptea obișnuiesc să doarmă în siruri, apropiate unele de altele, cu corpurile drepte și capul ținut vertical în sus, și nu în penajul de pe umăr cum obișnuiesc celelalte păsări.

Efectivul. estimat la 20-30 de perechi, în Aria protejată au fost identificate cuiburi în anumite zone cu maluri abrupte: Ciutura, Sălcuța, Cleanov, Verbiciaora, Valea Țigăncii.

Concurenți. Paser domesticus, Hirundo rustica, Delichon urbica, alte specii de paseriforme.

Dușmani. Are puțini dușmani naturali. Este vulnerabilă în fața șerpilor și la ingerarea insectelor afectate de folosirea pesticidelor.

Factori de amenințare potențială. Lipsa locurilor de cuibărit; extinderea culturilor agricole, utilizarea insecticidelor ce contribuie la afectarea ofertei trofice; defrișarea pădurilor de luncă.

Măsuri de protecție existente: Legea 13 din 1993, prin care România ratifică Convenția de la Berna anexa II. Convenția privind conservarea vieții sălbatice și a habitatelor naturale, o convenție care are ca scop conservarea florei și faunei sălbatice și a habitatelor lor naturale, și, de asemenea, de Convenția privind speciile migratoare CMS, care are drept obiectiv conservarea speciilor migratoare prin încurajarea cooperării internaționale.

Măsuri de conservare propuse: Diminuarea tratamentelor cu insecticide.

***Alauda arvensis* Linnaeus, 1758 - Ciocârlia de câmpie**

Încadrare taxonomică

Regnul: Animalia

Phylum: Chordata

Clasa: Aves

Ordinul: Passeriformes

Familia: Alaudidae

Genul: *Alauda*

Specie: *Alauda arvensis*

Statutul speciei. cu risc redus IUCN 3.1.

Aspecte generale. Ciocârlile sunt păsări cântătoare din ordinul *Passeriformes* cu corpul de dimensiune mijlocie sau mică. Ciocârlile sunt păsări care cântă în zbor, aleargă și își fac pe sol cuibul care conține ca. 6 ouă pestrice. La păsările din această familie nu există un dimorfism sexual accentuat; din acest motiv se deosebește greu femela de mascul. Hrana de bază a ciocârlilor o constituie semințele de vegetale.

Caracteristicile speciei. Se recunoaște prin penajul maroniu pestrice, asemănător biotopului în care trăiește *foto nr: 2.30.*

Coloritul dorsal este maro-cenușiu cu pete dese, longitudinale, întunecate, cel ventral este alb cu nuanță ruginie și striții închise pe piept și flancuri. Sprânceana este albă. Rectricele externe sunt albe. Pe cap moțul e mic, scurt și rotunjit, greu vizibil. Ciocul este alungit, subțire, aproape drept. Degetele sunt bine dezvoltate. Gheara degetului 1 e foarte lungă și ușor curbată, fiind aproape dreaptă.

Specie de talie mică și medie, are lungimea corpului de 14-18 cm.; anvergura aripilor de 33-36 cm.

Foto nr: 2.30. – *Alauda arvensis*, site wikipedia

Are cântecul melodios și variat, puternic, susținut ce-l execută adesea în zbor, când se ridică în aer, la înălțimi foarte mari unde abia se mai vede, după care coboară continuând să cânte, uneori, chiar după ce s-a așezat pe sol. Timp de 10-15 minute cântă fără întrerupere, după care se lasă pe sol. Cântă dis de dimineață, la primele ore, ca apoi să fie auzită toată ziua. Toamna devine tăcută, fiind întâlnită în stoluri mici pe miriști. Pe timpul iernii, în căutarea hranei, se adună în stoluri mari străbătând câmpiile cu alte ciocârlii. Unele populații ierneză în nordul Africii și sud-vestul Asiei.

Este folositoare prin consumul unui număr mare de insecte dăunătoare agriculturii. Are rol important în menținerea diversității și stabilității ecosistemelor de stepă.

Repartizarea geografică. Specie paleartică, răspândită în Africa de Nord, Europa, Asia până în Kamceatka și Sahalin.

La noi în țară este specie migratoare, în parte sedentară *migrator parțial*, foarte puține exemplare rămânând peste iarnă, după cum sunt iernile, mai aspre sau mai blânde.

Frecventă în ținuturile joase de stepă, dar și în lungul văilor montane largi și înierbate, până în zona alpină. Răspândirea acestei specii în situl ROSCI0202 este prezentată în planșa XXII.

Biotopul sau habitatul. Ciocârlia de camp, cea mai cunoscută dintre ciocârlii, este specie terestră, numeroasă în zonele de șes și deal, în regiunile deschise, terenuri cultivate cu cereale, prin culturi perene de plante ierboase etc. Iarna se întâlnesc în locuri de mică altitudine.

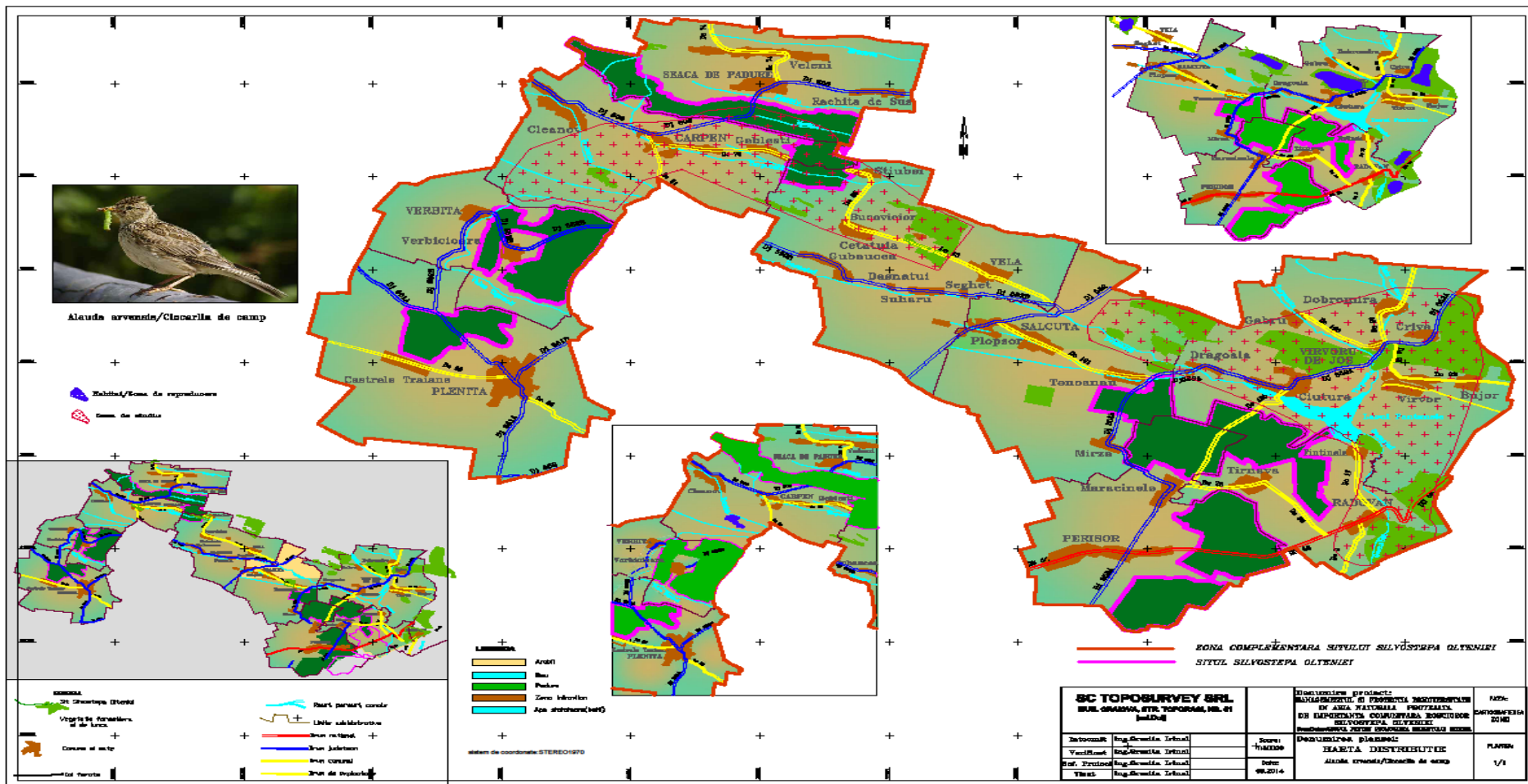
Regimul alimentar. Hrana e constituită din insecte fitofage adulte, pupe, larve și semințe. Toamna se hrănește cu semințele plantelor spontane și cultivate.

Migrație și reproducere. În perioada de reproducere, masculii își delimitează teritoriul pentru cuibărit prin numeroase zboruri nupțiale însoțite de cântece. Cuibul relativ simplu în formă de cupă, este așezat pe sol, ascuns prin ierburile înalte. E format din ierburi. Într-un an, ciocârlia depune 2-3 ponte. Cele 3-4 ouă, pământii cu pete brune, sunt clocite de femelă timp de cca 12 zile *Radu, 1983*. Puii, acoperiți cu puf galben palid, devin apti de zbor după cca 10 zile.

În urma studiilor efectuate în teren, în Aria protejată, în zonele de studiu, conform hărților, au fost identificate cuiburi. Activitatea de clocire, hrănire, reproducere, desfășurându-se pe o suprafață de aproximativ 2 -4 ha față de cuib. Specia a fost identificată în culturi agricole, și tufișuri din apropierea pădurilor: Perișor, Întorsura, Târnavă, Mărăcinele, Ciutura, Tencăniul, Secii, Verbicioara și Plenița.

Efectivul. Efectivele sunt în scădere în multe țări occidentale datorită practicilor agricole intensive. Pasăre clocitoare în toată țara, depune patru până la șase ouă. Populațiile din sudul Olteniei sunt puțin cercetate. Populația din România este estimată în jur de 3000 perechi, iar în Europa se estimează existența a 50.000 – 60.000 de perechi cuibăritoare. În aria protejată au fost observate și înregistrate aproximativ 70 – 100 de perechi.

Concurenți. *Anthus campestris*, *Paser domesticus*, alte specii de passeriforme.

Planșa XXII – Harta de distribuție a speciei *Alauda arvensis* în situl ROSCI0202

Dușmani. Diferite specii de păsări prădătoare, ouăle, puii sunt prăfate de vulpe, diferite specii de Mustelidae, șerpi etc.

Factori de amenințare potențială. Diminuarea pajiștilor; Pășunatul excesiv al animalelor domestice.

Măsuri de protecție existente: Legea 13 din 1993, prin care România ratifică Convenția de la Berna anexa II.

Măsuri de conservare propuse: Menținerea habitatelor, reducerea pășunatului excesiv și a pesticidelor în agricultură.

***Ciconia ciconia* Linnaeus, 1758 - Barza albă**

Încadrare taxonomică:

Regn: *Animalia*

Încregatură: *Chordata*

Clasa: *Aves*

Ordinul: *Ciconiiformes*

Familia: *Ciconiidae*

Genul: *Ciconia*

Specia: *C. Ciconia*

Statutul speciei: IUCN 2010 LC, Directiva Păsări: Anexa I, OUG 57/2007: Anexa 3, Conv. de la Berna: Anexa II, Conv. de la Bonn: Anexa II

Statut de conservare: Vulnerabilă.

Aspecte generale. Este singura pasăre de talie mare din ornitofauna țării care s-a apropiat de om și își construiește cuibul în vecinătatea noastră. Încă de pe vremea romanilor era socotită pasăre sfântă "avis pia et benigna" considerată la fel și astăzi în multe zone. Multe credințe populare se leagă de această pasăre: aduce primăvara, aduce noroc casei unde își face cuibul și o ferește de foc și fulger, poate prevesti belșugul, norocul, starea sănătății etc. Barza albă este o specie ocrotită de lege pe întregul ei areal de răspândire.

Specia a suferit o descreștere numerică semnificativă, populația înjumătățindu-se în ultimul secol. Inițial cuiburile berzelor erau amplasate pe copaci. Abia de câteva decenii, probabil din lipsa locurilor de cuibărit din apropierea habitatelor ideale, berzele s-au apropiat de așezările omenești, ajungând, treptat, să-și construiască cuiburile pe clădiri. În Bazinul Carpatic berzele cuibăresc de mai multe secole pe clădiri, fapt atestat de documente din sec. XIII-XIV.

Problemele de conviețuire a berzelor cu omul au apărut abia în ultimul secol, în anii '50, când berzele au început să-și construiască cuiburile pe stâlpii rețelelor electrice de joasă tensiune. Vârsta berzelor poate să ajungă în captivitate și la 30 de ani. În România, cea mai mare longevitate s-a înregistrat la o barză inelată în 1960 în Delta Dunării care a fost regăsită după 12 ani și 6 luni în Tanzania. Este una dintre puținele păsări mute. Totuși, produce un clămpănit prin lovirea celor două maxilare.

Caracteristicile speciei: lungimea totală – 110 cm, anvergura 180-220 cm. Nu poate fi confundată cu nici o altă pasăre: are picioare lungi și un cioc roșu, penele corpului sunt albe, iar remigele negre *foto nr: 2.31.*

Foto nr: 2.31. – *Ciconia ciconia* în aria protejată orig.

Diferențele dintre sexe sunt aproape inexistente: în general masculul este mai mare în medie 3,8 kg decât femela 3,3 kg. Puii au la început ciocul și picioarele negre. Mai târziu, picioarele devin roșii-maronii, iar de la vârsta de nouă săptămâni și culoarea ciocului se pigmentează treptat în roșu. Pentru o perioadă de timp, însă, se va mai păstra la vârful ciocului culoarea neagră. Barza albă poate fi recunoscută ușor și în zbor: are gâtul și picioarele întinse, spre deosebire de stârci, la care în zbor gâtul este întotdeauna strâns în formă de „S”.

Repartizare geografică: Locuiește pe trei continente - Aria de răspândire a berzei albe cuprinde Europa, Africa de Nord, partea vestică a Asiei și o parte a Orientului Mijlociu. În Europa lipsește din Marea Britanie, Scandinavia, Italia, puține fiind - cu excepția Peninsulei Iberice - și în Europa Occidentală. Conform ultimului recensământ internațional al berzei albe efectuat în anii 1994-1995, numărul total al perechilor de berze albe de pe Pământ se situează în jurul cifrei de 166000. Populația speciei a scăzut continuu de la începutul secolului trecut, efectivul stabilizându-se doar în ultimele două decenii. Însă, în unele țări precum Spania și Portugalia au avut loc și creșteri spectaculoase ale populației. Cele mai multe perechi de berze cuibăresc în Polonia *peste 40000 de perechi*; aici se atinge și cea mai mare densitate de perechi *65-70 perechi/100 km²*. În locurile care le oferă condiții prielnice, berzele cuibăresc în colonii. Cea mai mare colonie de berze se găsește pe acoperișul catedralei din Alfaró *Spania* unde cuibăresc peste 100 de perechi. În Marchegg *Austria* o colonie formată din 60 de perechi cuibărește exclusiv pe copaci. La noi, berzele albe preferă în general câmpiile joase și zonele umede de-a lungul marilor râuri. Evită zonele împădurite întinse. Cele mai multe berze se găsesc în nord-vestul și sud-vestul țării *în județele Satu Mare și Timiș*, în depresiunile intramontane din estul și sudul Transilvaniei *în județele Harghita, Covasna, Sibiu, Brașov* și în Lunca Dunării. Relativ puține berze trăiesc în centrul țării *Câmpia Transilvaniei, județele Cluj și Alba*, în Dobrogea și în Moldova. Cea mai mare altitudine la care cuibărește barza albă în România este în zona Bilborului, la peste 900 de metri. Cele mai multe perechi *între 28-30* cuibăresc în localitățile Cristian *jud. Sibiu* și Sânsimion *jud. Harghita*.

Biotopul: pajiști, pășuni umede și zone mlăștinoase *habitate pentru hrănire*, sate și periferiile unor orașe, mai ales în ținuturile joase *habitate de cuibărit*; rară în unele depresiuni intramontane. În cadrul sitului ROSCI0202, distribuția acestei specii este prezentată în planșa XXIII.

Regimul alimentar: Barza albă se hrănește exclusiv cu animale. Hrana este foarte variată și cuprinde insecte *lăcuste, greieri*, larve, răme, amfibieni, mamifere mici *șoareci de câmp*, șerpi și șopârle etc. Resturile nedigerate sunt eliberate după 1,5 - 2 zile, prin regurgitare sub formă de ingluvii având dimensiuni de $\approx 50 \times 35$ mm, ușor de găsit în jurul cuibului. Prin analiza ingluviilor se poate determina compoziția de hrană a păsărilor. Berzele se hrănesc singure sau în grupuri, pe terenuri umede și în zonele arabile aflate pe o rază de 800-3000 metri de la locul cuibului.

Necesarul zilnic de hrană a unei berze adulte se ridică la 500 g *un echivalent*, spre exemplu, a 16 șoareci. În perioada lor de maximă creștere, puii au nevoie de o cantitate și mai mare de hrană 1200 g. Acest lucru înseamnă că o pereche de berze cu patru pui adună într-o singură zi $\approx 5,8$ kg de hrană! Pentru a putea asigura această cantitate de hrană, habitatul de hrănire trebuie să aibă o suprafață de 100 - 800 ha.

Migrație și reproducere: Specie frecventă în teritoriul nostru, primele exemplare apar de obicei în a doua decadă a lunii martie, iar cele mai timpurii plecări din zona de cuibărit au fost înregistrate în prima decadă a lunii august; pentru cuibărit, după anul 1970 a avut loc o schimbare a locurilor de amplasare a cuiburilor; preferă stâlpii de beton ai rețelelor electrice de joasă tensiune, în schimbul locurilor „clasice”: acoperișuri de case, sau grajduri, șuri, hornuri, copaci. În timpul migrației, peste țara noastră trec efective mari de berze albe provenite din țările nordice și central-europene. În general, migrația are loc în a doua decadă a lunii august când pot fi văzute stoluri mari rotindu-se deasupra luncii în zboruri lungi și doar rareori puține exemplare întârzie până în luna octombrie.

Efectivul: există circa 100.000 perechi clocitoare în Europa *cele mai multe în țările Baltice, iar în România circa 6000 perechi.*

După ce timp de 30-40 de ani populația de berze din România a cunoscut o scădere continuă, în ultimii 10-14 ani, în unele zone ale țării se observă o creștere a numărului de perechi. În alte zone, scăderea efectivului de berze s-a oprit și s-a stabilizat. Mai sunt însă și regiuni unde populația cunoaște tendințe descrescătoare. În timp ce la recensământul din 1994 și 1995 numărul înregistrat al localităților cu cuiburi de berze a fost de 778, respectiv 871, în 2004 prezența cuiburilor de barză albă s-a constatat în 1994 localități. Datele provin din 39 de județe ale țării. Cele mai multe perechi s-au găsit în județele Satu Mare 462 *perechi cu pui*, Timiș 259 și Olt 259.

Repartiția cuiburilor în funcție de suport este următoarea: 69,96% dintre cuiburi se găsesc pe stâlpi electrici, 13,55% pe stâlpi electrici cu suport, 6,55% pe hornuri, 4,79% pe șuri, 3,49% pe copaci, 1,22% pe acoperișuri și 0,43% pe alte suporturi *ruine, stuf etc.*. În ultimii zece ani a continuat tendința berzelor albe de a-și construi cuiburile pe stâlpi electrici. Astfel în timp ce în anul 1994 raportul cuiburilor construite pe stâlpi era de 45,72%, în anul 2004 acest raport a ajuns la 83,51%! Este îmbucurător faptul că începând cu anul 1996 cu sprijinul S.A. Electrica s-a demarat și în România acțiunea de montare a suporturilor metalice pentru cuiburile de barză albă construite pe stâlpi electrici. Numărul suporturilor montate de către S.A. Electrica a ajuns la ~ 1100 . În localitățile din vecinătatea sitului Confluența Jiu-Dunăre există un număr însemnat de cuiburi de barză albă, astfel că specia înregistrează o evoluție pozitivă din punct de vedere al efectivelor. Pe perioada studiului efectuat în anul 2011 la nivelul ariei protejate Confluența Jiu-Dunăre au fost observate și înregistrate aproximativ 150 de perechi cu pui *de la 2 până la chiar 4 pui/cuib*. În cazul în care cantitatea necesară de hrană nu poate fi asigurată pentru toți puii, părinții în general masculul aruncă jos din cuib puiul cel mai mic *fenomenul este cunoscut și sub numele de cronism.*

Concurenți. Nu are.

Dușmani. Nu are.

Cauzele modificării numărului: în primul rând restrângerea zonelor umede, principalul habitat trofic al berzei. Probabil, ingerarea de pesticide, odată cu hrana. Rareori, otrăviri cu semințe tratate cu substanțe chimice *mai ales rodenticide*. Ocazional, electrocutare sau izbire de cablurile electrice. Distrugerea deliberată a cuiburilor, rar de către locuitori, deseori de către personalul de întreținere a rețelelor electrice. Rareori, alte accidente sau boli.

Factori de amenințare potențială: distrugerea deliberată a cuiburilor de către oameni, ingerarea de pesticide sau alte substanțe toxice odată cu hrana.

Principalii factori care periclitează populația de berze albe sunt următorii:

1. Reducerea și dispariția habitatelor de hrănire - Viitorul berzelor și supraviețuirea lor pe termen lung în România depinde în mare măsură de protejarea zonelor umede *pajiști, fânațe, zone inundate*. Este important ca aceste zone care reprezintă un mediu de viață și pentru multe alte specii ocrotite, să fie protejate.

2. Distrugerea cuiburilor - Deși prin lege atât barza cât și cuibul acesteia sunt protejate, în unele cazuri cuiburile sunt aruncate de pe case sau stâlpii electrici. În alte cazuri, prin dărâmarea unor clădiri se distruge și cuibul.

3. Electrocutarea - Cuiburile aflate direct pe firele electrice, respectiv păsările, pot scurtcircuita rețeaua. Scurtcircuitul provocat de berze cauzează moartea păsării, iar uneori din cauza scânteilor, cuibul poate lua foc, provocând moartea întregii ponte. Dintr-o analiză făcută pe 4000 de berze moarte din toată Europa, a reieșit faptul că aproximativ 70% au murit în urma electrocutării. Electrocutarea se produce și în timpul migrației, mai ales pe stâlpii de medie și înaltă tensiune. Prin folosirea suporturilor speciale, care se montează pe stâlpii de beton, se poate evita contactul direct dintre rețea, cuib și barză și se pot preveni situațiile de scurtcircuitare a rețelelor electrice.

În urma colaborării organizațiilor de protecția păsărilor cu compania națională de distribuție a curentului electric, în România s-au montat peste 1000 de asemenea suporturi în ultimii opt ani. În actele autorității naționale de reglementare în domeniul energiei din 1999 *Monitorul Oficial al României, 19 oct. 1999* se menționează: „constituie contravenție [...] exploatarea unor instalații care nu respectă condițiile tehnice de securitate și care pot dăuna persoanelor fizice, proprietății și/sau mediului înconjurător”. În conformitate cu această reglementare, pe lângă montarea suporturilor pentru cuiburi va fi necesară în viitor și montarea unor dispozitive simple care să împiedice aterizarea berzelor pe acele tipuri de stâlpi de medie tensiune care produc cele mai multe electrocutări.

4. Pericolele din zonele de iernare. Berzele noastre se hrănesc în Africa preponderent cu insecte. De aceea, utilizarea insecticidelor pe suprafețe întinse în zonele de iernare reprezintă un mare pericol pentru specie. Substanțele toxice se acumulează în corpul berzelor determinând în timp relativ scurt moartea acestora. De asemenea, păsările sunt afectate negativ și de anii de secetă, în care se reduc simțitor resursele de hrană din zonele de iernare. Se apreciază că 3-5% din populația de berze cade pradă omului pe ruta de migrație. De aceea, implementarea convențiilor internaționale în vederea protejării speciei este imperios necesară.

Măsuri de protecție existente: Legislația în vigoare: În sprijinul ocrotirii berzelor vin convențiile internaționale la care a aderat și România. Asemenea convenții sunt de exemplu cele încheiate la Berna și la Bonn. În țara noastră barza albă este ocrotită prin următoarele legi: Legea Nr. 13/1993, Legea nr. 137/1995, Legea nr. 103/1996, Legea 13/1998. Omorârea păsărilor și a puilor precum și distrugerea ouălor și a cuiburilor se pedepsește conform legii cu o amendă de 1 000 000 de lei. Barza albă este în mai mare măsură protejată prin tradițiile și credințele populare, care îi acordă acestei păsări o poziție privilegiată printre viețuitoarele sălbatice care trăiesc în preajma omului. Din anul 1994, la insistențele Societății Ornitologice Române, Administrația Rețelelor Electrice a început montarea pe stâlpii de beton a unor suporturi speciale pentru cuiburile de berze. Acțiunea a început în județele Satu-Mare și Mureș și a continuat în alte câteva județe din Transilvania *Bihor, Bistrița-Năsăud, Brașov, Cluj*. Amplasarea acestor suporturi este benefică atât pentru cuibul și progenitura berzelor, cât și pentru cablurile electrice.

Măsuri de conservare propuse: protejarea cuiburilor, evitarea folosirii și abandonării substanțelor toxice pe terenuri agricole sau în bazine acvatice, extinderea metodei de protecție a cuiburilor prin montarea de suporturi pe stâlpii de beton ai rețelelor de joasă tensiune, în toată țara, în localitățile populate de berze.

2.3.3. Habitate și ecosisteme

Pădurile care intră în alcătuirea sitului se încadrează, împreună cu zonele adiacente formate predominant din tufărișuri, în patru tipuri de habitate forestiere de interes comunitar *dintre care trei prioritare pentru conservare în spațiul european*:

- Păduri balcano-panonice de cer și gorun;
- Tufărișuri de foioase ponto-sarmatice;
- Vegetație de silvostepa eurosiberiană cu *Quercus spp.*;
- Păduri aluviale cu *Alnus glutinosa* și *Fraxinus excelsior*.

Alături de acestea, în sit a mai fost identificată steпа ponto-sarmatică. Toate acestea au în sit o stare bună de conservare.

Clasele de habitate din sit și caracteristicile generale ale acestora sunt prezentate în tabelul 2.4.

Tabelul nr: 2.4.

Caracteristicile generale ale sitului Silvostepa Olteniei

Cod	%	CLC	Clase de habitate
N12	3	211 - 213	Culturi teren arabil
N16	97	311	Păduri de foioase

În tabelul nr: 2.5. sunt prezentate tipurile de habitate și evaluarea sitului în ceea ce le privește.

Tabelul 2.5.

Tipurile de habitate din situl Silvostepa Olteniei și evaluarea lor

Cod	Tipul de habitat	%	Reprezentativitate	Suprafața relativă	Starea de conservare	Global
91M0	Păduri balcano-panonice de cer și gorun	72	A	C	B	B
40C0 *	Tufărișuri de foioase ponto-sarmatice	0,05	B	C	B	B
91I0 *	Vegetație de silvostepă eurosiberiană cu <i>Quercus spp.</i>	10	A	C	B	B
91E0 *	Păduri aluviale cu <i>Alnus glutinosa</i> și <i>Fraxinus excelsior</i> <i>Alno-Padion</i> , <i>Alnion incanae</i> , <i>I B C B B</i> <i>Salicion albae</i>	1	B	C	B	B
62C0 *	Stepe ponto-sarmatice	10	C	C	C	C

Legendă:

Cod = codul tipurilor de habitate din Anexa I a Directivei 92/43/CEE.

* = habitat prioritar; % = ponderea din suprafața sitului care este acoperită cu tipul respectiv de habitat; Reprez. = Reprezentativitate = măsura pentru cât de „tipic” este un habitat din situl respectiv: A = reprezentativitate excelentă; B = reprezentativitate bună; C = reprezentativitate semnificativă; D = prezență nesemnificativă; Suprafața relativă = suprafața sitului acoperit de habitatul natural raportat la suprafața totală acoperită de acel tip de habitat natural în cadrul teritoriului național: A: $100 \geq p > 15\%$; B: $15 \geq p > 2\%$; C: $2 \geq p > 0\%$.

Starea de conservare = Gradul de conservare al structurilor și funcțiile tipului de habitat natural în cauză, precum și posibilitățile de refacere/reconstrucție: A = conservare excelentă; B = conservare bună; C = conservare medie sau redusă.

Global = Evaluarea globală = Evaluarea globală a valorii sitului din punct de vedere al conservării tipului de habitat natural respectiv: A = valoare excelentă; B = valoare bună; C = valoare considerabilă.

91M0 Păduri balcano-panonice de cer și gorun

Acest habitat are cea mai largă răspândire în situl Silvestopa Olteniei *planșa XXIV*. În Oltenia, fitocenozele acestor păduri, sunt citate de Păun 1966 de pe platouri din fostul raion Balș, de Mariana Cârțu 1970 din bazinul Amarației, Cârțu D. 1972 dintre Jiu-Desnățui-Craiova, Popescu Gh. 1974 din Bazinul Bistriței Vâlcii, Popescu Gh. 1988, Popescu & al. 2001, Costache I. 2005 din Bazinul Inferior al Motrului, Răduțoiu D. 2008 din Bazinul Cernei de Olteț. Vegetează pe soluri cu oscilații sezoniere de umiditate *excesiv de umede primăvara și uscate vara*.

Alcătuirea asociației scoate în evidență constanța unor specii de recunoaștere pentru ordinul *Quercetalia cerris*, tabelul nr. 2.6..

Dintre acestea amintim: *Potentilla micrantha*, *Lychnis coronaria*, *Vincetoxicum hirundinaria*, *Lithospermum purpuro-caeruleum* ș.a.

Stratul arborilor, înalt de 10 – 15 m este format din cele 2 specii de recunoaștere ale asociației, însă cu proporții diferite, fie predomină cerul, fie gârnița *figura nr: 2.32. – 2.39*. Alături de acestea, izolat, se află *Quercus polycarpa*.

Foto nr. 2.32. - Fizionomia pădurii în localitatea Perişor orig.

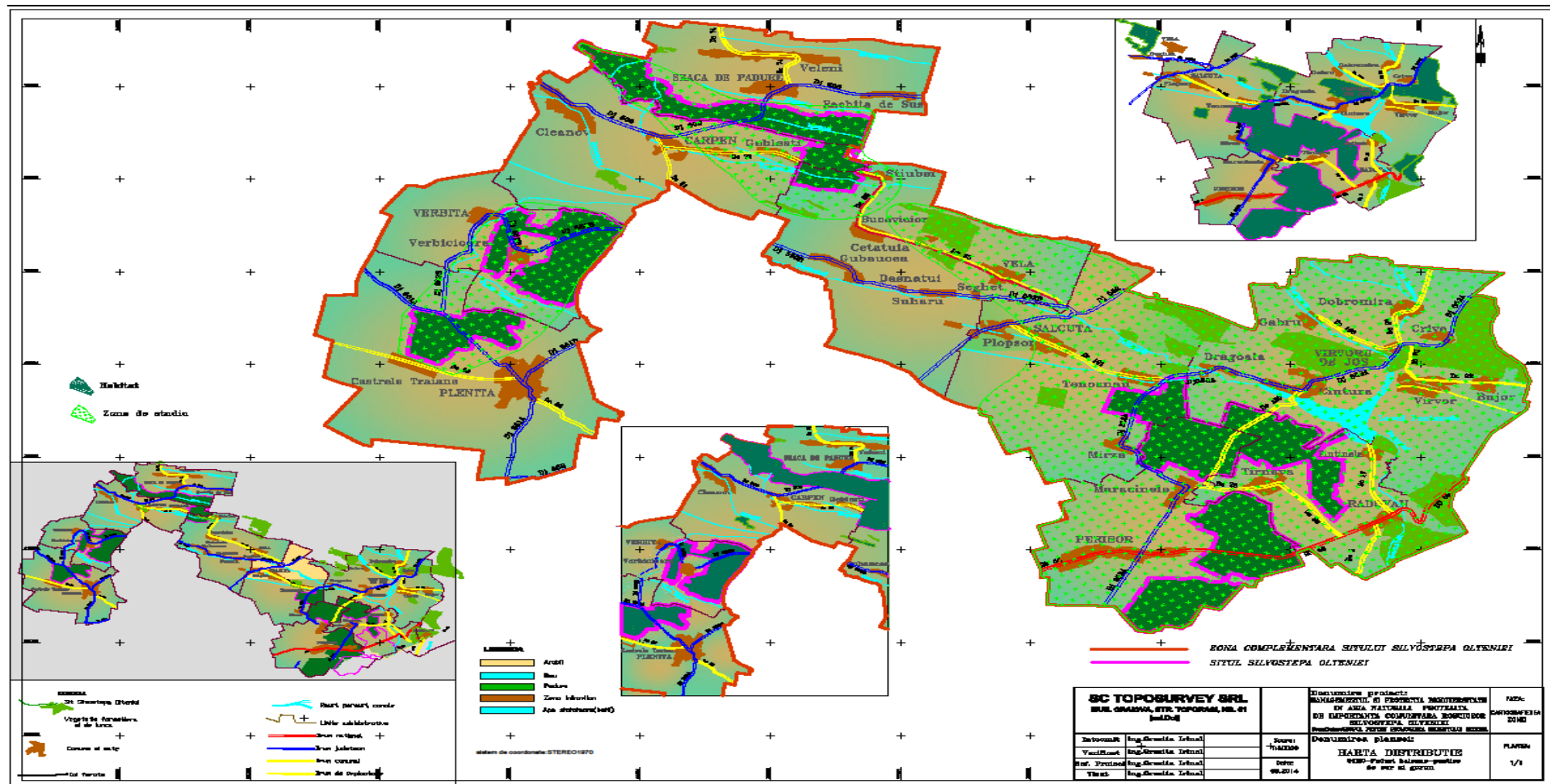
Foto nr.2.33-Interiorul pădurii de *Quercus cerris* și *Quercus frainetto* din apropierea localității Geblești, orig

Foto nr.2.3-Pădurea dintre Geblești și Bucovicior orig.

Foto nr. 2.35 - Interior din pădurea Plenița orig.

Planșa XXIV – Harta distribuției habitatului Păduri balcano-panonice de cer și gorun

Quercetum frainetto – cerris Georgescu 1945 Rudski 1949

		Numărul releveului	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	
		Altitudinea <i>m</i>	151	130	154	127	164	208	174	209	224	242	215	217	208	
Biof.	Geoel.	Expoziția	-	-	SE	V	-	S	SV	SV	SE	V	SV	S	S	
		Înclinarea <i>grade</i>	10	10	10	10	5	10	10	5	5	10	5	5	10	K
		Acoperirea vegetației %	90	95	90	95	95	90	95	95	90	95	95	95	90	
		Suprafața analizată <i>m</i> ²	1000	1000	1000	1000	1000	1000	900	1000	900	1000	1000	1000	900	
Speciile de recunoaștere ale asociației																
Ph.	Submedit.	<i>Quercus cerris</i>	1	3	2	3	1	3	2	2	2	2	2	2	2	V
Ph.	Balc.	<i>Quercus frainetto</i>	4	2	3	2	4	2	3	3	3	3	3	3	3	V
Quercion frainetto & Quercetalia cerris																
H.	Centr. Eur.- Submedit.	<i>Potentilla micrantha</i>	+	+	+	+	+	+	+	+	-	+	+	+	+	V
H.	Euras.	<i>Campanula persicifolia</i>	+	-	+	+	-	+	+	+	+	+	+	-	-	IV
H.	Pont.	<i>Fragaria viridis</i>	+	-	+	+	+	+	+	-	-	+	+	-	-	IV
H.	Centr.-Eur.- Medit.	<i>Aremonia agrimonoides</i>	+	+	-	+	+	+	+	-	-	+	-	+	-	IV
H.	Euras.	<i>Silene vulgaris</i>	-	-	+	+	+	+	+	-	-	-	-	-	-	II
Quercetea pubescenti-petraeae																
H.	Medit.	<i>Lychnis coronaria</i>	+	-	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	-	V
Ch.	Eur. Centr. Submedit	<i>Teucrium chamaedrys</i>	+	+	+	+	+	+	+	+	+	-	+	+	-	V
Ch.	Euras.	<i>Genista tinctoria</i> subsp. <i>elatior</i>	+	-	+	+	+	+	+	+	+	-	+	+	+	V
Ph.	Balc.-Pan.	<i>Chamaecytisus hirsutus</i> subsp <i>leucotrichus</i>	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	-	+	V
H.	Centr.-Eur.- Submedit.	<i>Festuca heterophylla</i>	+	+	+	+	-	-	-	+	+	+	+	+	+	IV

H.	Euras. Cont.	<i>Vincetoxicum hirundinaria</i>	+	+	+	+	+	+	+	+	-	-	+	-	+	IV
H.-G.	Eur. Centr.- Submedit.	<i>Lithospermum purpureocaeruleum</i>	-	-	+	+	+	+	+	-	+	+	-	+	-	IV
Ph.	Pont.-Medit.	<i>Cornus mas</i>	-	+	+	-	-	-	-	-	-	-	-	+		II
Ph.	Eur.	<i>Pyrus pyraster</i>	-	+	+	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	I
Quercu Fagetea																
Ph.	Eur.	<i>Acer campestre</i>	+	+	-	+	+	+	+	+	+	+	-	-	-	IV
H.	Euras Submedit	<i>Brachypodium sylvaticum</i>	+	+	-	-	+	+	+	+	-	+	+	+	+	IV
G.	Pont.-Medit.	<i>Asparagus tenuifolius</i>	+	+	+	+	-	+	+	+	+	+	-	-	-	IV
H.	Euras.	<i>Alliaria petiolata</i>	+	+	+	+	-	+	+	+	+	-	-	-	-	IV
H.	Pont.-Medit.- Ch. Centr.-Eur.	<i>Glechoma hirsuta</i>	+	+	-	+	+	+	+	+	-	-	+	+	-	IV
G.	Eur.	<i>Lathyrus niger</i>	+	+	-	+	-	-	-	+	+	+	+	+	+	IV
H.	Circ.	<i>Poa nemoralis</i>	+	+	-	-	+	-	-	-	-	+	+	+	-	III
H.	Circ.	<i>Carex divulsa</i>	+	+	-	-	-	+	+	-	+	+	-	+	-	III
H.	Circ.	<i>Geum urbanum</i>	+	+	+	+	-	-	-	-	-	+	+	-	+	III
Fagetalia sylvaticae																
G.	Pont.-Medit.	<i>Lathyrus venetus</i>	-	-	-	-	+	+	+	-	-	+	+	+	-	III
H. G.	Centr.-Eur.- Submedit.	<i>Melica uniflora</i>	-	-	-	-	+	+	+	+	-	-	+	+	+	III
T.-HT.	Cosm.	<i>Geranium robertianum</i>	-	+	-	-	-	+	+	-	-	-	-	-	-	II
Ph.	Atl.-Medit.	<i>Hedera helix</i>	+	-	-	-	-	-	-	-	-	+	-	-	-	I
Prunetalia spinosae																
Ph.	Eur. Centr.	<i>Clematis vitalba</i>	+	+	+	+	+	+	+	-	-	-	-	+	-	IV
Ph.	Eur. Centr.	<i>Cornus sanguinea</i>	+	+	+	+	-	+	+	+	+	-	+	+	+	V
Ph.	Euras.	<i>Crataegus monogyna</i>	+	+	+	+	-	+	+	+	+	-	-	+	+	IV
Ph.	Eur.	<i>Prunus spinosa</i>	+	+	-	-	-	+	+	+	+	-	+	+	-	IV
H.-Ch.	Euras.	<i>Veronica chamaedrys</i>	+	+	-	+	+	+	+	+	+	-	+	+	-	IV

Festuco-Brometea															
H.	Submedit.	<i>Agrimonia eupatoria</i>	+	+	+	+	-	-	-	-	-	-	-	-	II
G.	Euras. cont.	<i>Carex praecox</i>	-	-	-	-	+	+	+	-	+	-	+	-	II
H.	Euras.	<i>Euphorbia cyparissias</i>	-	-	-	-	-	-	-	-	+	+	-	-	I
Variaesyntaxa															
Ch.	Euras.	<i>Veronica officinalis</i>	+	+	-	+	+	+	+	+	+	+	+	+	V
Ph.	Euras.	<i>Ulmus glabra</i>	-	+	-	-	+	+	+	-	+	+	+	+	IV
H.	Euras- Submedit	<i>Astragalus glycyphyllos</i>	+	-	-	+	+	+	+	+	+	+	-	-	IV
T.	Circ.	<i>Fallopia dumetorum</i>	-	-	+	-	-	+	+	+	+	+	+	+	IV
H.	Circ.	<i>Clinopodium vulgare</i>	+	-	+	+	+	+	+	+	-	+	+	+	IV
Ph.	Eur. Submedit	<i>Ligustrum vulgare</i>	+	+	-	+	+	+	+	-	+	-	+	+	IV
H.	Eur.	<i>Sedum maximum</i>	+	+	-	+	+	+	+	-	-	+	+	+	IV
H.	Euras.	<i>Tanacetum corymbosum</i>	+	+	-	+	+	+	+	+	+	-	+	+	IV
H.	Eur.	<i>Mycelis muralis</i>	+	-	-	+	-	+	+	-	-	+	+	+	III
T.-H.	Euras.	<i>Lapsana communis</i>	+	-	-	+	-	+	+	+	-	-	+	-	III
T.	Circ.	<i>Galium aparine</i>	+	+	+	-	-	+	+	+	-	+	+	-	III
H.	Euras.	<i>Viola canina subsp. ruppilii</i>	-	-	-	-	-	+	+	-	-	+	+	+	III
Ph.	Euras. Cont.	<i>Acer tataricum</i>	-	+	+	-	-	-	-	-	+	-	+	-	II
H.	Eur.	<i>Rumex sanguineus</i>	-	-	-	-	-	-	-	-	-	+	+	-	II
T.	Euras.	<i>Lamium purpureum</i>	-	-	-	-	+	+	+	-	-	-	-	+	II
Ph.	Carp. Balc. Cauc	<i>Quercus polycarpa</i>	-	+	-	-	-	-	+	+	-	-	-	+	II
H.	Balc.	<i>Acanthus balcanicus</i>	-	-	-	-	-	-	-	+	-	-	-	-	I
H. G.	Balc.	<i>Paeonia peregrina</i>	-	-	-	-	-	-	-	3	-	-	-	-	I
T.	Pont. Medit.	<i>Crucianella angustifolia</i>	+	-	-	-	-	-	+	-	-	-	-	-	I
T.-HT.	Eur.	<i>Lepidium campestre</i>	-	-	-	-	+	-	-	+	-	-	-	-	I

Locul și data efectuării releveelor: **1.** Radovan 31.V.2014; 19.VIII.2014; **2.** Perișor 31.V.2014; 19.VIII.2014; **3.** Mârza 31.V.2014; 19.VIII.2014; **4.** Vârvoru de Jos 31.V.2014;19.VIII.2014; **5.** Criva 31.V.2014; 19.VIII.2014; **6.** Între Bucovicior și Vela 31.V.2014; 03.IX.2014; **7.** Castrele Traiane 13.V.2014; 03.IX.2014; **8.** Plenița 13.V.2014; 03.IX.2014; **9.** Verbița 13.V.2014; 03.IX.2014; **10.** Verbicioara 13.V.2014; 03.IX.2014; **11.** Seaca de Pădure 13.V.2014; 03.IX.2014; **12.** Geblești 13.V.2014; 03.IX.2014; **13.** Între Carpen și Bucovicior 13.V.2014; 03.IX.2014.

Foto nr: 2.36. - Aspect din pădurea de lângă localitatea Seaca de Pădure *orig*

Foto nr: 2.37. - Margine de pădure de cer, gârniță și gorun transilvănean la intrarea în localitatea Verbicioara orig.

Foto nr: 2.38. - Interior de pădure ce aparține acestui habitat în apropiere de localitatea Verbița orig.

Foto nr: 2.39. - Pădure la periferia localității Radovan *orig.*

Stratul arbustiv, bine dezvoltat în unele fitocenozes, este format din numeroase specii: *Acer campestre*, *A. tataricum*, *Crataegus monogyna* foto nr: 2.40., *Rosa canina*, *Ligustrum vulgare* ș.a.

Foto nr: 2.40. - Ramură fructiferă de *Crataegus monogyna* din interiorul acestor păduri *orig.*

Deoarece în zonă cereto-gârnițetele sunt pădurile dominante, ele prezintă o mare importanță economică.

Cerul se impune ca o valoroasă esență lemnoasă, cu creștere rapidă, dând un excelent lemn de foc. Această importanță devine și mai evidentă dacă ținem seama și de faptul că cerul și gârnița sunt specii puțin pretențioase față de condițiile de mediu din câmpie, putând crește în stațiuni impropriei altor arbori cu amplitudine ecologică mai restrânsă Răduțoiu, 2008.

A fost identificat în localitățile Radovan $N 44^{\circ}10'12''20665$; $E 23^{\circ}37'40''96597$; alt. 152 m; Perișor $N 44^{\circ}08'36''96282$; $E 23^{\circ}32'36''85630$; alt. 130 m; $N 44^{\circ}07'51''04393$; $E 23^{\circ}29'59''23872$; alt. 101 m; Mârza $N 44^{\circ}13'12''53214$; $E 23^{\circ}29'14''86319$; alt. 154 m; Vârvoru de Jos $N 44^{\circ}14'07''28952$; $E 23^{\circ}35'59''64951$; alt. 127 m; Criva $N 44^{\circ}15'34''87153$; $E 23^{\circ}38'18''98548$; alt. 164 m; Castele Traiane $N 44^{\circ}14'11''99285$; $E 23^{\circ}08'10''14428$; alt. 174 m; Plenița $N 44^{\circ}15'01''57672$; $E 23^{\circ}09'20''69586$; alt. 209 m; $N 44^{\circ}14'59''80048$; $E 23^{\circ}08'44''04694$; alt. 214 m;

Verbița N 44°17'47"28221; E 23°10'59"10869; alt. 209 m; Verbicioara N 44°17'42"35760; E 23°13'32"62827; alt. 224 m.

La periferia acestor păduri se instalează tufărișurile edificate de *Prunus spinosa* foto nr: 2.41. cu *Crataegus monogyna*.

Foto nr: 2.41. - Tufărișuri de *Prunus spinosa* de la periferia acestor păduri orig.

Măsuri de conservare

Pentru menținerea stării favorabile de conservare a habitatului, sunt necesare măsuri precum:

- limitarea tăierilor la cele de conservare care să promoveze regenerarea speciilor arboricole;
- interzicerea pășunatului în interiorul acestora;
- interzicerea câmpării și efectuării de foc în interiorul pădurii;
- interzicerea colectării de specii rare întâlnite în interiorul acestor păduri cum sunt *Acanthus balcanicus* foto nr: 2.42., *Paeonia peregrina* - foto nr: 2.43.
- realizarea de acțiuni ecologice care să dezvolte la oameni o conduită bazată pe respectul față de natură și protecția mediului;
- încurajarea elevilor din școlile localităților din sit în realizarea de voluntariat în folosul naturii.

Foto nr: 2.42. - *Acanthus balcanicus* Pădurea Plenița orig.

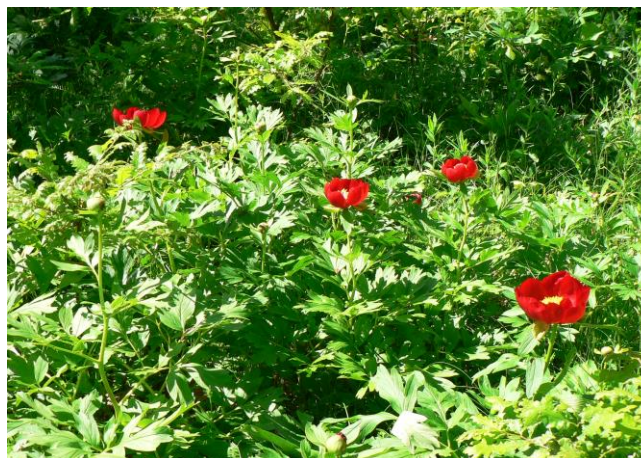

Foto nr: 2.43. - *Paeonia peregrina*, Pădurea de la Plenița orig.

9110 * Vegetație de silvostepă eurosiberiană cu *Quercus* spp.

Acest habitat își găsește areal numai la nivelul localităților Radovan, Perișor și Geblești. La nivelul localității Radovan tufărișurile a căror fizionomie este data de tufan *Quercus pubescens* ocupă suprafețe reduse, el fiind reprezentat prin exemplare mici în pajiștile edificate de *Festuca valesiaca* planșa XXV.

Aceri tatarici – *Quercetum roboris* Zolyomi 1957 *Syn.: Aceri tatarico-Quercetum pubescentis* Bârcă 1973 tabelul nr. 2.7.

Pădurile încadrate la această asociație sunt întâlnite la altitudini mai joase și au o acoperire de până la 90 %.

Fizionomia acestora este dată de stejarul pedunculat *Quercus robur*. În unele locații au fost identificate exemplare seculare ale acestei specii *foto nr: 2.43. ex. Radovan: N 44°09'32"54070; E 23°37'00"84321; alt. 77 m; Perișor: N 44°07'51"04393; E 23°29'59"23872; alt. 101 m. Pot depăși înălțimea de 20 m.*

Cel de-al doilea strat este format din *Pyrus pyraster* și *Tilia tomentosa* și *Acer campestre*.

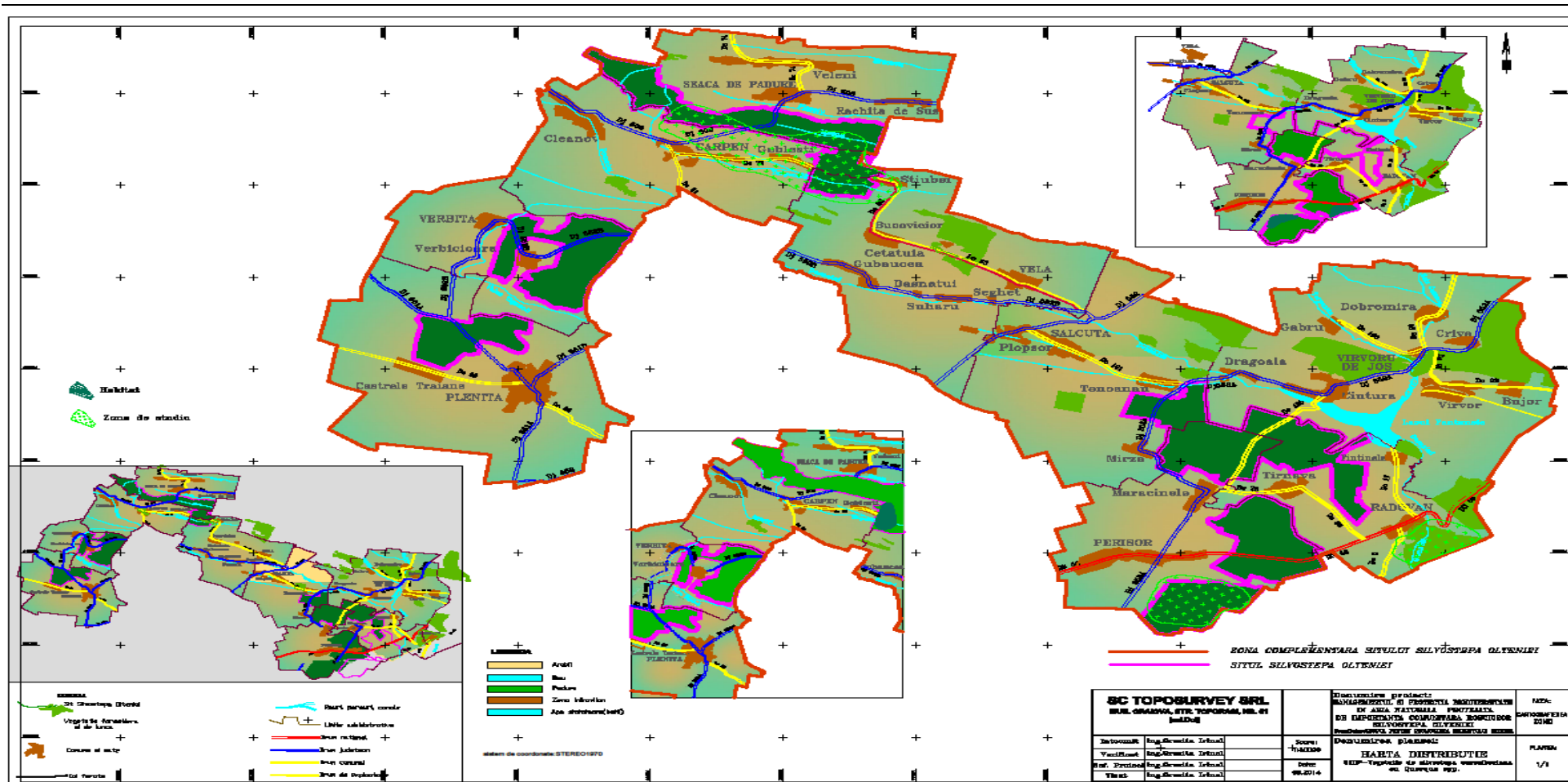
Stratul arbustiv este reprezentat printr-un număr mare de specii, care însă realizează un procentaj redus de acoperire: *Acer tataricum*, *Cornus sanguinea*, *C. mas*, *Crataegus monogyna*, *Viburnum lantana*, *Rosa canina*, *Prunus spinosa* et

Foto nr: 2.43. - Exemplar secular de *Quercus robur* la periferia localității Perișor orig.

Stratul de regenerare este discontinuu și are o prezență nesemnificativă, semințișul fiind stânjenit în dezvoltarea sa de către covorul ierbaceu.

În stratul ierbos participă frecvent speciile: *Arum orientale*, *Veronica hederifolia*, *Corydalis bulbosa* subsp. *marschalliana*, *Ranunculus ficaria*, *Viola canina*, *Scrophularia nodosa*, *Astragalus glycyphyllos*, *Cruciata laevipes*, *Prunella vulgaris*, *Clinopodium vulgare*, *Lithospermum purpureocaeruleum*, *Euphorbia epithymoides*, *Lathyrus niger*, *Viola hirta* etc.

Planșa XXV – Harta de distribuție a habitatului *Vegetație de silvostepă eurosiberiană*

Aceri tatarici – Quercetum roboris Zolyomi 1957

		Numărul releveului	1	2	3	4	
		Altitudinea <i>m.s.m.</i>	75	77	100	100	
Biof.	Geoel.	Expoziția	-	-	-	-	K
		Înclinarea <i>grade</i>	-	-	-	-	
		Acoperirea vegetației %	70	75	85	90	
		Suprafața analizată <i>m²</i>	400	400	400	400	
Speciile de recunoaștere ale asociației							
Ph.	Eur.	<i>Quercus robur</i>	3	3	4	4	V
Ph.	Euras.	<i>Acer tataricum</i>	+	+	+	1	V
	Cont.						
Quercion pubescenti-petraeae							
T.	Euras.	<i>Veronica hederifolia</i>	+	+	+	+	V
H.	Euras.	<i>Cruciata laevipes</i>	+	-	+	+	IV
H.	Euras.	<i>Campanula rapunculoides</i>	+	-	-	+	III
H.-G.	Eur. Centr.	<i>Lithospermum purpureo-</i>	+	-	+	-	III
	Submedit.	<i>caeruleum</i>					
G.	Eur. centr.	<i>Lathyrus niger</i>	+	+	-	-	III
H.	Pan. Balc.	<i>Euphorbia epythimoides</i>	+	-	-	+	III
H.	Eur. Centr.	<i>Pulmonaria mollis</i>	+	-	+	-	III
	și SE						
Orno-Cotinion							
Ph.	Submedit	<i>Fraxinus ornus</i>	+	+	-	-	III
Quercetalia petraea-pubescentis							
H.	Euras.	<i>Fragaria viridis</i>	+	+	+	-	IV
Ph.	Eur.	<i>Prunus spinosa</i>	+	+	-	+	IV
H.	Euras.	<i>Viola hirta</i>	+	-	-	+	III
G.	Euras.	<i>Asparagus officinalis</i>	+	-	-	+	III
	Submedit						
Quercetea pubescenti-petraeae							
Ph.	Euras.	<i>Crataegus monogyna</i>	+	+	+	+	V
H.	Circ.	<i>Clinopodium vulgare</i>	+	+	-	+	IV
H.	Pont.	<i>Stachys germanica</i>	+	+	-	+	IV
	Medit.						
Ph.	Eur.	<i>Pyrus pyraster</i>	+	+	+	-	IV
Ph.	Pont.	<i>Cornus mas</i>	+	-	+	+	IV
	Medit.						
H.	Euras.	<i>Brachypodium sylvaticum</i>	+	+	+	-	IV
	Submedit.						
Ph.	Balc. Pan.	<i>Tilia tomentosa</i>	+	-	-	+	III
Ph.	Eur.	<i>Rosa canina</i>	+	-	+	-	III
H.	Euras.	<i>Origanum vulgare</i>	-	+	-	+	III
H.	Euras.	<i>Astragalus glycyphyllos</i>	+	-	+	-	III

	Submedit.						
Ph.	Eur.	<i>Ligustrum vulgare</i>	+	-	-	-	II
	Submedit						
Ph.	Eur. Centr.	<i>Viburnum lantana</i>	+	-	-	+	III
	Submedit						
H.	Euras.	<i>Vincetoxicum hirundinaria</i>	-	+	-	-	II
	Cont.						
Quercu-Fagetea							
H.	Euras.	<i>Ranunculus ficaria</i>	+	+	+	+	V
H.	Atl. Medit.	<i>Viola odorata</i>	+	+	-	+	IV
H.	Eur.	<i>Mycelis muralis</i>	+	+	+	-	IV
H.	Circ.	<i>Poa nemoralis</i>	-	+	+	-	III
Variaesyntaxa							
H.	Cosm.	<i>Prunella vulgaris</i>	-	+	+	-	III
H.	Euras.	<i>Poa angustifolia</i>	+	-	-	+	III
H.	Cosm.	<i>Urtica dioica</i>	+	-	+	-	III
H.	Euras.	<i>Poa bulbosa</i>	+	-	+	-	III
H.	Euras.	<i>Dactylis glomerata</i>	+	-	-	+	III

Locul și data efectuării releveelor: **1.** Radovan 31.V.2014; 19.VIII.2014; **2, 3.** Perișor 31.V.2014; 19.VIII.2014; **4.** Geblești 19.VIII.2014.

Măsuri de conservare

- limitarea tăierilor speciilor seculare de *Quercus robur* la limita de conservare a acestui habitat;
- interzicerea pășunatului în interiorul pădurii deoarece se distruge pe lângă stratul ierbos și plantulele arborilor ce intră în alcătuirea acestor păduri.

91E0* Păduri aluviale cu *Alnus glutinosa* și *Fraxinus excelsior*, *Alno-Padion*, *Alnion incanae*, *Salicion albae*

Zăvoaiele de sălcii grupate în alianța *Salicion albae* se află în lungul râurilor și al principalilor afluenți. Vegetează pe soluri higromezofile, aluviale sau bogate în substanțe organice. Ca specii caracteristice amintim: *Salix alba*, *Calystegia sepium*, *Humulus lupulus*, *Populus alba*, *Symphytum officinale*, ș.a.

În aria protejată, habitatul include păduri de luncă edificate de frasin *Fraxinus excelsior* și galerii arborescente formate din exemplare înalte de sălcii și plopi *Salix alba*, *Salix fragilis*, *Populus nigra*, de-a lungul cursurilor de apă de la altitudini scăzute ex. localitatea Radovan N 44°09'32"54070; E 23°37'00"85600; alt. 77 m; localitatea Ciutura, în punctual Coadă lacului Fântânele N 44°13'10"67045; E 23°33'33"33188; alt. 97 m; lungul pârâului Baboiași, la periferia localității Verbița N 44°16'46"09334; E 23°09'16"48764; alt. 179 m; Carpen N 44°18'40"54250; E 23°15'03"24856; alt. 168 m ș.a., planșa XXVI.

Habitatul poate fi perturbat de unele specii invazive *Ambrosia artemisiifolia*, *Cannabis sativa* subsp. *spontanea* - foto nr: 2.44. ș.a.

Foto nr: 2.44. - *Cannabis sativa* subsp. *spontanea* de la marginea acestui habitat orig.

De asemenea, periodic sunt necesare măsuri de curățare a deșeurilor acumulate fie prin acțiunea voită a omului care le aruncă în apropierea apei, fie atunci când nivelul apei crește și le adună de pe malul acestor ape.

Issler 1924 Syn. *Salicetum albae-fragilis* Issler 1926 em. Soo 1957; *Salici-Populetum* Tx. 1931 Meyer-Drees 1936

Fitocenozele întâlnite în teritoriul cercetat sunt prezente sub forma unor benzi longitudinale de o parte și de alta a principalelor râuri *foto nr: 4.45., 4.46.* Uneori, în apropierea acestora se află păduri edificate de frasin *Fraxinus angustifolia* ex. *Radovan* – în lungul pârâului *Desnățui*. Rareori fitocenozele acestei asociații formează zăvoaie dense.

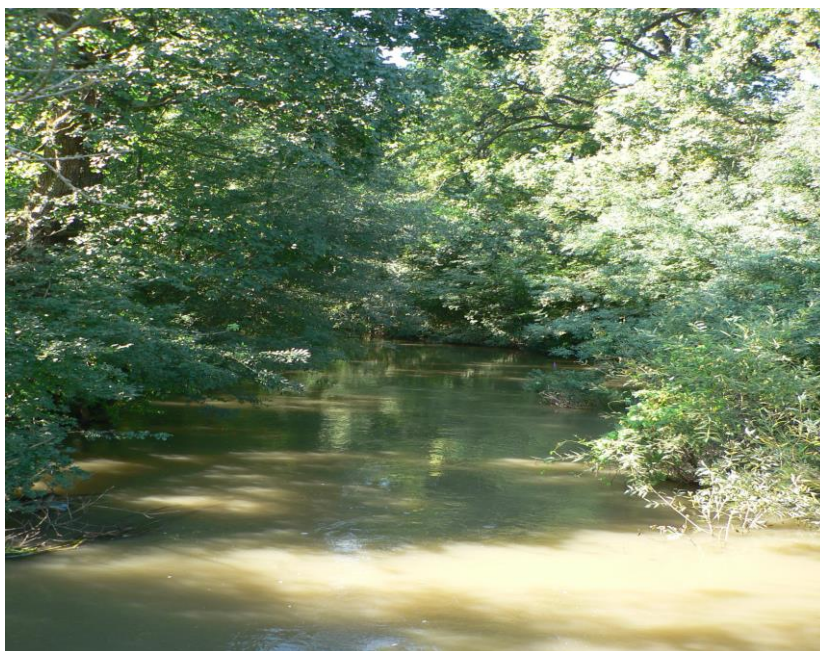

Foto nr: 4.45. - Fitocenoze de *Salix alba* în lungul râului *Desnățui* orig.

Deoarece compoziția floristică a acestor sălcișuri este cunoscută *în general ea este aceeași, deoarece este condiționată de factorul hidric*, în materialul de față se prezintă doar particularitățile din teritoriul cercetat.

Pe lângă speciile ce formează nucleu cenotic al acestei asociații au fost identificate și specii din fitocenozele învecinate: *Urtica dioica*, *Rubus caesius*, *Myosoton aquaticum*, *Lythrum salicaria* ș.a.

Gradul de acoperire din ridicările fitocenologice efectuate de noi este variabil fiind cuprins între 85-90%. În cadrul acestor fitocenoze se poate observa o evidentă stratificare. Dacă straturile superioare, edificate de speciile lemnoase, se păstrează indiferent de condițiile climatice din timpul anului, stratul ierbos este puternic influențat negativ de mărimea și frecvența inundațiilor din acest an.

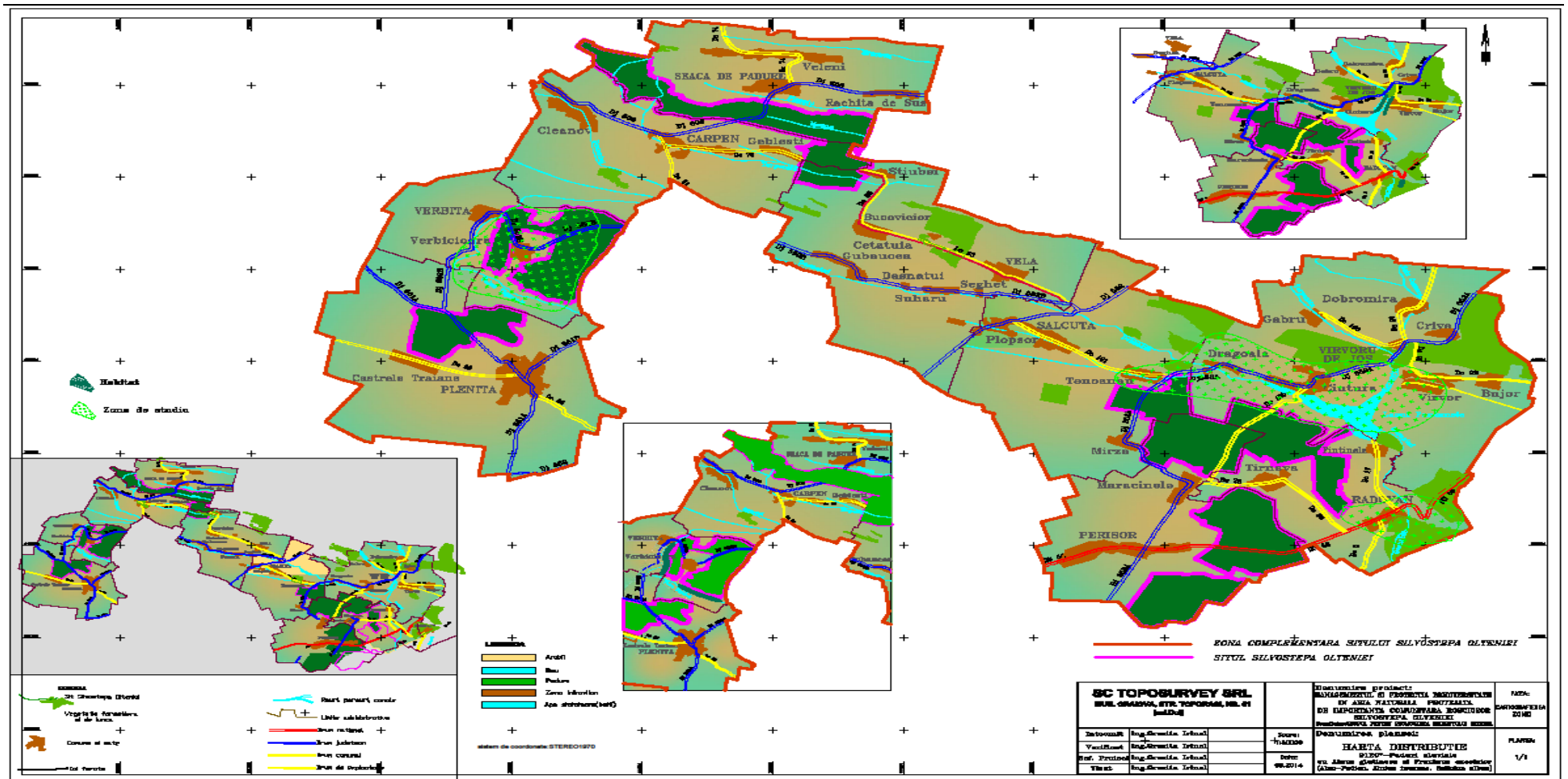

Foto nr: 4.46. - Vegetație edificată de *Salix alba* în lungul pârâului Baboiași orig.

Încadrarea acestor zăvoaie edificate de diferite specii de sălcii este făcută diferit, astfel: I. Pop 1968 tratează *Populeto-Salicetum* Knapp 1942, N. Roman 1974 citează *Salicetum albae-fragilis* Issler 1926, G. Dihoru 1975, Silvia Oroian 1998 - *Salicetum albae-fragilis* Issler 1926 em. Soo 1957, V. Sanda & al. 2001, V. Sanda 2002, V. Sanda 2005 - *Salicetum albae* Issler 1924 ș.a.

Măsură de conservare

- păstrarea arborilor de *Salix* sau *Populus* din lungul principalelor cursuri de apă din sit în vederea evitării eroziunii malurilor acestor ape în timpul creșterii debitului acestor ape.

Planșa XXVI – Harta distribuției habitatului Păduri aluviale de *Alnus glutinosa* și *Fraxinus excelsior*

40C0* Tufărișuri de foioase ponto-sarmatice

Sunt tufărișuri iubitoare de locuri uscate. Extinderea și diversificarea lor cenostructurală este determinată de cadrul pedoclimatic și puternic influențată de activitatea omului.

În “Silvostepa Olteniei”, ca de altfel în toată partea vestică a țării acest habitat nu își găsește areal. Tufărișurile din acest sit au o vegetație diferită față de suprafețele din Dobrogea, unde se găsește acest habitat, însă peisajul lor este tipic de silvostepă. Acolo, vegetația acestuia este edificată de asociațiile *Asphodelino luteae-Paliuretum* și *Rhamno catharticae-Jasminietum fruticantis*, asociații care în Oltenia nu au areal.

În situl ROSCI0202 tufărișurile pot fi încadrate la: R3122 Tufărișuri ponto-panonice de porumbar *Prunus spinosa* cu păducel *Crataegus monogyna* 40A0*, habitat prioritar Emerald.

62C0 * Stepe ponto-sarmatice

Problema plantelor rare și a suprafețelor stepice din Oltenia este departe de a fi rezolvată, deși este de mare necesitate.

Ca areal acest habitat are o bună reprezentare, ocupând locul secund după pădurile de cer și gârniță cu *Festuca heterophylla* în stratul ierbos *planșa XXVII*.

De primăvara și până la sfârșitul verii fizionomia acestor suprafețe este dată de *Festuca valesiaca*, pentru ca apoi aceasta să fie înlocuită cu *Dichanthium ischaemum* foto nr: 4.47.

Foto nr: 4.47. - Fizionomia pajiștilor edificate de *Dichanthium ischaemum* orig.

Dintre speciile tipice acestor locuri amintim: *Aegilops cylindrica*, *Bromus squarrosus*, *Alyssum desertorum*, *Medicago minima*, *Convolvulus arvensis*, *C. cantabricus*, *Chondrilla juncea*, *Chrysopogon gryllus*, *Eryngium campestre*, *Achillea collina*, *Arenaria serpyllifolia*, *Dichanthium ischaemum*, *Cardaria draba*, *Daucus carota*, *Linaria vulgaris*, *Verbascum chaixii* subsp. *austriacum*, *Salvia aethiopsis*, *Bromus tectorum*, *Sisymbrium orientale*, *Poa bulbosa*, *Potentilla recta* și *Teucrium polium* subsp. *capitatum*.

În anumite suprafețe valoarea conservativă a acestui habitat este foarte mare datorită prezenței unor specii vasculare cu importanță zoologică: *Ziziphora capitata* foto nr: 4.48. , *Sternbergia colchiciflora*, *Salvia aethiopsis* foto nr: 4.49., *Crucianella angustifolia*, *Convolvulus cantabricus*, *Lathyrus sphaericus*, *Salvia* ș.a.

Foto nr: 4.48. - *Ziziphora capitata* orig.

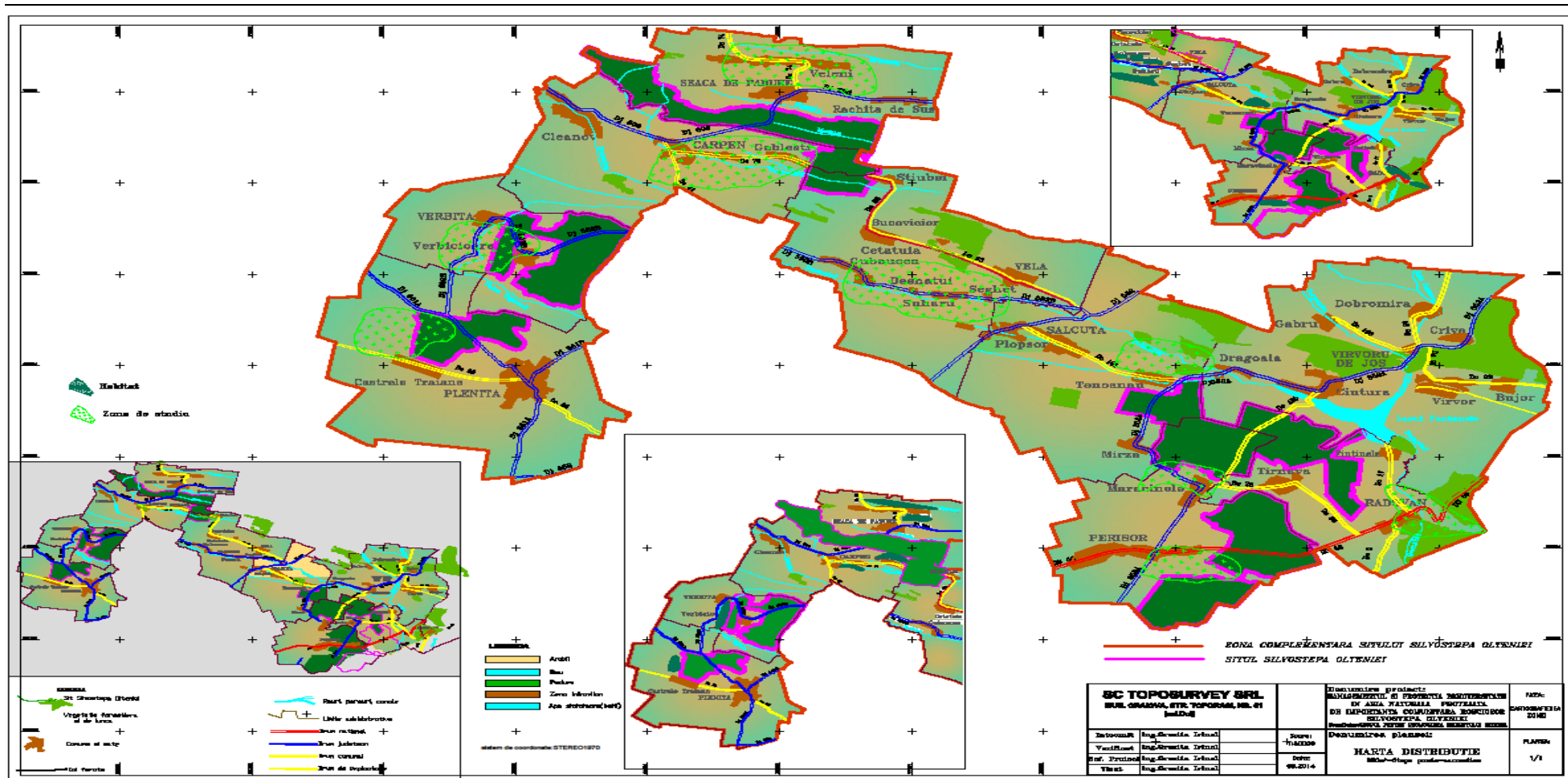
Solul este un cernoziom levigat iar temperatura și precipitațiile sunt favorabile dezvoltării unei vegetații cu caracter stepic. Au un caracter secundar fiind instalate în urma defrișării pădurilor.

Sunt folosite în majoritatea cazurilor ca pășuni. Pe unele suprafețe se realizează un pășunat irațional care contribuie substanțial la modificarea compoziției floristice și implicit faunistice a acestora.

Dintre asociațiile caracteristice acestui habitat, identificate în situl ROSCI0202 Silvestepa Olteniei prezentăm: *Medicagini minima* – *Festucetum valesiaca* și *Bothriohloetum ischaemi*.

Medicagini – Festucetum valesiaca Wagner 1940 tabelul nr. 2.8.

Această asociație este întâlnită în localitățile Radovan *N* 44°09'51"31206; *E* 23°37'26"16155; alt. 147 m; foto nr: 4.50.; Perișor *N* 44°08'12"69125; *E* 23°29'50"20343; alt. 95 m, Mărăcinele *N* 44°10'39"45714; *E* 23°31'06"83710; alt. 144 m.

Planșa XXVII – Harta de distribuție a habitatului *Stepe ponto-sarmatică*

Fitocenozele acesteia staționează pe coaste aride cu expoziție sudică sau sud-vestică și pe terenuri plane. Evită pantele cu expoziție nordică.

Foto nr: 4.49. - *Salvia aethiopsis* în pajiștile de la periferia localității Radovan *orig.*

Foto nr: 4.50. - Fizionomia acestor pajiști la periferia localității Radovan *orig.*

Pe lângă speciile caracteristice acestei asociații, în unele suprafețe au fost identificate și specii segetale, fapt ce ne demonstrează că aceste locuri, unde au fost găsite buruieni în compoziția floristică, reprezintă un stadiu successional al unor suprafețe pârlogite.

Dacă activitatea antropică se menține așa cum a fost observat în unele localități *foto nr: 4.51.*, biodiversitatea din aceste pajiști scade; însă dacă aceasta se menține la un nivel scăzut se realizează o fizionomie tipică fitocenzelor acestei asociații.

Foto nr: 4.51. - Pășunat irațional în pajiștile acestui sit *orig.*

Referitor la gradul de acoperire a solului cu vegetație putem spune că acesta este unul ridicat, atingând valori cuprinse între 90-100 %.

Compoziția floristică a acestor suprafețe edificate de păiușul de stepă cu specii ale genului *Medicago* reflectă cel mai bine condițiile climatice întâlnite în zona de silvostepă a Olteniei. Uneori în compoziția floristică a acestor pajiști au fost găsite specii cu valoare alimentară, meliferă sau medicinală. Este frecvent întâlnită atât în Oltenia cât și la nivel național, fiind citată în numeroase lucrări de specialitate.

***Bothriochloetum ischaemi* Krist. 1937 Pop 1977 tabelul nr. 2.9**

Această asociație este întâlnită în aceleași locuri ca și cea anterioară: Radovan $N 44^{\circ}09'31''61866$; $E 23^{\circ}37'16''86860$; alt. 96 m; Perișor $N 44^{\circ}08'12''69125$; $E 23^{\circ}29'50''20343$; alt. 95 m; Mărăcinele $N 44^{\circ}10'39''45714$; $E 23^{\circ}31'06''83710$; alt. 144 m; Tencănuș $N 44^{\circ}13'32''06816$; $E 23^{\circ}29'44''20125$; alt. 120 m; Căstrelle Traiane $N 44^{\circ}14'02''23595$; $E 23^{\circ}07'24''65700$; alt. 157 m, Verbicioara $N 44^{\circ}16'42''70786$; $E 23^{\circ}09'20''82404$; alt. 206 m; Carpen $N 44^{\circ}19'10''43794$; $E 23^{\circ}15'23''94649$; alt. 239 m ș.a.

			<i>Medicagini – Festucetum valesiaca</i> Wagner 1940								
		Numărul releveului	1	2	3	4	5	6	7	8	
Biof.	Geoel.	Altitudinea <i>m</i>	100	95	145	120					
		Expoziția	S	-	S	-					K
		Înclinarea <i>grade</i>	5	-	7	-					
		Acoperirea vegetației %	95	100	95	100					
		Suprafața analizată <i>m</i> ²	100	100	100	100					
			Speciile de recunoaștere ale asociației								
H.	Cont. Euras.	<i>Festuca valesiaca</i>	4	4	4	5	4	4	5	5	V
T.	Submedit.	<i>Medicago minima</i>	+	+	1	+	+	1	+	+	V
			Festucion & Festucetalia valesiaca								
Ch.	Eur. Centr. și SE	<i>Dorycnium herbaceum</i>	+	1	+	+	+	+	+	+	V
H.	Pont. Medit.	<i>Eryngium campestre</i>	+	+	+	+	+	+	-	+	V
H.	Euras. Cont.	<i>Achillea setacea</i>	+	+	-	+	+	+	-	+	IV
H.	Euras.	<i>Fragaria viridis</i>	+	+	+	+	+	-	-	-	IV
H.	Centr. Eur. Medit.	<i>Asperula cynanchica</i>	-	+	+	-	+	+	-	-	III
H.	Centr. Eur. Submedit.	<i>Coronilla varia</i>	-	-	+	-	-	+	-	+	II
H.	Euras. Cont.	<i>Verbascum phoeniceum</i>	-	+	-	+	+	-	-	-	II
HT.-H.	Pont. Pan. Balc.	<i>Centaurea stoebe</i>	-	-	-	-	-	+	+	+	II
			Festuco-Brometea								
Ch.	Pont. Centr. Eur. Medit.	<i>Thymus glabrescens</i>	+	+	+	+	-	+	+	+	V
H.	Euras.	<i>Euphorbia cyparissias</i>	+	+	+	+	-	+	+	+	V
H.	Euras.	<i>Galium verum</i>	+	+	+	+	+	+	+	+	V
H.	Euras.	<i>Lotus corniculatus</i>	+	+	+	+	+	+	+	-	IV
H.	Euras.	<i>Potentilla argentea</i>	+	+	-	-	+	+	+	+	IV
H.	Euras.	<i>Plantago lanceolata</i>	+	-	+	+	+	+	+	-	IV
H.	Euras.	<i>Hieracium pilosella</i>	+	+	+	+	-	+	-	-	IV
H.	Euras.	<i>Sanguisorba minor</i>	-	+	+	+	-	-	+	+	IV
T.	Eur.	<i>Trifolium campestre</i>	-	+	+	+	+	-	+	+	IV
H.	Euras.	<i>Hypericum perforatum</i>	-	+	+	-	+	-	+	+	IV
HT.-H.	Euras. Cont.	<i>Scabiosa ochroleuca</i>	-	+	-	-	+	-	-	+	II
H.	Euras.	<i>Ajuga genevensis</i>	-	+	+	-	+	-	-	-	II

T.	Euras.	<i>Myosotis stricta</i>	-	+	+	-	+	-	-	-	II
H.	Euras.	<i>Plantago media</i>	-	+	+	+	-	-	-	-	II
Variaesyntaxa											
T.	Atl. Medit.	<i>Trifolium striatum</i> subsp. <i>tenuiflorum</i>	-	+	+	+	+	+	-	-	IV
HT.	Euras.	<i>Echium vulgare</i>	+	-	+	+	-	-	+	+	IV
T.	Euras.	<i>Trifolium arvense</i>	-	-	+	+	-	+	+	-	III
H.	Circ.	<i>Poa pratensis</i>	-	-	+	+	-	+	-	+	III
T.	Pont. Medit.	<i>Xeranthemum cylindraceum</i>	-	-	+	+	-	+	-	+	III
Ch.	Eur. Centr. Submedit.	<i>Teucrium chamaedrys</i>	+	-	+	+	-	-	-	+	III
T.	Pont. Medit.	<i>Carthamus lanatus</i>	-	-	+	+	-	+	-	-	II
T.	Eur.	<i>Dianthus armeria</i>	-	-	+	+	-	-	+	-	II
H. G.	Circ.	<i>Agrostis capillaris</i>	-	-	+	+	-	-	+	-	II
H.	Euras.	<i>Agrimonia eupatoria</i>	+	-	+	+	-	-	-	-	II
HT.	Euras.	<i>Daucus carota</i>	-	-	+	+	-	+	-	-	II
HT.-H.	Cont. Euras.	<i>Chondrilla juncea</i>	+	-	-	-	-	+	-	+	II
H.	Euras.	<i>Vicia cracca</i>	-	-	-	-	-	+	+	+	II
H.	Euras.	<i>Cichorium intybus</i>	+	-	-	-	-	+	+	-	II
HT.	Euras.	<i>Melilotus albus</i>	-	-	+	-	+	-	-	-	II
H.	Cosm.	<i>Verbena officinalis</i>	-	+	-	-	-	-	+	-	II
H.	Euras. Cont.	<i>Euphorbia virgata</i>	-	-	+	-	-	+	-	-	II
HT.	Euras.	<i>Carlina vulgaris</i>	+	-	-	-	+	-	-	-	II
H.	Euras. Cont.	<i>Potentilla recta</i>	-	-	+	-	-	-	-	-	I
H.	Euras.	<i>Rumex crispus</i>	+	-	-	+	-	-	-	-	I
T.	Pont. Medit.	<i>Ziziphora capitata</i>	+	-	-	-	-	-	-	-	I
G.	Medit.	<i>Sternbergia colchiciflora</i>	-	-	-	-	+	-	-	-	I
T.	Pont. Medit.	<i>Crucianella angustifolia</i>	+	-	-	-	-	-	-	-	I
T.	Adv. Am. de N	<i>Cuscuta campestris</i>	-	-	-	-	-	+	-	-	I
T.	Pont. Balc.	<i>Vicia grandiflora</i>	-	-	-	-	-	-	+	-	I
T.	Pont. Medit.	<i>Crepis foetida</i> subsp. <i>rhoeadifolia</i>	-	-	-	-	+	-	-	-	I
H.	Cosm.	<i>Holcus lanatus</i>	-	-	-	-	-	+	-	-	I
H.	Euras. Submedit.	<i>Pimpinella saxifraga</i>	-	-	-	-	-	-	-	+	I

Locul și data efectuării releveelor: **1.** Radovan *19.VIII.2014*; **2.** Perișor *19.VIII.2014*; **3.** Mărăcinele *19.VIII.2014*; **4.** Tencănau *19.VIII.2014*; **5.** Castrele Traiane *30.V.2014; 03.IX.2014*; **6.** Verbița *30.V.2014; 03.IX.2014*; **7.** Carpen *30.V.2014; 03.IX.2014*; **8.** Geblești *30.V.2014; 03.IX.2014*.

Solurile pe care se dezvoltă sunt brun gălbui de pădure, cu substrat nisipo-pietros, ușor erodabile, cu un pH de la moderat acid-neutru până la slab alcalin, prezentând un grad mediu de eroziune.

Fitocenozele acestor pajiști prezintă o fizionomie caracteristică, în sensul că gradul de acoperire al acestora este cuprins între 80-90%, în care specia edificatoare și dominantă în același timp prezintă indici de abundență-dominanță mari.

Din punct de vedere structural aceste fitocenoze prezintă două straturi: primul strat este edificat de *Dichanthium ischaemum*, *Hieracium bauhinii* subsp. *thaumasium* iar cel de-al doilea de *Potentilla argentea*, *Plantago lanceolata*, *Kohlruschia prolifera*, *Dorycnium herbaceum*, *Trifolium campestre*, *Sanguisorba minor*, *Achillea collina* ș.a.

În unele suprafețe a fost observată o influență zooantropogenă puternică, influență ce s-a reflectat în compoziția floristică a acestor locuri și în realizarea unui peisaj dezolant *foto nr : 4.52*.

Încadrarea fitocenzelor la această asociație s-a făcut, în primul rând, pe baza lipsei speciilor diferențiale pozitive pentru *Medicagini-Festucetum valesiaca*, cât și prin deosebirile în ceea ce privește compoziția floristică, fizionomia și structura fitocenzelor etc.

Foto nr: 4.52. - Influența factorului zooantropogen în pajiștile de la periferia localității Verbița *orig.*

Alți autori încadrează pajiștile edificate de *Dichanthium ischaemum* la *Xeranthemo cylindracei-Bothriochloetum ischaemi* G. Pop. 1992 Popescu Gh. & al. 2001.

Bothriochloetum ischaemi Krist. 1937 Pop 1977

		Numărul releveului	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	
		Altitudinea <i>m.s.m.</i>	96	95	144	119								
		Expoziția	S	SE	S	-	-	V	SV	SE	S	-	S	
Biof.	Geoel.	Înclinarea ⁰	10	5	10	-	-	10	10	10	5	-	5	K
		Acoperire %	95	90	100	95	95	95	95	95	95	98	100	
		Suprafața <i>m</i> ²	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100	
Specii caracteristice asociației														
H.	Euras. <i>submedit.</i>	<i>Dichanthium ischaemum</i>	3	3	2	4	4	3	3	4	4	3	4	V
Festucion valesiaca														
H.	Euras.	<i>Fragaria viridis</i>	+	+	+	+	-	+	+	-	+	+	+	IV
H.	Pont.-pan.-balc.	<i>Veronica spicata</i>	-	+	-	-	+	+	-	+	-	-	-	II
T.	Submedit.	<i>Cruciata pedemontana</i>	+	-	-	-	-	+	-	-	+	+	-	II
H.	Euras.	<i>Inula salicina</i>	-	+	-	-	-	-	-	+	-	-	+	I
Festucetalia valesiaca														
H.	Euras.	<i>Potentilla argentea</i>	+	+	-	+	+	+	+	+	+	+	+	V
T.	Atl.-medit.	<i>Kohlruschia prolifera</i>	+	+	+	+	-	+	+	+	+	+	-	V
Ch.	Eur. centr. și SE.	<i>Dorycnium herbaceum</i>	-	+	+	+	+	+	+	-	-	-	-	III
H.	Pont.	<i>Verbascum chaixii</i> subsp. <i>orientale</i>	+	+	-	+	+	-	-	-	+	+	+	III
T.	Pont.-medit.	<i>Xeranthemum cylindraceum</i>	+	-	-	-	+	-	+	+	+	+	+	III
H.	Centr. eur. și de E.	<i>Hieracium bauhinii</i> subsp. <i>thaumasium</i>	+	1	-	-	-	+	-	+	+	+	+	III
Ch.	Euras. cont.	<i>Thymus pannonicus</i>	+	-	+	-	-	-	-	-	-	-	+	I
Ht.-H.	Pont.-pan.-balc.	<i>Centaurea micranthos</i>	-	-	-	-	+	+	-	-	-	-	-	I
Festuco-Brometea														
T.	Eur.	<i>Trifolium campestre</i>	+	+	1	+	+	+	+	+	+	+	-	V

H.	Medit.	<i>Sanguisorba minor</i>	+	+	-	+	+	+	+	+	+	+	+	V
H.	Euras. cont.	<i>Achillea pannonica</i>	+	+	-	+	-	+	+	+	+	+	-	IV
G.	Eur. centr.	<i>Ornithogalum pyramidale</i>	-	+	+	+	-	+	-	+	+	+	-	IV
H.	Pont.-medit.	<i>Eryngium campestre</i>	+	-	+	-	+	-	+	+	+	+	+	IV
H.	Eur. cont.	<i>Achillea collina</i>	+	+	+	+	-	+	-	+	-	-	+	III
H.	Euras.	<i>Galium verum</i>	-	+	-	+	-	+	+	+	-	-	+	III
H.	Euras.	<i>Senecio jacobaea</i>	+	-	-	+	-	+	-	-	+	+	+	III
H.	Euras. cont.	<i>Potentilla recta</i>	-	+	+	-	-	-	-	-	-	-	-	I
H.	Euras.	<i>Hieracium pilosella</i>	-	+	-	-	-	-	1	-	-	-	-	I
Molinio-Arrhenatheretea														
H.	Euras.	<i>Lotus corniculatus</i>	+	+	-	+	+	+	-	+	+	+	+	IV
H.	Euras.	<i>Plantago lanceolata</i>	+	+	+	+	1	+	-	+	-	-	+	IV
H.	Euras.	<i>Vicia cracca</i>	+	+	-	+	+	+	-	+	+	+	+	IV
Ht.-H.	Eur. centr. și de E	<i>Tragopogon orientalis</i>	-	+	+	+	-	+	-	+	-	-	+	III
H.	Euras. cont.	<i>Ononis arvensis</i>	+	+	-	-	-	-	-	+	+	+	+	III
H.	Euras.	<i>Taraxacum officinale</i>	+	-	-	-	-	-	-	-	+	+	+	II
Variaesyntaxa														
T.	Euras.	<i>Trifolium arvense</i>	-	+	-	+	+	+	+	+	+	-	+	IV
T.	Euras.	<i>Vicia hirsuta</i>	+	+	-	+	-	+	-	+	+	+	-	IV
H.	Eur.	<i>Hypochoeris radicata</i>	+	+	-	+	-	+	-	-	-	+	-	III
T.	Eur.	<i>Dianthus armeria</i>	-	+	-	+	-	+	+	+	-	-	+	III
H.	Euras.	<i>Euphorbia cyparissias</i>	-	+	+	+	-	+	+	-	+	-	+	III
H.	Euras.	<i>Poa bulbosa</i>	-	+	-	+	-	+	+	-	+	-	+	III
T.-Ht.	Eur.	<i>Lepidium campestre</i>	+	+	-	-	-	-	+	+	+	+	-	III
G. H.	Cosm.	<i>Convolvulus arvensis</i>	-	+	-	+	+	+	-	+	-	-	-	III
Ch.	Eur. centr. submedit.	<i>Teucrium chamaedrys</i>	-	+	+	-	+	-	+	+	+	-	+	III
Ht.	Eur. centr. și SE.	<i>Verbascum phlomoides</i>	-	+	-	+	+	-	-	+	+	-	-	III
T.	Pont.-medit.	<i>Carthamus lanatus</i>	-	+	-	+	-	+	+	+	-	-	+	III

T.	Euras.	<i>Vicia angustifolia</i>	+	+	-	-	-	-	+	+	+	+	-	III
Ht.	Medit.	<i>Centaurea solstitialis</i>	-	-	-	+	+	-	-	+	-	-	-	II
H.	Cosm.	<i>Holcus lanatus</i>	+	-	-	-	-	-	-	-	+	+	-	II
Ht.-H.	Cont. euras.	<i>Chondrilla juncea</i>	-	-	+	-	+	-	-	-	+	-	+	II
T.	Euras.	<i>Veronica arvensis</i>	-	-	-	-	-	-	+	-	+	+	-	II
Ht.	Pont.-medit.	<i>Cephalaria transylvanica</i>	+	-	-	-	-	-	-	-	+	+	1	II
T.	Cont. euras.	<i>Aegilops cylindrica</i>	-	+	-	-	+	-	-	+	-	-	+	II
G.	Cosm.	<i>Cynodon dactylon</i>	-	1	-	-	-	-	-	1	+	-	+	II
T.	Euras. de S.	<i>Filago arvensis</i>	-	+	-	+	-	+	+	-	-	-	-	II
H.Ht.	Balc.	<i>Anchusa officinalis</i> subsp. <i>procera</i>	+	-	+	-	-	-	-	-	+	+	-	II
T., Ht.,	Euras. Cosm.	<i>Vulpia myuros</i>	-	-	-	-	+	-	+	+	-	-	-	II
T.	Circ.	<i>Arenaria serpyllifolia</i>	-	-	-	-	+	-	+	-	-	-	-	I
H	Euras. cont.	<i>Euphorbia virgata</i>	-	+	-	-	-	-	-	+	-	-	+	I
H.	Euras. submedit.	<i>Brachypodium sylvaticum</i>	-	+	-	-	-	-	-	+	-	-	+	I
Ht.	Euras.	<i>Cirsium vulgare</i>	-	-	-	-	-	-	+	+	-	-	-	I
T.-Ht.	Eur.	<i>Echium vulgare</i>	-	+	-	-	-	-	-	+	-	-	+	I
H.	Euras. cont.	<i>Veronica teucrium</i>	+	-	-	-	-	-	-	-	-	+	-	I

Locul și data efectuării releveelor: 1. Radovan 19.VIII.2014; 2. Perișor 19.VIII.2014; 3. Mărăcinele 19.VIII.2014; 4. Tencănu 19.VIII.2014; 5. Dobromira 19.VIII.2014; 5. Castele Traiane 03.IX.2014; 6. Verbicioara 03.IX.2014; 7. Carpen 03.IX.2014; 8. Geblești 03.IX.2014; 9. În apropiere de localitatea Veleni 03.IX.2014; 10. Suharu 03.IX.2014; 11. Vela 03.IX.2014.

În sindinamica asociației, fitocenozele pot evolua *Cynodonetum dactyloni* în condițiile degradării și aridizării climatului *foto nr: 4.53*. Fitocenozele nu prezintă o valoare furajeră ridicată.

Foto nr: 4.53. - Evoluția fitocenozelor edificate de *Dichanthium ischaemum* către cele ale asociației *Cynodonetum dactyloni*, la periferia localității Căstrele Traiane orig.

Măsuri de conservare

- interzicerea pășunatului în suprafețele cu biodiversitate ridicată și realizarea unui pășunat rațional în restul;
- interzicerea amplasării de stâne în perimetrul acestor pajiști;
- interzicerea aruncării gunoaielor, a lânii oilor în aceste locuri.

2.3.4. Peisaj

Silvostepa Olteniei este acea zonă unde pădurile sunt prezente sub formă de pâlcuri izolate. Este cantonată în partea de sud, la nivelul câmpiei și dealurilor joase.

Această zonă se caracterizează prin temperaturi medii anuale de 9,5-10,5⁰C, precipitații anuale de 450-600 mm și o reducere a perioadei de secetă.

Modificarea condițiilor edafo-climatice a determinat modificări fizionomic structural și în tipurile de vegetație. Stratul coroanei arborilor în pădurile din această zonă este reprezentat de specii ale genului *Quercus*. Fizionomia acestora este caracteristică: înălțimea relative mica, trunchiuri torsionate, coronament redus, strat arbustiv și ierbos relative bine dezvoltate.

Climatul mai cald din această parte favorizează participarea speciilor termofile.

În locurile unde pânza de apă freatică este mai la suprafață se instalează pădurile de stejar pedunculat iar pe terase se află cele edificate de cer și gârniță și izolat stejar pufos.

2.3.5. Procese și relații ecologice

Procesele și relațiile ecologice reprezintă o constantă a fiecărui ecosistem, de care depinde în bună măsură evoluția lui. Situl Silvostepa Olteniei este alcătuit majoritar 97% din păduri. Acest tip de ecosistem este unul deosebit de stabil, motiv pentru care dăinuie în aceste locuri de sute de ani. În acest timp s-au stabilit echilibre complexe care asigură funcția energetică, de circulație a materiei și de autoreglare, funcție de care beneficiază numai ecosistemele naturale.

Situl include și terenuri agricole 3%, în fond ecosisteme antropice care păstrează unele caracteristici comune cu cele naturale dar se și diferențiază ca urmare a intervenției umane. În acest fel este alterată funcția de autoreglare și are loc dirijarea fluxului energetic și modificarea relațiilor

2.4.1. Patrimoniul cultural

Suprafața sitului este una relativ redusă 9297 ha segmentată în șase enclave. Trei sunt situate în partea estică a județului Dolj iar celelalte către vestul acestuia. Zona arealului a reliefat prezența umană, implicit și a activităților antropice, domestice ori militare, încă din vechime.

Cele mai importante pentru arheologia și istoria zonei și a vecinătăților sunt:

➤ situl arheologic de la Verbița unde au fost descoperite urme din Epoca Bronzului, artefacte care, odată analizate, au condus la concluzia încadrării ceramicii de aici într-o cultură nouă, *cultura Verbicioara*; de altfel, scrierile din primii ani ai secolului XX menționează că în zonă se observă ruinele unei foste așezări;

➤ prezența unui segment aparținând *Bradzei lui Novac*, pe teritoriul localității Bălăcița, inclus în Lista monumentelor istorice 2004, Județul Mehedinți, cu următorul cod LMI: MH-I-s-B-10055. În esență este vorba de un val de pământ cu scop militar defensiv, construit de romani cu scopul de a apăra teritoriul aflat la sud de această limită;

➤ situl arheologic de la Voița *Brabova*, sit neexplorat încă *date la nivelul anului 2013* dar care poate atesta că localitatea a fost locuită din perioada romană, după opiniile exprimate;

➤ prezența vestigiilor romane, descoperite în 1875, în situl arheologic de la Cioroiași; studii sistematice au fost întreprinse mult mai târziu, în 1938, de C.S. Nicolaescu - Ploșor, acestea fiind continuate cu succes pe parcursul anilor 1959, 1960, 1961 și 2000 – 2009. Săpăturile arheologice au scos la iveală terme și fortificații romane, Nicolaescu - Ploșor opinând ca denumirea antică *romană* a localității este *Malva*. De asemenea, au fost descoperite obiecte din bronz și ceramică, artefacte aparținând de *cultura Coțofeni*, la punctele *Găunoasa* și *Fântâna lui Măniosu*;

➤ situl arheologic din vecinătatea localității Castrele Traiane *Plenița*, unde au fost descoperite fortificații, locuințe, vetre de foc, ceramică și unelte, care au putut fi încadrate în *cultura Coțofeni*, perioadă de trecere către Epoca Bronzului; în zonă a fost semnalată prezența tumulilor *movile de pământ cu caracter religios – funerar* aceștia fiind investigați arheologic în anii 1923 și 1951;

➤ situl arheologic din Neolitic, de la Sălcuța, ș.a.

Din Evul Mediu și Epoca Feudală provin informații istorice, sintetizate ca având trei surse: 1 - înscrisuri care atestă existența localităților respective, 2 - construcții edificate și cu importanță pentru comunitatea respectivă și 3 - descoperiri arheologice. De exemplu:

➤ hrisovul lui Alexandru Voievod, care, la 1570, atestă localitatea Perișor înainte de documentele emise de Mihai Viteazul;

➤ documentele domnitorilor Alexandru Voievod și ulterior Ștefan Racoviță 1765, care plasează existența localității Plenița anterior domniei lui Dan I 1385 – 1386;

➤ hrisoavele domnești de la 1535 și 1540 prin care se atestă existența localității Siliștea Seacă *Seacă de Pădure*;

➤ tezaurul medieval alcătuit din 24 piese de argint, descoperit la Verbița;

➤ edificarea unei biserici în 1780 la Întorsura;

➤ edificarea în zona localității Vârvoru de Jos, la Ciutura, a unei biserici 1548 și ridicarea unui schit, la Târnavă, de către Constantin Voievod Basarab, între 1542 – 1543.

De dată mai recentă, începând cu secolul XVII, sunt numeroase biserici *Întorsura, 1867; Verbița, 1843 și 1888; Vârvoru de Jos, 1875; Sălcuța, 1850; Brabova, 1885; Carpen, 1874; Cioroiași, 1847; Plenița, 1850; Radovan, 1870; Orodol, 1860; Perișor, 1862* și școli edificate din nevoia de cunoaștere a locuitorilor *Întorsura, 1880; Verbița, 1879; Vârvoru de Jos, 1875, Orodol, 1870, 1880; Brabova, 1888; Carpen, 1871.*

Demnă de atenție este și cula Izvoranu 1780 – 1790 de la Brabova, construcție ridicată odinioară de sătrarul Barbu Izvoranu lângă pădurea de stejar de la marginea localității. Monumentul se găsește într-o avansată stare de degradare însă, prin renovare, poate pune în valoare zona respectivă.

Elementele de patrimoniu imaterial specific se referă la practicile sociale și peisajul cultural, tradițiile, obiceiurile și legendele zonei. Așa se face că la Radovan, comunitatea respectivă vorbește de *fantoma miresei din pădurea Radovan*. Se spune că apare periodic la marginea drumului, terorizând trecătorii sau distrage atenția șoferilor provocând astfel accidente.

2.4.2. Folosința și managementul terenurilor în trecut

Ca urmare a localizării sitului în zonă de câmpie, cu terenuri relativ plane și fertile, se constată că principala modalitate de folosire a terenului din raza localităților ale căror suprafețe alcătuiesc aria sitului, este aceea de teren arabil. Activitățile desemnate astăzi ca *zootehnice*, alcătuiau o componentă economică însemnată a zonei, astfel încât constatăm că unele suprafețe erau folosite drept fânețe și izlazuri. De asemenea, importante suprafețe reveneau pădurilor de foioase și plantațiilor viticole, preponderent cu soiuri pentru vinuri roșii, cărora li se atribuie deseori atributul *bun*.

Indiferent de categoria de folosință, terenurile aparțineau, după caz, moșnenilor, marilor proprietari sau statului, care percepea arendă pentru moșiile respective.

Din unele date publicate în perioada 1898 – 1902 a putut fi alcătuită o sinteză prezentată în tabelul nr: 2.10.

Activitatea de cultivare a pământului, de exploatare pădurilor ori de cultivare a viței de vie, era secundată de creșterea animalelor. Efectivele de oi și porci sunt mai bine reprezentate, de unde se poate concluziona că această activitate depășea autoconsumul și constituia o sursă de venit pentru proprietari.

Tabelul nr: 2.10.

Principalele categorii de folosință a terenului din raza localităților ale căror suprafețe alcătuiesc aria sitului ROSCI0202 Silvestepa Olteniei*

Localitatea	Categorii de folosință	Suprafețe aproximative ha
Bălăcița	nespecificat	nespecificat
Brabova	arabil	2000
	fânețe	150
	izlaz	175
	pădure	95
	plantații viticole	25
	nelucrat	30
Carpen	arabil	1500
	fânețe	100
	pădure	200
	plantații viticole	nespecificat
Cioroiși	arabil	1950
	plantații viticole	158
Întorsura	arabil	4640
	fânețe	50
	izlaz	300
	pădure	1099
Orodel	arabil	600
	plantații viticole	400
Perișor	arabil	1260
	fânețe	75
	pădure	500
	plantații viticole	130
Plenița	arabil	1530

	plantații viticole	810
Radovan	arabil	150
	pădure	605
	plantații viticole	112
Sălcuța	arabil	1155
	fânețe	75
	pădure	100
	plantații viticole	70
Seaca de Pădure	arabil	3042
	izlaz	26
	pădure	2000
	plantații viticole	59
Vârvoru de Jos	pădure	3350
	plantații viticole	240
Verbița	arabil	nespecificat
	pădure	1400
Vela	pădure	332

*sursa: Marele dicționar geografic al României

Există mențiuni frecvente legate de faptul că brânza care se obținea la stână urma să fie comercializată. De asemenea, vitele și animalele de tracțiune *caii* sunt o constantă a proprietarilor de animale, caprele fiind rar menționate.

Creșterea albinelor și a viermilor de mătase era preocuparea oamenilor din Bălăcița, respectiv Seaca de Pădure. Perimetrul localităților era locul unde, alături de locuințe, își găseau loc și formele specifice activităților de comerț, servicii, prelucrare a cerealelor, a metalelor ș.a. *tabelul nr: 2.11*

Tabelul nr: 2.11.

Activități economice practicate pe raza localităților ale căror suprafețe alcătuiesc aria sitului ROSCI0202 Silvostepa Olteniei*

Localitatea	Structura activității	
	Creșterea animalelor	Servicii/Producție
Bălăcița	vite, cai, oi, porci, albine	servire băuturi alcoolice, comerț cu brânzeturi și alte produse
Brabova	nespecificat	distilerie, carieră piatră, țesătorie, fierărie
Carpen	vite, cai, oi	servire băuturi alcoolice, comerț, cizmărie, tâmplărie, fierărie, moară, țiglar
Cioroiași	vite, cai, oi, porci	comerț cu produse de băcănie, manufactură, cereale, servire băuturi alcoolice, moară cu aburi, distilerie, cizmar, lemnar, fierar
Întorsura	nespecificat	servire băuturi alcoolice, distilerie, moară cu aburi, carieră piatră, comerț cu brânzeturi
Orodel	nespecificat	nespecificat
Perișor	nespecificat	servire băuturi alcoolice, moară cu aburi, comerț cu brânzeturi
Plenița	nespecificat	servire băuturi alcoolice, dogari, cizmari, mori cu aburi
Radovan	nespecificat	nespecificat
Sălcuța	vite, cai, oi	servire băuturi alcoolice, mori cu aburi și mori cu apă
Seaca de Pădure	vite, cai, oi, capre, viermi de mătase	servire băuturi alcoolice, comerț cu produse din Brașov, cu brânzeturi, moară cu aburi
Vârvoru de	vite, cai, oi	nespecificat

Jos		
Verbița	nespecificat	nespecificat
Vela	nespecificat	mori cu abur și mori cu apă

*sursa: Marele dicționar geografic al României

2.5. Informații socio-economice și culturale în prezent

2.5.1. Comunitățile locale

Din analiza monografiilor localităților care cuprind situl ROSCI0202 Silvestepa Olteniei, a principalilor indicatori teritorial-administrativi ai acestora și a fișelor statistice ale localităților, rezultă:

- în principalele localități din sit *aferele județelor Dolj și Mehedinți*, trăiesc puțin peste 30000 de locuitori care formează populația totală stabilă la 01 ianuarie 2012; comparativ cu datele consemnate cu ocazia recensământului din anul 2002, se constată o diminuare cu 5000 a numărului acestora *tabelul nr: 2.12.*;

- principalele activități, așa cum rezultă din codul CAEN al firmelor înregistrate în localitățile din sit, sunt cele legate de:

a) cultivarea cerealelor, a plantelor leguminoase și a plantelor producătoare de semințe oleaginoase, activități auxiliare pentru producția vegetală;

b) creșterea animalelor;

c) transportul terestru al călătorilor;

d) comerț cu amănuntul în magazine nespecializate sau specializate și comerț cu ridicata;

e) activități de inginerie și consultanță tehnică legată de acestea;

f) activități de asistență medicală specializată;

g) activități de creditare;

h) activități generale de curățire interioară a clădirilor;

i) activități ale agențiilor de publicitate;

j) restaurante, baruri și alte activități de servire a băuturilor;

k) fabricarea de construcții metalice și părți componente ale construcțiilor metalice;

l) fabricarea de mobilă pentru birouri și magazine;

m) parcuri, rulote, campinguri și tabere, alte servicii de rezervare și asistență turistică;

n) cultivarea fructelor seminoase și sâmburoase;

o) fabricarea produselor de morărit, a pâinii, prăjiturilor și a produselor de patiserie;

p) activități de întreținere peisagistică;

r) activități de construire a clădirilor rezidențiale și nerezidențiale, ș.a.

- cel mai frecvent mod de încălzire a locuințelor este cel individual, cu lemne;

- racordarea la rețelele de apă și canalizare este finalizată sau în curs de finalizare pentru 90% din cele 111 localități ale județului Dolj. Potrivit reprezentanților CJ Dolj, în prezent, în județul Dolj mai sunt 13 comunități care nu beneficiază de sisteme de alimentare cu apă și canalizare *sursa craiovaforum.ro*. Printre acestea, și o serie de localități importante pentru situl Silvestepa Olteniei: Brabova, Carpen, Radovan, Sălcuța și Vela.

Tabelul nr: 2.12.

Evoluția populației în localitățile arondate sitului Silvestepa Olteniei

Localitatea	Locuitori	
	2011	2002
Bălăcița	2830	3555
Brabova	1550	1811
Carpen	2375	2877
Cioroiași	1595	1995
Întorsura	1508	1786

Orodel	2731	3296
Perișor	1746	1923
Plenița	4686	5281
Radovan	1432	1497
Sălcuța	2319	2532
Seaca de Pădure	1042	1386
Vârvoru de Jos	2955	3387
Verbița	1342	1581
Vela	1943	2242

2.5.2. Folosința actuală a terenurilor

În ceea ce privește folosința terenurilor care alcătuiesc situl Silvestepa Olteniei, ea se încadrează în două categorii și anume: păduri 97 % și teren arabil 3 %.

Pădurile se găsesc în proprietatea statului și sunt arondate Ocolului Silvic Perișor *trupurile Căprioara – Tencănau – Mărăcine, Târnavă – Întorsura, Perișor, Plenița și Verbicioara* și Ocolului Silvic Craiova *trupul Seaca - Știubei*. În sens mai larg, în zona limitrofă sitului *figura nr: 2.15., sursa: Planul de management al bazinului hidrografic Jiu*, constatăm că alături de cele șase trupuri de pădure se află:

- zone urbane;
- teren arabil;
- culturi perene;
- lacuri de apă.

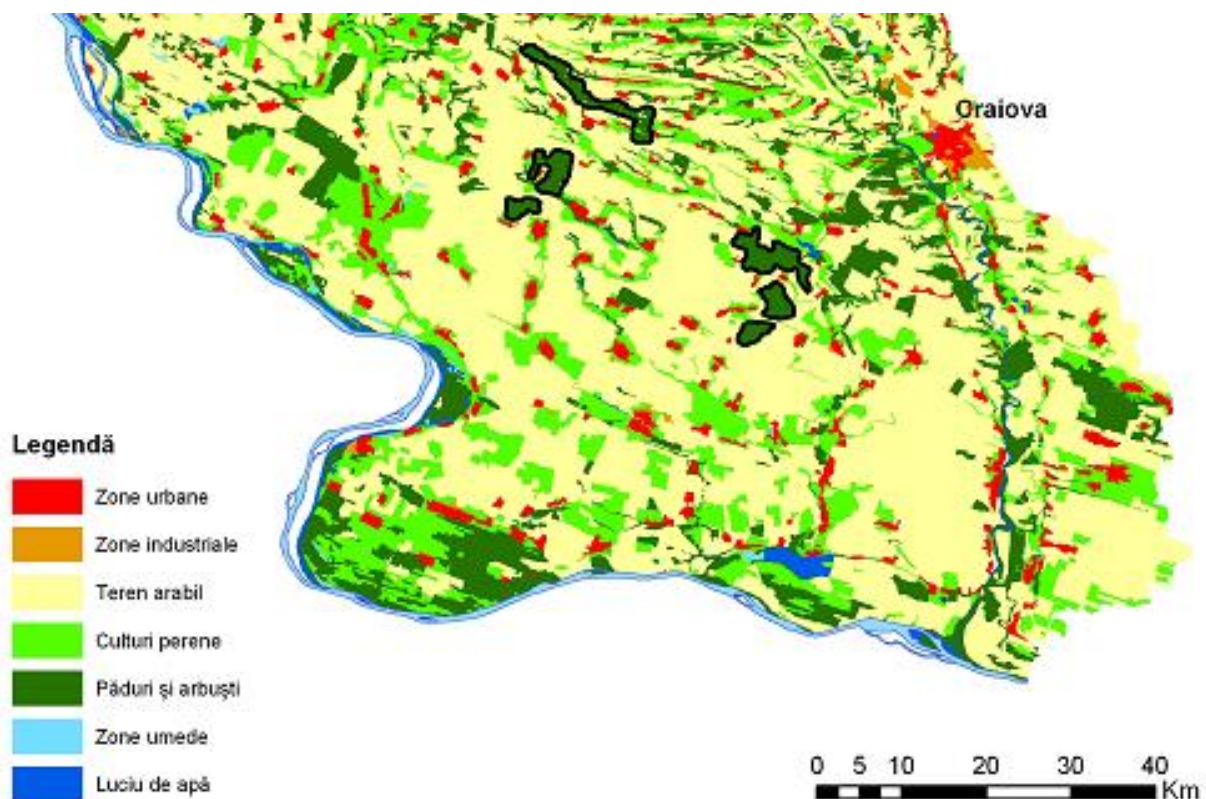

Figura nr. 2.15. – Categoria de folosință a terenului în zona sitului Silvestepa Olteniei

---

Zona este favorabilă pentru viță-de-vie *Plenița*, pomicultură, legumicultură ori piscicultură ori pentru cereale și plante tehnice. Agricultură este practică în sub forme preponderent asociative, proprietatea fiind privată.

2.5.3. Desemnarea prezentă pentru conservare

Situl Silvostepa Olteniei a fost confirmat ca sit de importanță comunitară *SCI* în anul 2008 prin actele normative emise la acea vreme, ca parte integrantă a rețelei ecologice europene Natura 2000 în România. Indicativul atribuit sitului este ROSCIO202 și este clasificat ca fiind de categoria IV, după IUCN.

Situl se suprapune într-un procent de 0,52% cu Rezervația Poiana Bujorului din pădurea *Plenița*, cod 2.384. Aceasta este situată la cca. 55 km de Craiova și însumează o suprafață de 50 ha.

În zona limitrofă sitului mai există o serie de monumente istorice, conform Listei Monumentelor Istorice din 2010, după cum urmează:

➤ cod LMI: DJ-I-s-B-07881, așezarea fortificată de la CASTRELE TRAIANE, comuna PLENIȚA, sat CASTRELE TRAIANE, punctul *La cetate*, la 300 m E de sat, care datează din perioada de tranziție la epoca bronzului, Cultura Coțofeni;

➤ cod LMI: DJ-I-s-A-07886, situl arheologic de la CIOROIUL NOU, sat CIOROIU NOU, comuna CIOROIAȘI, punctul *La Cetate*, La SE de satul Cioroiul Nou, la S de drumul Cioroiul Nou - Siliștea Crucii, sec. II p. Chr., Epoca romană;

➤ cod LMI: DJ-I-m-A-07886.01, Villa rustica, sat Cioroiu Nou, comuna CIOROIAȘI, punctul *La Cetate*, La SE de satul Cioroiul Nou, la S de drumul Cioroiul Nou - Siliștea Crucii sec. II p. Chr;

➤ cod LMI: DJ-I-m-A-07886.02, Castru, sat Cioroiu Nou, comuna CIOROIAȘI, punctul *La Cetate*, La SE de satul Cioroiul Nou, la S de drumul Cioroiul Nou - Siliștea Crucii sec. II p. Chr;

➤ cod LMI: DJ-IV-a-B-08467, Cimitir vechi cu cruci de piatră, sat *Plenița*, comuna PLENIȚA, în cimitirul vechi, 1700-1800;

➤ cod LMI: DJ-II-m-B-08401, Biserica Sf. Nicolae, sat Verbița, comuna VERBIȚA, 1881;

➤ cod LMI: DJ-II-m-B-08399, Biserica Sf. Voievozi, sat Vela, comuna Vela, 1848;

➤ cod LMI: DJ-II-m-B-08398, Biserica Adormirea Maicii Domnului, sat Vârvor; comuna Vârvoru de Jos, 1701-1800, ref. 1871;

➤ cod LMI: DJ-II-m-B-08383 Biserica Sf. Dumitru, sat TENCĂNĂU; comuna SĂLCUȚA, 1828;

➤ cod LMI: DJ-II-m-B-08382 Biserica Sf. Nicolae sat TEIU; comuna ORODEL Fostul sat *înglobat* Cornu 1899;

➤ cod LMI: DJ-II-m-B-08229 Biserica Adormirea Maicii Domnului sat CĂLUGĂREI; comuna ORODEL, 1833;

➤ cod LMI: DJ-II-m-B-08380 Biserica Sf.Gheorghe a fostului schit Târnavița, sat TÂRNAVA; comuna RADOVAN, 1672,pictată 1694;

➤ cod LMI: DJ-II-m-B-08377, Biserica Sf. Împărați, sat ȘTIUBEI, comuna VELA, 1882;

➤ cod LMI: DJ-II-m-B-08363 Biserica de lemn Sf. Împărați, sat SEACA DE PĂDURE; comuna SEACA DE PĂDURE;

➤ cod LMI: J-II-m-B-08339, Biserica Sf. Nicolae, sat PLENIȚA, comuna PLENIȚA, 1857;

➤ cod LMI: DJ-II-m-B-08336, Biserica Sf. Nicolae, sat PERIȘOR; comuna PERIȘOR, 1862;

➤ cod LMI: DJ-II-m-B-08313, Biserica Sf. Nicolae, sat MĂRĂCINELE, comuna PERIȘOR, 1694,ref. sec. XIX;

➤ cod LMI: DJ-II-m-B-08297, Biserica Sf. Împărați, sat ÎNTORSURA, comuna ÎNTORSURA, 1783;

- cod LMI: DJ-II-m-B-08291, Biserica de lemn Sf. Gheorghe, sat GUBAUCEA, comuna VELA, ante 1845, ref. 1911;
- cod LMI: DJ-II-m-B-08272, Biserica Sf. Voievozi, sat GABRU, comuna VÂRVORU DE JOS, 1891;
- cod LMI: DJ-II-m-B-08265, Biserica de lemn Cuvioasa Paraschiva, sat FÂNTÂNELE, comuna RADOVAN, 1707, ref. 1824;
- cod LMI: DJ-II-m-A-08242, Biserica Sf. Voievozi a fostului schit Ciutura, sat CIUTURA, comuna VÂRVORU DE JOS, 1651, modif. 1851;
- cod LMI: DJ-II-m-B-08241, Biserica Sf. Mucenic Haralambie, sat CIOROIU NOU, comuna CIOROIĂȘI, 1841;
- cod LMI: DJ-II-m-B-08240, Biserica Sf. Apostol Andrei, sat CIOROIU NOU, comuna CIOROIĂȘI, 1846;
- cod LMI: DJ-II-m-B-08220, Biserica Sf. Nicolae, sat CARPEN, comuna CARPEN, 1821;
- cod LMI: DJ-II-m-B-08219, Biserica Sf. Ioan Botezătorul, sat CARPEN, comuna CARPEN, 1832;
- cod LMI: DJ-II-m-B-08201, Biserica Sf. Voievozi, sat BRABOVA, comuna BRABOVA, 1885;
- cod LMI: DJ-II-m-A-08200, Cula Izvoranu – Geblescu, sat BRABOVA, comuna BRABOVA, sec. XVIII, adăugiri ulterioare;
- cod LMI: DJ-I-s-B-07921, sat VOIȚA, comuna BRABOVA, La Cetate, la 1 km S de satul Brabova, sec. I p. Chr;
- cod LMI: DJ-I-m-B-07918.02, sat VERBIȚA, comuna VERBIȚA, Eleșteu la 3 km de biserica din sat, Așezare Neolitic;
- cod LMI: DJ-I-m-B-07918.01, sat VERBIȚA, comuna VERBIȚA, Eleșteu, la 3 km de biserica din sat, Așezare sec. IV p. Chr.;
- cod LMI: DJ-I-s-B-07918 sat VERBIȚA; comuna VERBIȚA, Eleșteu, la 3 km de biserica din sat
- cod LMI: DJ-I-s-A-07917, așezarea fortificată de Epoca bronzului de La Cetate, la 300 m NE de sat Verbicioara, comuna VERBIȚA, Cultura Verbicioara;
- cod LMI: DJ-I-s-B-07906, sat PLOPȘOR, comuna SĂLCUȚA, Piscul Cornișorului, la 2,5 km NE de biserica din localitatea Plopșor, la 1 km. N de localitatea Sălcuța, Neolitic, Cultura Sălcuța;
- cod LMI: DJ-I-s-B-07907, sat PLOPȘOR, comuna SĂLCUȚA, situl Toporașul. la 1,2 km. V de satul Plopșor, Brazda lui Novac, Epoca romană;
- cod LMI: DJ-IV-m-B-08468, sat PLOPȘOR, comuna SĂLCUȚA, în curtea bisericii, două cruci de piatră sec. XIX.

2.5.4. Facilități pentru activități educative

Locuitorii zonei și potențialii vizitatori beneficiază de existența unor manifestări culturale axate pe existența monumentelor istorice, muzeelor, aniversări ori comemorarea personalităților locale, sărbători câmpenești, ș.a.

Obiectivele istorice reprezentative pentru astfel de activități au fost deja trecute în revistă, însă nu sunt singurele, multe intrând în tradiția locului. Spre exemplu:

- Muzeul Henry Coandă și manifestările legate de comemorarea personalității marelui inventator *Perișor*;
- Memorialul Iulică Bălan *fothal, Perișor*;
- organizarea unor manifestări cunoscute ca *ziua localității*;
- bâlciuri organizate în localități *ex. la Perișor de Sf. Constantin și Elena, cu participarea formațiilor artistice și a comercianților*;

-
- hora satului, la Perișor, pentru comemorarea celor decedați;
  - Sărbătoarea bujorului, la Plenița, anual, în luna mai, din 1970;
  - Serbarea pinului, la Vela, anual pe 15 august.

2.5.5. Utilizare și facilități pentru cercetare

Prin activitatea desfășurată de instituțiile de profil, în zona adiacentă sitului există stații pentru monitorizarea apelor de suprafață dar și a celor subterane. Rolul acestora este de a supraveghea regimul hidrologic și de a evalua starea apelor furnizând informații pentru proiectarea eficientă a viitoarelor programe de monitoring, evaluarea tendinței de variație pe termen lung a resurselor de apă, inclusiv datorită impactului activităților antropice.

Pentru aceasta există mai multe puncte pentru efectuarea monitoringului de supraveghere și a monitoringului operațional în vederea stabilirii și eliminării factorilor care determină deprecierea calității râurilor, lacurilor și a apelor subterane. Ex: stația hidrologică Desnațui – Călugărei, Desnațui – Dragoaia, Terpezița – Gabru la care se adaugă o serie de foraje pentru măsurători cantitative și calitative.

2.5.6. Utilizare și facilități pentru turism și recreere

Zona sitului nu excelează prin forme de relief atractive însă există unele oportunități pentru dezvoltarea activităților de agroturism și recreere. Resursele care concură la realizarea acestui deziderat sunt atât naturale cât și antropice, situate în sit sau în zona complementară acestuia. Accesul în teritoriu este posibil numai pe drumurile naționale, județene și comunale, aflate în stare mai mult sau mai puțin favorabilă traficului *sursa: <http://www.worldwideromania.com/starea-drumurilor/judetul-dolj/>*. Situația prezentată se referă la anul 2012:

- DN 56 E79: Craiova – Podari – Radovan – Calafat, stare acceptabilă, drumul în lucru, marcaje și porțiuni fără marcaje, o bandă pe sens pe alocuri;
- DJ 522 – Tencănu: stare proastă, gropi, peticit, denivelări, porțiuni fără marcaje, o bandă pe sens;
- Tencănu – Mărăcinele: neasfaltat;
- DJ 522 – Verbița: neasfaltat;
- Verbița – Plenița: stare bună, marcaje, o bandă pe sens;
- Plenița – Vârtoș: stare mediocră, peticit, fără marcaje, o bandă pe sens;
- DJ 606: Craiova DN 6 – Cernelele – Breasta – Valea Lungului – Predești – Pietroaia – Brabova – Voița – Răchița de Sus – Seaca de Pădure – Carpen – Cleanov – Limita Jud. Mehedinți, stare bună, fără marcaje, o bandă pe sens.

Ca resurse naturale pot fi citate:

- condițiile climatice care permit accesul în teritoriu un număr mare de zile/an;
- valoarea peisagistică și de agrement a pădurilor și a rezervației de la Plenița;
- fondul cinegetic și potențialul piscicol care permit practicarea vânătorii și a pescuitului sportiv *ex. Verbița, Fântânele, Perișor*.

Resursele turistice antropice se referă la valorificarea:

- potențialului cultural – istoric, cu referire la așezările din Neolitic, Epoca bronzului, fortificațiile romane ș.a.;
- monumentelor istorice de factură religioasă *biserici, ș.a.*;
- monumentelor istorice de factură laică *cula Izvoranu*;
- monumentelor de artă comemorative *monumentele ridicate în cinstea eroilor care au luptat în cele două războaie mondiale, monumentul celor căzuți la Răscoala de la 1907 – Vela*;
- muzeelor și a caselor memoriale *Henry Coandă, Perișor*;
- monumentelor de etnografie și folclor *biserici din lemn*;

- manifestărilor câmpenești *Sărbătoarea Bujorului, Sărbătoarea Pinului, ș.a.*;
- potențialului tehnico-economic *cu referire la reconsiderarea activităților vitivinicole de la Plenița.*

În zonă există și facilități de cazare care înlesnesc petrecerea frumoasă a timpului liber. Poate fi amintită pensiunea din Radovan, situată pe malul lacului Fântânele sau cea din apropierea pădurii Perisor.

Ca trasee turistice, recomandate de site-urile de profil *www.e-calauza.ro*, amintim:

- Intorsura, comuna, Câmpia Desnațui/râul Baldal, Biserica Sf. Imp. Constantin și Elena, 1783;
- Perisor, comuna, Câmpia Desnațui/râul Baldal - Biserica Sf. Nicolae, 1862 și Biserica din lemn Sf. Voievozi, 1845, interes cinegetic;
- Perisor, sat Mărăcinele, Câmpia Desnațui/râul Baldal, Biserica Sf. Nicolae, 1694;
- Plenita, comuna, Câmpia Desnațui, Piemontul Bălăciței, muzeu, vestigii, tumul din neolitic, Biserica Sf. Nicolae, 1850, rezervație forestieră;
- Radovan, sat Târnavă, Câmpia Desnațui, Schitul Târnavița, 1672 cu Biserica Sf. Gheorghe, 1600/1642 cu picturi murale din 1669;
- Radovan, sat Fantanele, Câmpia Desnațui/râul Desnațui, la confluența cu râul Terpezița - Fântanele lac;
- Varvoru de Jos, sat Ciutura, Câmpia Desnațui/râul Desnațui, Schitul Ciutura, ruine – Biserica Sfintii Voievozi, sec.XVI, cu picturi murale din 1853;
- Vela, sat Știubei, Câmpia Desnațui - Piemontul Bălăciței/râul Terpezița, Biserica Sf. Imp. Constantin și Elena, 1832, Biserica din lemn Cuvioasa Parascheva, 1737;
- Verbita, comuna, Piemontul Bălăciței – izvorul râului Baboia *Eruga* - vestigii așezări neolitice milen. V I.Hr, Biserica Sf. Nicolae, 1881.

2.6. Activități cu potențial impact presiuni și amenințări

În cadrul sitului ROSCI0202 Silvostepa Olteniei se desfășoară o serie de activități, unele binevenite, axate pe silvotehnică *îndepărtarea arborilor uscați sau în curs de uscarea, igienizări ș.a.* însă au putut fi identificate și elemente de presiune antropică.

Apropierea localităților, accesibilitatea ușoară a pădurilor, braconajul, nevoia de lemn de foc, pășunatul în pădure, descărcarea frauduloasă a deșeurilor, precum și presiunea turistică în perioada de înflorire a bujorului din luna mai, constituie principalele puncte sensibile ale agresiunii antropice.

Exceptând pășunatul în pădure, consecințele negative ale acestei activități sunt reduse asupra sitului.

În zonele limitrofe, unde există situri arheologice, au fost semnalate de-a lungul timpului, încercări de căutare și valorificare a artefactelor pe piața neagră ori deteriorarea edificiilor antice cu scopul obținerii de materiale de construcții.

2.7. Referințe și bibliografie

Autor i	Data	Titlul	Editura	Locul publicării
Alderton D.	2008	Păsările lumii – Enciclopedie completă ilustrată	Aquila`93	Oradea
Barbu P., Popescu A.	1975	Lucrări practice de zoologia vertebratelor	Didactică și Pedagogică	București
Bălescu C., Orzața N.	2007	Elemente de Zoologia vertebratelor	Sitech	Craiova

Beldie Al.	1977, 1979	Flora României. Determinator ilustrat al plantelor vasculare. vol I și II	Acad. R.S.R.	București
Botnariuc N., Tatole V.	2005	Cartea roșie a vertebratelor din România	Academia Română și Muzeul Național de Istorie Naturală "Grigore Antipa",	București
Bruun B. & colab	1999	Păsările din România și Europa -determinator ilustrat	Hamlyn Guide	
Buia Al.	1959	Plante rare pentru flora R.P.R. existente în Oltenia	Buletinul comisiei pentru Ocrotirea monumentelor Naturii.: 13-42.	București
Buia A., Maloș C.	1961	Ocrotirea naturii în Oltenia	Comitetul regional pentru cultură și artă. 39 pag. Consiliul regional pentru ocrotirea naturii Oltenia	Craiova
Cârțu M.	1970	Aspecte privind vegetația lemnoasă din Bazinul Amaradiei	Analele Univ. Craiova. Ser. Biol. Șt. Agr. Vol. II <i>XII</i>	Craiova
Cârțu D.	1972	Vegetația lemnoasă dintre Jiu-Desnățui-Craiova și Dunăre	Stud. Cercet. Com. Cult. Ed. Soc. Gorj: 213-222	
Ciocârlan V.	2009	Flora ilustrată a României. Pteridophyta et Spermatophyta. 1041 pag	Ceres	București
Cogălniceanu D., Venczel M.	1993	Considerations on the protection and conservation of populations of amphibians and reptiles	Ocrotirea Naturii Mediului Înconjurător 37:109– 114	
Cogălniceanu D.	2002	Amfibienii din România – ghid de teren		
Costache I.	2005	Flora și vegetația bazinului hidrografic inferior al râului Motru	Teza de doctorat	București
Cruce M.	1978	Structure et dynamique d'une population de <i>Testudo hermanni</i> <i>hermanni</i> Gmel. <i>Reptilia</i> .	Travaux du Muséum National d'Histoire Naturelle Grigore Antipa 19: 325–328,	București
Dihoru G.	1975	Învelișul vegetal din muntele Siriu	Acad. Române	București
Ernst C.H., Barbour R.W.	1989	Broaștele țestoase din lume	Smithsonian Institution Press	Washington DC – Londra

Fuhn I.E., Ștefan Vancea	1960	Fauna Republicii Populare Române – Amphibia	Academiei Republicii Populare Române	București
Gasc J.P. și colab.	1997	Atlas of Amphibians and Reptiles in Europe	Societas Europaea Herpetologica & Museum National d'Histoire Naturelle	Paris
Gherghel I., Strugariu A., Zamfirescu S.	2009	Using maximum entropy to predict the distribution of a critically endangered reptile species <i>Eryx jaculus</i> , <i>Reptilia: Boidae</i> at its Northern range limit	AES Bioflux	
Groza A., Groza M. coord.	2013	Catalogul, speciilor, habitatelor și siturilor Natura 2000 în România	Fundația Centrul Național pentru Dezvoltare Durabilă	
Harteș T., Moga, C.I., Nemeș S.Z	2005	Use of temporary ponds by amphibians in a wooded pasture, Romania, Biota 5: 21-28		
Ioja I.C. și colab.	2010	The efficacy of Romania's protected areas network in conserving biodiversity. Biological Conservation: doi:10.1016/j.biocon.2010.06.013		
Ionescu V.	1968	Vertebratele din România	Academiei Republicii Socialiste Romania	București
Lanza B. și colab.	1998	Encyclopedia of Reptiles and Amphibians	Academic Press	San Diego
Lahovari I. G. și colab.	1898-1902	Marele dicționar geografic al României, vol I-V	Stab. Grafic J. V. Socecu	București
Macalet R., Munteanu T., Minciuna M	2010	Interpretation Manual of European Union Habitats	European Commission DG Environment Nature and biodiversity. Special Issue	Iași
Munteanu A., Cozari T., Zubcov N.	2006	Păsări, Seria Lumea animală a Moldovei, vol 3	Știința	Chișinău
Munteanu D.	2009	Păsări rare, vulnerabile și periclitare în România	Alma Mater	Cluj-Napoca
Oroian Silvia	2008	Flora și vegetația Defileului Mureșului între Topolnița și Deda	Casa de Edit. Mureș	Tg. Mureș
Papp T., Fântână C. editori	2008	Ariile de Importanță Avifaunistică din România	Societatea Ornitologică Române și „Grupul Milvus”	Tg. Mureș
Pop I.	1968	Flora și vegetația Câmpiei	Acad. Române	București

		Crișurilor. Interfluviul Crișul Negru-Crișul Repede.		
Popescu Gh	1974	Studiu floristic și geobotanic al Bazinului hidrografic al Bistriței Vâlcii	Teza de doctorat	București
Popescu G., Costache I., Răduțoiu D. & Gămăneci G.	2001	Vegetația pajiștilor <i>Cap. 4</i> ; in I. Ionescu <i>ed.</i> Pajiștile permanente din nordul Olteniei	Universitaria	Craiova
Radu D.	1963	Mic atlas ornitologic	Albatros	București
Radu D.	1984	Păsările în peisajele României	Sport-Turism	București
Radu D.	1997	Raport al Centralei Ornitologice Române asupra inelărilor și regăsirilor de păsări inelate, 1975-1988	Publicațiile Societății Ornitologice Române, nr. 4, p. 1-74	Cluj-Napoca
Răduțoiu D.	2008	Flora și vegetația Bazinului Cernei de Olteț	Sitech	Craiova
Roman N.	1974	Flora și vegetația din sudul podișului Mehedinți	Acad. Române	București
Sanda V., Popescu A. & Stancu Daniela Ileana	2001	Structura cenotică și caracterizarea ecologică a fitocenozelor din România	Conphys	București
Sanda V.	2002	Vademecum cenostructural privind covorul vegetal din România	Vergiliu	București
Sanda V. & al.	2005	Breviar privind parametrii structurali și caracteristicile ecologice ale fitocenozelor din România	Ion Borcea	Bacău

Alte surse relevante

Ardelean G., 1998; Ardelean G., C., Koracsonyi, 2005; Ashton S, Gutiérrez D, Wilson RJ 2009;

Bérces, S., Szél, Gy., Ködöböcz, V., Kutasi, Cs., Szabó, K., Fülöp, D., Péntes, Zs. & Peregovits, L. 2007; Bérces, S., Szél, Gy., Ködöböcz, V. & Kutasi, Cs. 2008; Beshkov, 1998; Bobîrnac B., Matei I., 1983; Botu E., 1998; Boyle, K.V. 2006;

Condrea A, Renea, A., 1980; Csiki, E., Kutasi, Cs. 1998;

Danner, Eitschberger & Surholt, 1998; Dapporto, Fiorini, Fiumi & Flamigni, 2005; Derzhavets, 1984; Deschamps-Cottin M, Roux M, Descimon H 1997; Vlad Dinca, 2007;

Efetov & Budashkin, 1990; Esper, 1793;

Fleck Ed., 1906; Forró, L. *Ed.*: A Bérces, S., Szél, Gy. & Ködöböcz V. 2007; Forster & Wohlfahrt, 1960; Fred MS, Brommer JE 2003; de Freina & Piatkowski, 1999;

Gaubert P, Bloch C, Benyacoub S, Abdelhamid A, Pagani P, et al 2012; Geyer A, Dolek M 2001; Gilchrist, 1979;

Heinemann, 1859; Heptner, V. G. & Naumov, N. P. 1998; C., Hoffmann, M. & Macdonald, D.W., Chambers SM, Fain SR, Fazio B, Amaral M 2012;

Kinver, Mark 2013; Kutasi, Cs. & Szél, Gy. 2006; Koutsaftikis, 1970; 1973; 1974; Kósa F., 2005; Kósa F., Papp T., Pap P., 2005;

Jure M., et al., 2008;

Lie, P. 1994; Linnæus, Carl 1758; Lyneborg, L. 1971; Lovari, S., Herrero, J., Conroy, J., Maran, T., Giannatos, G., Stübbe, M., Aulagnier, S., Jdeidi, T., Masseti, M, Nader, I., de Smet, K. & Cuzin, F. 2008; Lurz, P.W.W.; Gurnell, John and Magris, Louise 2005 ;

Macdonald, D.W.; Barrett , P. 1993; Macdonald, I. M. V. 1997; Marcu O., 1928; Mech, L.D., Boitani, 2010; Merkl, O. 1991; Montandon, A L., 1880; Moura, Andre E., et al 2013; Mumford, Clive 2012 ;

Nakonieczny M, Kedzioriski A, Michalczyk K 2007; Negru Șt., A. Roșea, 1967; Nowak, R. 1992;

Paquet, P. & Carbyn, L. W. 2003; Panin S. și N. Săvulescu, 1961; Păun M. , 1963; Păun M., Georgescu L., Fulga G., 1971; Păun M., Maloș C., 1971; Păun M., 1977; Păun M. & Cârțu D., 1980; Penev, L., Erwin, T. & Assmann, T. *Eds*, Breuning, S. 1933; Petri, K., 1912; Pittaway, 1982; Plyushch & Sheshurak, 1997; Popescu G., Costache I. Răduțoiu D., Boruz Violeta, 2003; Popescu Gh., 1988, 1996; Prior, Richard 1995;

Ribbe, 1909-1912; Ruicănescu A. 1992a; Ruicănescu, A. 1992b; Ruicănescu, A. 1997;

Shar, S., Lkhagvasuren, D., Bertolino, S., Henttoten, H., Kryštufek, B. & Meinig, H. 2008; Serafim R., et al., 2004; Sidorowicz, J. 1971; Simionescu, I., 1983; Sos T., 2008, 2009; Székely & Szabó, 1995; Szel, G., et al., 1995; Szél, Gy., Bérces, S., Kutasi, Cs. & Ködöböcz, V. 2006; Szél Gy., Retezár I., Bérces S., Fülöp D. *És Péntes Zs.* 2007; Stoiculescu, Cr.D., 2004; van Swaay, C., Wynhoff, I., Verovnik, R., Wiemers, M., López Munguira, M., Maes, D., Sasic, M., Verstrael, T., Warren, M. & Settele, J. 2010;

Henry Tegner 1951; Thorington, R.W., Jr.; Hoffmann, R.S. 2005; Tokar A.A., Obst F.J., 1993; Todisco V, Gratton P, Cesaroni D, Sbordonni V 2010; Turin, H., Penev, L., Casale A. *Eds.* 2003;

Uwe F., Obst, Fritz Jürgen, 1995;

Zinke O., Hielscher K., 1990; Zolotuhin, Vasilyuk & Inozemtseva, 2003;

Wang, Xiaoming & Telford, R. H. 2008; Watson, Jeremy 2007; Wilson, D. E.; Reeder, D. M., Wauters, L., Swinnen, C. and Dhondt, A. 1992 ; Wilson, D. E. & Reeder, D. M. *eds* 2005 ; Witkowski Z, Adamski P, Kosior A, Plonka P 1997;

Colecții: MGAB; Muzeul Olteniei, Craiova; N. Săvulescu;

Observații teren: Nițu E *ISER, București*; Chimișliu, C., *Muzeul Olteniei, Craiova*; Croitoru I.; Toloș I. *APM OT*; Dincă V. *UBB*; Al. Iftime *MNINGA*; Magdalena Dascalu, *Univ. "A.I.I. Cuza" Iași*; Rakosy L, *UBB Cluj-Napoca*; S. Kovács, Z. Kovács *MILVUS*; Manei Cosmin-Ovidiu *PN Retezat*; Pascu M. *Muzeul de Istorie Naturală, Sibiu*; Popescu I; Fusu L. *Univ. "A.I.I. Cuza" Iași*; D.C.Coteț. Rakosy L., *ADEPT*; Tomozei B. *Complexul Muzeal de Științele Naturii Bacău.*

<http://www.asrm.ro/> ultima accesare 21.04.2015;

<http://www.biodiversity.ro/n2000/> -ultima accesare 23.04.2015;

<http://cis01.central.ucv.ro/proiectecercetare/te103/SINTEZA.pdf>. - ultima accesare 26.04.2015;

<http://www.comunacioroiasi.ro/>- ultima accesare 1.05.2015;

<http://www.cvlpress.ro/19.08.2013/s-o-s-culele-din-romania-muzeul-olteniei-preia-in-administrare-cula-de-la-cernatesti/>- ultima accesare 1.05.2015;

<http://dev.adworks.ro/natura/situri/311/Silvostepa-Olteniei.html>, ultima accesare 8.04.2015;

<http://www.ecomunitate.ro/> -ultima accesare 1.05.2015;

<http://www.gds.ro/Local/2013-03-08/Brabova%2C+comuna+amintirilor-/> ultima accesare 1.05.2015;

<http://www.legalis.ro/> - ultima accesare 21.04.2015;

<https://mihaimateiasi.wordpress.com/2011/04/03/naluca-miresei-din-radovan/> - ultima accesare 1.05.2015;

<http://plenita.ro/category/>- monografie, ultima accesare 1.05.2015;

<http://www.primariaradovan.ro/primaria/primar.php> - ultima accesare 1.05.2015;

<http://en.wikipedia.org/wiki/Hoopoe>;

http://en.wikipedia.org/wiki/European_bee-eater;

http://en.wikipedia.org/wiki/Eurasian_skylark;

<http://www.rowater.ro/dajiu/Documente%20Consultarea%20Publicului/Planul%20de%20management%20al%20bazinului%20hidrografic%20Jiu/Plan%20Management%20BH%20JIU-vol%20I.pdf>;

<http://ro.wikipedia.org/>- ultima accesare 1.05.2015;

<http://www.ukbap.org.uk/newprioritylist.aspx>;

<http://wikimapia.org/>- ultima accesare 23.04.2015;

www.iucn.org, ultima accesare 8.04.2015;

www.iucnredlist.org;

www.mmediu.ro, ultima accesare 8.04.2015;

*** - Birdlife International 2004 Birds in Europe: population estimates, trends and conservation status. Cambridge UK: Birdlife International *BirdLife Conservation Series No.12*;

*** - Declining Amphibian Populations Task Force in cadrul Species Survival Commission SS Copl al World Conservation Union *UICN*, 1991;

*** - Directive 2000/60/EEC regarding groundwaters in Romania;

*** - Habitats Directive 92/43/EEC. Council Directive 92/43/EEC on the conservation of natural habitats and of wild Fauna and Flora;

*** - IUCN Red List Categories and Criteria: Version 3.1. IUCN, Gland, Switzerland and Cambridge, IUCN 2001;

*** - Guidelines for Application of IUCN Red List Criteria at Regional Levels: Version 3.0. IUCN Species Survival Commission, Gland, Switzerland and Cambridge, IUCN 2003;

*** - IUCN Red List of Threatened Species. IUCN 2006.

*** APM Iași *edit.*, 2008;

*** Baza de date APM CJ, 2005;

*** APM BZ;

*** APM OT;

*** Studiu de fundamentare științifică pentru obținerea statutului de arie protejată *S. Chiriac*;

CAPITOLUL III - SCOP, TEME ȘI OBIECTIVE

3.1. Scopul planului de management

Planul de Management al Sitului Natura 2000 ROSCI0202 Silvostepa Olteniei, s-a elaborat ca urmare a unui proces complex la care au participat reprezentanții comunităților locale și a tuturor factorilor interesați din zona de cuprindere a sitului.

Scopul planului de management al sitului ROSCI0202 Silvostepa Olteniei constă în „protecția diversității speciilor genetice, asigurarea și menținerea unei stări de conservare favorabile speciilor și habitatelor pentru care a fost desemnat situl, astfel încât natura să-și urmeze cursul firesc, în condițiile utilizării durabile a resurselor naturale”.

3.2. Temele, subtemele, obiectivele și acțiunile planului de management

Temele, subtemele și obiectivele care definesc planul de management al Sitului ROSCI0202 Silvostepa Olteniei sunt:

Tema A – Protejarea și managementul biodiversității și a habitatelor;

Subtema A1 – conservarea habitatelor;

Subtema A2 – evaluarea, actualizarea și completarea inventarelor referitoare la flora ariei de interes;

Subtema A3 - evaluarea, actualizarea și completarea inventarelor referitoare la fauna ariei de interes;

Subtema A4 – Monitorizarea calității factorilor de biotop

Obiectivul temei A: Menținerea biodiversității prin conservarea speciilor și a habitatelor.

Tema B – Managementul utilizării resurselor naturale;

Subtema B1 – gestionarea durabilă a resurselor naturale *pădurea, fondul cinegetic, ș.a.*;

Subtema B2 - promovarea agroturismului durabil.

Obiectivul temei B: Promovarea și crearea oportunităților de valorificare durabilă a resurselor naturale.

Tema C – Promovarea educației și a conștientizării;

Subtema C1 – ridicarea nivelului de cunoștințe al persoanelor/grupurilor implicate în activități care au sau pot avea consecințe asupra conservării biodiversității și a habitatelor;

Subtema C2 – ecologizarea zonei sitului;

Subtema C3 - Conștientizarea potențialilor vizitatori.

Obiectivul temei C: Creșterea gradului de educare și conștientizare a publicului și a factorilor implicați privind importanța sitului și a conservării naturii;

Tema D – Administrarea și managementul sitului;

Subtema D1 - constituirea și funcționarea structurilor de administrare necesare; materializarea și menținerea limitelor teritoriale;

Subtema D2 - pregătirea personalului specializat și mărirea capacității resursei umane de administrare a sitului;

Subtema D3 – atragerea de parteneri *ONG-uri, universități, institute de cercetare ș.a.* în vederea identificării oportunităților de colaborare.

Obiectivul temei D: Întărirea capacității administrative prin stabilirea de mecanisme adecvate pentru desfășurarea activităților specifice din sit.

Tema E – Monitorizare.

Obiectivul temei E: Alcătuirea unui plan de monitorizare a stadiului realizării obiectivelor incluse în planul de management

---

Planul de management *tabelul nr: 3.1*, cuprinde planificarea integrată și prioritizarea acțiunilor care trebuiesc întreprinse, pentru realizarea obiectivelor și temelor, prioritizare efectuată astfel:

- prioritatea 1 *atribuită acțiunilor obligatorii în perioada de implementare a planului de management;*
- prioritatea 2 *atribuită acțiunilor cu caracter de recomandare în perioada de implementare a planului de management;*
- prioritatea 3 *acțiuni opționale, care se vor realiza dacă mai există timp și/sau resurse după implementarea celorlalte două.*

Structura planului de management
al Sitului Natura 2000 ROSCI0202 Silvestepa Olteniei

Tema	A. Protejarea și managementul biodiversității și a habitatelor								
Obiectiv	OA1. Menținerea biodiversității prin conservarea speciilor și a habitatelor								
Acțiuni	Implementare acțiuni	Prioritatea	Priorități ale acțiunilor					Parteneri implementare	Resurse necesare lei
			Anul 1	Anul 2	Anul 3	Anul 4	Anul 5		
A. 1 - Inventarierea, evaluarea periodică și monitorizarea stării de conservare a habitatelor naturale și a speciilor de floră și faună.	<ul style="list-style-type: none"> - deplasări în teren - controlul și limitarea factorilor care afectează integritatea speciilor protejate - identificarea și cartarea zonelor de refugiu/arealelor speciilor - protecția zonelor de reproducere vulnerabile - bază de date și hărți cu flora, fauna și habitatele din sit - individualizarea speciilor de interes comunitar 	1	x	x	x	x	x	<ul style="list-style-type: none"> - voluntari - proprietarii de teren din sit - institute de cercetare - universități - firme specializate - APM și ONG-uri specializate 	
A. 2 - Implementarea de măsuri specifice de protecție pentru habitatele de păduri de interes național și comunitar <i>cod Natura 2000: 91M0, 91E0*, 91I0*</i>	<ul style="list-style-type: none"> - efectuarea lucrărilor de îngrijire conform planurilor din amenajamentele silvice, cu accent pe limitarea tăierilor, pe cât posibil la tăierile de conservare și menținerea arborilor seculari - interzicerea pășunatului în pădure - menținerea arborilor parțial uscați sau uscați până la descompunerea 	1	x	x	x	x	x	<ul style="list-style-type: none"> - institute de cercetare - universități - firme specializate - voluntari - APM și ONG-uri profesionale - ocoale silvice 	

Tema	A. Protejarea și managementul biodiversității și a habitatelor								
Obiectiv	OA1. Menținerea biodiversității prin conservarea speciilor și a habitatelor								
Acțiuni	Implementare acțiuni	Prioritatea	Priorități ale acțiunilor					Parteneri implementare	Resurse necesare lei
			Anul 1	Anul 2	Anul 3	Anul 4	Anul 5		
	<p>totală</p> <ul style="list-style-type: none"> - interzicerea efectuării de lucrări de întreținere și tratamente în perioada de cuibărire a păsărilor - interzicerea campării și a focului în pădure - interzicerea arderii resturilor vegetale în apropierea habitatelor forestiere - menținerea vegetației naturale pe maluri <i>Salix și Populus de-a lungul cursurilor de apă</i> și plantarea de pâlcuri adiționale - interdicția tăierii arborilor de pe maluri - controlul colectării <i>cu excepția celei în scop științific</i>, deținerii și comercializării de specii ocrotite - interzicerea utilizării de specii străine, necaracteristice tipului de pădure, în cazul reîmpăduririlor - interzicerea executării de construcții cu excepția celor care completează infrastructura de management 								
A.3. - Implementarea de	- controlul colectării <i>cu excepția</i>	1	x	x	x	x	x	- institute de	

Tema	A. Protejarea și managementul biodiversității și a habitatelor								
Obiectiv	OA1. Menținerea biodiversității prin conservarea speciilor și a habitatelor								
Acțiuni	Implementare acțiuni	Prioritatea	Priorități ale acțiunilor					Parteneri implementare	Resurse necesare lei
			Anul 1	Anul 2	Anul 3	Anul 4	Anul 5		
măsuri specifice de protecție pentru speciile de floră de interes național și comunitar	<i>celelalte în scop științific</i> , deținerii și comercializării de specii ocrotite - conservarea habitatelor - creșterea responsabilității vizitatorilor								cercetare - universități - firme specializate - voluntari - APM și ONG-uri profesionale
A.4 - Implementarea de măsuri specifice de protecție pentru habitatele de stepă de interes național și comunitar <i>cod Natura 2000: 62C0*</i>	- interzicerea pășunatului pe suprafețele caracterizate de o mare biodiversitate - practicarea pășunatului rațional pe celelalte suprafețe - interzicerea depozitării de gunoaie - interzicerea și/sau limitarea folosirii pesticidelor la pajiști - interzicerea arderii vegetației - eliminarea pășunatului ilegal - interzicerea executării de construcții indiferent de utilitatea acestora	1	x	x	x	x	x	- institute de cercetare - universități - firme specializate - voluntari - APM și ONG-uri profesionale	
A.5 - Implementarea de măsuri specifice de protecție pentru speciile nevertebrate de interes național și comunitar <i>cod</i>	- conservarea habitatelor existente <i>păduri, copaci cu scorburi, arbori uscați ș.a.</i> - interzicerea/limitarea folosirii pesticidelor	1	x	x	x	x	x	- institute de cercetare - universități - firme specializate	

Tema	A. Protejarea și managementul biodiversității și a habitatelor								
Obiectiv	OA1. Menținerea biodiversității prin conservarea speciilor și a habitatelor								
Acțiuni	Implementare acțiuni	Prioritatea	Priorități ale acțiunilor					Parteneri implementare	Resurse necesare lei
			Anul 1	Anul 2	Anul 3	Anul 4	Anul 5		
<i>Natura 2000: 4013, 1088, 1083</i>	- controlul colectării <i>cu excepția celei în scop științific</i> , deținerii și comercializării de specii ocrotite - evitarea deștelenirii stepelor								- voluntari - APM și ONG-uri profesionale
A.6 - Implementarea de măsuri specifice de protecție pentru speciile de amfibieni și reptile interes național și comunitar <i>cod Natura 2000: 1166, 1220, 1188</i>	- menținerea habitatului acvatic natural și reconstruirea celor deteriorate - asigurarea calității apelor, prevenirea poluării și eutrofizării acestora - controlul colectării <i>cu excepția celei în scop științific</i> , deținerii și comercializării de specii ocrotite - limitarea/interzicerea lucrărilor hidrotehnice - eliminarea animalelor comunitare - interzicerea/limitarea adăpării animalelor în ecosistemele acvatice vizate - limitarea circulației pe drumurile și în perimetrele unde este semnalată specia în perioada de reproducere	1	x	x	x	x	x	- institute de cercetare - universități - firme specializate - voluntari - APM și ONG-uri profesionale	
A.7 – Supravegherea calității factorilor abiotici care caracterizează cele trei	- monitorizarea principalilor factori abiotici din cadrul ariei, inclusiv prin instalarea unor sisteme	2	x	x	x	x	x	- universități - institute de cercetare	

Tema	A. Protejarea și managementul biodiversității și a habitatelor									
Obiectiv	OA1. Menținerea biodiversității prin conservarea speciilor și a habitatelor									
Acțiuni	Implementare acțiuni	Prioritatea	Priorități ale acțiunilor					Parteneri implementare	Resurse necesare lei	
			Anul 1	Anul 2	Anul 3	Anul 4	Anul 5			
medii de viață <i>aer, apa, sol</i>	automate de monitorizare în puncte relevante - identificarea factorilor de risc								- APM - ocoalele silvice	
A.8 - Menținerea integrității și evitarea fărâmițării habitatelor sitului.	- menținerea suprafeței și a compoziției specifice habitatelor - interzicerea modificării categoriei de folosință a terenurilor	1	x	x	x	x	x		- proprietari teren - consilii locale - APIA - universități - institute de cercetare - APM - ocoalele silvice	
A.9 - Stimularea activității de cercetare pe teritoriul sitului.	- stabilirea de parteneriate și contracte de cercetare cu alte instituții - efectuarea practicii studenților și organizarea de vizite der studiu - elaborarea de lucrări științifice, lucrări de licență, disertații, studii socioeconomice, studii de fezabilitate, studii de impact	2	x	x	x	x	x		- universități - institute de cercetare și proiectare - APM	

Tema	B. Managementul utilizării resurselor naturale								
Obiectiv	OB1. Promovarea și crearea oportunităților de valorificare durabilă a resurselor naturale								
Acțiuni	Implementare acțiuni	Prioritatea	Priorități ale acțiunilor					Parteneri implementare	Resurse necesare lei
			Anul 1	Anul 2	Anul 3	Anul 4	Anul 5		
B1. – Încurajarea practicilor durabile în rândul utilizatorilor de resurse silvice	<ul style="list-style-type: none"> - completarea măsurilor silvotehnice recomandate cu alte măsuri suplimentare - Alegerea și aplicarea diferențiată, pe tipuri de categorii funcționale, a măsurilor silvotehnice de gospodărire - Evaluarea efectului măsurilor silvotehnice din punct de vedere al eficienței ecologice, socio-economice și tehnice, de durată lungă - Combaterea tăierilor ilegale 	1	x	x	x	x	x	<ul style="list-style-type: none"> - ocoalele silvice - autorități locale - garda de mediu - inspecția silvică și de vânătoare 	
B.2. – Evaluarea fondului cinegetic	<ul style="list-style-type: none"> - respectarea strictă a regulamentelor - stabilirea unei recolte sustenabile din punct de vedere ecologic - combaterea braconajului - monitorizarea speciilor de interes cinegetic 	1	x	x	x	x	x	<ul style="list-style-type: none"> - ocoalele silvice - autorități locale - inspecția silvică și de vânătoare 	
B3–Valorificarea potențialului turistic	<ul style="list-style-type: none"> - Amplasarea de panouri de orientare, informare, avertizare și educare a vizitatorilor - Încurajarea evenimentelor locale, gen Sărbătoarea Bujorului - Amenajarea unor trasee de 	2	x	x	x	x	x	<ul style="list-style-type: none"> - ocoalele silvice - autorități locale - ONG-uri - voluntari 	

Tema		B. Managementul utilizării resurselor naturale							
Obiectiv		OB1. Promovarea și crearea oportunităților de valorificare durabilă a resurselor naturale							
Acțiuni	Implementare acțiuni	Prioritatea	Priorități ale acțiunilor					Parteneri implementare	Resurse necesare lei
			Anul 1	Anul 2	Anul 3	Anul 4	Anul 5		
	vizitare - Realizarea și distribuirea de materiale documentare - Realizarea unei infrastructuri turistice minime								

Tema		C. Promovarea educației și a conștientizării							
Obiectiv		OC1 Creșterea gradului de educare și conștientizare a publicului și a factorilor implicați privind importanța sitului și a conservării naturii							
Acțiuni	Implementare acțiuni	Prioritatea	Priorități ale acțiunilor					Parteneri implementare	Resurse necesare lei
			Anul 1	Anul 2	Anul 3	Anul 4	Anul 5		
C.1 - Realizarea activităților de educație ecologică și conștientizare în unitățile de învățământ din zona sitului.	- creșterea responsabilității pentru ocrotirea naturii	2	x	x	x	x	x	- unități școlare	
C.2 - Elaborarea și difuzarea de pliante și materiale promoționale cu caracter informative/educative.	- promovarea sitului - creșterea responsabilității pentru ocrotirea naturii	1	x	x	x	x	x	- ONG-uri - administrația sitului	
C.3 - Încurajarea acțiunilor de voluntariat, implicării	- creșterea responsabilității pentru ocrotirea naturii	1	x	x	x	x	x	- unități școlare	

Tema		C. Promovarea educației și a conștientizării							
Obiectiv		OC1 Creșterea gradului de educare și conștientizare a publicului și a factorilor implicați privind importanța sitului și a conservării naturii							
Acțiuni	Implementare acțiuni	Prioritatea	Priorități ale acțiunilor					Parteneri implementare	Resurse necesare lei
			Anul 1	Anul 2	Anul 3	Anul 4	Anul 5		
școlilor, ONG-urilor, cluburilor/asociațiilor de mediu în acțiuni legate de sit și conservarea naturii.	- reducerea poluării								- comunități locale - ONG-uri - instituții publice
C.4 - Evaluarea impactului activităților de educație ecologică, conștientizare și comunicare	- sondaje sociologice - chestionare și teste - broșuri	2			x			x	- ONG-uri

Tema		D. Administrarea și managementul sitului							
Obiectiv		OD1: Întărirea capacității administrative prin stabilirea de mecanisme adecvate pentru desfășurarea activităților specifice din sit							
Acțiuni	Implementare acțiuni	Prioritatea	Priorități ale acțiunilor					Parteneri implementare	Resurse necesare lei
			Anul 1	Anul 2	Anul 3	Anul 4	Anul 5		
D.1 - Adaptarea organigramei administrației sitului la necesitățile de aplicare ale planului de management	- asigurarea resurselor umane	1	x	x	x	x	x	x	- administrație sit
D.2 - Avizarea și supravegherea activitatilor din sit	- diminuarea presiunii asupra resurselor din sit	1	x	x	x	x	x	x	- consiliul științific

Tema	D. Administrarea și managementul sitului								
Obiectiv	OD1: Întărirea capacității administrative prin stabilirea de mecanisme adecvate pentru desfășurarea activităților specifice din sit								
Acțiuni	Implementare acțiuni	Prioritatea	Priorități ale acțiunilor					Parteneri implementare	Resurse necesare lei
			Anul 1	Anul 2	Anul 3	Anul 4	Anul 5		
									- consiliul consultativ
D.3 - Identificarea și atragerea unor surse de finanțare	- campanii strângere fonduri pentru susținerea activităților - contracte de finanțare	1	x	x	x	x	x		- ONG-uri - proprietari teren - sponsori - administrații locale
D.4 - Elaborarea planurilor de lucru anuale bazate pe planul de management și a rapoartelor anuale de activitate.	- programarea și evaluarea activității - rapoarte anuale	1	x	x	x	x	x		- consiliul științific
D.5 -Aplicarea unor masuri de paza si protectie	- verificarea respectarii regulamentelor - combaterea activitatilor ilicite si evitarea prejudiciilor	1	x	x	x	x	x		- inspecția silvică și de vânătoare - garda de mediu - ocoale silvice - primariile

Tema E – Monitorizare.

Obiectivul temei E: Alcătuirea unui plan de monitorizare a stadiului realizării obiectivelor incluse în planul de management

Acțiunea de monitorizare	Corespondența teme-obiective-acțiuni	Frecvența P-periodică C-continuuă N-necesitate	Indicator de monitorizare
E.1 – Verificarea activităților de evaluare periodică a stării de conservare a habitatelor, a speciilor de floră și faună și a monitorizării factorilor abiotici	A1, A7, A8	P	Baza de date, hărți sit și habitate, hărți de distribuție. Rapoarte de teren.
E.2 – Verificarea activității de implementare a măsurilor specifice de protecție a habitatelor și speciilor de floră de interes național și comunitar	A2, A3, A4	P	Baza de date, hărți sit și de distribuție a speciilor. Rapoarte de teren.
E.3 - Verificarea activității de implementare a măsurilor specifice de protecție a speciilor de nevertebrate, amfibieni și reptile interes național și comunitar	A5, A6	P	Baza de date, hărți sit și de distribuție a speciilor. Rapoarte de teren.
E.4 - Verificarea infrastructurii specifice sitului.	A7, B3	C	Inspecții în teren. Rapoarte.
E.5 – Monitorizarea acțiunilor de combatere a activităților ilicite în cadrul sitului	A2, A3, A4, A5, A6, B1, B2, B3, D5	P	Inspecții în teren. Rapoarte.
E.6 – Monitorizarea activității științifice desfășurate în sit	A7, A9, D3	P	Studii și lucrări elaborate. Parteneriate și contracte de cercetare
E.7 – Monitorizarea activităților de educare, conștientizare și informare organizate în zona sitului	B3, C1, C2, C3	P	Rapoarte. Evenimente organizate Statistici.
E.8 - Evaluarea aportului sitului la dezvoltarea comunităților locale și a impactului activităților de conștientizare	B3, C4	P	Rapoarte Interviuri
E.9 – Monitorizarea capacității administrative a sitului	D1, D2, D3, D4, D5	P	Rapoarte întocmite Avize eliberate Fonduri atrase Planuri anuale
E.10 - Evaluarea finală a planului de management și elaborarea unui nou plan	-	-	% de implementare

